

De la Libreria de ...
de ...

± A. ...

Libro de la vida beata y virtuosa
maria m. poris e. con a. alij

N.º 152

[Faint, illegible handwritten text in a non-Latin script, possibly Spanish or Portuguese, located at the top of the page.]

De la Libreria del Conde
N. P. S. Francesch de Salva

Maria mada de deu verge gloriosa per
entencio de vos loar. honorar, pregar amar
e conixer. Comensam aquest libre lo qual
appelam q vostra amor libre de sra maria.

Questions, Diffinitions, lausos, ora-
cions, entencions son los fonaments d'aquest libre.
son questions en est libre q entencio que deuen
axi e manera de soure. questions e que nom
aja via que nom xusca qlos de nra dona sra
maria ab vns e ab altres e quen sien illuminats
de les bondats amnezes, beutats, e virtuts que
son en nra dona sra maria. La entencio
e q son diffinicions en est libre q q co que
e les diffinicions doneon doctrina a solorely
questions e a donar doctrina de loat e de q
qdr nra dona figurent la natura e de q
finicions dels comensaments. D'aquest libre los
quals son xxx. a significansa dels 30. diners q pren
del qual se venut, e coprat nre sr ihu cristi
fil de nra dona. Aquest 30. Comensaments
son bonat, granesa, q seueransa poder, pau-
sa, amor, virtut, veritat, gloria, gracia, pau-
sitat, justicia mia, beutat, virabilitat, valor,
humilitat, dona, honorament, fe, sperna
continencia. Vinte fol.

De la libreria de S. Francesc de Palma

Dia mar de deu uenit gloriosa per
entencio de nos loar honra e
amar e coneyer. comengam a
libre lo qual appellam per uestre amor
libre de s. maria

En prelochs
uestions distincions lausors
oracions entencions son los
fouaments daquest libre son
questions en est libre p entencio
que onen art e rancera de sol
mestres e q. m. l. aia ma
que honra puicha plaer de nra

na s. maria ab nra e de altres q. m. l. aia ma
de les luntats de nra s. maria q. m. l. aia ma
son en nra s. maria q. m. l. aia ma
a son distincions en est libre es pag. q. p. les
distincions tonem tothue a solre les questios
e a donar tothue de loar e de p. nra s. maria
si que la natura de les distincions de s. maria
comens daquest libre los als son. xxx. a significaci
de trenta dmers de quals se uenit e op. nra
me seyor ihu crist fill de nra s. maria
xxx. comencaments son. luntat. granesa. ple
uerancia. poder. sauesa. amor. ueritat. ueritat
gloria. gracia. santedat. iusticia. misericordia. len
tat. ueritat. ualor. humilitat. s. maria s. maria

p. 120
2

3
Et spanca continença paciència pietat cōso-
lacio robresa almorna oledienca ajuda e i-
alba **C** A cascun daquestes .xxv. començaments
assignarem .iii. questions. la p̄ma questio
temane de co q̄es lo començament. e la diffi-
nicio daq̄ll començament es la solucio daq̄lla q̄
stio aplicat les a la natura d̄la diffinico. x
4
E la raxo p̄ q̄ en esta art no soluem sp̄cifi-
cament la segona e la t̄ca questio de cascun
d̄ls començaments es p̄ co que hom ne p̄sq̄
entrar en paria e en conerancia d̄alts e de ba-
res e d̄ims e d̄altres aloar e homnar n̄ra t̄ca
e demanar qual es la solucio **S**on en est
libre laors ploar n̄ra tona a tonar doctna
e co les gents qui no saben loar n̄ra tona la
sapien loar. Car molts homes son qui lo
en n̄ra tona de coles qui son petites segons
ques p̄taven grans coles aloar n̄ra tona
les quals grans coles alguns homens igno-
ren e a n̄ra laor aplicar no saben ton sen se-
guer dan alloator e a n̄ra tona no es feta
aquella laor q̄n coue **S**on oracions en
est libre p̄ tonar doctna a aquells qui vo-
len p̄gar n̄ra t̄ca e no la saben p̄gar p̄ q̄ no
han de n̄ra t̄ca aq̄lles coles q̄ li temanen
les quals aurien si p̄gar la sabien seḡs q̄l
coue a la alta santetat e utut contat noblea.

4 e si pes d̄la
regōa 2 t̄ca
q̄stio

2

f 6

Car pla mania qles gentz no han en pgar
 nra tona rete nra tona aqles coses que
 les gentz li demanan les quals daria si p
 gar la sabien **E**n aquest libre son en
 tencions co es a saber pmera entencio e se
 gona. pmera entencio es la fi el cõplimēt
 de la causa ari cõ arbre qui es pla segona
 intencio e lo fruyt pla primera. el vitar
 qui es p pma intencio e casa pla segona. e
 ulls qui son pla segona entencio e ueer p
 la pma. e entenimēt qui es pla segona iten
 cio e entendre pla pma. E teus qui es p
 la pma intencio e les creatures pla segona.
 e en ari tels altres coses on aqles enten
 cions son posates en aquest libre p entencio
 qhom to art e doctrina de coneyer les coses
 segon q son p la pma intencio e pla segona
 p tal qhom de nra tona sapia plar p uera
 intencio e amar pla pma intencio. Car
 aquest libre es de nra tona e nra tona es re
 gina uerge e tona. p aco nos maior mēt
 fem aquest libre a regines uerges e tona
 a honoz de nra tona. Sa maior explana
 cio q potem e ab les pus desplanates pa
 raulles lo liuram e subtilitats esquiuaz
 aytant quant poter p co qna entes em
 po en ptida lart e la doctrina tel art de

mostratua Inuentua e amatuua temm .x

7. **R**ecôptes q̄ dues tones la una ha nom lau
sor / laltre oraco sencôtraen en un gran
canni p on passauen molts lymes / La una p
tia duna ciutat on hauiat stat longament
e anaia en una altre ciutat ton ptia lalt
tona. am dues se saludaen es besaen / e cal
cuna compta a laltre son estament. **C**lau
sor dix oïo uos ton uemts m on anats. e
p q̄ sots tan magra tan telcolorida / be apar
en nra cara q̄ sots telconsolada dalgunes
coles. Amiga dix lausor / ro uend duna
ciutat q̄ es pres daci on h̄ estat longamēt
p co q̄ tonas lausor a les gentz de nra to
aquels mostras mania segons la qual sa
beuen / loar nra tona en tal mania q̄ fos p
ells honrada e amada / e q̄ agues talu com
ab son fill acabas q̄ ueguessen a gloria pou
rable. mas en aquella ciutat son les gentz
tant mūdanes e amēn la gloria taquest
mon q̄ no uolen loar quax laoz de nra to
na. **E** la un loar son drap laltre son uy / lalt
son cauall e son auztor e sa lanca / e laltre so
fill e la leutat de sa filla. e laltre sa uirya e
e son castell. **E** quant lus loqua nra tona
nom podien entendre tan son ocupats
de les laors q̄ han ensie si mateu en ari

3
q̄ noy ly quar feta neguna utilitat. E paco ptesch
me daq̄lla ciutat e uayg ueer si en una altre ciutat
q̄ es pres daci si hy pore fer negun fruyt. E cor
son magna e descolorida nous en marauellets
car ay tant uos pusch dir que trespuy s fuy en a
aq̄lla ciutat apenes hy son itada alegria ni paga
da da alguna cosa q̄ hy haia uista ne luyda tant son
les gents uanes e mūdanes / e tant han en oblit
m̄ra tōa / p̄q̄ son trista e trespagada daquestas coses
e te moltes daltres q̄ sien longues te recōptar.

E Molt cōsua ozo en les paules q̄ li haia dite
laulor e dir estes paules. laulor amiga yo anaua
a aq̄lla ciutat ton uos uemts / e uos anats a aq̄l
la ciutat ton yo uench / ton segons q̄ org dir a
uos / par me q̄ nom cal anar a aq̄lla ciutat ton
uos uemts. car poch te pfit hi faria pus q̄ uos
no li haueis fet. car poch ual oracio a aq̄lls q̄ no
saben ni uolen loar m̄ra tōa. ne uos nous cal
anar a aq̄lla ciutat on anats car ion uench q̄
en ella se estat longament / p̄co q̄ tenas a les
gents daq̄lla ciutat art e manera com faldien
adorar e pregar m̄ra tōa segons la sua ualor
hōrament e honor. E segons q̄ ells roguelien
hau te m̄ra tōa aq̄lles coses ples quals aguessen
pouable reps. e fuguilen a uertuals t̄ralls. mes
tant noy ly stat treballat ni burlat q̄ hanc pus
cha hauer acobat ab ells cō uullen p̄gar m̄ra tōa

de comuna utilitat m daqalles coses q a lausor
reuenca e honor se conuenen de mra tona/e qui
serien a le e a utilitat de lurs aies. ans uos dic
quem han tota hora treballada e enfestjada.
Car los uns pgan mra tona de riqueses com
les puren hauer/ los altres donaments/ los
altres de sanitat/ los altres de la vida daquest
mon/ e apenes be atrobat q prech p la vida d'
altre segle/ e sin pga pguen mes p hau gloria
e p paor de pena que p ueer mra tona m son
fill. ton p raly daco me son pda daqlla cui
tat/ e anaua a aqlla ciutat ton uos uenits a
la qual nom cal anar segons quem signifiq
ures pauls m uos nous cal que anets a a
aqlla ciutat ton pe uench/ car ay tant poch
de le hy farrats com yo le fet. E dich uos q
son trada e trista d' uostre danyage e del meu/
e maiorment de la desonor q mra tona pren
p aquells qui p ella han tantes de riqueses
e de prosperitat en est mon. **C** Amiga oracio
dir lausor que farem m q direm p mra tona
pus q no atrobam en qui puscam semblar
les grans coses que farem. Resps ozo e dir
que nos sabra q faes ne ques dignes tant era
despagada del mal e d' desfallimet q ueya en
lo mon e de la desonor q mra tona e son fill
p men en lo mon. E m p lausor dir oracio

4
parrus lo q̄ anassen en alcun loch delitable
sepat de gentes p̄co q̄ nons poguessen torbar
lurs males obres e q̄ aqui reposassez alcun
temps car molt som treballates. E aqui
pensar nos hiem que fariem e pendriem a
cort e consell daco q̄ fer poguessem p̄ nra t̄na
Alv tench lausoz co q̄ hauiat dit ozo e abdues
entraren en una gran selua p̄on anaren p̄
tot aquell dia. **C** Mentre q̄ lausoz e ozo ana
uen p̄ aquella selua qui era molt bella e habun
tosa darbres fontanes prats e ribatges par
lauen de nra tona lausoz la loava e ozo la pre
gava. En lurs paules se delitauen l'un
ab laltre e tant hauiat gran plaer la una
co q̄ laltre terra que en aquelles paules deli
tauen estar longamēt. **C** Amdues les do
nes en an plant de nra tona a trobaren a
la ombra d'un bell arbre una bella tona ve
stida molt noblament. aquella tona ploza
ua e planya molt fortment sos cabells ti
rava sos draps rōpia e tehya q̄ maleyts i
eren tots aquells qui lauien enusada e gua
da e qui del mon la gitauen ay tant co podien.
Lausoz e oracio li demanauen p̄ q̄ plozava m̄
p̄ q̄ tan straves paules tehya e pregaren la
quells digues son nom. la tona respōs e dix
que ella hauiat nom Intencio e que lo tol q̄

fabrya era p co q̄ les gents fabryen en est mō .
de p̄mia entencio segona ⁊ de segona p̄mia .
E paco era tot lo mon en destruyment e
en defalliment . e totes les entencios eren p
uitices de le en mal / quary en tots los homes
p que ella fugia a les gents . Car no podia
estar m p̄tiapar ab ells e paco p̄posaua estar
en aquella selua tots los temps de la vida / i
car mes amaua la cōpanya dls arbres e
de les besties qui la entencio p que eren no
mudauen / q̄ hauiet cōpanya dls homes q̄
quary en tot co que fabryen mudauen la
entencio p̄mia en segona / e la segona en p̄m
ra . plozuen lauloz e ozo p co q̄ entencio rebra
e p̄garen entencio q̄ fos en lur cōpanya / car p
semblant mana fugien elles al mon / e ana
uen en alcun loch recbre alcuna recreacio
d' treball q̄ hauien sostengut / en lo mon . ⁊
Dehy entencio a lure prechs e ama la
lur cōpanya / e anaren totes tres lōgamēt
plan de sca maria e dls treballs q̄ cascuna
hauia sostenguts en lo mon . **O**n tement
q̄n an les tres tones anauen plant lauloz
dix aq̄stes paules **E**n aquell temps q̄
Roma senyoreiaua tot lo mon amauen los
romans comuna utilitat . e p co roma ha
uia utilit com senyoreias tot lo mon / lo q̄l

p la sua
amor

13.

comuna

p[er]vey longament p[er] co[m]muna utilitat ama
 uen. E tantost com aquella comuna utilitat
 fo diuisa e los romans amaren ip[er]fica uti
 litat en avi q[ue] calcu ama mes le p[ro]p[ri] q[ue] comu.
 Atunchs roma p[er]te la utut e fo en declinamēt.
 A com eiren aquells cesars e romans nobles
 de coratge e cō hauien nobles cōbatetes de
 mētix que comuna utilitat amauen. A cō
 son dignes de eēz loats en quant comuna uti
 litat amaren. On si lymens i feels q[ue]lls
 eren e qui de n[ost]ra tona conerencia in amor
 no hauien eiren tan alts de coratge q[ue] seria
 ara en aquelt temps si los catholics en avi
 utilitat amauen e q[ue] p[er] tot lo mon n[ost]ra tōa
 e son fill q[ue] ella tant ama e p[er] lo qual es tāt
 amada faellen amar e conerexer p[er] tot lo mon.
 E que los romans e q[ue] los romans tollen
 en aquella se[ny]oria que eller solien. **T**ausor
 amiga dix o[ra] no cal q[ue] tragats exēpli dels
 romans de comuna utilitat. car en aquelt
 temps en q[ue] son son unes gents qui son apel
 lats tartres los quals ha p[er]ch de temps que
 son uenguts e aquells comensen a se[ny]ore
 iar tot lo mon p[er] co[m] car amen comuna uti
 litat de lur secta e mana la qual han p[er]sa a
 honor daquell loch ton son exits. E dien
 q[ue]lls teuen se[ny]oreiar tot lo mon e son gēt

14.

15
sens se e sens ley e no han saencia ni han co
uerencia de deu ni de nra tona p q es pill que
no cõquieren tots aquells qui comuna utili
tat no amen. E dich uos aytant lausor dy
oracio q gran raly me par q pus los homes q
han conerancia de nra tona e de deu no fan
a qlla lymoz a teu e a nra tona q te uien q teu
los faca tots eẽr sots melos de gents bestials
e q son sens entenimẽt p co quels punescha
tel falliment q fan a teu e a nra tona. **L**au
sor e ozo dy entencio naturalmẽt utilitat x
publica es pmera e utilitat specifica es ter
rera. E acõ es p co car en publica utilitat ha
mes de bonitat e de granea uirtut e cõplimẽt
quen specifica. Don p raly daco publica uti
litat esta en mi pncipalmẽt e utilitat spec
fica secundariamẽt. E car les gents fan da
co lo cõtrari fan contra cors de natura e cõ
tra tot orõnamẽt e fan cõtra mi e q m
se uenen en decayment e en ma mort
e en mon dāpnatge p q nom marauell si
los romans son uenguts en tefalliment
car no amen mes utilitat publica. E uos
ozo dy entencio p gats nra tona qls romans
amen mes les utilitats publiqas que speci
fiques car si lo fahyen tot lo mon perien
aportar a publica utilitat a lausor de nra

q specifica

E acõ es a qlla raly p q les gents destruen mi

tona q̄ es publica utilitat a uults e a p̄cators.

Tant longamēt anaren lauloz ozo e entencio plant daytals colēs e te moltes r daltres tiv q̄ esteuēgueren en un bell loch pres duna fontana molt bella on hauiā una petita igleya hermitana. En aqulla igleya staua un lym q̄ era hermita e q̄ lōgament hauiā suida aqulla igleya e en aqulla igleya hauiā una bella ymage de nra tona dauāt la qual lauloz e ozo atrobaren hermita qui staua agenollat dauāt aqulla ymage. Dm̄ na lauloz a hermita de q̄ loaua nra tona e ozo litemana de q̄ la p̄gaua. E hermita res pos e dir aqustes paules. Aquella igleya dir hermita es de nra tona sca maria e p̄ca lymoz un sant lym qui es molt sau en tote scien cias e esta pres daa e ha eleta uida hermitana me tona aquella ymage de nra tona p̄tal q̄ la beutat de nra tona remembzas e quen mon coratge alegranca e plaer men tonas. On ton com uolaltres entras en les igleya yo consuaua en les beutats q̄ ha nra tona segons q̄ la ymage adlles beutats me significa e aquest es tot lo maior plaer q̄ yo lx en aquest hermitage. En apres cō me son mester alcunes colēs yo prech, truat aquella ymage q̄ les me to ayi com feste

16.

entencio

nra dona

uench aquestes dies q̄ hauna pouda una galli
na e pregue nrā dona q̄ lam̄ retes. E encara
que prech nrā dona q̄m̄ p̄d̄ mos p̄ccats son
fill/ e quem̄ to la celestial gloria. **S**enyr e
hermita dir lauloz/ e no loats nrā dona en al
tres coses mas en leutats corporals m̄ no la
pregats mas de uostres gallines e de uos ma
ter. Respos hermita e dir yo no son hom̄ q̄ sia
letrat/ ans son hom̄ lech e no se par ab nrā do
na mas de les coses corporals/ e prech la de mo
ale e de mon gall/ e d̄m̄ ca q̄ lo lop ma naxiat
q̄ lom̄ guaresca/ e aco mater fac de mos pe
cats quels me p̄d̄. **L**auloz/ oracio/ e enten
cio conegren que aquell hermita era home
simple e q̄ si li plauen subtilm̄t/ te nrā dona
q̄ nols entendre. E demanaren li daq̄ll alt̄
hermita quin hom̄ era ne de quines costumes
de mentir q̄ era en lo mon/ e hermita lius respo
e dir aquestes paules. tones aquell sau loz
de qui ious ple/ era en lo mon hom̄ rich e be
nanant/ dels bens tēporals e sap en moltes sa
encies e ha leuat lo mon e ha donat tot/ quāt
hauna pla amor de deu e de nrā dona/ en fora
dalcūs poch̄s de d̄mers q̄ ma comanats/ e po
tench aci. 7. seu ase. E pres daq̄ll loch ha una
uila on totes setmanes uaig una uegada
e cōpre li pa e aq̄lles coses q̄ ha mester/ e port

17.

7

18

7
ly a ell e ha sos libres. E ab aquells e ab
la sançia q̄ ha esta en oïo teuoçio e ploza
sos p̄tats e los p̄tats dels altres e sapnats
q̄ es lym lym e sant e de molt estreta e alta
uida. **C**olt plagueren les paules q̄ l'her
mita de hya del sant lym ales tones e pre
guaren l'hermita q̄ls mostras la carrera
p la qual poguessen anar a aq̄ll loch on lo
sant lym stava. l'hermita lus enseya la car
rera e les tones uengren en aq̄ll loch on sta
ua lo sant lym e trobaren lo que cauaua en
ort q̄ hauia de metre que les uengren a ell
al qual sant lym diguren aquestas paules.
Seper en sant lym segons q̄ l'ly nos ha
dites paules de uïe stament uos sou sau
en moltes sciencias e hauets leyat lo mon e
sots uengut en est loch p tal q̄ pulcatis nul
menbrar entendre e amar lo ar e pgar deu
e mra dona. Don segons les paules q̄ un her
mita de uos nos ha dites ueyares nos es q̄
uos teguellez atubar lym aturant o legint en
uïes libres. Resps l'hermita a les tones e
diy lus aquestes paules natura requer ex
cerca. atunchs quant es p sobre oïo o plo
bre studi trebballada ton p recar e repolar
ma natura corporal q̄ longamet lya stava
treballada p les laors e les oïons q̄ la natura

19

tons

20

spital ha tonades a nra tona couense que
po trebayll alcuna hora del dia en les coses
temporals / car aquell treball es remey de
la aia e del cors / e es occasio q la aia non cage
en temptacions co hom la leuada de oro

21. **C**axlt plagueren a les tones les paules
del sant hom e conegren q era lau hom al
qual remanaren quina manera tenia m
hauia en loar e pgar nra tona. **E** l'ermita
lus respes e dix que ell loaua e pgaia nra to
na en dues maneres la una es corporalment
e spiritualment / laltre es spiritualment / tant
solament. **E** corporalment lo spiritualment es
en quant legia en sos libres e plaua paules
ab les quals concordaua la pensa de la anima en
aia q la aia e lo cors se concordauen es respo
men en loar e en pgar nra tona / laltre ma
nera es co tan solament p uia de coteplacio
loaua e la pgaia sens quen libre no concordaua
m ab la lacha no nomenaua co q te nra to
na consirua. **E** en aqsta segona manera
atrobaua mes de pler e de dolcor q en la p
mera **S**eyer dix entencio / p qual enten
cio pus pncipalment loats e adorats nra to
na. l'ermita respes e dix q pncipalment lo
aua e pgaia nra tona p co co era mare de
teu. **E** en apres p co com era mare de lo

me e te deu. e ap̄s p̄ q̄ n̄ra tona era tant
bona q̄ es digne de eēz loada e p̄gada. **E**a
xi te grau en grau deventen tiu q̄ era a uti
litat publica e en apres specificas segōs q̄ les
unes coles son mes nobles q̄ les altres e de
maior utilitat. **E**n les paules q̄ lo l̄
hom̄ dehya conegren la usor e ozo e enten
cio q̄ era sau hom̄ e demanaren li p̄ qual en
tencio era uengut maiorment en aquell
loch m̄ p̄ qual entencio maiorment loaua
m̄ pregaua n̄ra tona. **D**ones dir lermuta
yo son home qui longamēt lx desuada co
muna utilitat e en molt treballat e en mol
molts lochs ne son eltat e si es q̄ sia p̄ mos
p̄c̄ats o p̄ los p̄c̄ats de les gentes hanc no
lx pogut acabar aquelles coles que lx tema
nates p̄ publica utilitat car quair tots los
hom̄es qui son amen mes l̄u p̄ria utilitat
q̄ comuna p̄ q̄ p̄ cō cō ab les gentes no pusch
res acabar da cō q̄ deman son uēgut en
a q̄st loch fer p̄intencia de mos p̄c̄ats e
p̄gar e loar n̄ra tona p̄ dues entencions
la una es p̄ cō cō es teute e raly te loar n̄ra
tona. laltre es q̄ p̄ publica utilitat p̄ ch no
stra tona. **T**ar si ella no aūda tot lo mon
es p̄ouit. **S**eyez nermuta digueren les
tones nos segon q̄ signifiquen ur̄s paules

23.

24.

25.
coneyē q̄ uos sou l'ymme sain / e plon? en
tencio sots uengut en aquest loch fer pe
nitencia. **E** lens tenim p pagadas de la
resposta q̄ fetans hauets on sia uos pla
hya nra cōpaya nos estarem en aquest
loch ab uos uolentōsamēt e pagada alcun tēps
segons q̄ auos plagues e q̄ a nos sia ueya
ueiayres e de loar e de pregar nra tona uol
riem ab uos plar e q̄ uos uelessēs les paules
queus endriem. **E** si en nequēs coses hy
errauem q̄ uos quens en emanassēs car
uolentōsamēt ne rebrem de uos art e
doctrina en estarem a nra conerencia. **¶** **L**er
mita respōs als tones e demanals lur nom
e casana li dir son non. **E** ell dir q̄ si lur
nom respōma a lur paules q̄ allats se te
ma p pagat de lur cōpaya e tant p̄ria essez
pagat de lur paules que encara tornaria
en lo mon e l'uria ples terres dien a vns
e a altres laors de nra tona. **D**u sobre aq̄ltes
paules acort fo empres de tots .iii. qui
en aquell loch a ombra dun bell arbre pres
de una clara fontana plassen de nra tona.
e fo fet ordonament coz ne plassen segons
los trenta comencamēts test libze loant
lausoz nra tona e adurat ozo nra tona e faēt
lermita questions a lausoz e a ozo e recōp

tant

tant entencio exiplies p honoz de nra tona.

ona lausoz dir hermita **De l'ontat**

O

nra tona es bona ten uos teman que es l'ontat. lausoz dir q' l'ontat es co p raly de la qual lo fa le.

E aço entant q' bona cosa es esser e mala cosa es no esser. Hermita senyr dir lausoz uos la lets que diffinico es aqlla cosa quis couer teir ab la cosa temanada / co es a saber que diffinico es aqlla cosa materia q' hom temana. e p aço pla diffinico d'annit dita se sol r uia demanda ton explanat la diffinico lo arem nra tona.

En arl que en nra tona es l'ontat p raly d'la qual nre seyor deo qui es lo fa le. lo qual le es en moltes maneras les quals no poria dir: ohas daquell le uos uull plar en .ij. maneras

1 La pmera es aql le q' nra tona ha p raly de son fill. laltre es p raly tel le que ha en si mateya. la terca manera es lo le que deo fa als homs p a mox de nra tona. Aquell le q' nra tona ha p son fill es tan gran que nol poria loar segons sa granea mas quey dire un petit segos q' en dir en pore. Aquell le es esser deus fill de nra tona lo qual le fa esser deo fill de nra tona. **E** fa nra tona esser mare de deu on esser deu fill de nra tona es gran le segos q' deo

es gran fill. **E** lo be q̄ es a nra tōa car
es mare te teu es gran segōs q̄ nra tona
es gran mare. **E** car teus e nra tona sō
tan grants es lo fill maior be q̄ negun be
daltre fill / e lo be dla mare es maior que
negun be daltre mare / e tot / aquell be fa
teus qui es lo p raly dla lontanat / te nra to
na. **E** p aco es bona colā q̄ aq̄st be en ari
gran sia. e mala cosa seria si no fos lo qual
mal fora si no fos la lontanat / te nra tona / q̄
fa esser deu home e home deu / en ari q̄ son
deu e home una plona matera / e ab aquell
home qui es teu e qui es appellat ihu x̄st / son
tots los homes e les fembres qui son ptici
pans en natura e tots son los parents. **D**e
cōsuar potets com gran be es aquell qui es
p la lontanat / te nra tona / car tot laltre be
creat no ual aq̄st / co es alaber que deu sia
home e que home sia deu. Par uos toncs ner
mita sem̄r dir lauloz si nra tona p aq̄st be
es digna te eēz loada p tot lo mon e que ha
ia molts e bons loatozs. **E** es uos seblant
com gran mal fora si nra tona no fos bona.
Par si bona no fos m si la lontanat no fos tan
com es ia teo no fore home m h̄m̄ no fora
deu. **E** aco fora mes te mal si teu no fos h̄m̄
m home teu q̄ no es tot lo mal qui es en a

don p raly
daco potet
pēsar con
grā es la
bōdat d no
stra dna

3.

10

pprietat

4.

quilt mon m en laltre **C** Rermita nra ton
 es bona p natura car naturalmet ha ppetat
 que es bona en si materia e en tant que hac
 no feu peccat uemal ne mortal ne hanc p nul
 tepe tella nos seguy negun mal ms pot se
 guir tant es bona e plena te tot le. Don en
 ari com tel sol se segueix lugor e illuamēt
 co p co ha pprietat te illuuar lo mon e ari e
 molt mlls encara te nra tona se segueix be
 a tot lo mon p co com es bona. E en ari
 com en lo sol qui no ha ppetat ne natura te
 tonar tenebras en negun loch on sia pset
 en ari e molt mlls encara nra tona no ha
 pprietat ne natura que faci mal a negun
 qui li port amor don p co que nra tona es en
 ari bona fa teus que es lo gran be a iusts e
 peccadors p amor te nra tona **E** tant
 es bona nra tona que teus uol q ella mate
 ra faci be a son poble e aquell be fa p co car
 es bona. Tar en ari com hom ha pprietat
 te ueer p co com ha hulla e ha pprietat ten
 dre p co com ha enteniment en ari no
 tra tona ha pprietat te fer be p ella mate
 ra p co com es bona. Don en ari com es
 icouemet e ipossible q lom qui ha hulla no
 ueja pus que ueu m entena pus que enten
 en ari e mes encara es ipossible e icouemet

molt

q̄ m̄a tona no faça be pus que es bona e q̄
no faça gran be pus que son be ha tan gran
gracia p̄ que m̄a tona sem̄r nerm̄ta
es tant bona que es bona a membrar ente
tre e amar e bona es a ueer e a buir loar
e benerr e bona es a p̄gar e bon loyr fa
les laors que hom ne pot dir e tots aq̄llo
qui la membrer entenen e la amen e la p̄
guen e qui della plen e la loen e qui en ella
se ofien fa ēr bons e cascu ha bona en si
p̄ raho d̄la fa be e ue a benan̄ca p̄durable

qual

5

Colt plagueren a lerm̄ta les .m. ma
neras segons les quals lausor hauya loada
m̄a tona e en si mater senti uirtut e for
ca p̄ la qual sen flama a amar m̄a tona e
ha honoz de m̄a tona feu a lausor aq̄lta te
manda. Dona lausor recomptes que e
ren dues tones e cascuna amaua m̄a to
na sc̄a maria uerge gloriola d̄la qual uos ha
uets dites laors la una daquestas tones la
amaua p̄ la bontat qui es en m̄a tona la
tra la amaua p̄ la amor q̄ teu ha a m̄a to
na cascuna daquestas la crehya amar mes
q̄ laltre aq̄lla qui la amaua p̄ la bontat de
teya que la amaua p̄ co car p̄riam̄t sens
negun m̄a la amaua laltre tehya q̄ ella
la amaua mes p̄ co cō la amaua teya qui

mes

#

es son fill qui la amava cō a mare tēll ma
 teur e cō a mare de uists e de peccadors qu'en
 ella se cōfien. Par maior cosa es la amor que
 te ha la mare q̄ no es la veritat de nra to
 na. Don sobre aco dir l'ermita unil saber
 de uos q̄ digats qual daquestas dues tones
 amava mes nra tona. Responde uolch
 lausor al hermita e uolch solre la questio mes
 oio dir que ia era ordenat q̄ les questions
 secundaries e terces no fossen soltes p̄co que
 hom agues manera de entrar en raxons e
 a plar de nra tona. **E** dir al ermita que
 aquella questio e les altres se soluien p̄ les
 diffinicions dls comencaments desta art se
 gons que ia es dit. **R**ecopta entencio
 e dir que un canonge fo fortmet malalt
 e haura gran paor de la mort aquell cano
 ge plorava e planya molt fortmet cō se sen
 tia morir e tant fortment plorava e pla
 nya que tots aquells qui stauen dauant
 se marauellauen si que en siels altres hy
 haura un seu amich quel canoge haura
 amat longamet aquell li demana p̄ que
 plorava ni planya tant fortment lo ca
 noge respō e dir q̄co p̄ que plorava e pla
 nya era que deshaia unire p̄ entencio o
 fos lo car aytat cō haura uisent era stat

6.

home mal / e car desiraua eēz lo uolia uiure
p co q faes co p q era creat / l'annch d'ant
canonge dir al canonge q pus q ell hauna
bona entencio en desuar uida q si p'gnaua
m'ra tona q ella li daria uida. Lo canonge
p'gua n'ra tona q li tonas uida p entencio
que ell fos lo e loator te n'ra tona / e de la
lontat / car ell posaua s'm la lontat te
n'ra tona / e car lo canonge desiraua uida
ploar n'ra tona / n'ra tona q ama la lau
sor en est mon. **E** que en aquest mon
ha poch de loators segos la gran laoz q li
coue tona lamentat al canonge que uich
longament en loar la lontat te n'ra to
na. **P**regar uolch ozo n'ra tona e p'
la la preguar segons aquells .m. mane
ras que lausoz la hauna loada / e dir en plo
ran e sospiran estas paules. Regina ma
re te deu uos sots bona mare coz haueis
bon fill e uostre filles lo coz ha bona m
mare. e p'co aquesta uostre lontat qui
es tan gran car sots mare / e coz haueis
tan bon fill atoz ea ella fac reuencio e
honor te totes les fozes daquel le que
be natural. **E** daquell le quez fa huer
u'ra lontat / ton ue tot quant te le es
en mi // La entencio tona mare te n'ra

en pch

deu pare p q̄ vous atoz eus fac reuencina
 e honoz es bona car p co prech que uostra
 lontanat sia coneguda amada loada e bnyda
 p tot lo mon e que a ella sia feta reuencina e
 honoz p totes gentz e p tot lo mon. **E** aq̄sta
 es la p̄ncipal entencio regina de mes p̄garier
 p que quat en mes nom es semblant que
 yo pogues fer maior be en la entencio de ma
 ozo. **Don** paco regina pus que uos sots bo
 na e tant bona mare e hauets tan bo fill e
 pus que yo fac mon poter a fer bona ma en
 tencio e uos p̄regar reclamar e suu placia
 a uos regina que uos facats tan bona ma
 ozo que uenga a cōpliment e a fi de co q̄ a
 uia h̄mea se coue de tonar e am̄ te recebre.

bon

Oloriosa regina dix ozo natura es de
 h̄mea que moue aquells qui la han a fer be
 e segōs que han gran lontanat que factu gran
 be e aquesta natura aytal se segueny en al
 gunes creatures ayi cō en los angels qui
 fan aytant de be com lur requer la granea
 de lur lontanat e lo sol qui illumina aytant
 com es la lontanat de la clardz e sis falarbe
 qui segons que es lo fa bon fruyt. **Don** re
 gina com aquesta natura sia en les creatu
 res en que no ha lontanat segōs cōpacio de
 uia lontanat tonchs quat mes sou uos te

en

guda a fer gran le segons la natura te uia
gran bontat. A quella natura regina que
yo pusch hau en bontat segons cors de na
tura e segons la gracia q te uos me ue pus
expressamēt moch aytant cō pui en q que
teman e aco fac p q que uos no aiatz oia
sa que depart lo rehent sia el restalliment
si uos nom tonats aquelles coses queus
teman les quals teman e requir a uostre
honor laoz e honramēt e yo no null q uos
regina ne teu qui es uie fill ne negina
altre cosa me puscha auudar ne ualer si yo
en q queus teman met falsia ne barat
nūm mou negina altre cosa mas uia hon
tat uostre honramēt uia amor e car lots
digna de tota honor p tots tēps e p tots lo
mes. E no creu regina pus queu ayes q
fac tot mon poter en uos a pregat e leyal
ment e sens tot engan uos pch q uos a ma
demanda me digats de no la qual teman
da es que uia bontat sia amada e conegu
da p tot lo mon. E si tant les q te no men
digats aciu trasch teu a testimoni e tota res
uient q yo noy pusch fer als mes q quey
fac. E sera regina tēls maiores marauel
las que hanc fossen fetas q la mia uita
e mesquina bontat uentes la uia si uos

no estimes a nos prechs aco nos poria
ser p neguna manera ni raly no lo teu
entenen.

Vos uerge qui los uerge te
uirginitat de la qual tota uirginitat pren
semblanca forma e figura tots bona a me
brar entendre e amar e bona tots a tots
aquells qui uos menbran sus entenen.

9.

E qui uos amen. **E** aco uos nom poru
negar cor uitat es. **E** aquesta uitat es
tan bona q maior no pot esser e no es ne
guna falltat ni negun mal quila pu
cha restour ni corrupre. Donchs pus
que eu ari uos tota a tots tant bona e a
u uos sus ne tan de te tan ne aco ni en qe
pren que no tots bona a uos matra e com
tots uos bona a uia ualoz in a uie bona
ment e honoz q ptantes gentes hats tel
coneguda que uos no coneren ni amen
ni menbran ni salen quiss son ni solre
nos ni de res qui de nos sia no parlen.

co sia ver

Ari gentes son qui no han ley ni circen
en diu ni en nos.

Chils uos dich reg
na que gentes son qui uos blesmen en
apren mal e fals testimoni en q que
dich que uos no tots bona ni tots ma
re de deu. **E** ncar q quen es pus greu
que molts homes son qui arien a uos

10.

siats bona e mare te deu e qui preuen
te uos beneficia. e p uos han grans hon
raments e aquells uos no amon en uos
homen segons ques ptay a uostre ma
lor e l'otat p queus dich regina q par q uos
no amets uostre l'ontat m'aterra m'
la honoz que li coue car si li febrer p
gariets u're fill queus faces amare e co
nerer uostre l'ontat a totes gentes m'
e la daco u're fill pus que uos li uol
guessets nous en diria te no m' fer
no li poria. E si febra beus dich que
la en uos m' ell ste m' spanca no hauna
un dia te ma uida. **P**loza orano e tira
les cabells e torce les mans ple gran
respagament que hauna e diguere
moltes paules a nra dona si no la re
prengues la uoz qui li dir aquestes pa
raules. **D**raco dix la uoz trop cot
uada e massaus pleu'ts te nra dona
e encara que parlats com a folia dien
paraules qui no son ueritas. E com uos
pote'ts penlar que nra dona no am la
honoz e l'ontament te la l'ontat. Car
si no la mauna no seria bona e ella es
tan bona que milloz no pot ellez e uos
pote'ts li saber segons les paraules

quen haüets l'ordres dir mas car les gent's
 son males e de maluat estamēt/ no pōten
 reebre la lōntat q' n'ra tona lus daria si
 elles eren bones. **E** com o'zo dir lauloz
 e lo sol no daria l'ugoz all'om orb si ha
 ma hulla si faria be mas coz no ha hulla
 no la pot reebre tel sol/ en an los p'cauz
 son mals e no han ab que pusquen ree
 bre be de n'ra tona qui lus daria aqueli
 be que uos demanats si haüen ab quel
 poguessen reebre. No o'zo dir lauloz te
 n'ven a uos de dir aytals paules de n'ra
 tona. **E** daqui auant noq' hy tornets en
 sui falhyets fort ne sia wada e faria hy
 a uos be apares. **L**auloz dir o'zo si yo
 dieh paules faites ne folles nō pusch als
 car parl' cō a plona respagada e wada car
 amoz me fa an parlar. **E** be se que si
 yo no amaua tant la l'wmoz d'la lōntat/
 de n'ra tona ja no diria co que dieh ne
 amq' no par que uos amets tant n'ra to
 na cō fets apares vien tot dia l'ona es no
 st'ra tona gran lōntat/ ha n'ra tona e p'uy's
 uos reprenets aquells qui langueyen
 e moren. **T**ar n'ra tona ha tan poch ton
 rament/ en aquest mon segens lōntamēt/
 que li coue/ e si nom era p' un poch dir uos

12

hoyra/ empo nomen pur esta q nous lo diga /
ia per ma fe pres que uos men digats no esta
re q nou diga que ia a nra tona no estaria
mal si pgaua son fill que la tengues mes hon
rada en est mon que no fa. Au leympu que
tonats tel sol no fa be a pposit / car los pccadors
qui tesomen e meynspren nra tona hulls han
naturalmet e ueure porien si era als obris
los hulls. **E** yo pch e deman que teu qui es
fill te nra tona que ppuament auca e pren
ga e pccig/ tota res qui sia contrari q nra ton
no sia coneguda e amada per tota gent. Son
laulor dix orõ e ia son fembres en lo mon q
son lpreres e putanes que alguns homens
amen mes que nra tona / e mes les pguen
q ella no fan / e uos qui sots laulor ueiam quen
faretis q mes les loen que nra tona e mes
co les ne fan q p nra tona / **S**ellena fo laulor
e uolch respondre a orõ / mas lcxmpu muda
les paules e feu aquesta questio a orõ **C**o
na oracio en vna ciutat haia dues tones /
la una haia vn fill e laltre haia vna filla
Amdues pregauen nra tona. aquella qui ha
ia fill la pgaua que tonas a son fill bona
muller. **E** aquella qui haia filla la pgaua
na q u tonas lo marit / **C**uans daquestas
dues tones cupiaua mes to le tonant a

ell

7º

nra tona q̄laltira. Aquella q̄ demanaua a
 son fill bona mulier allegaua e dehya que
 ella demanaua mes te be en co q̄ mes de mal
 e de ugoya es a home mala mulier e mes
 de mal seu pot seguir q̄ a fembra hau mal
 marit. la tona qui p̄gava p̄ la filla allega
 ua e dehya que mes ual hom que fembra
 simplamet quant es lo e co se cõuten en
 mal mes de mal pot fer q̄ fembra e mes pot
 pot fer de mal a la mulier que mala fembra
 a son marit. ton p̄ raly daco ella demana
 ua mes te be q̄laltira a nra tona daco dix
 lermyta fo questio qual demanaua mes te
 be a nra tona. E si no fos loztonament q̄
 es empres com aquesta q̄stio no sia solta p
 letia en est libre plaguerem q̄ uos ozo dix
 lermyta me diguessets co q̄ auos nes ueiay
 res **P**arla entencio e dix estes paules era
 una tona molt richa bella e de noble linat
 ge. aquella tona amaua molt nra tona e co
 sua com pogues fer a nra toa alcun plaer
 qui fos molt bo e molt placent a nra toa
 e que ala tona fos de gran utilitat com
 la tona hac moltes coses cõsirates e hac
 encercat longamet qual seria aquella
 cosa que pogues fer a l'home de nra tona
 e a utilitat de si mateya consira q̄ fos bona

bona p co com mra tona es bona. Don en quat
la tona seria bona hauria alcuna semblanca te
mra tona te la qual semblanca hauria nostra
tona plaer. E de la qual bntat que la tona
hauria li seguria utilitat. Dementre q en
ari la tona consiraua ppsa amar esser tona
p entencio te fer plaer a nra tona e fer aqsta
entencio pmera e fer cõplimēt daqsta a la
segona e de la utilitat que hauria en esser
bona fees entencio segona. E en ari orto
nadament dix entencio posam la tona en
son coratge e fo la tona una te les milloz
tones te totes aquellas encontrates e tñ
gran eximpli te ajuda a totes les tones qui
eren en aquelles terres. E aytant quat
ysch en est mon me bona em tench orto
nadamēt en son coratge on com sestenuema
que yo era treballada e mal menada en lo
coratge daquells qui desordenadament me
tracten e falsament amen bntat yo uema
a aquella tona e en ella en ptida haura alcu
na recreacio e cõsolacio te mon dampnage.

De granelà

Quinsira lausor com pogues loar la
granes de mra dona e dementre que
consirauē lermita li temana que

era granea. lausor dny que granea es aquella
 cosa pla qual son grans lontanat/ pleuencia po
 der comprerent totes les extremitats dls
 essers. Aqsta diffincao de granea dny lausor
 me ton uja e carrera de loar nra tona/ p q
 segons la diffincao la uull loar en tres co
 ses/ co es alaler en granea de unitat/ e gra
 nea de natura e en granea tobra. **G**ran ²
 es nra tona en la unitat de deu pare qui es
 vn pare e la sua unitat es la maior qui
 sia en la paternitat. **T**ar negun pare no
 es tan gran com es ell. Aquella tan gran
 unitat de pare fa esser gran lontanat/ e la gra
 nea e la pleueranca el poder de nra tona en
 unitat de filla/ car la maior filla la fa eer en
 lontanat/ granea pleueranca poder e les altres
 que neguna altre filla/ m encara totes les
 altres fillas no an tanta de lontanat/ en granea
 com nra tona. **T**ar neguna no es mare al
 fill de deu qui es fill de deu pare/ e es lo nra
 tona/ p que la unitat/ del pare fa en ari gran
 la unitat de la filla qui es nra tona q totes
 les altres unitats de fillas trespassa e con
 pren en lontanat/ e en granea la unitat/ de fi
 liacio de nra tona. **S**egons que lausor ³
 hac loada nra tona en granea de unitat/ p
 raly de pternitat/ diuinal la uoldy loar se

11111

gōs unitat de maternitat e de filiacio / co
es a saber que nra dona es una mare tant
solament de deu fill qui es un fill tan sola
ment de deu pare / e no ha mas una ma
re don aquest fill deu es tan gran en esser i
fill de nra dona que no pot esser maior.

7. **E** p aco la gran bontat e la granea e la et
mitat ell poter del fill fan esser tan gran
la bontat e la granea e la pleuerancia el
poter de nra dona com se pta esser gran
segons la granea del fill de deu / en axi que
la granea de la mare de deu respone a la gra
nea del fill / e la unitat de la mare respone
a la unitat del fill. Don en axi loan lauloz
la unitat de nra dona en esser una mare
de tan gran .i. fill se marauella co nra do
na podia esser tan gran co era car noy po
dia abaltar aloar la gran granea q ha
4 **U**a nra dona en esser mare de tan gran
fill **E** sforcas lauloz ay tant co poch en
loar nra dona en lo sant spit / e loant co
sira la granea de la unitat del sant spit q
es .i. en axi que no es altre sant spit qui
sia deu mas ell tant solament. Aquest
sant spit ab la granea engran la bontat
e la granea e les altres parts de que es no
stra dona en esser una fembra que sia ma

mare

mare te deu tan solament / paquest / sant
 spit / fo aum / mada nra dona co fo tota mare
 te deu. **E** lo sant / spit / ab tot / li mare / e ab
 tota la granea aombra la bontat / la granea
 e les altres te nra dona e aco en tant / q la
 umbrao respone a la clarificacio d la sa
 teat / tel sant / spit / prenent / lo fill te deu.
 1. cors huma te nra dona **E** Com lauloz 5
 hac loada nra dona en la unitat / del pare
 e del fill e del sant / spit / e en la unitat / de la
 maternitat / te ne nostra dona magnifi
 cant / cascuna ploma en la unitat / e en
 la unitat / d la maternitat e la bontat / e
 la granea te nra dona. **A**uonchs uolch lo
 ar / lauloz nra dona en la unitat / d la hu
 manitat / tel fill te deu / co es saber / q un h
 fill te nra dona es deu tant / solament. **X**
E aquell home teu es fill te nra dona en
 ay / que es a / lo fill e una es la mare / e
 co / aquell fill hom teu es tan gran q ma
 ior es la bontat / granea / santedat / e les al
 tres que totes les bontats / graneas e les
 altres que son en les creatures / p co es
 tan gran la bontat / granea e les altres
 te nostra dona q no pten esser majors
 en maternitat / ay / co son fill / qui no pot
 esser maior en filiacio **E** Quant / lau 6

for hac fet tot son inter en loar la unitat
te nra dona en la unitat te calsona pson
diuina e en la unitat ala humanitat te nra
crist fill te nra dona cōson e cōson cō la lo
as en la unitat ala psona te nra unitat
ent ali la unitat la humanitat en nra dona.
Dar nra fo cābra te e uerger / e floz / e ceter
font / e humilitat / on se feu la unio / e te qui
se feu la unio / en ay que una es la psona
e dues son les naturas / e una es la matre
diuina psona e te les dues naturas qui son
una psona qui es home teu. Aquesta unio
no pot esser fet si no en nra dona e te la
carn e te la sandy te nra dona. **C**u
liren a la uoz totes les forces en loar nra
dona segons la pmera manera / e uolch la
loar segons la segona confirmant cō nra co
na es gran en natura e dy aqueses para
les. **R**egina del cel e de la terra nra natura
corporel es matre de la qual tras car
e sandy la corporal natura fchal. Aquesta
natura es gran e imatge / e nra
imatge fo de dauid e de les santes profetes
qui es la mes gran natura e imatge
que ne gina altre natura. **A** aquesa no
tra corporal natura fo exaltada sobre to
natura en granea e l'unitat de les altres.

* dona

1 sola

7

Car nequna fembra altra no abasta esser
 materia cō la diuina natura ne pogues pen
 dre en humana. **C**loriosa aquesta no
 stre natura corporal fo materia de la uia na
 tura spūal q̄ es oīa uostia aīa. **E**n segōs
 que es gran la uia natura corporal couench
 que fo gran la natura de uia anima p̄ q̄
 que graneta respōces a cascūa de les dues
 naturas. **E**n cō la uia natura corporal fo en
 aīa gran q̄ ella abasta a esser materia al cor
 quen p̄es la diuina natura. Tōdis quāt
 couench ēē gran la natura de uia aīa m
 ūla natura diuina en gran uia nat̄a cor
 poral en limitat granca e les altres. **V**en
 cura fora la uia de loar nīa aīa car no po
 dia sostēre la altra materia que haia p̄ la
 aīa nīa dona. Mas remēbra la terca ma
 nera de loar e uolch la loar paquella e m̄ra
 quētes parauies / uos toīa qui lōes aīa
 s̄es e s̄unt de gran amar lōes gran en o
 bra. **E**n segōs la granca de uostres
 obres po uos p̄ia loar car no les pūch
 atēner ni a p̄ose tant son granca p̄ que
 a loar me roue uīes obres segons nīa p̄
 que e segons que po pūch atēner. **E**
Cloriosa obres regina son mendre e
 m̄ra e amar nīa fill glōres aīa e uer
 donchs quāt es gran la granca d̄ uia aīa en
 hōdat granca e les altres

8

9

10.

deu euer hō. On segons q̄ nos sots granen
natura te memoria e temmēt e dāme
nos coue haū gran menbrar entēdre e a
mar. E encara segōs q̄ uīr filles digne q̄
sia mēbrat entēs e amat ab grācia telū
tat p̄seuēca e p̄ter eles altres. On com
nos regina siats tan gran e tan alta en
natura te nūmoria entemēt e uolētāt.
E cō uīr fill sia tan digne te esser tant mē
brat entēs e amat cō p̄na po regina uīa
grācia loar. la qual haueis en menbrar en
tēdre e amar. Ne com p̄na po coluar la
grācia te uīa lūtat p̄seuēca e les altres
que haueis en mēbrar entēdre e amar nos
p̄na ser p̄ que men coue loar. **R**egina lo
uīr filles gran en lūtat / on segōs que sō
grans les lūtats / coue q̄ sia gran la uirtut
de uestres buyllo ab los quals lo remuar
el guardats. E lo uīr filles gran en esser
loar p̄ los angels archangels profetes e mar
tirs / cōfessors / e p̄ tots los sants d̄ la gloria
de deu. e segons que aquestas laulors sōn
grans coue que uīr orellas sien tan grans
en uirtut a loyr aquelles laors / e aquelles ca
cants q̄ totes aquellas laors loiat. On to
tes aquestes coses nos p̄rien en nos reg
na cō plus lēns grācia de uīr uer e de uīr

11

horr / on cō aco sia en ayri. tunchs q̄ p̄ria dir la
 granea de la uia laoz e ualoz. **V**os regina sets
 gran en fer grans tots aquells qui uos amē mus
 entenen sus menbran / e a aquells engraney
 uia granea lur granea en ayri que la uia gra
 nea la qual hauets en amar entenore e men
 brar / engraney la granea de lur amar / enten
 ore e menbrar / e la granea d'la nostra luntat /
 engraney la granea de lur luntat e ayri de is
 altres

12.

Regina a iusts e a p̄catorz tonate
 grans tons e p̄tons e atās iusts e a p̄catorz
 que yo no p̄ria dir ne cōptar m̄ orz m̄ pen
 sar / p̄ que yo regina me leu te loar uia gra
 nea cor nor p̄sch bastar e t̄fall me cor e spit
 a loar uia granea p̄ que si aues plagues regi
 na lo fora que uos facellets m̄ o altre gran en ayri
 com p̄guessellem mes a en sius montar uos
 loar / e mal esta cō uos sots tan p̄sch loada en
 est / mon cō siats digna te tāt / esser loada / e
 pus q̄ yo no p̄sch mes loar cercats ne altre
 qui te te uos maiores laors que yo no p̄uy
 tonar

13.

En fellonir se uolch lausoz p̄ co cō
 no p̄dia ais fer a loar la granea de nra tona
 e conech lo lermira. **E** p̄ co q̄ lausoz no fue
 trista ne nraida mes la en altres paules e feu
 li aquesta remanda. **E** ren dues tones qui
 amauen e loauen nra tona. la una la loana

14.

9.

segons granea de natura corporal / l'altra la lo
aua segons granea de natura d'anima e cal
ama cuydaua mes loar nra dona e mes amar
q'altre. e aquella qui la loaua segons granea de
cors dehya que p co car deu fill pres la natu
ra del cors humana de nra dona / e no pres la na
tura de la aia es mes gran nra don segons cors
que segons aia en l'ortat / l'antetat / e uirtut. La
que loaua nra dona segons natura de aia de
hya que p co cor nra dona mes poch men
brar / entendre e amar son fill que ueer ue
oyr / sentir es mes gran nra dona segons
la aia que segons lo cors en l'ortat / l'antetat /
e uirtut. Don es questio qual de les dues to
nes loaua mes nra dona. **D**ix entencio q'
una uegada festeuuech q' un clergue p'hyca
ua en una esgleya a gran fe de gent a una
festa de nra dona / en dues maneres. la una
p co com dehya que nra es gran en quant
es mare de la recreacio del humanal linatge /
l'altra manera era car loaua la granea de
nra dona en quant es mare de deu. Aquell
clergue haia creença que nra dona fos mes
gran p co co era mare de la recreacio del hu
manal linatge / q' p co car es mare de deu.
E p aco mes loaua nra dona p entencio de la
recreacio del humanal linatge que no fora re
a aquell clergue loaua la granesa de nra dona

LS.

tona

creat si nra tona no fos mare te deu q'p ente
 no qui nra tona es mare te deu. E com aquell
 clergue mudaué les entencions / q' es saber que
 nra tona es mare te deu pla p' miera entencio e
 te recitacio pla segona. car mes ual esser ma
 re te deu q' esser mare de restauracio tomens /
 p' aco sabya de la p' miera entencio segona e de la
 segona p' miera. **E** en loana contra la granea
 de nra tona e de sen fill. e p' aco maquel p' mo no
 fo gran utilitat / a aquells qui loyen p' que yo
 fuy en aquell p' mo molt / truita e respagada da
 quell clergue que tant / poch / sabya de loar nra
 tona.

Comencia o'ro te preguar nra tona
 segons la granea q' nra tona ha en lontan / e lo
 gna q' lontan / ha en granea / e dir aquelles
 paraules. **S**i yo regna fos tan gran q' uos
 pogues p' guar segons que uos sote gran en lon
 tad / e segons que nra lontan / es gran en nra
 granea / e se q' no l'antiga en los p' chs queus
 fac / e' hant gran pietat / misericordia e merce
 de nre p' ble / mas car no son gran ans sen pe
 tit / no p' uel abastar en uos a p' guar segons
 nra granea en lontan / e' non fac segons q'
 sote gran en d'urcie p' uenerancia / e' l'ant
 e' e' amor e' l'ant / e' gloria e' les d'is
 e' queus p' chs que uos obelcats a nos p' chs
 segons la granea de nra lontan / e' si no fere

e' en nra uogue la penitencia d' ma b'odat

me tan gran en lontanat que puschya abastar
a p'guar uos segons la granea de u'ra lontanat e
les altres. **M**are regina et cō si yo no puy
abastar a la granea de p'gar/paco cessarets uos
de exoir e de cōplir co quens deman/ si lo fets
segun la que en la n'ra poquea de l'onea ces
sara la granea de u'ra lontanat. **E**n an no
fa la u'ra granea magnificat u'ra lontanat/ e
en an la diffinició de granea no fa en uos
p'co q' en mi es poquea/ e encara q' par q' si
yo podria esser tan gran q' yo. abastas a p'
guar uos segons q' souts gran en lontanat/ e
que uos me excusillets que yo fos fals e
ocasio de la u'ra granea/ misericordia e p'co. q'
en an fa en uos granea de lontanat p' mi p'ni
cipalmet/ e no p' uos mateya/ e acō m' deu m'
raly m' natura m' neguna de no cōsent
m' fer uos p' neguna manera/ p' q' uos
come de tot/ en tot/ regina encimant a mate
manda e que facats tot/ oitre a ma uolentat/
Regina uos sots gran e u'ra fill es gran/
tot/ quāt/ es de uos e de u'ra fill es gran en tot/
lontanat/ e si les en p'seuenca e en u'ra e les
altres/ e tot/ co qui es/ e de cells p' qui uos adz
eus p'ch/ tot/ es petit/ e quany res no es segon
la granea de uos e de u'ra fill. **E**n mi si nos
exoyts e nom demans co quens deman

1° pietat

1° d' m' q'

queacom fa q̄ no fa p uos gran m̄ p uir̄ fill
 la qual cosa sia gran e poria esser gran si uos
 lo uolietis e si non uolietis t̄nchis uira grana
 no en graner uira uolentat en uoler amar
 totes coles grans / m̄ ia laulor no to laoz
 tenuat m̄ te uos de totes coles. Car si lo te
 bra leugamēt ne seria p m̄ repla e en
 uergonida. **E** com regina curdats uos
 esser gran en totes coles q̄ yo te m̄t e te dia
 aytant cō p̄uir uos clam merca de genollēs
 en plozan com uos aiats m̄ce d' uostre po
 ble quies a ymage e a figura de uos e del
 uir̄ fill e q̄ continuamēt la maior pt ua
 gen a foch p̄durable e maleexen uos e uir̄
 fill p̄etualmēt e ells estaran en foch e en
 angustia. **R**egina poria p̄ neguna
 manera tant fer ne dir q̄ pogues saber
 q̄ sen milloza uir̄ fill m̄ en que exalca la
 uira granea en leyar tanta gent a dāp̄n
 a e pena ne quim estoz fa uir̄ fill en tur
 mentar e punir tan petites coles cō son
 homes qui son iunivols e coles passibles e
 mortals. **E**ncara si calia dir que homes
 fossen grans coles e molt poguessen con
 trastar al uir̄ fill e ala uira granea e tante
 tat no men daria marauella si uir̄ fill e
 grans penes lur tonaua. **U**olietis queus

15
 19
 i desmable
 e tots tps
 res si

anar

que

Digua regina no men facats nada e fets tot
co queus deman e sab tes q̄ a uia gran ho
noz e honramet lo deman si no p cert lo
sapiats q̄ yo dire tant e cridare tant per
vns lochs e p altres que greu cosa sera a
mi de sostenir e a adlls qui uos amen torn

21 **E**n aquest mon dir ozo ueig q̄ sol
tona gran lutz e lo foch gran calor e lay
gua gran fredo e ueig q̄ les arbres son a
ondates de grans branques e rams e fulles
flos e fruyts e ueig q̄ les besties els au
cells els peys han grans habundancies de
totes aquelles coses q̄ han mester a lur
uyda. Encara ueig q̄ls homes e les fem
bres han gran habundancies de beutats
corporals lells huylls lells certies bella
cara lells catells e de totes aquelles fay
cons q̄ al cors se conuenen han gran ha
bundancia e encara ueig q̄ han gran ha
bundancia d'aur e d'argent camps e de viny
es castells ciutats draps besties plantes
e de totes aquelles coses q̄ uolen han en
est mon compliment a uya corporal mes
nom se en ques pren ho si es p mon peccat
que de grans coses e espitals yo no ueig
compliment en est mon ans my ha mhor
fictura que de negunes altres coses car

apenes pusch pensar m saber negu lym
 m neguna febra q hana gran bonea te me
 brar entendre e amar uos m iur fill m
 uirtuts. **E** en ari testall granea en co
 q mes ual / e es habuuda en co q meyh
 ual. p q nom se q men diga que fort ne
 son trista e despagada. **E** on uos lre re
 gna semblant mes q sia alcuna altra r
 ozo que uos pga te les coles temporals co
 ne tonets habuudancia maior q te les spi
 tuals / e q aquella qui falsamet uos p
 ga e contra ura lymoz uos oveschats
 e q any oleyr no uullats te co q deman
 a ura lymoz e saluament te iur poble.

Plora ozo e sil feu lermnta car pic
 tat li pres de ozo aquy dix aqstes pauls.
 Dues tones pga uen ma tonala una
 li demanaua que li tonas granea te bon
 tat / laltre li demanaua q li tonas bon
 tat te granea / aquella qui demanaua
 granea te bon tat / dehya que ella li falya
 pus iusta ozo q laltre. **E** ar mayres li
 era que mes ualgues granea te bon tat /
 q bon tat te granea en q mes es luy a
 malea que bon tat te granea. Alaltre to
 na era semblant q mes iusta ozo faes
 co demanaua lottat te granea que lide

22

23. manaua granea te luntat. car luntat de
granea es mes luy a poquea q granea
de luntat/ e testa de mandador lermnta uol
gueren hau les tones iustamet. **C**o
ta entencio e dir que en una tra hauna i.
mercader qui de gran pobreza era mon
tat a gran riqueza aquell mercader com
mes hauna mes desiraua haue en ari
q nos podia sacollar de lo luns daqst mon/
vn lozn ell se marauellaue q podia esser q
sa anima nos podia sacollar ab riquesas.
esteuench se que aquell mercader legia en
vn libre que era stat fet de entencio/ en
aquell libre ell entes q granea te luntat
spitual nos sacolla de granea te luntat cor
poral. car granea te luntat spitual es p
pmera entencio/ e granea te luntat cor
poral es p la segona. p que lo sacollament
de la aia es granea te menbrar entendre
e amar coses spituals q es saker deu e
luntat e pseueranca poter sauea e amor
virtut writat e gloria q son coses spuals
aquestas coses son budes e administrates
ples coses temporals. **E**n ari esta lo
coflimēt en les coses spituals e no en les
corporals. **E**n les corporals esta un p
tit de pler p tal que p aquell plaer b

pura sostenir lo treball q'ha en possen les co-
 ses corporals en guanyar les lo qual plaç es
 pla segona entença / e lo treball que ha
 ha te les coses corporals es pla prima entē-
 cio. **E** en apres aquell treball es pla se-
 gona entença / e lo plaç q'ha ha teles
 coses spiruals es pla prima. p' q' paco comedi
 lo merceder q' quāt la voluntat en mes
 ha te les coses corporals mes ne uol ha-
 uer es p' q' a les coses spiruals ne puyen
 mes ha uer te relectio e relectio en
 en membrau entença e amar en am bon
 mit e san ius e iusticia membrau entē-
 cio e amar. mas com lo merceder no apli-
 caua les grācias corporals a les grācias
 spiruals ma relectio daquelles no les sol-
 metia p' q' no era maravella si stava la
 voluntat en malenancia en mes te rique-
 es amistaue.

De pfeuerança

Lauoz dir lermira que es pfeue-
 ranca. Reñes lauzer e dir que p-
 feuerança es q' p' q' l'ontat gra-
 nca p' q' a les altres pfeueren en q' son
 e en q' que fan. **D**aquesta pfeuerança dir
 lauzer uolem loar nra dona en tres ma-

neras. la p̄ma es en quant en n̄ra tona comē
ca la maior pleuēça q̄ pot/ esser entre deu e cr̄
tura. la segona es en la pleuēça q̄ te amor en
q̄ son n̄ra tona e son fill. la terça es d̄la pleuē
ranca te hontat/ e de grācia de n̄ra tona

2 **E**n n̄ra tona dix lauloz pres deu fill natura
te home fill de n̄ra tona/ en an q̄ la natura del
deu fill e la natura del home fill causaren en
temps/ e home fill se fēc/ home en deu fill/ en
an q̄ abtols son una p̄ma. i. deu fill e home
fill pleuant/ abtucs les natur es/ en q̄ q̄ son
e obren segōs q̄ q̄ son en tal man̄a que si un fill
no pres negun mudamēt aue totas aquē que
era aue q̄ les home e home fill de n̄ra tona to
mas home e hac natura de home e ha encara
e ut/ ha q̄ ha fill/ an p̄ tot/ ac no es mudat/
te la natura/ ans es en an home cō un alē home.
On com aquēta pleuēça ha la maior q̄ esser
p̄sca entre deu e creatura estans natura de
uma e natura hūana una p̄ma les mudamēt/
de les dues natur es/ e q̄ q̄ ha ha feta en n̄ra
tonche n̄ra tona digna de esser hōra/ e se pot/ h̄
dre que en ella es pleuēça comē q̄ la p̄ma
alta e la pus marauellosa q̄ ha p̄sca haue
en creatura n̄ creatura en deu/ e se apar/ que
pleuēça es q̄ en n̄ra tona p̄ q̄ d̄na hontat/

gracia e les altres en ço q' son e enco q' fan
 Perseuerancia te nra dona e te son fill my lau
 soz es le loatoza car tota es plena te l'ontat gra
 nca e les altres. En ayi q' nra dona ama son
 fill home teu / e son fill qui es teu home ama nra
 dona en aquita amor q' ha nra dona a son fill e q'
 son fill ha a nra dona pleueran ab totes i cellabla
 ment / e no' marauella si en ella pleueran l'ontat
 e les altres. Par la perseuerancia es copiosa e
 plena te l'ontat / granosa w'ar e les altres e p
 perseuerancia d' amor fa durar en si materia la bona
 amor e la gran amor e la poterosa amor q' han
 nra dona e son fill en ayi com en la diuina essen
 cia / lo pare deu e lo fill se ameu en lo sant spirit.
 En ayi co' la bona e lo bon marit se ameu en lo
 fill q' han / lo qual es lo e'cell e ha les facultats
 cascu. En ayi co' la forma e la materia pleu
 an en temps en la conuicte q' han / e en ayi te les
 altres coses. En ayi nra dona e son fill pleue
 ren en temps p' amor concehent / amor l'ia / en
 amar l'altre / e aquella amor es en ayi gran
 q' no pot esser maior / car lo fill te tot / si materia
 e te tota la l'ontat / e la gracia ama nra dona /
 e lo q' nra dona son fill. e co' aco' sia en ayi tones
 que potia no' ne cosuar la lauzor de que tonar
 te la perseuerancia te nra dona. En nra dona
 es l'ontat / e es granosa e es perseuerancia e poter

es

3

poter

dona

4

e les altres q̄ a nra tona se p̄t̄p̄e p̄ aq̄ la bontat
e la granea p̄seueren la una ab laltre en tal ma
nera q̄ nra tona p̄seuera en bontat iusticia de
granea e en granea iusticia de bontat p̄ q̄ en nra
tona no fo hanc peccat mortal ne uenial car noy
pot esser pus q̄ la bontat de nra tona p̄seua en
granea e granea en bontat e en ayi tels altres.
Don p̄ r̄ho daco nra tona tantost cō fo mare
p̄seuera en esser mare de iusts e de p̄ccatores e nos
muda nro meu de bontat granea e les altres /
totes aquestes lausors e moltes daltres dir lau
sor de la p̄seueranca de nra tona **C**lausor
dir l̄t̄n̄ta en una tra haupa .ii. mercaderes
qui son frans e cascu daq̄lle mercaderia ama
uen nra tona cascu haupa .c. lures de cabal
estreuench se q̄ ab tos anaren en una tra e
e p̄t̄anen tots lurs diners plegats en mer
caderia .i. daquella guaya la mortat / elalt
p̄t̄ tot quāt haupa. car la mercaderia q̄ p̄
t̄n̄ta crema en una casa an q̄ mesalauya.
Ab tolos aquells mercaders hauen en cultum
q̄ tots matins loyen missa de nra tona e en
aq̄ p̄seuerauen tant cō podien / on ab tolos
uenqueren a l̄esgleya e dauant laltar de no
stra tona de mentre q̄ loyen missa ab tolos
loaren nra tona / aquell mercader qui la
uya guarant la loaua car li haupa tonada i

manera

mania cō amos de dmers la seruis pus q̄ mes
 ne hauiā e loauā la car libauiā feta gracia
 q̄ p̄seuerauc en son p̄olit de m̄ā tona a furr
 e nos era telconegūt plo guayn q̄ fet hauiā.
 laltre mercader qui hauiā p̄dit loauā m̄ā
 tona car libauiā dada pacienciā en q̄
 p̄dit hauiā e car nos era mudat t̄ntencio
 ne damoz ans p̄olāue en ay furr m̄ā tona
 de son p̄ter ab p̄bretat cō dabans ab la r̄q̄a
 q̄ hauiā on daco lauloz dir lerm̄ta fo feta
 queste qual dabtos los mercaders hauiā
 maior p̄seueranca de bontat granea amor
 e uirtut e les altres m̄ qual dabtos loauā
 mes m̄ā tona **C** Lauloz dir entencio en una
 ciutat hauiā un rich burges qui hauiā una
 bella filla la qual romas breua e polley tots
 los lens de son pare e de sa mare apres lur
 mort. aquella tonzella era de honrades gentes
 e de nobles e pregaren la tonzella que pren
 gues marit la tonzella amaua uirginitat
 p̄ entencio q̄ agues laoz de les gentes car en la
 ualoz daquest mon entema e no uolch pen
 dre marit p̄ neguns prechs q̄ hom li faes e
 uiua de ses riqueces e tenia gran alberch
 e falha als pobres uolentera almoyna e en
 tant que tota aquella ciutat celha de daq̄lla
 tonzella ol'le q̄ falha e ol'la uirginitat q̄ hauiā

Dementie q̄ la conzella en avi unya e tota se
glieiana en iobe q̄ les gens ne tehyen/ vn con
zell qui amava aquella conzella te folla amor
quant un q̄ no la potia a dur a la uolentat/ feu
co p̄ q̄ mes aq̄lla conzella en mala fama. En
avi que aquells q̄ dabans temen aquella con
zella p̄ bona hagueren oppinio q̄ ella tos corrū
puda. Alla conzella uench a saler q̄ les gens
hauyen tella mal' oppinio e fo fort' respagada
car hauija p̄uda la lauloz q̄ les gens ne teyen
e car tella tehyen lo contrari de co q̄ dir ne se
hen estant' en avila conzella entristicia e res
pagamēt' comencas a corrūpre la entencio e
noama tant' uiginitat' e amar solia e tefalli
en ella p̄seuerancia p̄ tefallimēt' e entencio.
Tar en co q̄ amauja uirginitat' p̄ entencio de
laloz falsa iuria a prima entencio/ e ale
gona. A primera entencio falsa iuria car
la uiginitat' deua segōs dretura amar p̄ la
lo de nra dona e p̄ raly de uiginitat' mateya
quy es maior cosa en si q̄ en lauloz de gens.
A segona entencio falsa iuria p̄ co car la
metia tenant' a la p̄mera entencio. Tar
p̄ la segona intencio deua amar uirgini
tat' en lauloz de gens e p̄ma en lauloz de no
stra dona e en lauloz de uirginitat' e car aq̄lla
conzella hauija corrūputa entencio/ e co q̄

dona amar de sus metia de sus / e co q̄ de una amar de sus
 metia de sus / paco pte p̄seuerança de uiginitat / e fo
 mala e corrumpida e en peccat de luxuria pleua tots
 los iorns de sa vida **C** Ans q̄ ozo uolgues adorar
 m̄ pgar nra tona sots forma de p̄seuerança con
 fira de q̄ m̄ p̄q̄ uolia pgar nra tona / car p̄gar
 deu hom de tal cosa e p tal cosa nra tona q̄ sia di
 gna de ecr̄ tonada p nra tona en tal manera q̄
 nra sia pleuant en bontat granea e les altres. ^{dona}
Don quant ozo hac conciderat logamēt dir a
 nra tona estes paulles. **R**egina una tona ⁸
 haia marit lo qual molt amaua / e lo marit
 amaua molt / aq̄lla tona sa muller. Dementre
 q̄ abtols se amauen p̄seueraren en amor e en
 castedat e en bontat e uirtut / car la amor q̄s
 hauen los fahya pleuar en bones obres. **E**
Estrenench se que la amor q̄l marit haia a
 sa muller se corrupe en aū quel marit ama
 una folla fembra e leua sa muller / e fo en pec
 cat de luxuria / mas la bona tona sa muller
 p̄seuera en castedat. **E** son en mēbrança
 que ious p̄gue longamēt q̄ uos faellets gra
 cia a aquella tona q̄ p̄seueras en castedat / e
 tots los iorns de sa vida e la nra gracia exoi
 mos p̄chs. Mas tels p̄chs queo fiu de son ma
 rit hanc nō uolgues exoir de mentre uilch.
Tar aquell estech en peccat de luxuria tria

la mort. ver fo q̄ ala mort uos p̄gue p̄ ell lx plach
uos q̄ pregas uire fill que li p̄tonas lo qual li p̄
tona p̄ uirs pregueres / empo regina ana en
purgatori en lo qual solte grans treballs e gran
penes la sua aia / on cō uos regina fiats p̄seue
rant en p̄guar uire fill p̄ iusts e p̄ peccatozs ep̄
aquests qui son en est mon. E p̄ aquells qui
son en purgatori / com pot esser que a aquell
no acabats gracia que li aleuge uire fill les i
grans penes q̄ solte. E com regina dix orō e
si uire fill exoer nos en esta uida qui tant poch
ual / e no exoira uos en aq̄lla altra uida qui
tant ual e en la qual es tanta te bona p̄seuerā
ca **¶** Gloriosa dona e milloz daltre e encara
que totes les altres tones / era un hom religi
os qui era te scā uida / aquell religios tement
que staua en ion monestir hauiā moltes te
tēptacions e p̄ diuiles maneres era tēptat p̄
lo diable / empo ell p̄seuerana en lontanat e en
granea te santedat e uirtut pobretat e obe
diencia. E aco fahya car en la p̄seuāca q̄
hauiā metia lontanat e granea te santedat uir
tut pobrea e llobediencia / e metia granea te
santedat uirtut e obediencia en lontanat / e en
ayr dels altres. E p̄ aco p̄seuāua en sante
dat e era forts te coratge contra lo temon
e les tēptacions q̄ hauiā / esteuench se que

9

lō lō e

tementre q̄ aq̄ll religios en ayri stauue e pseuera
 ue pla bona fama que hauna fo elet en vna r
 gran e alta pladria a poch te temps. Regina
 segons q̄ nos sabets aquell plat se corrupe
 en tant q̄ es hom mal uicos e ergullos/e
 en ayri cō pseueraue en le quāt era pobre/
 ara pseuera en mal quāt es rich/p queo
 clam merce regina que nos lo comertis
 cits te mal en le/enlo qual le lo facats p
 seuerar tots los iorns de la uida car gran
 mal es tome potes com es mal/e com es
 uengut de bay linatge e te pobretat/e es
 rich e es ergullos e mal exempli nan les
 gentis qui li son sotmesos/e uolets queus
 lo digna regina no abasta a uir honramēt
 ni al alta uirtut te uir coratge sius fets
 pseuerar tant solamēt en le aquells q̄ an poch
 te poter en esta uida tels bens daq̄ll mon/ans
 coue q̄ facats pseuar en le los prelat e
 los pnceps els homens poderosos p co q̄ fa
 cen molt te le pus q̄ fer lo poten e que no
 tenguen los bens q̄ posseeyen ociosos e q̄ nol
 conuertesquen en males obres/on nom se
 q̄ les ni ques pot esser car los temes homēs
 com son pobres pseueren en le/e cō son richs
 e poderosos en mal pseueren/e pus greu co
 se es conūtir un hom mal qui sia rich e

honrat te mal enly q vn lym pobre pütur te le en
mal. On uos qui sots mare te deu dir ozo men
breus quat uos pregue moltes uegates pa-
pccator q hauna longamēt pleuat en pccat e
pulsane que ala fi te sos dies eris te pccat aa
quell pccator uench mort sobtana e no hac
leur ques penetes ni q mte uos clamas e mori
e ana en foch pourable ni hanc uos p ell no
pregas uie fill q li ptonas / le regina pus q sots
te deu mare e pus que pleuerats en eer mare
p q no sou auidat a totz lymēs e en tots tēps.
ni pus q aquell pccator hauna cōtebut e pccat
q a la fi te la mort uos mēbras e merceds cla-
mas tantost cō aquila cosa cōcele / p q no la faes
encontnēt pleuerar tro ala fi te sos dies / car
fer lo pgrits si uie fill ne pguassets / lo qual
pgrit sis uolgues metre la lymesa tel pccat
daquell pccator en granea te pleueranca e
pccat e damoz e te sauiesla e uirtut e les altres
e en arilo pccator encontnēt se ptura te p-
cat e pleuerara en uirtut tro ala mort. **¶** A
regina dir ozo e ia par q mes amets la iusticia
te uie fill q la sua misericordia. Empo si leus
ho pensats aytāt sots mare p raly te misericor-
dia cō p raly te iusticia e mes uegates sots
apellada mare te misericordia q mare te deu
iusta e tupt criden mare te deu mare te deu

misericordiosa e q̄ l'erets m̄ sostengats q̄ negum
 lom pus q̄ ha cōcebuda neguna cosa te nos que
 sia bona q̄ ell ney p̄seuer e q̄ no uenga a bona
 fi/aco regna es rels̄ maiores marauellas que
 hanc follen **D**rao dix l'ermita cōtraft
 fo entre una tona e .i. religios̄ q̄ uengueren
 a uitjamēt .a. i. sant̄ lom / la tona hauna mal
 uat̄ marit̄ q̄ li tonaua moles treballs e en mol
 tes te maneres / e la tona era bona e pacient̄ e
 tots los mals eis treballs q̄ li tonaua oli fahya
 son marit̄ sofferia en paciencia. lo religios̄ e
 ra obedient̄ sots maluat̄ e uicos abat̄ e era
 a ell l'obediēt̄ en totes coles q̄ a obediencia se
 se ptayen / questio fo entre la tona e lo religi
 os̄ qual d'antós hauna mes te p̄seueranca o
 la tona p̄ paciencia o lo religios̄ p̄ obediencia.

LL

Parla entēcio e dix aq̄stas paraules. Una
 tona hauna marit̄ mercader lo qual amaua te
 molt gran amor / aquell m̄cader estech gran
 temps en longues fires meys te la muller / la
 tona era bella e ioua / e .i. foll macip̄ daq̄lla ciu
 tat̄ on la tona staua fahya tot̄ quāt̄ podia
 q̄ peccas ab aq̄lla tona / en tant̄ se l'forcana a
 quell foll lom̄ cō faes eriaz la bona tona q̄
 la tona hac tēptacio e uolch cōsentir̄ al pe
 cat̄ te luxuria / emp̄ te mentir̄ q̄ la tēptacio
 li uench̄ pregt̄ n̄ra tona q̄ li autas e que la

LL

faes pleuar en castedat e en amor te son ma-
rit. Car longamēt hauna amat castedat
plamor q̄ hauna a son marit. Dementre q̄ la
tona p̄gava nra tona en coratge li uench q̄
amas mes castadat p̄ amor te nra tona que
p̄ amor te son marit. Un ay tantost nra to-
na la cōferma en castedat e daquy auant / x
hanc no hac tēptacio q̄ faes peccat cōt son
marit. ton la tona se marauella molt fort
mēt / ton li era uenguda aq̄lla pleueranca
tan gran te castadat q̄ p̄ neguna cosa q̄l foll
hom digues m̄ faes la lona tona no hauna
tēptacio neguna daquell peccat m̄ daltre.
Empo cō la lona tona hac molt cōsiterat
en la uirtut q̄ hauna p̄ pleueranca menbrali
la ozo q̄ hauna feta a nra ton / e cōsua q̄ p̄
co cō dabās amaua castedat mes p̄ enten-
cio te son marit q̄ p̄ entēcio te nra tona m̄
p̄ raly d̄la luntat matēra te castadat q̄ p̄
aço hauna tēptacio ales uegates q̄ cōlen-
tis al foll hom / e aço era p̄ co car los funda-
mēts te la pleueranca no stauen sobre ordo-
nada entencio / p̄ q̄ no era marauella si hauna
temptaciōs / mas quāt la tona hac ordūda
se entencio p̄ la qual ama castedat. atonchis to-
na a pleueranca hōs e forts fundamēts e fo-
fors en castedat e en tots les alts coles q̄ a lūū

Demana i ermita a lauloz si labia q'es
 poter. Respos lauloz e dir q' poter
 es q' p' q' l'ontat / granea e les altres
 poter estar e obrar / p' aquesta diffincao de poter
 dir lauloz pot' esser loada n'ra tona / la qual uole
 loar en poter en tres maneras. **L**a primera maña
 es segons lo poter q' ha p' raly de son fill. Segon
 es segons poter de natura. Tercera segons poter es
 qui es sobre natura. **S**egons lo poter q' ha n'ra
 tona p' raly de son fill es digna de esser loada /
 mas co' aq'll poter es mes gran que p' loar no
 poria no pux loar dir lauloz n'ra tona segon
 que a ellas ptay. **E**mp' coz ella es loable al
 gun poter ma dat' q' la puva loar segons aque
 stas paraules / n'ra tona es mare de deu home /
 en aquest deu e home q' es fill de n'ra ton' / ha .ii.
 poters / poter diuinal e poter humanal / al poter
 de n'ra ton' ha tonat' lo diuinal poter / tanta
 de l'ontat' tanta de granea tanta de p'seianca
 que pot' n'ra tona p' son poter esser mare de deu
 home e pot' deu home tonar gran l'ontat' / uerit
 tat' e cōplimēt' a iusts e a peccatoz q' a n'ra to
 na se clamen e qu' t'ella misericordia e gracia sy
 en. **O**n com aq' uia en ay / toncha q' poria con

3
suar co gran potex ha nra dona qui pot/ esse
maie e es maie de teu home/ e qui pot/ fer e
donar a iusts e a peccatores tot/ co li ue a plaez
de teu home. **N**ostre dona dny lauioz ha
potex natural naturat/ ab lontanca/ granea/ pson
anca/ saueia/ amor/ uirtut/ ueritat/ gloria/
santetat/ iusticia/ misericordia/ leutat/ uirgin
tat/ e les altres/ co es a saber/ quel potex de nra
dona ha natura/ de lontanca/ granea e les altres/

H e en neguna cosa no pot/ nra dona sens natu
ra de potex natural/ ab lontanca/ e les altres.

Den p raly daco nra don ha tal potex q pot/ ab
son potex tot/ quat/ se pta/ a lontanca/ granea
e les altres. p que nra dona no ha potex de fer
neguna cosa q sia de mal m en q sia poquea
de lontanca/ m de psonanca e les altres. S paco
nra dona no ha potex de fer negun peccat/ com
sia aco q potex ab lo qual hom pot/ fer peccat/ sia
contra natura/ de lontanca/ granea e les altres/

4
Aquest potex en ay natural q dit/ haue m de
nra dona come esse en nra dona de necessitat/ p
tal que potex natural de son fill hom ne pogues
pendre natura co se deu teu home/ lo qual teu
hom ha potex natural en quat/ es teu home
naturat/ a lontanca/ granea e les altres/ segos
de come a amoues les natures/ co es saber a
la diuina natura e a la humana. **N**ostre

H en tal mania q tot e quat/ pot/ nra dona pot/ ab bondat/
granea e les altres

dona dny lausoz ha ptez sobre natura / car so
 bre ptez de natura creada / es hauez ptez
 de elles mare de deu qui es mes a en sus en lo
 tat granea e les altres q natura creada. **E**
 encara ha nra dona ptez sobre natura en eez
 uezge ans del part e apres del part e infantar
 home sens dolor e sens corrupimēt de uirgin
 tat / ha nra dona ptez sobre sobre natura en
 sanar contrets e en resuscitar morts / e en fer
 miracles. **E** encara en elles tone dangels
 e de homes e de totes creatures / e quin ptez
 es aquest q una tmbra puschha elles dona
 de totes quantes coles ha deus creades / e q
 tetot / ha nra dona ptez co ne faça a tota
 sa uoluntat. **D**exar me dir lausoz de loar nra
 dona segos son ptez / car on mes ne dich mes
 me sent / i sufficient a loar son ptez. **L**au
 sor dir lermitta entre i xpia e a puen fo gran
 contrast / sobre lo ptez de nra dona. **E** ar lo xpia
 dehya q nra dona ha una tan gran ptez que
 podia elles mare de deu home / e lo puez dehya
 que nra dona no ha una tan gran ptez que
 pogues elles mare de deu. **D**on sobre aco fo
 feta questo. **S**ilo xpia loane mes lo ptez de
 nra quel mal quel puz ne dehya. **E** silo
 puz blasmaria mes lo ptez de nra dona
 que la lausoz q xpia ne dehya. **P**arla

na

6

entencio e dny q̄ una tona loaua nra tona e
cōparaua la a flor blanca le umella a signi
ficauca q̄ nra tona hauna color blanca e uer
mella / e encara q̄ blanca color significa ne
deetat / e puritat / te coratge uestit / de sante
dat / e color uermella significa amor e fer
uor te coratge. Dementir q̄ aq̄sta tona lo
aua p esta manera nra tona uerare li fo
q̄ no la loaua cōplidamēt / segōs la semblā
ca te flor e te color / e consira que la flor es
p entencio del fruit / cō sia la flor pla segon
entencio / e lo fruit pla pma / Or cō la ton
hac aquesta cōsueracio aperte q̄ nra tona
era cōpada a flor blanca e umella e son
fill a fruit / lome deu nat / de aq̄lla flor q̄ es
nra tona / ton atonchs labona tona se tēch
p contenta cō hauna cōpada nra tona a flor
empe marauellas p qual natura hauna ma
lor poter te loar nra en lo fruit que en la
flor / cō lo fruit no sia nra tona / mas quāt
cōsira q̄ lo fruit es pla primera entencio
e la flor pla segona tuncch q̄ pla pma entē
cio hauna mes te poter e te iustit / en loar
nra tona pla segona. **S**enti ozo poter en
la materia cō pugues pregar nra tona / e
cōsira q̄ pus q̄ ella hauna poter te pregar / q̄
nra tona hauna poter te exoir ses pregue

tona

7

res eā donar li tot' co q'li demanas segōs poder
 natural de iusticia e de misericordia / car sens ay
 tal poter nra dona no excuria negun dalgū
 nes p'gueres q'li demanas / ton p' val' daco
 ozo estech molt' consurosa e cōtra q' si prega
 ua nra dona q' p'omas e tonas sens iusticia /
 q' dria contra lo poter q' nra ton' ha en iusti
 cia. E si p'gava nra ton' q' iustias los peccadors
 sens misericordia / q' dria cōtra lo poter q' nra
 dona ha en misericordia / p' q' ozo pres acord
 ab si mateya que p'gas nra dona ab iusticia
 e ab misericordia / e d'ra a nra ton' aq'istes pau
 les **V**os regina hauets poder iust' e a
 q'ist' nre poter es lo gran cōplut de tot' be / in
 tat' es q' sen molts lymēs pregadors los
 quals p' m' uos dieu q' ells se teneu p' pecca
 dors e se coneren q' ells han fets fallimēt's
 grans cōtra uos e cont' lo nre fill glorios.
 Aquest's peccadors regina han tant fort
 met' errat q' nos teneu p' dignes q'ls pro
 nets / mas ques teneu dignes / quells punes
 cha nre fill a i' finits tirballs si uos regin'
 ly uolets nen lots pagada q' ells sien dāp
 nats / e q' nre fill ne sia pagat' a ells plau tot'
 co q' a uos ne a nre fill ne sia plaent' e agr'
 dable / e daqu' auant' no uolen cōtrastrā.

a uira uoluntat m ala uoluntat de uire fill / car tunc
malament uos han contrastat. **E** molt se pene
ten dels falliments q han fets cont uos e uire
fill e ala uira iusticia e de uire fill se tonen es co
manen e han pleer qrells faca tot co q li pla
na p co q ab ella se puyen concordar teme
tre que ion en esta uida. **V**encuda fo la
iusticia de mra tona e lis fo de son fill p ozo.
Car lo poder de iusticia no pot contrastar al
poder de ozo pus q ab ella se concordaua en
co que uolia q la iusticia faes dels peccadors
tot co q li uengues en plaer m en grat / con
p aco couench q mra tona erois ozo en a
qelles coles q demanaua. **R**egina dix
ozo uos haueys poder de misericordia / e aqst
poder es lo e gran e coplit en totes coles bo
nes / e tant es gran lo poder q haueys de pro
nar q mes pots pronar q peccador o pec
cador peccar p que ious pch q los peccadors
qui amen la uira misericordia quels pro
nets / e amen mes uira misericordia q lo
be q d la uira misericordia espen. Car mes
ual lo poder q haueys de pronar q no fan
les coles que demanen / e car ells amen
e uos mes uire poder lo qual haueys en p
tonar q l be qn spen del pto asi mater fan
iusticia e raly p q nom pens regina dix

oio q uos me digats te no nem purats
 dir de no car no pates fer contra iusti
 cia m raly. Vngut folo pwar de nra
 dona en tant q hac a consentir a tot co q
 oio demanaua. **D**io dix lermira en
 una ciutat hauiua dues la una hauiua lo ma
 rit q molt la amaua e la dona era maia e u
 ciola e en peccat de luxuria staua ab vn hom
 q mes amaua q son marit. laltre dona ha
 uia mal marit qui li falha moltes de uila
 mes e en res no la amaua p co car labia
 q no era bona de son cors. Aquella dona
 era en peccat de luxuria ab a home q ama
 ua. aquestes dues tones tonaren mal exipli
 a tota la ciutat don se segua molt de mal. r
Car alguns homes de hyen q no calia q hom
 fos lo e franch e en senyat a sa muller m q
 hom la amas pus p tot aco no sestauen les fe
 bres de fer mal los altres de hyen q no calie
 q hom feris ne castigas la muller sibe se fa
 ra mal car res noy ualia. don sobre aco fo
 feta qstio qual de les dues tones hauiua ma
 loz pter en tonar mal exiple m qual falha
 mes de mal m qual es mes idigna q uos r
 oio pgets per ella nra dona. **P**arla en
 tencio e dir q una dona hauiua marit q era
 lo e bell e riche ioue e tonrat linatge. aquila

11. / c
tones

12.

tona amava son marit p totes adiles coses
q' dutes haueu / car totes so amatores / emp
alguns negats / sesteuema q' p alguns accients
la tona de samava son marit e li portava
mala uoluntat / mas quant' consirava en bon
tat e leutat' de son marit aquila mala no
lentat' passava . Un dia sesteuedy q' aquila
tona consirava en la firuoltat' de son podi
car no podia plenerar en amar totes
negates son marit p q' dir q' en son amar
hauia firuoltat' de potez / p que p'gua ma
tona q' li tonas potez co molt' pogues amar
son marit / **T**em la tona hac femda la oio
consira la entencio p la qual era orde de ma
trimoni co es a saber q' matrimoni es p
hauer infants qui sien a laoz de deu e a fuey
de ma tona . **O**n atonchs la tona ama son
marit . i . grau a en sus q' nol amava e amal
p p'raera intencio en quant' lama co amarit' .
E daqui auant amal p la segona entencio
en quant' era lo rich jone e de l'imatge l'ini
rat' / p q' daqui auant la tona totes nega
tes q' li uenia en coratge que de la uias son
marit' enfortia son amar' ab la entencio
p la qual era son marit' e uencia lo dia
ble e la teptacio q' li tonave .

De Sauiá

Lauloz

Lausor dix lezmita salets uos q̄ es la
 uiesa. Respos lausor e dix q̄ la uiesa es
 p̄rietat p̄ raly te la qual sau en ten
 On p̄ aco car en nra tona es sa uiesa
 dix lausor vull loax nra tona te sa uiesa / e aco en
 m. maneres. la p̄ma manera es en quat nra to
 na se sab sabuda. legona es en quat nra tona se
 sab amada / terca es en quat nra tona co q̄ sab
 tet o sab ab lontanat / granea e les altres. **M**ra
 tona dix lausor es sabuda mare te deu. e aq̄sta
 es la maior lausor q̄ hom puxa dir te nra tona / e
 maior met q̄ deu qui es son fill la sapia mare te li
 mareu / e car teus es sa uiesa sab la sa uiesa q̄ es
 teu q̄ nra tona es la mare. On aco es gran co
 sa saber q̄ sa uiesa sapia negia cola mare te li ma
 reu / aquelta sa uiesa sab li mareu e e e lo ma
 ior el pus noble fill q̄ puxa e e / car sab se fill
 teu home qui es fill te nra tona / on p̄ raly daco
 car la sa uiesa que es fill teu home se sab lo pus
 noble el millor fill / coue q̄ sapia nra tona e e e
 la pus nobla mare e la pus alta en lontanat / gra
 nea e les altres q̄ puxa e e e q̄ uos nra cantan
 e dien dix lausor mes q̄ la diuina sa uiesa sab q̄
 no p̄ria saber pus alta ne pus nobla mare / mas
 quat nra tona / e aco li coue sa uiesa te necessitat
 pus q̄ no pot saber pus noble m̄ pus alt fill que
 teu home / lo qual es fill te nra tona / on co aco sa

la sa uiesa
 de deu no
 pogue sab e
 maior ma
 asso de m
 sitat.

avi. Donchs qui poria consiliar in aelmar com
 gran laoz es a nra don q sia sabuda tan nobla
 e tan alta mare q teus no puschha saber neguna
 cosa p q pogues fer a nra dona mes de gracia in
 mes de bontat granea e les altres q aquella q l'ha
 feta aco mateir uos poria dir tels angels de
 iusts e de peccators car en arico deus no poria
 saber nra dona en maior noblea bontat e gra
 nea q aquella q l'ha donada / en avi los angels
 els homs no poten saber p neguna manera q
 nra dona pogues eer mes bona in mes iutuosa
 que es p que en la bontat e en la granea e en
 los altres cõplimets q son de nra dona es tota
 la sauesia de deu e de tots los sants e santas q
 son en gloria on cõ nra dona se sapia en avila
 buda q poria aelmar in consiliar la gran altea e
 noblea de nra dona. **N**ostria dona dir lauloz
 se sab amada en avtant cõ deu la pot amar
 ab bontat granea eternitat poter e les altres.
Car pus q deu no pot mes amar l'ome fill de
 nra dona mas quat lama no pot amar mes
 nra dona en esser mare de deu l'ome. Aquesta
 amor tan gran q deu ha a nra dona. **E**n car
 sap se nra dona amada p tots los sants de glo
 ria e p tots los iusts els peccators qui en est
 mon te uen son reclam e sab tot co q en est
 mon e en laltre fa son fill p la amor / on cõ aco
 sab nra dona / on segõs q la amor es gran se seguey
 q sia gran la sauesia de nra dona.

A d'la saue
 sa

que

sia en avi doncs q̄ p̄ria cōsilar n̄ pensar la gran
 sauea de n̄ra dona la qual ha en saber si materia eēz
 amada / e encara la sauea q̄ ha en saber la grana
 moz que ha a son fill qui es deu e home. Car en
 quant es gran lo li coue saber e amar e sis fa en
 quāt es p̄ los angels e p̄ los sants e p̄ vns e p̄ al
 tres sabuda e amada coue q̄ sapia si materia a
 mant e scient / totes les coses damūt / dites . r

Sab n̄ra dona dy lausoz co q̄ sab ab lon
 tat e ab granea e ab pleuerança e les altres
 e p̄ co coue q̄ la sua sauea sia bona e gran e dura
 ble / bona es car lōtat esta en son saber / dura
 ble es p̄ co car pleua en son saber en avi q̄ res no
 oblida / o en avi cō lōtat granea pleuerança e les
 altres satisfan a la sauea de n̄ra dona de totes
 si materes en avi la sauea de n̄ra dona satisfā
 ala lōtat granea pleuerança e les altres. Don
 p̄ aco esta la sauea de n̄ra dona en avi bona gran
 e durable / que no es coz q̄ ho pogues pensar / n̄
 orellas qui ho poguessen loyr / n̄ loques qui
 poguessen parlar / car la sauea de n̄ra dona se
 ten tant e l'exemple es pfonda p̄ lōtat granea
 pleuerança poter e les altres que res noy pot
 abastar a atenyer tota la sauea / mas tant
 solamēt deu e son fill e ella materia **L**ausoz
 dy l'ermita alats me tENCH p̄ pagat e contēt
 diā lausoz que donats de n̄ra dona lots forma
 H gran es car granea magnifica son saber

de saueia. Empo encara na mes q̄ uos dir
nō sabeys / e dir uos le q̄ sesteuench entre dues
tones / la una daquelles dues tones era molt
sauija e laltre era molt bella / aq̄lla dona q̄ era
sauija loaua n̄ra ton̄ de la saueia / e laltre la lo
ua de beutat / e daco era questio entre les dues
tones. Car aquella q̄ era sauija dehya q̄ n̄ra to
na es mes sauija q̄ bella / en quat̄ ab la saueia
sab̄ deu / emp̄ ab ia beutat nō enbelleix deu.
Laltre q̄ era bella dehya q̄ n̄ra dona es mes bel
la q̄ sauija / en quat̄ la beutat / enbelleix totes les
altres beutats q̄ son en los sants de gl̄ia e la
saueia de n̄ra dona aquells beutats nō enbelleira
Encara q̄ ia la saueia de n̄ra dona nō porie sa
ber deu sens q̄ nō reebes beutat / d̄la spital beu
tat de n̄ra dona / car nō fia digna si bella nō
era / don p̄ raly daq̄st contrast fo feta q̄stio si
aquelles dues tones loauen o blasmauen n̄ra
dona. **C** A una festa la pus alta e la pus no
ble del any / la qual festa es de sc̄a trinitat p̄hi
caue .i. religios. e en lo com̄cament̄ de son fmo
die q̄ de sc̄a trinitat l̄ym nō deuya p̄car / car
tant es subtil cosa q̄ l̄ym no la pot̄ entendre /
e leua aq̄lla materia e pla daltres coses. On
c̄o yo entencio l̄or aquelles paules e consire
com aquella festa es si e c̄opliment de totes
les altres festes / e ella es p̄ p̄ma entencio / e totes

le. hi. sta. Trini.
tatis. alty. et. nobis.
y. ett.

les altres festes son pla segona haguy molt te mal
 saber car a aquella festa no era feta aquella honor q̄
 li coue. E encara haguy mal saber cō a neguna al
 tra festa hom fa maior honoz q̄ a aquella / axi com a
 nadal e pascha e a pentecosta e a sant iohā a qui
 hom fa mes te honoz q̄ a la festa de scā t̄n̄tat que
 mes ual q̄ totes altres. E en mon coratge he gran
 t̄lig com aicum sant home sauŷ sauŷ fos assignat
 totes uegates a p̄dicar en aquella festa de scā t̄n̄tat
 e quen plas altamēt e iup̄til segōs q̄ dir sen
 pot e que fos fet ordonamēt cō a aquella festa a
 nallēn sauŷ homēs qui poguessen entēdre cō q̄
 d̄la scā t̄n̄tat se pot dir / e en axi q̄ te longues
 t̄res uenguessen homēs sauŷ a h̄rr aquell s̄mo
 tel sant home sauŷ q̄ de la scā t̄n̄tat p̄ycaria / e
 que a aquella fossen assignats. iij. iorns / lo. i. for ^{fe} festa
 al homamēt d̄la p̄sona tel pare / e laltre d̄la p̄so
 na tel fill / e laltre d̄la p̄sona tel sant spit / e lo
 quart q̄ fos d̄la unitat / te essēcia e natura q̄
 totes les ^{tres} p̄lomes han en elles vn deu vna b̄
 tat vna granea e les altres / e ia entro q̄ aquest
 ordonamēt sia fet yo entencio no seie ordona
 da ni homada en aquella festa ni te ni mate
 va alegria ni pagada no seie **Q** Regina te u
 da dir oīo lausoz nos ha fort loada en saber d̄la
 qual lausoz son molt pagada car uer es tot
 quāt na dit / mas quant cōfir q̄ uos regina

sots tant digna te eēz loada sabuda e amada
e consir q̄ uos sots meyspada p tant h̄ pecca
torz en quāt p uia ualoz nos leua te fer mal
e nos dona a fer tot quāt pot te le. Atunchs
son en an te spagada que no pūix mes p lo
qual te spagament stich en toloz e en tristia
e uos sabets h̄ regina car totes coses sabets
p queo clam merce regina q̄ dī meu despa
ment e dī meu mal uos p̄ngue pietat e merce.
Car pus q̄ yo son en toloz e en tristia p ra
h̄ te mon saber q̄ sab uia desonoz la qual uos
fan peccators valz seria regina q̄ uir saber a
leuas al meu cor los treballs q̄ solte p uia a
mor desir an uia honoz. **S**ca maria glo
riosa dir ozo los peccators fan desonoz a la uia
sauya en quāt fan males p les quals sab la
uia sauya q̄ li fan desonoz e si fallien honoz o
bres p uia amor sabria uia sauysa q̄ li fan h̄
noz p queo p̄garia regina si auos plahya q̄lls
fessets fer h̄ p uia amor p co q̄ sabessets queo
fessen h̄ noz. E dich uos regina dir ozo e da
to nous ment car mentr noo poria q̄ mes
desir q̄ uos faesets h̄ als uirs peccators e quels
fessets leuar te fer mal p valz de uia honoz
q̄ no fac p valz dīa teloz q̄ sostench car uos fan
desonoz m̄ p co car h̄ pietat tells car uan a
pnas eternalis p quem parria regina sius
plahya que uos me te guessets eron daq̄sta

obres

A fer

demanda pus te tot entot uos p'ch p'raho te uo
 stra honoz. **V**erge sca graciosa dir oio uos
 sabets ab sauea co que sabets e en uos ha tan
 ta de misericordia q' co q' sabets en los peccatozs
 ab misericordia o sabets pus q' ab l'ntat gra
 nea e les altres ho sabets. **E** tonchs uerge s
 sca graciosa hayats pietat tels p'ccatozs pus
 q' ab misericordia los sabets / car natura es te i
 ura sauea q' p'ro a aquells q' sab ab misericordia
 pus q' han te uos misericordia e merce. **E** mp ^{mester}
 uerge sca graciosa si misericordia nols hauets
 seblant sia q' feell'ets tort a ura misericordia
 en quat' sabriets peccatozs lens misericordia
 e encua fariets tort a m' qui son p'gatoza e
 publicam'et' p'ells elegida a pregar ura misericor
 dia ura pietat' ura santedat' e gracia. **E** aq't
 tort' dona m' altre uos dona te tot' le fer no p'
 tets p' q' coue q' uos tot' oltra pus q' lots tota m'
 ficioziosa e saua p'conets a tots aquells que
 sabets al quals es mester ura misericordia. **E**
Regina de sauea te pot' e te amor igno
 rancia es contraria d'la ura sauea e te igno
 rancia sesteue q' uos no lots coneguda m' a
 mada p' molts hom'es los quals uan p' igno
 rancia al foch infernal e p'ten gloria q' tot'
 temps d'ua la qual gloria haurien si te uos
 coneyença pietat' amor e merce hauen / e

tel uir fill lo qual uos sabets q̄ es en est mon
ignorat e oblidat p molts mes lo mēs q̄ conegut
e menbrat. Car ignorancia fa en est mon tant
de mal e ignorancia es contra la uera placia q̄
uos regna de ueritat e ueritat q̄ ignorancia a
baxets e la uera multipliquets en lo mon a
gloria e a honor de uir fill e de uos gloriosi. X
C Dō dny lermista dues tones p̄gauen
una uegada nra tona / la una la p̄gaua q̄ li to
nas la uera / lalt la p̄gaua q̄ li tonas amor. A
q̄lla q̄ p̄gaua nra tona de la uera / la p̄gaua p
co q̄ la pugues entendre. Aquella q̄ la p̄gaua
damor / la p̄gaua p co q̄ la pugues amar. A
cascuna daquestes dues tones era ueritat q̄
cascuna la p̄gas p milloz entencio q̄ laltia
e p co es questio qual damores ha maior e
pus noble entencio en p̄gar nra tona. **C** Pla
entencio e dir aquestes paules / era una ton
q̄ cōtēplaua nra tona ab la uera e amor. Aq̄sta
tona sabia de letia e haia la uera en moltes
sciencias. E p co q̄ pugues altamēt e feruēt
mēt cōtēplar nra ton e p̄gar / fahya en .i.
tēps damor p̄ma entencio / e de la uera segon
entencio / e en altre tēps fahya de la uera p̄
ma entencio e damor segona / e aco fahya p
co que ab les intencioes secundaries p̄jas les
entencioes primaries / car on maior e pus
dementre q̄ cōtēplaua e nra tona p̄gaua

noble es la segona entencio / mes pot eēz p
ella exalçada e purada la p̄ma entencio / p̄ q̄ aq̄lla
que en .i. temps desiraua saber n̄ra dona p̄
co q̄ la pogues amar / e en altre tēps la desi
raua saber n̄ra dona amar p̄ co que la pogues
entendre e saber / lx en ari ab la una enten
entencio pujaua laltre en cōtēplar n̄ra dōa

De Amor

Lausor uolch loar n̄ra dona da
mor mes ans q̄ lausor lohas n̄ra
dona temana lerrnita a lausor q̄
es amor / lerrnita dir lausor / a
mor es aq̄lla cosa ab la qual lamich ama son
amat. On damor uos uull loar n̄ra dona en
m. maneras / co es saber en amor de deu / e en
amor de n̄ra dōa / e en amor de p̄sme
amor de deu es lome deu qui es fill de n̄ra dōa
co es ih̄ux̄st q̄ es deu lome / en quāt es deu es
amor ab la qual ama n̄ra dōa substācialmēt
e ab tot li mateix ab aquesta amor q̄ es deu
e ab lōntat q̄ es deu e amor e ab granea q̄ es
deu lōntat e amor e ari de et̄nitat ama deu
n̄ra dona / en ari q̄ no ha re deu q̄ tot no am
n̄ra dona / e car aquest deu q̄ tot ama n̄ra dōa
es lome fill de n̄ra dona coue q̄ tot lome en
quāt es deu am n̄ra dona / e en ari coue q̄

don se seguey q̄ p̄ tot ihū v̄ ama n̄ra dona

p̄ ihū v̄st
tot ihū v̄st am n̄ra tona e re no ha en ihū
crist que tot no am n̄ra ton̄ come tonchs q̄ to
ta n̄ra tona sia amada en ayi q̄n n̄ra tona no
hage neguna re q̄ no sia amada / ton potets fē
sar senyr n̄ra tona es molt ama
da / e com n̄ra tona ama molt son fill car se
gons q̄ es amada come q̄ respōn la amor que
n̄ra ton̄ ha a teu. ¶ La neu dir lausoz es blā
ca p̄ blancor / el foch es calt p̄ calor / e n̄ra tona
es amaficada p̄ amor / e es mes n̄ra tona
compresa p̄ amor q̄ no es la neu p̄ blancor
nel foch p̄ calor / car n̄ra tona ha amor ab
lontat e ab granea / pleueranca / poder / sauea /
uirtut / ueritat / gloria / gracia / santetat / iu
sticia e les altres / e aco intellectualmēt me
tent n̄ra ton̄ en la amor lontat granea e les
altres / la qual lontat granea e les altres e
son uirtuts e pprietats spirituals q̄ son molt pu
altes e pus nobles q̄ les pprietats m̄ uirtuts
corporals / mas la neu si es blanca p̄ blancor
m̄ lo foch calt p̄ calor / e la blancor es grane
durable e les altres e ayi tel foch / es blāca
la neu ab granea duracio e les altres pprie
tats q̄ son coles corporals / ton se seguey e
sens tota cōpacio q̄ n̄ra ton̄ es mes ama
ficada p̄ amor q̄ la neu p̄ blancor e lo foch
p̄ calor / on com aco sia en ayi tonchs qui

En nul gran amar q̄ es d'amoꝝ en nra dona.

pona a esmar la gran amor q̄ es en nra dona.
Calma nra dñ son plusme en dues m̄
 nerres. la una es en quat ama son fill que es
 home deu. laltia es en quat ama los angels
 e los sants e les santes qui son en gloria. e
 ama tots aq̄lls e aq̄llas qui son en est mon
 sos sũitors en quat nra dona ama son pro
 usme q̄ es home deu. ama nra dñ tottes les
 choses creades. car tottes son creades de me i
 deu fill de nra dona. e ama tot co q̄ son fill i
 deu home fa en les creatures. e ama tot i
 quat los angels e los sants e les santes q̄
 son en glia fan a lausoz de son fill. h̄ ama
 tot co que iusts e pctadors fan en est mon
 a lausoz de son fill e de si mateya. E quea iria
 als tanten m̄ dien senyꝝ ermita d̄y lausoz
 mas q̄ tot quat es apte m̄ couuñet a esse a
 mat segons luntat granea e les altres tot
 h̄ ama nra dona. e ama h̄ tot segons l̄
 tat granea p̄seũanca e les altres. e tots los
 angels els sants e les sc̄as de gloria e encara
 daquest mon tots amen nra dñ. ou cō aco
 sia en ay. donchs qui poria consirar ne ai
 b̄nar la gran amor q̄ ha nra dona en deu e
 en angels e en sants e en sc̄as. e q̄ han deu
 e angels. e sants e sc̄as a nra dona. Aytal
 dona d̄y lausoz es dona e mare d'amoꝝ. e

ama mes q̄ altra tona e tota es en amor e te a
moz q̄ tona amor e pla damoz e creye amor / e
tot quāt fa m̄ diu es damoz e p amor. **T**au
sordix leymta dues tones loauen n̄ra tona i
damoz / la una la loaua car amaue tant altamēt
e tan noble / laltre la loaua car era amada p son
fill e p tants angels e sants e scās tan altamēt
e tan noble. **E** p aco es questio q̄l ten dues les
tones loauen mes n̄ra tona. **R**ecōpta entē
cio e dix q̄ una tōñ hauya dues tonzelles que
molt uolentōsamēt la fuyen / la una la fuya a
legiamēt e ab cara rient e pagada / e laltre
la fuya ab cara trista e temozalamēt e consio
sa la fuya en totes aq̄lles coses q̄ la seruya / aq̄l
la q̄ ab cara rient e alegiamēt / la fuya era i
mes yua colā e mes leugamēt fuya q̄ laltre
tonzella quy ab cara t̄sta e humil e temozosa
la fuya. **M**olt se marauella la tona daquelles
dues toncellas / e uolech saber te calcina la en
tencio pla qual la fuyen / aq̄lla tonzella q̄ ab
bella cara e alegiamēt fuya la tona dix q̄ ella
la fuya p amor la qual hauya a la tōñ / e laltre
dix q̄ ella la fuya p temoz q̄ hauya q̄ no li fa
es negun greuge. **D**n p aco la tona cōsua q̄
aq̄lla tonzella quy era alegia en tot quāt fehya
te fuey a la tona amaua pla p̄nia entencio / e
laltre p la segona / e p aco no era marauella si

De la mania

la tonzella q̄ amaua pla p̄ma entencio la to
 na s̄ua pus fortinet̄ q̄ ad̄lla q̄ p̄ la segona en
 tencio amaua / car amor maior l̄ntat e gra
 nea e p̄seuerança e les altres ha en la p̄ma
 entencio q̄ en la segona **C** Comença ōo
 e p̄ga m̄a dona sots forma d'amor e diu estes
 paraules / vs dona e mare, d'amor / e qui sots
 tota en amor / e p̄ amor l̄ q̄ tot quāt fets ne
 relhyts tot l̄ fets p̄ amor. **S**abets q̄ en lo
 mon ha gran fectura e secada d'amor / p̄ q̄
 prech p̄ amor e d'amor q̄ tonets amor en lo
 mon pus q̄ sots tan amada / e pus q̄ tant a
 mats / e pus q̄ tanta amor haucts / **E** car
 uos dona regina sc̄a iusta e gl̄iosa haucts
 amor en uia l̄ntat e en uia granea p̄se
 uerança e les altres obr̄ts uia l̄ntat als
 p̄cc̄tors car ex̄r na bona amor / e obr̄ts
 uia granea car ex̄r na gran amor / e obr̄ts
 uia p̄seuerança car ex̄r na durable amor /
 e ari t̄ls alt̄s uies dignitats q̄ son plenes d'a
 mor / e fons d'amor obr̄ts les totes e unyā
 la uis amor l̄ona gran e les alt̄s **C** **E** re
 gina e ia se obr̄en les nuq̄ en l̄y plus ton
 nexen e fluen e granen les erbes e les plā
 tes / e q̄ seria tonq̄s q̄ de uia l̄ntat granea
 e les altres no nasques e ex̄s amor ton ful
 lass̄en e floziss̄en e ḡnass̄en amatores quis̄

amen eus loen te gran e bona amor **V**er
ge don e donzella iusta e misericordiosa uos
sabetis q̄ p te fallimēt/ damoz es lo uir fill
glorios qui es amor meys amat que negu
na cosa daq̄st/ mon segons cōpacio te sa no
blea e ualoz. **C**ar los lymes daq̄st mon x
mes amen lymamēts e riques e delits cor
porals fimbres/ vida e parents q̄ uir fill/
on com uir fill sia amor e uos siats mare
e bona damoz/ en q̄s pren m̄ com se pot fer
q̄ uir fill e uos no siats mes amats en est/
men q̄ neguna altre cose/ aco dix ozo me x
par te les grans marauelles q̄ hanc fossen
q̄ co q̄ tan ual sia meys amat q̄ co q̄ res no
ual/ e si uos regina no fossets damoz m̄ per
amor cupdarem q̄ fossets enamiga damoz
mes car no ly sots me marauell cō no
mūtiplicats amor e no abayats la falsa x
amor daq̄st mon q̄ deuria esser appellada
relamor **V**os regina sabetis q̄ lo cor del
hōmēs es creat p amor en ayi cō los huylls
qui son creats p ueer e les orellas p loy
les huylls ueen e les orellas loen mas q̄
es aco adir q̄l cor dels hōmēs q̄ es creat p
amar/ e ell no am. **S**quants pagans e
cūmatichs iulxus e sarialims e encara
mals vans son qui no amen/ e si amen

Aque

amen ço q̄ no deurien amar # **E** si uos re
 gina uos uolets scular en quāt amats la
 iusticia de deu q̄ls p̄nere priuāt los da
 moz pus q̄ no uolen almeys nous potets ^{amar}
 scular q̄ p̄ forza d'amoꝝ uos coue d'amar h̄
 rament e honoz tel ūre fill e te uos pietat
 e merce uos coue haueꝝ dels p̄ccatoꝝ e a ço
 en tant / t̄p̄ q̄ al coz dels homēs facats amar.
 Mas ūre fill fa als hylls dels hyimēs ueer
 colors blanqs e uermeilles / e al coz da
 q̄lls no fa amar honramets e honozs d'uos
 e te ūre fill / e saluts q̄ fa regina ūre fill / met
 se en amoꝝ d'algunes uelletes pobres e te
 poch potez. **E** sis fa en seblāt manera en
 algūs pobres homēs / e quare en tots aq̄lls
 q̄ son richs e de gran potez / e qui farren
 moltes honozs a uos e a ūre fill nos leya
 amar n̄ los mou a amar / e en ari amoꝝ
 no pot ente nos n̄ florir n̄ granar n̄
 atirba en qui puxa estar. **P** queo p̄ga
 ria reyna queo plagues tonar e tra
 metre amatoꝝ / e daq̄lls molts q̄ sien
 poterosos en amar e en usar d'amoꝝ se
 gōs lo gran potez q̄ haurien d'amoꝝ si uos
 e ūre fill los mouets a amar / e mes te
 hon exmphi d'aria .i. home poteros a
 molt amar q̄ una uelleta mesquina en

que amor nos pot molt demostrar. Per que's d'a
merce reyna q' mouats los p'latz ~~e los p'latz~~ e
los p'nceps a tant' amar que moguen lurs lols
meios a amar. **F**aco entant' q' n're fill enof
fiats tant' en lur amor q' puia amor e la lura
lien molts homes qui descompaen lo mon e to
tes coses p' q' puyen amar e tonar si mateixs
a mort p' amor e plorar e mostrar la iustat'
e la honoz de uos e de n're fill deu home gl'io's.

Dio dir l'ermita dues tones p'gauen no
stra dona / la una la p'gaua q' li tonas amor
ab que la pogues amar. l'altra li demanaua
honoz ab que la pogues honrar / ton era q' esto
qual daquestes dues tones p'gaua mis n'ra
dona.

Rec'pta entencio e dir q' l'ermita
l'ermita era stat' home peccador en lo mon
longamēt' / e pla amor de deu leya lo mon
e puia en vn alt' puyg' fer penitencia e
contemplan' deu / vn dia sesteuech q' aq'it
l'ermita a ps la ozo conlira en lo mon / e
marauellas del mon q' es la raly p' que
es en tant' torbat' estament' en axi cōsi
tant' lo bon home moltes foren les raly's
e les maneres quel tant' hom arcebe se
gōs q' deo les h'uoldy reuelar p' les quals
es lo mon en torbat' estamēt' / entre les
quals maneres lo tant' home embeia

molt

molt en aq̄sta q̄s seguey segōs estes pau
 les. dues son entencions p̄mera e segona se
 gons que ia dit hauem caicuna daq̄stas dues en
 tencions es amable car caicuna es bona e gran
 segōs co p̄ q̄ es empo mes es amable la p̄ma q̄
 la segon̄. E p̄aco ala p̄ma entencio deu eēz to
 nada maior amor e honoz q̄ ala segona. aq̄sta
 p̄ma entencio segōs cors te natura mou la se
 gona empo la segona es enās en la pratica te
 te fora q̄ la p̄ma mas la p̄ma es enās en la t̄ix
 orica te dms e si les en la pratica te dms. ari
 cō la fap̄co d̄la cābra q̄l maestre fa qui fo enās
 te dms te la aīa d̄l maest̄ quen la cābra mas
 la cābra es enās q̄l hus p̄ que la cābra es feta
 co es habitacio on tementre q̄l sant hom
 en ari cogitaue ell consua q̄ les gents com
 senten e talten los plaers que han en les co
 ses mūdanes les quals son p̄ la segon̄ enten
 cio e p̄co q̄ sien los plaers te les cōles sp̄itu
 als que son p̄ la p̄ma entencio q̄ a t̄onchs se a
 tormen en aq̄lls plaers mūdanalz. E no uo
 len passar auant a amar les cōles celestials
 e en ari p̄ix amor t̄els cōles q̄ ion p̄ma ente
 cio en co q̄ no es aplicada a ella la amor q̄ es
 p̄ la segona entencio ans fan les gents te la
 segona entencio p̄ma e te la p̄ma segona e
 p̄aco es lo mon enuersat p̄ q̄ no es marauella

p̄ la

si es en torbat estament n si en lo mon ha def
fallimēt te amor e fixtura.

De virtut

Demana lermista a lausor q̄ era
ūtut. Respos lauiōz e dir q̄ ūtut
es nerimēt te vmtat te lontanat
granea pseuāanca e les altres /
en .i. lo gran e los altres / e p esta distincio
te ūtut dir lausor uull loar nra ton te ūtut
en .iiij. manias / co es a saber en ūtut te ihū
x̄st e en ūtut natural e en ūtut moral . x
En ihūx̄st fill te nra ton ha .iiij. virtuts
co es saber ūtut diuina e ūtut humana . a
questes dues ūtuts nasq̄ren d la unitat te ho
nea granea pseuerāca te nra ton / en .i. lo
e gran e pseueran co es saber nre seyor ihū
x̄st q̄ es uer deu e uer home / aq̄sta ūtut q̄
nasch d la lontanat e granea e pseueranca te
nra ton e q̄es ūtut d deu home nasch ab ūt
tut te deu home qui naxent se uesti ūtut
hūana la qual ūtut hūana nasch te nra ton
co es saber q̄ virtut nasque te virtut co es
hūana ūtut te ihūx̄st nasque d la ūtut te
nra tona / e sis feu d la lontanat e les altres te
nra tona . E p aco la diuina lontanat e granea
e etermitat foren uestites d la ūtut humanā

q̄ nasque de nra ton̄. **E**n avi q̄ bontat q̄
 bontat granea e et̄mtat q̄ son útuts i fin̄
 tes e son una mateya útut se uestren útut
 hūañ fin̄da nada de fin̄da útut on en ay
 tant com es lo uestiment q̄ la diuina útut
 fa de hūmna útut e aq̄lla hūmna útut e na
 da d' nra ton̄ es la útut d' nra ton̄ digna de
 eēer leada en bontat granea e et̄mtat q̄ son
 i fin̄da útut uestida daq̄lla útut nada d' nra
 tona **E** paco coue q̄ la uirtut de nra tona
 ton couench neyer tan lūñ e tan gran e tan
 pleueran útut q̄ uestis i fin̄da útut e i fin̄
 da bontat e les al̄s couuas en nra tona
 virtut de iugintat de lantedat puritat e vni
 tat d' bontat granea e pleueranca. **C**ar si
 la útut d' nra ton̄ la qual hauya' ans d' con
 cebimēt se corruix e no couuas en nra to
 na iugintat ja no abastara quen nasq̄s útut
 que pogues uestir i fin̄da útut en bontat
 e en les al̄tes e en avi no pogre neyer lūme
 qui fos teu. **O**n cō la útut de nra ton̄ couench
 eēer tan noble e tan alta q̄ abasta a neyer
 tella lūme teu qual es qui pogues loar cō
 plidamēt la útut de nra tona **E**n nra
 ton̄ es natural útut q̄ ney de vintat de lō
 tat granea pleuancia e les al̄s en vn lo x
 gran durable q̄ es saber q̄ la útut natural

q̄ es una part/ substancial d'ies parts de q̄ lo cors
d' m̄a tona es cōpost/ ney de cascuna de les p
parts del cors tonāt/ lus semblanca co es saber
que ton̄ ha lontanat/ la semblanca en quāt/ la fa
uirtuosa e sis fa a granea e a les altres. **E** en
ay ney d'la unitat de cascuna en cōponēt. 1.
bon gran/ co es lo cors de m̄a ton̄ q̄ es cōpost de
totes les parts/ co es saber lontanat/ granea e les
altes son uestides de uirtut natural q̄ ney de cascu
na. aq̄sta uirtut en ay neyent/ de lontanat/ e les
altres couēch q̄ fos en ay alta e noble en natu
ra q̄n pogues neyer natural uirtut/ pus alta e
pus noble q̄ neyū natura creada. **E** encara
q̄ tota natura creada co es saber la natura de yst/
que es pus alta e pus noble q̄ totes les altes na
turs creades. **C**ar ella es fi e cōplimēt/ de to
tes creatures/ car tot/ quāt/ es creat la teus
creat p co ques uestis aq̄lla natura humana q̄
nasch de m̄a ton̄. **O**n com aco sia en ay/ w
chs qui poria consuar cō la natural uirtut/ d' m̄a
ton̄ es loatora. **E**n m̄a tona couēch q̄ aques
morale uirtuts e rixologicals co concele lo fill de
deu/ e couēch q̄ aques uirtuts respingueslen a
la uirtut q̄ concele/ e pace couēch q̄ la s̄c/ sp̄anca/ ca
ritat/ iusticia/ prudencia/ fortitut/ tēp̄ranca d'
m̄a tona fossen sobre totes altes uirtuts altres e no
bles en lontanat/ granea e p̄sencia/ car s̄gōs

e totes les
pts

e comēcam
ent

la altesa e la nobleza d'la virtut d'la obra de dms q' fo en lo cõcedimēt e segōs la virtut natural d' nra dona couēch q' nra donā agues gran fte en co q' l' angel gabriel li dix e couēch esser gran la spanca e la caritat e la iusticia e les altres. **O**n cō la obra de virtut' fos tan gran d' dms / la obra de virtuts de fora couēch q' respōnes ala obra de dms / donchs q' p'ria a esmar cō nra dona es digna q' sia loada d' virtuts thvologals e morals / p' dix lausor noy p'ria abastar p' q' men coue alexar. **E** lausor dix iermita dues tones loauen nra dona de virtuts / la una la loaua d' iusticia e la altra de misericordia e cascuna la cuydaua mes loar q' la altra. **A**q'lla qui la loaua de iusticia tehya q' nra dona ama ua mes iusticia q' misericordia en quāt de sama tots aq'ls q' delāmen son fill e qui neguen que son fill no es home teu / ni ella no es mare de teu ni es uerge / e car aq'uests q' acō dien son mes q' aquells q' dien q' son fill es home teu e q' ella es mare d' teu e es uerge. p' acō ama mes iusticia q' misericordia. **l'**altra dona tehya q' nra dona ama mes misericordia q' iusticia. **C**ar deo p' co q' recreas humanal linatge e q' p' vnas pres carn humanā de nra dona / e car misericordia fo occasio d'la encarnacio. **E** nra dona p' la incarnacio es mare de teu e es uerge. p' acō ama mes misericordia q' iusticia. **O**n p' valy d'aco lau

for dir hermita fo feta q̄stio qual damdues les
tones loaua mes n̄a tona. **P**arla entencio
e dir q̄ una tonzella uerge amauc n̄a tona
empo algunes uegades hauia gran tēptacio
car maruellaues q̄ n̄a tona pogues esser uer
ge ans del part e apres del part. **O**n totes les
uegades q̄ hauia la tēptacio podia gran re d̄la a
mez que hauia a n̄a tona car no la podia tāt
amar cō hauia la tēptacio cō fahya en aq̄ll tēps
cō no hauia la tēptacio e crehya q̄ n̄a tona fos
uerge ans del part e apres del part / p̄ q̄ la ton
zella se maruellaua p̄ qual natura tēptacio
li tolia la ūtut en amar n̄a tona. **D**ementre
q̄ aq̄lla tonzella staua en ari esteuēch se q̄ ella
fo malalta tels huylls e hac gran tolor en lo
cap e. i. sant lym gariala te la malaltia tels
huylls ab una pedre p̄iosa e d̄la tolor d̄ cap
la guarir ab paules q̄ h̄ dir ūtuoses / cō la ton
zella fo guarida a ella uench una altra malal
tia co es a saber q̄ deshaua peccar carnalmēt
ab aq̄ell sant lym / e en ari p̄te la ūgimtat
sp̄ital la qual longamēt hauia amada p̄ la amor
d̄la ūgimtat d̄ n̄a tona / cō la tonzella se senti cor
rūpuda sp̄itualmēt / ellas maruella cō se po
dia fer que sens la corrupcio del cors ella fos
corrūpuda en la aia stant son cors uerge. **O**m
atunchs la tonzella apcebe q̄ en ari com la aia

daq̄lla ma
laltia

se podria corrüpre e perdre sa üginitat/ sens corrup
 cio q̄ en ari molt mils encara lo cors de nra to
 na pot poch star uerge ans d' part e apres tel
 part amant/ la aia üginitat/ com sia üginitat/
 en la aia pla p̄ma entencio e en lo cors pla seco
 na. E m̄p aq̄sta cōpacio no abasta a la tōzella
 tio q̄ consira q̄ en ari cō la pedra la haia gori
 da de les hulls ab la ütut/ eles paraules uirtuo
 ses la hauien guarida d' la dolor tel cap. E ac
 sens corrupcio de la pera e de les paules q̄ en a
 ri pla ütut/ de les paules d' angel e pla ütut/ de
 la preciositat/ d' la uirginitat/ de nra tona pot eēz
 i corruptible sa üginitat/ corporal. E m̄p en
 cana aq̄st/ exm̄pli no abasta ala tōzella tio
 q̄ consira q̄ p̄ q̄ car de nra tona haia a neyer i
 home en lo qual fos la üginitat/ daq̄ll home i
 corruptible q̄ de necessitat/ cōuenia q̄ nra toñ
 haies üginitat/ corporal i corruptible/ car la
 uirtut/ daquell home deu eēz pla p̄ma entencio
 e la ütut/ de nra tona es pla segona. En cō
 la tōzella fo pujada cōsira aq̄st/ pūt/ tant/ at/
 d' uirginitat/ ella daqui auāt/ no hac neguna
 tēptacio d' la uirginitat/ de nra tona e conech
 q̄ p̄ ualy d' la tēptacio quen haia no la podria
 tant/ amar/ car de fallia en ütut/ de mentir q̄
 tēptacio nauia e p̄ lo defallimēt/ daq̄lla ütut/
 caech en corrupcio de luxuria sp̄tualment/

ola qual corrupcio la guarri nra tona / p co q a
honor de nra tona amava iuginitat / corporal e
spitual. **¶** Ans q ozo comencas a pguar se i
uolech uestir de uirtuts / p co q aques uestimets
q ptayen a ozo agradable / on co ozo se fo uesti
da e ornada de uirtuts dix aquestes pales. Re
gina de uirtut mes son los uicis q son en lo
mon q les uirtuts / car mes es de descreencia
q de fe e mes de despanca q de spanca / e mes
son los homes qui no han caritat q cells q han
caritat / e mes es de iuria q de iusticia / e de
folia q de prudencia / e d'friuoltat de coratge
que de forza / e de golositat q de tēpza e mes
d'auaricia q de larguea / e d'luxuria q d' caste
tat / e d'ergull q de hūilitat / e de acidia q de
bona uolūtat / e mes de na q d' amor. **¶** Aco
regina no cal q ious lo diga q uos lo sabetis x
mils q mi / mas car yo lo se nos lo dich. **¶** Co
regina p quen son pus desparcada / car son
mes de uicis q de uirtuts e car son los uicis
maiorment en aqlls homes qui son mes ri
chs e mes poterosos en lo mon e qui son pus
honnats / e unes petites de uirtuts q son en lo mo
maiorment en alguns homes pobres poch hon
rats e poch amats e poch poters. **¶**
On co aco sia en ari. Regina q mes sien uicis
q uirtuts e encara q sien en los homes qui

A dix ozo

A son

son mes homats, e poderosos e mes amats
 vicijs q' virtuts q' es q' puscha aco sofferu. a
 mant' uia virtut' e uie homamēt' e amant'
 virtuts e desamant' uicijs. Aco regina dix ozo
 p' no poria mes sofferu. e p'ech uos queus
 sia de pleer q' daq' auant' no sia en avi / ans Rey
 na p'gats tant' uie fill q' de gracia al mon que's
 mut' en lo otrari / co es saber q' sien mes de uir
 tuts q' de uicijs / e de uirtuts q' sien mes en los ho
 mes homats e poderosos que en los meyns
 homats e q' son de p'cha uirtut' e p'tez. **E** si uos
 aco no acabats ab uie fill Reyna car' p' se q'
 acabar ho p'etz tanta hauets de uirtut' e d' p'
 ter' ab ell / clam me de uos Reyna ala uia uir
 tut' matexa q' es cont' uicijs / los quals uicijs
 son contra uia uirtut' e cont' la uirtut' del uie p'
 ter' / e sis son cont' uia hontat' granca e p'leue
 ranca. **C** On uos dona q' sots ton' de tones
 e corona de corones dix oracio / paquella sca
 uirtut' q' nasque de uia honca granca e uirtut'
 e h'xi estar en uie fill qui es home deu uos
 p'ch' eug' clam merce ab tota la uirtut' de mes
 forces q' multiplicuets uirtuts e destruuets u
 cijs / e pus que paq'lla uirtut' no sen p'ch' e a
 q'lla uirtut' es aq'lla q' uos mes amats e p'
 la qual sots mes amada e homada ne men
 digats de no / car' si ho faylyts tort' fariets

ala virtut q mes amas e ala nra matexa e sius fa
riets ala virtut de mes forces e maiorment ex
uos pch p tal q aqlla virtut q uos mes amats
sia amada honrada coneguda e fuida / mas no
se qual de saltia o peccat meu ses Regina q un
negada uos p gue p una bona dona que haia
i fill q molt amava lo qual era molt malalt
e uos exois me daqlla temance p raly ola de
uocao daqlla dona haia en uos. ¶ Quant ious
prech que nra virtut sia honrada p lo mon e
aquella virtut atretal de nre fill que ex teu h
me nom par q exoir men vullats ans uos
dich q. i. dia si heus mebre uos p galle q tonal
sets gracia a. i. p uere com exis de peccat de lu
xuria dauaricia terguill e de gola / p q q no
fos nre fill aontat tementir qll sacrificanc
e hanc no men haucts uolguen exoir e exo
is me de la malaltia tel infant q sanas e
encara daqst puc de qui ious le p gada mol
tes de uegates no men haucts uolguen exo
ir p q men ton gran marauella ¶ **S**iosa
uos sots una don publica a iusts e a peccadors
car tuyt criten e dien nra dona nra dona
e tuyt haia spanca en uos e tots iorns uos
reclamen a iurs cuytes / als uns auitate de
malalties / los alts qui son contrits carnes
los pobres en triquets / los q son en peccat /

mundats / e aco fets a tots aqlls q̄ en uos se cō
 sien / empo te utilitat publica nom me' vray
 res q̄ fort ne siats curiosa. **C** car virtut pu
 blica es mes noble q̄ specifica e uos siats pu
 blica mare te pietat / cō pot esser q̄ no auidats
 a publica virtut q̄ perire e es sens amichs
 m p que croits enans te utut specifica q̄ pu
 blica. **D**io plora e maley aqll dia en lo qual fo
 mes amada specifica utilitat q̄ publica. e si
 no l'fos via dy q̄ diguera mal te nra tona / e
 te tots aqlls qui li cōsellan q̄ mes am specifica
 utilitat q̄ publica. **A** mal so tendi lausor / car
 cōo relha aytals paraules car ueyayres li era
 q̄ massa se pleus de nra tōn e respōs a ozo e
 dy estes paules. **D**io dy lausor nra to
 na p publica utilitat es mare de deu e paco
 naturalmēt / mes ama publica utilitat q̄ spe
 cifica / mas uos ozo uos metets en petits ho
 mēs q̄ p̄guen nra tōn de publica utilitat / e
 en molts homēs qui la p̄guen de utilitat spe
 cifica. **E** p cō nra tona no ha colpa ans la ha
 uets uos e parlats follamēt / car en colpat
 nra tona de cō on uos haucts colpa. **C**ar si
 en tants homēs uos metets que p̄gassen
 p utilitat publica cō uos metets en homēs
 qui p̄guen p la utilitat specifica / e quen p̄gal
 sen fortmēt / e atant affectuosament nra

tona uos iyrria pus fortmet/ de utilitat pu
blica q̄te specifica. **E** uos ia fets plorar solp
rar e languir e teunar los homes els fets
fer almorna p̄ specifica utilitat. **E** t̄mch p̄
q̄ no fets atretal p̄ utilitat publica. **E** t̄mch
p̄ndre uolch ōo mas lerrita m̄da les pa
raules e dir q̄ dues tones eren q̄ p̄gauen
m̄a t̄m/ la una li quera uirtus. laltre li q̄
rie q̄h tolques uicis/ e cascuna de les tones
cuydaua fer melloz ōo q̄ laltre/ e p̄aco es
q̄stio qual damdues demanaua a m̄a t̄m
melloz to. **E** Recõpta entẽcio e dir q̄ era
vn religios qui p̄caua molt noblement/
emp̄ los f̄mons no fahyen a les gentz
gran utilitat/ on aquell religios dir entẽ
cio se marauella cõ podia eẽr q̄lls f̄mõs se
tan podh de uirtut/ hauien/ e cõsira q̄ p̄ co q̄
er hauna testallimẽt/ de uirtut/ se seguya
q̄ los f̄mõs no fahyen gran fruyt. **E** p̄ a
co aquell religios ana p̄car e disputar
als serralyngs e mes se a perill de mort/
p̄honar m̄a tona/ e p̄honar m̄e sevor
ihux̄t/ e no dubta mort/ ni negun t̄ball
a sostem/ p̄ co q̄ les paules aguellen fruyt/
virtut/ cõsira q̄ uirtut maior es en a
quells q̄ prepquen quãt/ p̄yquen en pill
de mort/ e en sostener grans treballs per

seus

honor te nra ton e de deu que com pyquen se
 sens pill te mort e sens treballs e turments
 e paco aquil sant home la utut que no hauien
 les paules entre los xans hagueren co fo en
 tre serrabins on conuti molts homes e feu
 molt te fruyt plo qual se seguy molt honra
 ment a teu e a nra ton. Encara yo entencio
 ne fuy honrada e uestida daqlla utut q a
 mi se coue.

De uirtat

Lausor diu lermnta qes uirtat
 lausor diu q uirtat es co q es uer
 te luntat granea pseueraca po
 ter e les altres de la qual uer
 tat uolem loar nra ton en m. maneres
 co es saber legos granea te sauea e te uo
 lentat e te ptez. La saueia te teu home
 diu lausor es gran gran es en quant tentat
 e gran es en quant humanitat e es en au
 gran q no pot esser maior neguna altra sa
 ueia aco mateix es ola sauea te nra ton
 que es gran tant q exceptat son fill no es
 neguna creatura q haia tan gran sauea
 co es la sauea te nra ton. On aytant co
 la sauea te teu fill e la sauea te home fill
 te nra ton a ptez saber te luntat te gra

altis

nea e les que puschha estar en vna dona tot ho me
ten en uer. la iustat diuina e la iustat humana
te ihu xst en nra dona / on co ab dues les saue
ses te deu home sien tan grans e pusquen tan
ta te lontanat saber en nra dona / e les dues ueri
tats de deu home meten en uer tota aquella lon
tat e granea q les saueles ne poten saber / q
es qui pogues acsmar la gran iustat de nra dona
La diuina uolentat e la humana uolen
tat q son en nre seoz ihu xst amen aytant de
lontanat de granea e de pleueranca en nra don
com m poten saber / la diuina saueca e la huma
na q son en lo fill de nra don. On co la diu
na uolentat e human sien tan grans en a
mar nra don que no poten ser maiors e la
iustat meten en uer en nra dona tota la lon
tat e la granea e les altres q la uolentat di
uina e humana poten amar en nra don. /
Donchs des q pogues dir ne leyz la gran ius
tat qu'es en nra don te lontanat granea e les
altres / En lo me deu es poder diuinal e poder
humanal / e cascu es tan gran q maior no pot
esser. lo .i. segos tentat / e laltre segons huma
mtat. On aytant co amtos los powers poten
en nra don te lontanat de granea e les altres ay
tant meten en uer en nra don la diuina iustat
e la humana. / Si aco no era en ay puen

la saueia saler e la uolētāt/ amar mes te bōtat/
 granea e les altres q̄ la iūtat/ diuina e humanā
 tel fill de nra tōñ no farien estar en uer/ la q̄l
 cosa es cont' la diffinīcio de iūtat/ e q̄ granea
 de saueia uolentat/ e poter. **E** tōnchs dir lau
 ser gran es la iūtat/ de nra tōñ en la q̄l la gra
 nea de la diuina e humana iūtat/ fan star en
 uer tan gran obra de saler uoler e poter pla
 qual obra es mes en uer q̄ nra tōñ es mare
 de deu/ e es iuge mare/ e es la mare de tot quāt/
 es creat'. **E** es la mare e la pus noble crea
 tura que deus haia creada exceptat son fill. **X**
E falli lauser a loar nra tōñ e uelch cal
 lar mas oze li dir aq̄stes paules/ lauser loats
 nra tōñ de iūtat/ car en mes la loats mes
 metra nra tōñ en uer tot co q̄ jo li temarare.
Oie dir lauser no puch mes puar en loar no
 sta tōñ/ m' sila saueia e la uolentat/ e poter
 tel fill de nra tōñ no pten mes eez oca
 sio e valre a iūtat/ cō meten en uer de nra tōñ/
 com jo tōnchs poria tant dir de la iūtat/ de nra
 tōñ com ne sta en uer. **A**co nos poria fer en
 alguna manera si tōnchs jo no haia tan gran
 granea de saueia uolentat/ e poter cō ha le fill
 de nra tōñ qui es home deu. **E** **Q**uestio lau
 ser dir l'ermita dues tenes en la una de
 suauē saler q̄ nra tōñ ses mare de deu. e l'alt'

lo crehya. aquella q̄ desiraue saber dehya que on
mes entendria p ralyons necessaries q̄ nra to
na fos mare te teu aytant mes la amaria.
laltia dehya q̄ si ella entenyã p necessitat de
rabo q̄ nra dona sia mare te teu q̄ podria lo me
rit q̄ hauria cō lo creya. p lo qual merit podria
granea te gloria e en avi lauior diy lermi
ta es q̄stie qual dādues ama mes nra dona
e la iustat de nra tōa lo aquella q̄ la uol saber lo
aquella qui la uol creure. ¶ Parla entēcio e
diy aq̄stes paules vna tona e una tonzella
anauen en pegrimage a una sc̄a esgleya on
nra dona fahya molts te miracles demētre
q̄ anauen plauiã la una temana a laltia p̄l
entencio anaua en pegrimage. ¶ La tona diy
q̄ ella anaua a la sc̄a esgleya pregar nra tona
q̄ li donas creença d' ueritat p tal q̄ pla creē
ca cregues la iustat q̄ hom li donia d' nra
tona e que p aquella creença agues gloria per
durable. ¶ La tonzella diy q̄ ella anaua en
pegrimage p entencio q̄ p̄gas nra ton̄ q̄ li do
nas creença te falletat p tal q̄ ab la creē
ença q̄ aurã te falletat sabria ueritat ab
la qual iustat desiraue s̄uar e homar nra to
na. ¶ Demētre ab dues anauen en avi plāt
a tirbarr el mig d' cam̄ una gran sp̄nt q̄
fo molt orrible cosa auer e una gran spa

¶ Intēcio

uētānēt

uentamēt ala tona e ala tonzella. la tonzella
 nos moch nes exi del camy / mas la tona fugi
 e torna aempera e la spent ana ala tona e au
 cis la dauant la tonzella. la tonzella tenchis
 camy e fo molt marauellada p q la spent ha
 ua morta la tona / e no haua fet a ella negu
 mal. Dementre q la tonzella auaua en ayi
 consirant / ella pgaua nra tona q li plagues
 com ella pogues saber qual era la raly p q la
 spent no li haua tonat dan e haua morta la
 tona. Estant la tonzella en aqsta ozo reme
 bra com ella era cada mes pentenco damar
 e fuir nra tona e son q phauer gloria. Car ^{fill}
 lo fuey d' q es teguda a fuir nra ton e son fill
 es pla pma entencio e la gloria sua es p la se
 gona / on tementre q la tonzella en ayi con
 siraua / ella conech la entencio e la raly p que
 la spent haua morta la tona / e p q a ella no
 haua dat algun dan. **A**toza ozo nra
 tona e dix aquestas paules. Verge sca glori
 osa en nos ha iutat en quat sots mare te deu
 e sots iuge e sots mare del millor hom / e qui
 es comencamēt e fi e cōplimēt te tot quat
 es erat e sots mare de iusts e de peccadors /
 e tot aco es iutat. Donchs nra ueritat / es
 gium en lontanat / te filiatio e te maternitat
 e d' iugimtat / e nra ueritat es bona en gra

nea de filiatio e de maternitat e de uirgini-
tat on pus q en ay es q uos haucta tan
bon e tan gran iustat pels uos uerge glori-
osa paqsta uia tan bona e tan gran iustat
q uia ueritat mete en uer q aiats de sig e
uolentat co entre nos sia gran iustat en
conexr e amar uos e uir fill e la uia ius-
tat e la sua e ad en tant gran lontan d' g
nea q iuyra la falsetat q lo mon te en tor-
dat estamēt e q iustat sestene p tot lo mon
en pycan los euangelis e co q la iustat re-
uir fill fa star uer d' uia lontan granea p
seuancia e los altres **D**ona misericordi-
osa plena de pietat dix ozo w son fembra
peccatoza q ly peccat ab falsetat pla ql fal-
setat ly mes en fals co q es uer de lontan
granea e les altres en falsetat ly ly mes
en mes pgaries car falsamēt uos pgaua.
Atonchs quat uos pgaua mes p palor q
p amor car molt mes uos deu hom pgar
p amor q ptemor car la amor deu auar de-
uant a la temor en la ozo en ay co la ualor
en qua lo maior be deuant al menor e co
ly fallit ues uos regina e ly mes en fals
ab falsetat co q es uer ab iustat rommēt
lo uer en lontan e lo fals en malea e en fal-
setat on te tot adom penet regina e da

merca aha uia iurat quem mebe en uer de ho
 tat e granea lo pnedimēt q̄ le ol' tēfallimēt
 q̄ le fēc' cont' uia ueritat e pus quen an uos
 predi reyna couen se te necessitat q̄ uia iurat
 me pto mon pcat car si no ix falha ja no
 metere en uer co ques sequere te lontat e
 granea e les altres la qual bonea es te manar
 pto de son peccat e confessar iurat. ¶ **Uos** to
 na que sots stella e alba te clauzdat sabetis x
 quen lo men ha mes te falsetat q̄ te iurat car
 mes son los homēs de sarents iurat e creent
 falsetat q̄lls homēs q̄ creen iurat e descreen
 falsetat. aco q̄ v' reyna es iurat car p eysi
 en cia lo sarem e aco ellez iurat es uer q̄ false
 tat ha mes en e'er cōtrarietat te lontat p
 lo qual uer falsetat es mala iurat la qual
 mala iurat farna lo cōuertir en bona ueritat
 co es saber q̄ en lo mon fes mes te iurat q̄ d'
 falsetat p q̄ predi la uia iurat q̄ mebe en uer
 co mes sia en lo mon te iurat q̄ d' falsetat
 car si no lo fa reyna concordar la mes gra
 nea ab falsetat e malea q̄ ab iurat e lontat.
 Plora ozo e sis feu lausoz p co q̄ en lo men
 ha mes de falsetat q̄ te iurat. ¶ **Dico** dix
 lermita una dona era q̄ loana nra dona e
 altra dona era qui excauana nra dona als
 iugadors quin rehyen mal co p drien e als

Dich

lucius qui tehyen aqll mal q' p'vren cō son
fill malehyen . ton fo q'stio qual caqll'es
dies tonys amana mes nra tona / car la
tona qui la loava era l'la gralla e de bels
vestiments ornada / e la tona qui la exu
l'ava ere pobre magra / e aqlls a qui nra
tona seusaue li falhyen molts de mals e de
ontes e v'scarns e de les benanances da
q'it mon era f'ictuola **C**ecōpta ente
cie q' una ton' se cōfessava d' a plat / aqll
la ton' amava castabat / e no uolia paga
darnēt a son marit / reire son teute / si
quel marit daqlla tona feu fornicacio
ab una folla fembra p' q' aqlla tona nach
cōsciencia car ueiayes li fo q' ella agues
colpa d'la fornicacio q' son marit havia
feta / e d'ago ella se cōfessa al plat / lo qual li
tona penitēcia e li dix q' retes son teute pa
gadarnēt a son marit / p' ce q' no peccas da
qui auant ab la folla fembra . **C**on la ton'
hac feta la cōfessio es fo ptida d' plat / lo
prelat / entra en cōsideracio e consira ell
si era occasio d'la ignorancia dels m'fells
qui ignorantmēt uan a peccar cō ell sia
prelat / p' entēcio de mostrar ueritat / te
crust e de nra tona a tots aqlls qui no la
saben . **O**n tementre q' plat / estaue en

aqlla conuincio. la cōsaencia li dix quen
avi cō la rona pecaua p cō cō no satisfahya
ala entēno p que ella eia muller de son ma
rit q en ay ell pecaue p cō cō no satisfahya
ala entēno p que ell hāua a quell offic.

De gloria

Tercera demana alauoz q es
gloria / e lauoz respō e dix q r
gloria es delectacio en la qual
se respōsen e se ateliten lōntat
grācia pūerāncia e les altres. **E** car
nā rona es gloriōsa uolem la loar de glo
ria en tres maneres / cō es saber / segons
lōntat / sauefa e amor. En la gloria de
nā rōn se respōsa es atelite lōntat de
nā rōna auent nā rōna lūna gloria
uent lōynt entēment e amant son e
fill deu lōme qui es tan lo fill q millor
no pot ester / e es tan lo auer lōyr en
tendre e amar q nequna altra cosa noy
pot ester millor / e en a qst le q nā rōn
ha en lo uer lōyr saber e amar de son
fill ha tanta de gloria q tota nes cōpresa
e plena uent lōynt entēnet e amāt
uent en quāt uen son fill lōme se dōz
els angels e de totes les creaturēs el puy

Vel el pus noble el millor home qui puya eē
uist/ hwen en quāt/ hū q̄ls angels e tots los
sants te gloria dien q̄ ell es teu home e fill
de nra dona/ e tots canten cants de laud/ /
en los quals loen e adoren lo fill de nra do
na. ¶ On tots aquells cants e tot co q̄ nra
dona ueu e hū tot es a nra tēa tant
gran le sensualmēt (q̄ no pot maior/ p̄q̄
nra dona na tant te le e tanta de l'humania
ca q̄ tota es en gloria sa sensualitat/ e sa
l'ontat en tal manera q̄ tota nes plen
e molt mlt plena q̄ cors de color m'foc
de calor. Segōs saueia es raxionable
cosa q̄ sia loada la glia de nra car nra
na ha saueia ab la qual enten una te
tat una essencia una natura diuina.
teu. en aq̄sta tētat/ enten. i. pare. i. fill
i. sant/ spit q̄ son. v. teu q̄ una tētat/ una es
sencia una natura/ lo pare engendre lo fill
te si matery entenēt/ si matery eē teu/
car en aco q̄ enten si matery esser teu ho i
sint/ eternal e los altres/ comen q̄ son en
tendre sia obra teu se segueix obraat/ teu
e produyt/ tel pare de tota la essencia e la
natura tel pare p̄ co q̄ la obra sia aytant/ i
gran cō la essencia e la unitat/ de teu. ¶ Ex
co q̄ la unitat/ de deu no sia octiosa/ e q̄ en
teu l'ontat/ granea e tētat/ hū hājan obr

¶ e sis fan
nra dona

¶ Non

eñ octioles no sien **E** car deu no pot multi-
 pliar si mateix pus q̄ la es lo infinit etnal
 e los altres produu te si mateix entenēt si
 mateix altre q̄ es deu fill e ell roman deu
 pare. Engenian en avi deu pare lo deu fill
 aytant com si mateix car ~~pusq̄~~ engenial
 equal en lontanat infinitat etnitat asi mateix
 coue se te necessitat q̄ aytant lam cō si ma-
 teix pus q̄ aytant ual cō ell mateix. **E** lo
 fill ama lo pare aytant cō si mateix e aq̄sta
 amor d'ambos coue esser aytan gran cō
 cascu en lontanat infinitat etnitat e los
 altres e car cascu es deu e es imultiplica-
 ble coue q̄ lur amor sia pducta en altre q̄
 no es algun dells cō es lo sant spit qu' hix
 d'ambos aman lo un laltre e aq̄st coue
 esser deu e car la essencia e la natura del
 pare qui engenire lo fill e la d' fill es una.
 e lo pare e lo fill spuren lo sant spit ro-
 manen tots tres .i. deu car no poren
 esser .iii. deus distins pus q̄ una es la essen-
 cia e la natura e la lontanat infinitat et-
 nitat e los altres e encara lo pare en-
 genira lo fill en infinitat etnitat p
 que no pot esser la essencia diuisible ne
 la natura encara q̄ couenen esser tots
 tres les plones distintes p ce q̄ noy sia

confusio de obra e q̄ la obra sia infunda en unitat
granea eternitat. Car si deus entenēt si
materij no distingie entre entenēt e entes
en avi q̄ lo. i. no fos distint de laltre ia no po
ria entendre q̄ entes e fos entes m̄ q̄ ama
e fos amat/ car aq̄ll q̄s entendre seria aq̄ll
materij en nombre q̄ sia entes lo qual sen
tendria. En avi entenēt e entes sien.
i. nombre materij infundamēt en unitat
sens distinctio p̄ q̄ la sauea no poria esser
ialy p̄ q̄ deus sabs si materij enteneut m̄
entes m̄ la amor no seria ialy cō se amas
m̄ fos amat/ e avi de unitat et unitat poter
unitat e los altres ton se seguiria puaco
debra de dms la essencia/ e seria deo en si ma
terij octios p̄ unitat granea/ et unitat poter
sauea amor e los altres. Ia qual cosa es im
possible/ p̄ ques coue de necessitat q̄ en de
haia distinctio de plenes en avi q̄ la una
plena no sia laltre. On cō aq̄sta obra dix
lausoz enten nra dona en gloria en avi cō
es/ p̄ q̄ la sua sauea na repos e delitancia
en la gloria de nra dona/ co es saber en la grā
delitancia q̄ nra dona daco entendre la qual
cosa entendre es la maior glia e benança
q̄ pusca esser. **E** En nra dona dix lausoz
es amor ab la qual ama son fill home lo

qual ama e'er home en fill deu/en ayi q'l fill ho
 me e el fill deu sien vna p'sona. i. ihu'x't fill de
 n'ra ton' hauent dues essencas distinctes dues
 naturas dues l'ontats graneas e les altres ro
 manen cascuna co q'es e estant en temps. i. au
 home. i. ihu'x't fill d' n'ra dona/on en ayi co
 en la teitat/ una es la essencia e la natura d' les
 p'sones/ e la una p'sona no es l'altra/ en ayi p' co
 trari seyn en ihu'x't una es la persona e moltes
 son les essencas e les naturas/ on tot en ayi co
 es la obra d' la vno en ihu'x't tot en ayi la ma
 n'ra dona/ e en ayi co ho pot mes amar a son
 plaer en ayi es. on co n'ra ton' haya amor tan
 gran q' abast a amar la amabilitat d' la obra
 diuina e humana quen ihu'x't es/ qu'es qui
 la gran benanaca q' n'ra ton' ha en amar po
 gues a' amar n'ra amor q' ha a si mateixa e als
 angels e als sants te gloria e aiusts e a p'ca
 tors qui en ella se confien/ noy puch abastar
 dir lausoz a loar la gl'ia q' n'ra ton' ha p' amar/
 p' que men coue leyar. **L**ausoz dir termina
 vna dona haya molt gran delitauca e plaer
 co ho ya loar n'ra dona. E una altra dona ha
 una gran alegranca e delit co la loaua/ on se
 bre aco era questio q'l d'andues les tones se
 gons natura deya hauer maior alegranca/
 car aq'la que haya plaer quat ho ya loar

nra dona dehya q maior plaer ha hom p oyr
que p parlar / car p oyr ue benauanca de de
fores a la pensa de dms e no lo fa p parlar /
laltia dona dehya q p parlar ue plaer a la pen
sa de dms en quat tramet sanblanca de fores sa
co es en les paules qui signifiquen la obra de
dms. **C**aytal obra es maior e pus noble q la
obra qui ue de dms ples coses de fores **E** par
la entencio edix que vna donzella uerge ha
uja amada uirginitat longamēt p amor de
nra dona. **V**n dia sesteuēch q aqlla donzella
confira q ella era fembra e que podia hauer in
fants los quals sien a lausoz e honoz de nra
dona / on rementir q ella en ayi confiraua no
lentat li pres q pugues marit p entencio qn
agues infants qui follen a lausoz de nra dona.
Empo planyie si prema marit co podia uir
ginitat pla qual no seria tant semblant a
nra dona **E**stant en ayi la donzella duptat
si pendria marit / lo si sen leuaria ella conu
ra en lo torbat estament en que es lo mon
m co mes son los homēs qui uan en infern
q en gloria. **E** com los homēs q uan en in
ferrn son son blestomatozs e mal deutors d'
nra don / on atenchs la donzella de tot en
tot ppla q no hagues marit car no uo
lia hauer infants qui p nequina manera

diguessen mal de nra tona **T**alch ozo ado
 rat nra tona en .m. maneres segons q lau
 sor la hauya leada / e dir a nra tona estes pa
 raules. Vos tona qui sots bona e en la qual
 nra lontan se reposa e ha de litanca en nra
 gloria uolrets uos huyhar a mes paules
 p neguna cosa q yo pogues fer m on a nre
 honor e a honor e honrament de nre fill que
 tant amats / en lo qual tant de pleer haues
 co lo uechys tan lo e tan lomat e tel q
 tantes labors cotinuemet luyts / **R**egina
 pus q tanta lontan haues en ueer e loyr
 nre fill e tanta de gloria nauets pzia caber
 en nre lontan e en nra gloria plaer de te exoy
 ment e pro queo teman ples pctadors q x
 ran en lo foeh p durable blastomar e meyl
 prear uos e nre fill si nols ajudats e si los
 ajudats ueman a saluament / e te co q di
 ran de uos e te nre fill haurets alegranca
 e plaer / car tots teps uos adoraran e v deu
 mure uos apellaran. **S**i tant les q pren
 ra del mal q dnan de uos e te nre fill gla
 ri plaer no haurets / ne ja te uos negun be
 no hauran / e q uos regina liats tan bona e
 haats tanta de gloria co se pnia fer q negu
 na res ha q te uos no haya lo e lenanancia
Regina uos sots en lo cel e yo son en

v

la tra on si w era en lo cel e entema la maña
segons la qual teus pare engendra teo fill e
teus pare e teu fill spuen lo sant spit in co
lo sant spit ama lo pare e lo fill. E en ell se
afine es coplex la obra d'aitos sens lo qual
sant spit liur obra no poria uenir a cõplimēt.
la regina w enari entenēt la obra de teu e
p̄gant teu p los peccadors no hauria fadi
ga en alguna cosa q̄ a teu demanas. Car teu
no men poria dir te no tan sia gran la gra
cia quen uem'ia daco q̄ a teu entēria e
tant sia gran la amor q̄ a teu n̄ hauria e
maiorment pus q̄ demanas coses legures
de uenir e am d'uebre. On cõ uos reyn
tota la obra d'la trinitat entenats e en lo
cel ab deu siats noy dupte q̄ si uie fill p̄gats
q̄ en lo monde gracia cõ p iusts e peccadors co
neguda e amada sia la unitat e trinitat d'
teu e la uia honoz q̄ uos en diga d'no. E
tonchs reyna q̄ fets e no p̄gats e uos p̄ue
ets q̄ lo mon se pt e no cessen peccadors de
anar en foch p̄durable los quals uan en
ari cõtinuament a dāpnacio te p̄ays d'
mon fo creat com fan los flums e les fonts
ala mar. **E** Placē la reyna spanca te re
cators uos amats uie fill e pus quel a
mats coue q̄ ameta tot ce q̄ ell ama e tot

aq̄lls d̄ ell amen / Reyna uos lo amats home
 deu / e ell ama c̄er deu e home. En ari es cō
 uos lo amats e cō ell lo ama. uir fill ama cō
 que uos amats / e uos amats cō q̄ uir fill ama.
 Uostre fill ama uira honoz e uos amats uira lo
 noz. Ure fill ama sa honoz / e uos amats sa lo
 noz. Ura honoz es q̄ siats amada p los peccatz
 e honoz es de uir fill. Car en aq̄lla honoz se
 vety amada com a mare de misericordia / e uir
 fill cō a pare de misericordia / e los peccatz a
 maran cō a fills de mare de misericordia / e cō a
 fills de pare de misericordia / e tonchs reyna que
 faurets nom daurets nem p̄onarets in daco q̄o
 teman p amor e p honoz de uos e de uir fill no
 men exorirets ha reyna q̄ si faurets. **O**ro dix
 lermita una dona teumaua p cō q̄ agues glo
 ria. e altra fahya almoyna p cō q̄ agues glo
 ria. on daco fon feta q̄stio qual damoues era
 mes digna d'glia. **P**arla entencio e re
 cōpta q̄ una dona consiraua les grans penes
 infernals e cōsiraua la gran gloria de paradys.
 Consiraua les penes p entencio quen haques
 paloz / e consiraua la gloria p cō que la amas
 on totes aq̄stes coles fahya la dona p q̄ agues
 gloria / e noy fahya alguna cosa p encio de a
 mar loar e fur deu e mra dona. Exri aq̄lla
 ton e fo dāpnada / car nos couenia q̄ entras

en gloria pus q̄ mes amaua la gloria mater
ya q̄ la glia de deu e la glia de nra tona la q̄l
gloria de deu e de nra tona son p la p̄ma en
tencio amables / e la gloria daquella tona era
amable p la segona entencio. ¶ Car adilla
tona no vltra d' intencio p̄ma e segona r
en ari cō deusa / p aco no fora iusta cosa que
entras en gloria en la qual no pot entrar
negu hauent falsa entencio e de loz de nada.

De Gracia

Dona laulor dix hermita salens
uos q̄ es gracia. Respos laulor
e dix q̄ gracia es electio de pio
na sobre mererimēt / e tonar
te grat / coses bones a aq̄ls q̄ no les han p̄
uies / e car nra tōn es tona gracia / p aco
dix laulor uolem loar en .iii. maneres no
stra tōn te gracia. la p̄ma es segons ma
termitat. Segona segōs filiaco / e tercera
es segons publica utilitat. ¶ Nra tōn
dix laulor es eleta a cōr / mare de deu ho
me qui es lo millor fill q̄ puja eō / m en
tre tots los altres fills no ha tanta de lō
tat / granea e les altres cō ha en fill qui es
home deu. a esser mare daq̄st fill deu ho
me es eleta nra tona sobre los merits

e sobre la lontanat/ car molt mes ual lo fill
 q'la mare/ e car la sua maternitat ual mes
 q' totes maternitats q' hanc foren m' son m' se
 ran/ fo eleta nra dona a e'er mare en pus
 alt estament de maternitat/ q' totes les al
 tres maternitats/ e daq'la maternitat tan
 alta fo feta gracia a nra don' e foren li don'
 des coses de grat/ q' son sobre son merexi
 ment/ co es saber/ lontanat/ granea/ pleue
 ranca/ p'ier/ sauea/ amor/ virtut e los al
 ts/ coz entir totes les altres fembres fo
 nra don' agrada de virtuts les quals son
 tan altes que p' negun merit no porien
 e'er guayades. On en ayi co la maternitat
 fo sobre los merits/ en ayi la lontanat gra
 nca e les altres couengien esser sobre
 los merits. On queus nra als dien dir
 lauloz mas q' mes es co q' es donat a no
 stra dona sots val de maternitat lon
 tat granea e les altres q' no es tot quant
 han pogut guayar p' merit los homes
 q' in son estats m' son m' seran. E qui
 poria consular co gran gracia es esser
 mare del fill de deu/ e e'er mare del millor
 hom q' hanc fo m' q' sia m' q' sera. E en
 cara millor q' tots los angels m' tots
 los homes m' totes les altres creatures

3.
e encara cō gran gracia es tonar lūn
tat granea e les altres qui responen a
la noblea daq̄lla maternitat. Vos dñ
graciola sots filla de deu qui es uir pare
p creacio e ha creatada la pus graciola filla
que haia poguda crear. e car aytal cre
atura ay alta e nobla filla uos conuena
crear p co q̄ poguessets esser la mare
car si ell uos pogues crear pus noble
q̄ sots no pogrets esser mare de son
poter ni de la uolentat q̄ nous uolgre
hauer tonada tota la nobilitat quis
coue a eer mare de deu. Sots tonch
creatura aytant nobla e aytant al
ta filla cō deus ha poguda crear ni ha
pogut hauer uoler a esser pare de
uos p q̄ la sua paternitat e la nra fi
liacio se responen la vna a laltre de
bontat noblea uirtut granea e glo
ria e de tota aq̄lla bontat granea e
les altres uos fo feta gracia e de sobre
tot mereximēt p queo pot lūm ap
pellar filla graciola agraciant totes
les altres filles q̄ han bontat e les
altres. **P**lena sots uos reyna de
gracia en publica utilitat car ala
maior e a la pus noble utilitat q̄

esser

i hoc encara q̄ totes les carres pusquen reebre
 esser pulca sots eleta co es a saber q̄ la maior utili-
 tat q̄ hūana natura pusque reebre res esser mare d'
 deu e ser mare del millor home qui ual mes q̄ tot
 quāt es creat e esser mare d'nra publica utilitat
 e recepçio e encara esser mare de iusts e de pctā-
 tors q̄ si uos no fossets mare e uie fill no fos deu
 home tot humanal lmatge fore pdut e car uos
 sots mare es restaurat en quant es creat. **Ich**
 qui poria dir co uos regina sots agraciada de co-
 muna utilitat a la qual uos ha deus eleta e tri-
 ada sobre totes les altres elections e sobre tots
 altres dons. **Lezar me Reyna dix laulor de loar**
ura gracia car noy poria abalta ne les gracies
q̄ uos fets a iusts e a pctātors no poria nonnar-
ne entendre. **Laulor dix lermira dues tones ha**
uia en una ciutat e cascuna daqlles tones era
bona casta e humil e hauen ab dues moltes dal-
tives bones costumes la una hauia gracia de son
marit qui molt la amaua mas no hauia gracia
de les gents car nos cuydauen q̄ fos leal de son
cors laltia hauia bona fama ples gents e molt
la loauen de bontat e de castadat mas lo marit
ne tehya mal e temā la en sospita car no crehya
que fos leyal de son cors. On sobre aço es que
stio qual damdues les tones ha mes de gracia.

5.

Parla encio e dix q̄ en una ciutat haia dues
tones q̄ eren germanes e mullets de tos mer

cauers q̄ euen amats en longues t̄ies p̄ guayar
a q̄lles dues tones aguen t̄estallimiet̄ de gra
cia e peccaren contre lurs marits. **D**ement̄
q̄ elles estauen en peccat̄ de luxuria / la una dy
alaltre q̄ mal falsyen e lo sexia q̄ exillen de pe
cat̄ / amdues anaren ala esgleya p̄gar n̄ra t̄ona
q̄ les gitas de peccat̄ e quels falses gracia sobre
co q̄ no me vien / la una de les dues tones re
cebe gracia d̄ n̄ra t̄on̄ e t̄o casta daquy auant /
laltre no recebe gr̄a d̄ n̄ra t̄ona e romas en lo
peccat̄. Aquella qui exi de peccat̄ p̄ga n̄ra t̄ona
p̄ intencio q̄ la sua la amas e la lymas e p̄
aco de sua castadat̄ / laltre q̄ romas en lo peccat̄
p̄ga n̄ra t̄ona p̄ entencio de temor car p̄ amor
prema de son marit̄ q̄ cō sia uegut̄ / si labia q̄ ella
agueo fet̄ t̄alliment̄ contre ell̄ q̄ la feris e lau
ties / e car no p̄ga n̄ra t̄ona p̄ raly de salontat̄
e p̄ entencio de la a suū p̄aco no poch̄ rebre
gracia / mas si ella la p̄gas p̄ uera entencio
ja n̄ra t̄ona no li p̄ga dir̄ de no e t̄onari li co
que li demanaua. **C**omencia ozo a p̄gar
n̄ra t̄ona e dy estes paraules. Regina te gi
cia los Reys els p̄nceps t̄el̄ mon̄ son elets en
esser̄ r̄ys p̄ gracia / e uos regina fos eleta a
esser̄ mare p̄ gracia / a q̄sta gr̄a es de grat̄ t̄ona
ra / car a q̄lles qui la han nola han p̄seruida. **V**
Regina uos salets quāte peccators uos t̄ mane

a dia e de mtes gracia com los lurs pctats los
 sien pwnats e tons los sien wnats. Don ells uos
 vien p m q son lur procuradora qis facats gi
 ra e no spets que p lur merit ells pusquen ha
 uer gracia m pusquen hau gloria m co q tema
 nen. Ans reyna pus q uos sots mar p gra e
 sobre ures merits uos es feta gracia uos pch
 q sobre lurs merits los mouats a reebre gra d
 bndicno e de tons e pwns / e si nou fets faret
 contra natura de gracia la qual hauets sobre
 ures merits / **R**eyna dix ozo estats me a ra
 lo / car sui fets nom tem q te uos hana fatiga
 de gra to e pto. Reynd e uos ia sots santa iulta
 misericordiola larga e piadosa. **E** tunchs quina
 marauella fora si ala tona q romas en pcat
 segons q ha dit entencio haguessets feta gra
 e iatia aco q ella nous pregas ab uera entencio
 de castadat. **T**unchs p q no li fales to de gracia
 de uera entencio / mas uos espas q ella se mogues
 a uos apgar p uera entencio / co es q p amor de
 uos a hui maiorment uolgues exir te pcat / e
 apres p amar castadat e son marit / e car nou
 feu romas en pcat / e uos estigues q no li faes
 gracia to m pto. **E** no fora milloz Reynd q
 uos la moguessets a uera entencio / e q te ue
 ra entencio li faessets h faessets gracia e to
 e de sos pctats pto. **R**eynd aco matey le

A aquy

fa uir fill q uos fetz car spā als homēs peccators se moguen a uera entencio e q fa cen homes obres / e car nou fan leuels estan en peccat e cō se moren uan en foc h infernal pourable / e la te uos m d uir fill aqlls no hauiam grā to m pto e uir fill regina als creats p grā car ans q nalsquessen no podi en auer p hnt esser e pures leuals esser en peccat / A regina ad nos coue dir o rō q la grā uengue apres los meritis ans se coue q la gracia uage tots uegades deuant als meritis

C uos regina es feta grā de comuna utilitat segons q ha dit lauler / e daqsta comuna utilitat dats gracia dms e ptons a algus e no a altres / on ton uos ue e p qual natura q uos a vns e a alts ne fetz gracia e dms e ptons pus q sots eleta a publica utilitat e pus quen uos ha tanta de hntat granea e les altres q a tots potets donar e ptonar p q no fetz — moure / a amar e honrar uos natura e uir fill sapiats regina q no son pagada m alegria ans ne son trista e tolen ta com a tots no pdonats e tots en gracia no metets e tem me q jo haia la uir grā pus q nom donats totes aqles coses queo demā.

Regina fetz be trametets gracia a algus homes qui uagen plo mon tractan publi

tots los peccadors

ca utilitat e aq̄ts q̄ agen tanta de gracia en
lurs paules e en lurs obres q̄ moguen les
gēts a uia entencio en uos e uir fill amar
e p̄guar e entendre q̄ adonchs ueyen d' uos
e d' uir fill gracia mas q̄ uos no tiemetat
l'omēs p tot lo mon qui tracten comuna
utilitat le sien los euangelis p̄cats e tuyt
sien en una ley ni les gentis nos mouen a
hauir uia de demanar comuna utilitat e q̄
en an tot lo mon uage a mal. Aco reyna
ni fa auos a costerir ni natura ni l'alp
no lo pot mes costerir. **C** Dio die ler mi
ta dues tones p̄gauen nra dona. la una la
p̄gaua q̄ li tonas gracia co pogues enten
dre uitat. l'altra la p̄gaua q̄ li tonas gra co
pogues amar l'ontat. ton sobre aco son feta
q̄lto qual damdues fabya nullos oio
C parla entencio e dix q̄ nra don era
molt amada p una dona q̄ amaua castadat
p entencio q̄ nra dona li faes gracia d' un
fill car aq̄lla dona no hauia infants e de li
raua molt hauer. i fill nra dona a
aq̄lla don i fillie hac uiscut v. anys la do
na caech en peccat d' luxuria car d' puyg
q̄ se haut son fill no ama tant castadat co
fabya temeriv q̄ no hauia infant. aquel
infant mori e fo la mare molt respagada
i molt bel. Don la dona hac hagut so fill

car molt lo amaua vn dia consura la vñ
en la mort de son fill e remembra cō solia a
mar castadat p co q agues fill e car hauya
leyada castadat e era sens gracia consura q
fos son pccat octalis d'la mort d' son fill car
pus falli a nra dona de entenao si feu nra do
na a ella de gra ton praly daco conech aqlla
ama que era octalis de la mort de son fill.

De Santetat

Laudor die hermita q es santedat.
Respos laudor e die que santedat
es puritat de bonitat gracia ple
ueranca e les altres / on daqta
santedat uolem loar nra dona en esta ma
nera **E**n la bonitat de nra vñ no haue
guna malea ans es tota pura bonitat sens
tot mal / men la gracia d' nra dona no ha
alguna malea / men la bonitat d' nra dona
no ha alguna piqueta d' gracia / eaco ma
tey se segurey de pleueranca e les altres.
On paco la puritat d' bonitat aqlla q ha
en si mateixa / e cella q ha en gracia / o la pu
ritat q gracia ha en si mateixa e en bon
tat e les altres es la santedat de nra dona
ab la qual clarifica e rellu e teclara bon
tat gracia e les altres e aco en tant que

santedat

no hage algun encamament/ tel cōtrari de
 l'ontat granea e les altres/ e ab aquesta puritat/
 e santetat purifica e scifica nra dona son remē
 brar son entendre son voler/ en ayi q puramēt/
 e santamēt mēbre e enten co q ama/ e pura
 ment e santamēt menbre e ama co q enten/
 e puramēt e santamēt enten e ama co q mē
 bre/ en ayi q noy ha de fallimēt/ de l'ontat ne
 de granea ni de pseuerança e les altres/ don p
 aco nra don es scā e pura en son menbrar ente
 dre e amar/ e nra dona purifica e scifica a tots
 aquells qui la menbren e la entenen e la amē
 lur menbrar entendre e amar/ e sis fa lur lō
 tat granea e les altres. **N**aturalmēt auir es
 purificat en lo foch/ en ayi q laur co es mes
 mes en la fornal lo foch lo mūte el teneja vll de
 clara de tota cosa q no sia de la essencia enata de
 laur/ e p co roman laur tot pur e tot mūte
 en si matey/ e en ayi es afinat e conegut en
 la puritat/ on en semblāt manā e molt millor
 encara es de nra don q es mes pura e mūda
 sa en santetat q laur en la puritat/ e aco es
 p co car nra dona es purificada e mūda en
 la amor de son fill q la ama tan fortmēt en l'ontat
 granea pseueranca e los altres/ q tota la fa
 estar scā e pura clara e mūda sens q ney ha
 als mas santetat puritat e amabilitat l'ontat/

e les altres e aço com e en ayri p co q nra ton
respon ab la gran amabilitat ala gran ama
tunitat ab la qual es p son fill amada **E** la neu
es pura p blancor car tota es blanca / en ayri
nra ton es tota pura e santa en lontanat / e
lo cristall es tot pur en claredat car no ha en
si alguna ombra ni foscura / en ayri e molt v
mills encara nra ton ha granea q es tota
clara e sens neguna corrupcio de si mateixa
e d' lontanat e les altres / lo sol es pur en lu
gor car es tot ligitos p natura / en ayri e
molt mills encara nra ton es ligitosa e
resplandent en lontanat e puritat de pleue
ranca / emp la neu s'atua q sia tota blanca
sots la blancor ha altres colors q no apareyen
car en la neu son los .iiii. elements e cascun
hues ab la prua color / e aço mateix se seguen
d' cristall / e de totes les coses elementals
mas en nra ton tot co q es en ella tota es
pura e sca lontanat granea pleuancia e les altres
e lo sol s'atua q sia tot luent e resplandent
purament . **E**mp los nuus empayen la cla
redat q no passa la jus a nos ne continua
ment no illuina nosaltres car de nrs no m
na claredat a nos / mas a nra ton no es
qui pugua empatrar la lontanat la puri
tat e lontanat / e cotinuament sens negun

cessament sana e purifica tots aquells e aquelles q
 ab pura entencio claredat / santedat e luntat ne
 uolen veure / on temente q lauioz loaua nra
 dona / lermista li dix / lauioz levats uos de loar
 nra dona car noy potets abastar / e orats aqueta
 questio **E**ren dues tones q loauen nra to
 na d' santedat / e la una dona era en uida coten
 platiua / laltia en uida actiua / on sobre aco es q
 stio qual damdues les tones podia mes loar nra
 dona de santedat **R**ecompta entencio e dix
 q era .i. sant / pde q amaua molt nra dona / e to
 ta uegada q sanctificaua la hostia e fahya lo sa
 crament del altar / conseruaue la santedat / de les
 paules que de pa fan carn e de uy sanch en ho
 me deu fill de nra dona / on si en paules ha tan
 ta de santedat / gran santedat ha touchis en nra
 dona / e en les paules / car ed d'la santedat d'la e
 carn e d'la sanch de nra dona pres santedat la di
 uinitat pment santedat humana en les paules
 que respes nra dona al angel gabriel se forma
 es compli la obra d'la encarnacio / en en an consi
 rant lo sant home en la santedat d' nra dona ve
 bia lo sacrifici lo qual sacrifici lo sanctificaua e
 purificaua d' tot pctat / e fahya molt de be a tots
 aquells qui uehyen el adorauen **C**omenca
 ore a adorar e pregar nra dona / e dix aquetes pa
 raules / Vos dona sca / sets sca clara e pura en

bonitat/ granea pseueranca e les altes. Nos
Reyna Cabets q̄ natura es de bonitat/ q̄ sia sc̄a
e pura/ e q̄ face be/ car si es e q̄ no face be coue
q̄ algun ecamerament/ hy sia p̄ q̄ no face/ e an
atouchs no es pura bonitat/ Mas d'la ur̄a boni
tat no pot hom acco dir/ car tota es sc̄a e pura/
acco matey se sequere Reyna de ur̄a granea e
de ur̄a pseuancia/ car natura es de granea q̄
sia sancta e pura a fer grans cosas e nobles/
e natura es de pseuancia q̄ sia sc̄a e pura q̄ les
lomes obres q̄ son grans face continuar e p
seuerar longamēt. **D**on aiustant/ ur̄a sancte
tat/ puritat/ bonitat/ granea e pseueranca en
vinitat/ tobra coue que la obra sia bona/ gran
pseuerant/ e ornada e uestida d' puritat/ e
santetat/ on aq̄sta obra aytal uos teman Re
gina/ e paq̄sta p̄ch/ ea aq̄sta me stats em
exercats em respnats/ e daquy auant/ de no
no mendigats/ car siu falhyets/ e q̄ daytal o
bra nom exouissets no parria de ur̄a sanctetat/
bonitat/ granea e pseueranca. **C** Aiusta rey
na aq̄sta obra q̄ ious teman sots forma de
santetat/ bonitat/ granea e pseuancia es q̄ uos
p̄guets uir̄e fill home teu que traoneta sac̄s
lomes q̄ sien bons de pura bonitat/ e grans de
pura granea de santetat/ e qui sien forts e p
seuerants en le menbrar outendre e amar

sc̄a e pura

e en gran be e encara q̄ aq̄sts homes sien molts
 p̄ tal quen ells sia granea en q̄ sestena. Aq̄sts
 homes sants queo deman regina son mester
 en lo mon quis pert a grans estrebans e q̄ a
 q̄sts endrecassen lo mon q̄ es en torbat estamēt
 e en aq̄sts pot esser plantada puritat e sante
 tat de uida d' honrat d' granea d' p̄seueranca e
 d' amor e sens aq̄sts no han enquis puguen a
 rayguar en lo mon q̄ es sutze e tot encamerat
 de luxetat e de malea e de poquea d' tot be e de ḡ
 nea de tot mal. Sab ho deu Reyna q̄ p̄ uia honoz
 ualoz e honramēt uos deman aytals homes e a
 tes los uos deman no mo triguets car ja son los
 mals els dāpnatges e les inuidies en lo mon
 e longamēt hy han estat. **R**eyna en lo safir
 e en lo rubiz e en carbonclo q̄ son pedres p̄cio
 ses e de poca quantitat ha molt mes de uirtut
 e de puritat de honrat de granea e de uirtut quen
 lo marbre q̄ es pedra de gran quantitat emp̄
 siu safir ol rubiz ol carbonclo sestemen ab tota
 lur puritat en tant gran quantitat com lo
 marbre e q̄ multiplicas lur uirtut en puritat
 segōs lo multiplicamēt de q̄titat qui poria a el
 mar la honrat m la granea daq̄lla pedra p̄ciola.
On sabets q̄ fa Reyna uie fill tramet la pus en
 lo mon homes q̄ son grans en poter de dmers ca
 stells uiles ciutats e imperis e regnats e es

lur granea en ari com lo marbre. E aqsts son
la maior ptida i mutes e lymes corruputs e pe
cators e ab malea e ab poquea de lunea e ab g
nea d malea e son pseuerans en mal e aqsts son
aquells qui maiorment destruen e corrupen tot
lo mon/ e tot lo gran alur honoz e lymament.
Encara fa mes reyna uie fill qui tramet en lo
mon lymes qui son de poch nobre e pots en po
ter/ car no han grans diners ni possessions ni
no son molt pats en lo mon. empo santetat e
puritat han alguna de lontanat/ mes q ual que
tant son poch e han petit poter q l mon no po
ten coutir a l hon estamet/ ni a santetat de uida.
e Reyna dix ozo e laus cristen eus apellan les
gents sca maria sca maria de dia e de nit. E q
es ago q uie fill no tramet lymes de gran sante
tat e molts e de gran poter. E dix uos ly Reyna
molt mes ualria. i. lome en lo mon q tos de gran
santetat lontanat/ e poter q molts lymes petits en
lontanat/ santetat/ e poter. **D**ix dix lermia
vna Reyna amaua molt ma tona/ e entre les
altres coles q amaua en ma tona/ amaua la
santetat de ma tona. E p ago p gava ma tona
q l tonas santetat/ en amor e santetat/ en temoz/
co es q ab santetat/ la amas e ab santetat/ la
temes. On sobre ago fo feta temante e qstio
qual santetat tona enans ma ton a la Reyna

ly santetat/ d' amor o santetat/ d' temo **¶** Pla
 entencio e dir aq̄ltas paules/ era vna tona q̄
 uolentersamēt/ e loim p̄gaua n̄a tona. aq̄
 sta tona sc̄ificaua les paraules p̄ entencio q̄ fol
 sen exoytes e santificaua les ab santetat/ te bon
 tat/ granea pseueranca eles altres/ ab sante
 tat/ te bon tat/ les sc̄ificaua/ en quāt tehya bones
 paraules/ e lots forma te bellea les tehya e h̄n
 entencio hauia a tot/ co q̄ tehya e demanaue
 a n̄a tona ab santetat/ te granea les sc̄ificaua/
 en quāt/ te grans coles e te nobles e te gran
 utilitat/ parlaue/ e en ayi cō ly haue en gran
 amor ly tehya ab gran affectio te locha/ ab
 pseuerancia les sc̄ificaua en co q̄ loim e pus
 continuamēt podia pregauē n̄a tōn/ e p̄ co
 com aq̄lla tona sc̄ificaua les paules/ era en
 les temes/ exoyda p̄ n̄a tona/ en co q̄ tema i palles
 naua e encara p̄ tots aq̄lls altres/ ab qui par
 laua. **¶** Quāt se te uema q̄ algunes coles te
 manaua te q̄ no era exoyda era ly p̄ co car
 falla en la sanctificacio/ car no sanctificaua
 les paraules ayi cō teuya ab bon tat/ granea e
 les altres/ p̄ que no podia reebra te n̄a tona
 santetat/ en les paules.

De iusticia

Demana l'ermita a lausor q̄ es
iusticia / e lausor respos e dir
que iusticia es / tonar a calcu
co q̄ li coue / e retire a ell co que
es seu. Segons esta distincio de iusticia de
lausor uolem loar nra tona en esta manera.
Segons cors de natura iusticia tona al cors
de nra tona co q̄ li coue / co es q̄ la iusticia na
tural iustament / tona de bontat corporal a
granea corporal / co que a granea corporal
se ptayn en tal manera que la granea sia
bna / e en ayi bna q̄ no haia sobres sino co
q̄ li coue / aco mateix fa iusticia a bontat / car
tona de granea corporal a bontat corporal
segons co q̄ li coue en tal maña q̄ bontat sia
en ayi gran que no haia oltre ny meys de
co q̄ li coue. Car d' tots los altres comen
cament / car iusticia los afine els eguale en
nra tona en ayi co se coue es ptayn al cors d'
nra tona / e d'aytal afinament e ordona
met l'ayen bontats corporals co es saber bel
la cara bells hulls e les altres / faycons a a
questes bontats de nra tona ret iusticia co
que es lur / co es q̄ hanc no tonaren les bnt
tats de nra tona negun moujmet nra nra
tona m a altri de carnal telig p tal que les
bontats respinguessen a la fi p que foren

afaber

afaber

Asaber

creatus / co es a uiginitat / santedat / puritat
 te carn e te sanch e respit / p tal quen fos
 presa carn e sanch pura e uerge e sancta /
 te la qual se uesti lo fill de deu qui es puritat
 e santedat e iusticia de bonitat / granea e les
 altres. **C**aqsta iusticia del fill de deu e de nra
 dona coue respondre la iusticia de nra dona
 e tochs dire lausoz segos aqst respomment / de
 una iusticia a altra qui es bastant a loar la
 iusticia de nra dona. **E**n la aia de nra doni
 es iusticia natural qes una de les parts de la
 aia / aqsta iusticia e guala e afine calcuna dls
 parts en tal manera q a calcuna pt dona de
 laltre co que li coue en an q no lm dona ni
 trop ni poch. **C**o daco new menbrar entend
 e amar en la aia al qual menbrar entendre
 e amar dona iusticia de bonitat e d'granea
 tot co q lus^{en} coue e al menbrar entendre e
 amar de nra doni dona co q es lur / co es sahez
 lo obiet menbrable itelligible e amable se
 gos bonitat / granea pseueranca e les altres.
 Aqst obiet es lo fill de nra dona e son tots
 los pctadors qui en nra doni se ofien e mer
 ce li demanen. **O**n co lo fill de nra dona sia
 tant menbrable tan intelligible tan amable
 e co los pctadors sien tants q en nra dona se
 confien e co la iusticia d'la aia difusa p men

brar entendre e amar haia a respondre al ob
iect qui es q' pugues cōsuar en la gran iusti
cia q' nra dona en la aia e en ses obras. **¶**
¶ Nra don es cōposta d' anima e de cors e la
anima coue q' respona al cors e lo cors ala a
nima ental manera q' la lontanat spital e la lō
tat corporal s' auisten e vnescuen es cōponen'e
aco ental maña q' iusticia h' sia en aia q' la lō
tat respona co es luna al altra iustament co
es saber q' la iusticia co te lontanat spital tanta
a la lontanat corporal co li coue e aco matere
faca d' la lontanat corporal a la spital e aia de
granea eles altres e aco entant q' la aia e lo
cors sien aia p'porcionats e ornats q' iusticia li
co tot co q' li p'caïn de cascuna de ses parts.
¶ E q' aytal dona aia naturada e iustificada e
iusticia reta al p'ccadors car talls es en quat
es lur mare e lur aduocada e ella es colupā
de lur restauramēt e saluamēt on p' aco nra
don dona de si matere al p'ccadors co q' lur coue
e de si matere lur iet co q' iusticia requer
m' de mana p' q' nra dona fa tots aquells pec
cadors q' son iusts tantost iusts con en ellas
con sien es reclamen. On co aco sia en aia
e molt milt en cara les coue q' abastar hy
podia q' nra dona sia loada d' gran laoz en
iusticia. **¶** Dona lausoz d' iermyta vn

lym hac

hom hac .i. fill de sa filla / e .i. altre hom hac .i.
 filla de sa mare / es q̄stio qual deis .ij. homes
 e qual de les dues mares es pus cōtrari a iu
 sticia **R**ecompta entencio e dir q̄ .i. plat
 era home sau larch humil e ensenyat e era
 noble e te gran imatge / mas era hom luyu
 rios / pla qual luxuria podia tots sos bens
 altres que haue / e haueia luxuria p co car
 te iusticia haueia defallimēt en quāt no to
 naua te granea a lontanāt mō lontanāt a gra
 nea e les altres / car p entencio q̄ hom to te
 lontanāt a granea e te granea a lontanāt segōs
 ques coue ha teus posada en home iusticia
 naturalmēt . Mas quāt hom no uol usar
 moralmēt roman iusticia natural ociosa
 en les obres de foies p q̄ plat haueia iusti
 cia en moltes de bones cultumes / mas q̄ no
 haueia en castedat . tementre q̄ aq̄ll plat
 staua en peccat . i . seu canonge q̄ molt lama
 ue li dir aq̄stes paules . Senyer . i . pastor
 haueia pudes moltes ouellas q̄ .i . loy haueia
 deuozates tementre q̄ aq̄ll pastor era anāt
 ballar e cantar a unes noies / aq̄ll pastor
 a troba dues tones tementre q̄ tornaue a
 les ouelles quel loy haueia deuozates / la una
 daq̄llas tones plozaue car haueia pudes mol
 tes uirtuts p .i . uia / e laltre rebia car haueia

pouts molts uicis p. i. l. / aqll pastor e les tones a
nauentant longamēt en temps tri q foren e aqll loch
on lo lop hauya mortes les ouelles quat lo pastor uia
ql lop hauya mortes les ouelles ell se rehya ab la to
na q ploraue / pures se ploraue ab la tona que rehya
e en aqll estamēt estech en cōpanya te les tones
tri q uench aqll lop q li hauya mortes les ouelles e
ocis e deuora lo pastor deuant les tones ab q anauē
molt consira lo plat / en les paules ql canonge li ha
uya dites / e triua en si matere q ell no era en les
tament / te nequna te les tones / enans era en
lestamēt / tel pastor qui era / axi erit / dā enten
cio te pastora cō home q es erit / te son seyn e pla
cō a foll / en quat lo plat consira en son fastimēt
e enco q les paraules tel canonge significamen
t conech son pētat / e conech q ell era fora del
ofici de pladria / e q ell era lo pastor qui p mal
eximpli oceye les ouelles. Teme lo prelat la
iusticia d' deu q noi ocies en pētat / e q en lo pre
ladria metex altre pastor / p co q no uagas centē
cio e pnedis lo plat / e plora ab la tona en esta
uida e vis ab laltre tōn en la celestial uida /

C Reyna scā e glorioza nos sote iusta legōs
q dui laulor / e molt / mills encara no lo tūga
ella en mal / e car nos sote tan iusta en moltes
maneres e en totes maneres una iusta temā
data a uia seblanca aytat / cōpuch / ptal q
e preguera nos apor e cōtra demāda

una

no digats te no auira semblança / car legons
 orre te natura tota creatura ama la semblança /
 e aquesta temanda queo fac Reyna es a nra sem-
 blança en quāt es iustificada te lontan / granea
 eles altres. iustificada es te lontan en quāt bo-
 na cosa uos teman e iusta / car bona cosa e iusta
 es temandar q uos siats melhada coneguda
 e amada p tots los pobles / e p totes les lres te
 leuant / a ponent / En aquesta temanda no ha
 nequi mal ni verguna iuria / e encara Reyna
 q en aquesta temanda pos granea en qo q teman
 q per grans homes en nombre e grans en san-
 tetat sana e amez par e lontan e linatge
 siats amada siada coneguda e honrada / e en
 cara Reyna q aquesta temanda queo fac ab to-
 tes les forces sensuals e spirals p queo prech ^{la q dema}
 Reyna q no men digats te no / e queo placia i
 humiliar a ma temanda / Si nou fets clamar
 men ma auira iusticia en quāt no amarets
 nra semblança. **R**eyna cō uos exets locs
 la creu e uehyets q l nre fill moria p iusticia te
 deu lo pare qum restauraue luma linatge e
 p muria dls iuxus qui o cehyen / atonchs
 uos ploraets dla dolor engora e passio e mort /
 q la uehyets solteme / en los nres plors eien
 Reyna iusts e plens de iusticia en cascuna de
 les lagrimas que gitaets era iusticia / car te

font de iusticia e vien coros de uie uist mēbra
entendre e amar te uia anima. **R**egina
pue te uie menbra entendre e amar tan iuste
lagremes huyen puen hy entrar a q̄stes la
grimes e aquets plors q̄ te mes hulla fan eue
lo menbra ab queo menbre el entemmet ab
ques enten e la uolentat ab la qual uos port
amor e si entrar noy puen reyna q̄ fa uie iu
sticia e no obre la porta e si iusticia tancha la
porta es iusticia e es iuria co quem fa plorar
sospnar e languir en menbrar entendre e
amar uia honoz lymament e ualoz. **E**u
uerge molt piatosa lots pus iusta q̄ compas e
uia iusticia ha maior entegretat en misericor
dia q̄ uia en corde fet ab compas e la uia
iusticia es mes cente d' corde d' uolentat ab
grauca e pseueranca q̄ cente de corde fet ab
compas on p uia daco reyna uos acus los
pccatores qui han peccat mortalmet e uenial
e te molts pccats e te greo e uel uos a tota
uia uolentat sia q̄llo nullats punir e q̄llo x
nullats punar car te tot co q̄ fer ne nullats
son pagats e le coneyen e conuelsen q̄ haner
vat cōtra uos e uie fill e fort se puenen
On uenits auant reyna e ueram q̄ faict
daq̄lts pccatores car sus punts faict cōtra
iusticia en quat se cōcordan ab uia uolentat

ala qual no cōtrastem pus ques peneten e pus
 ques acusen a esser punits si uos lo uolets / e
 ol' un' plaer han pleer / e si nols ptonats Rey
 na ja no fa un' iusticia mes entegre en mise
 ricordia q' liya te cōpas en cercle / car punir
 homēs qui clamen merce le metrels en foch
 p durable no es ptonar alpmēs peccators / x
E tonchs torna dir ozo ptonats e nous me
 tats en altres noues **D**racio dir lermiya.
 i. xpia e. i. ferray se desputauen teuant. i. phi
 losof / cascu daquells tres eren homēs letrats
 e hauyen gran sciencia. lo xpia dehya q' la sua
 ley era mellox q' la del ferray / e lo fray dehya
 lo contrari / e lo filosof los feu q' esto e temā
 nals segōs qual dels. n. leys se podien la iusti
 cia e la misericordia de deu mes estendre a obrar
 e auisar de lur offic / n uos ozo / p qual damdue
 les leys hauets mes dabundancia en pgar.
Parla e recompta entencio e dir que en
 vna t'ra hauya vn Rey q' era sant lym e q' ama
 ua molt iusticia. vn dia sesteuend q' l Rey ca
 ualcaue p una ciutat on staua e passa deuant
 la cort on se temen los plets. e. i. pobre lym cri
 da en alt e dir aquestes paules. Senyr en
 Rey uos sots Rey p entencio q' siats iust en tenir
 iusticia. **E** p co que tenir la puichats uos
 son tonats castells uiles e ciutats / mes tants

son dauocats e te maluats iutges q̄ tota nra
cozt destruē e corruē / e negun plet nos
mena en nra cozt que no si corruē iustias
p dinezs / e los plets qui prien esser tēme
nats en breu temps fan iutges e aduocats du
rar longamēt / e son robatozs e enemichs de
iusticia / e d'la entencio de lur offic e del nre
ayolt consira lo rey en les paules q̄ aq̄ll lym
tehya e viu en aq̄lla place molts iutges e molts
aduocats / e dix aquestes paules / nos conue q̄
iusticia sia sens amich n̄ iniuria sens ene
mich / en daquy auant / ye uull a honoz de sc̄a
maria q̄ en aq̄lla ciutat no haia mas .i. iut
ge e .iiij. aduocats / e uull q̄l iutge els aduo
cats sien ama messio e q̄ no p̄nguen dinezs
ne huy te negun lym e siu fan q̄ sien en
correguts en cors e en hau. Aq̄st rey dix en
tencio de na graus mellions e graus ren
tes al iutge e als aduocats p entencio que
amassen iusticia e q̄ fossen amichs de iusticia
e enemichs de iniuria / e consira q̄ en ay era
iusta cosa q̄l iutge els e les aduocats fossen
le totats p tenir iusticia cō era raly q̄ ell fos
le totat p eēer rey e gaurdar son poble. Aq̄st
ordonamēt / matey feu lo Rey p totes les
altres ciutats. e tementre q̄ aq̄ll Rey uisch
tendy la t̄ra en gran iusticia e en gran pau

¶ pla iusticia q̄tema se exien molts homes
daltres regnats e uemen estar en son regne:

De misericordia

Lausor dix iermita q̄ es misericor
dia. Respos lausor e dix q̄ miseri
cordia es p̄donar colpes e peccats
e tonar coles bones e p̄fitoses.

on com nra tona sia misericordiosa uolem
loar nra tona de misericordia segos los come ^{dix lausor}
taments daq̄st libre. **M**ra tona es bona
e misericordiosa e car la nra tona es
bona e hñ cosa es p̄donar e tonar bones co
les le p̄fitoses seguer se de necessitat que
nra ton sia misericordiosa e levant als
peccators colpes e peccats e tonar lus un
tuts e merits ab los quals agen p̄durable
gloria. Aq̄sta misericordia de nra tona es
gran e p̄seuerant e coue esser gran e p̄
seuerant segos la luntat de nra tona e
coue esser bon segus la granea e la p̄seu
anca de nra tona e axy en tant q̄ la una res
pona alaltra en equaltat en cō nra ton
sia en axi lona gran e p̄seuerant q̄ respo
na la luntat granea p̄seuerança a esser
mare de deu e a esser mare de mellos hñ
de tots hñmes e hñme p̄ que totes coles

lien creades e ell sia fi e cõplimēt de totes cre
atures e tot quāt es creat es creat proporcional
ment creat segons q̄a ell se ptay es coue q̄ es
tonchs q̄ pogues aelmar la gran misericordia
de nra ton̄ m les grans colpes q̄ p̄dōn p ella son
fill e los bens q̄ ton̄. **E**n nra ton̄ es poter sau
ca e amor / ell poter es uestit de saueca d amor /
e la saueca es uestida de poter e d amor / e l amor
es uestida de poter e de saueca. En aquest ue
stiment respon la .i. al altre segōs la hontat
granea e p̄seuerança d nra ton̄ / e cascu daq̄sts
es uestit de misericordia / e misericordia es uesti
ta d cascu dells / on cō lo peccador p̄ga nra ton̄
de misericordia ab hontat granea p̄seuerança
poter saueca e amor / aytātost la misericordia
de nra ton̄a respon ab tota sa lōtat granea p̄
seuerança poter saueca e amor e al peccador p
ton̄a e ton̄a ab tot co q̄ respon a sa demanda /
e en ayi exois al peccador p̄tonāt e tonāt e ne
gun peccador segōs esta mania no ua en fa
diga. **E** sien los peccadors grās o petits e
tan grans e tan maiors q̄ mes no puyen
esser o sia .i. peccat e tan poch q̄ menor no
puya esser / qui tots los tyncha els peccia
els destruu la misericordia de nra ton̄a qui
pot mes p̄tonar q̄ peccador m peccadors pec
car / e dñar mes que home m homes no

poten dir ni pensar / on heneyta sia aytal mi
 misericordia dir lausor q̄ en axi es digna de loar

Mira dona es mare de misericordia e filla /
 mare es de misericordia / car fill q̄ es misicor
 dia infant / e es filla de misericordia car filla
 es de deu pare qui la ha creada / on cō ella r
 sia mare e filla de misericordia ha tanta de la
 semblanca d'la misericordia de deu segōs ma
 termitat e filhacio q̄ la misericordia de deu no
 la pot mes a si mateixa a semblar / car no la
 pot fer maior mare ni nullez filla cō la fe
 ta / e p cō no la pot mes uestir ni ornar de
 misericordia cō la uestida e ornada / e cō lo po
 ter de deu puja tāt segōs la lontat granea
 e p seueranca saueja amor e les altres / qui
 es aq̄ll qui pogues la millena part a esmar
 cō gran es la misericordia de nra ton̄ pus q̄
 es tan gran q̄ deu no la pot fer maior e n
 nra dona men altre **M**isericordia de no
 stra ton̄ dir lausor heneyta lies tu car est
 tan gran / a toll peccator si len est gran pe
 cator p queit desespere de la misericordia
 d' nra ton̄ **E**ra vn peccator dir lausor
 qui era molt gran peccator / en axi q̄ en
 aq̄lla ciutat on staua no hauia home mes
 mūda q̄ ell era / car de tot en tot se era gi
 rat a les uanitats daq̄st mon e deu e nra

tona hauya gitat en oblit. Vn iorn se steuēch
q̄ aq̄st home consura en los pctats e en los
falliments q̄ falha e hauya fets cōt̄ teu e no
stra tona e sentis tant pctator q̄ no hach au
dacia m̄ virtut̄ te demanar misericordia m̄
pto a teu m̄ a n̄ra tōn̄ e en si mateix cōsura
que era p̄dut e jutjat a sufferir jutjats tre
balls. emp̄ en quāt axi consuraua jutjasi
mateix a tota iusticia qui ha gran amistat
ab misericordia e la iusticia tocha misicor
dia e atonchs la misericordia te n̄ra tona toca
lontat granea eles altres e totes en semp̄
correguen al pctator al qual tonaren cōtric
cio e penedimēt e amor ab la qual ama mi
sicordia e pto e to e en axi uench la audacia
e demana pto e to a n̄ra tona p̄ q̄ la misicor
dia tona e pto e en via mes lo pctator te
demana misericordia e daquy auant H pe
cator fo home iust e te sc̄a uida e aptat̄ com
uich tesura honoz e honramēt te n̄ra tōn̄
p̄ que daq̄sta cosa e te moltes daltres d̄y
lausoz fa aloar n̄ra tōn̄ lots raly te misicor
dia **C**lausoz d̄y lermista. i. caualler hauya
lona muller e eren gelos e p̄ la gran gelo
sia quen hauya feriala malament e tan
tes uegades la feriala q̄ la lona tona nou
poch sufferir e mori p̄ los colps q̄ son marit

d n̄ra dōa

H Aquell

litonaue / e plos mals stages q̄ li fahya . dal
 tra part vna ton̄ haura vn caualler p ma
 rit / q̄ era bo e cast e amaue molt la muller /
 empo home ere alegre e q̄ fahya apares q̄
 amas altres fembres . **C**a q̄lla tona era x
 molt gelosa de son marit e crehya q̄ ell agues
 afer ab altres fembres e ton̄ metines a son
 marit / p q̄ q̄ molt la amas e q̄ daltres fem
 bres no curas / a q̄ll caualler mori p les met
 zines q̄ la muller li haura dates / lo caualler
 qui haura morta la muller e la tona q̄ haura
 mort son marit / conegren lur deffallimēt /
 e p̄garen n̄ra ton̄ q̄ls p̄onas / q̄ es q̄ pre
 gas son fill q̄ls p̄onas / n̄ra tona lus a cap
 ta misericordia . ton̄ p̄aco es q̄sto qual dam
 tos teuya loar mes n̄ra ton̄ de misericordia .
Cecōpta entencio e dix q̄ . i . Rey era lu
 yurios / e en una ciutat on lo rey staua ha
 uia un home qui era legus empo yp̄cri
 ta ere / car home ere luxurios mes anaue
 vltit de uils draps e de unaue e fahya al
 moȳn / e anaua a les gleya tots iorns / e les
 paraules d̄ deu lya uolenters . A q̄st hom
 haura bona fama en a q̄lla ciutat / car hom
 lo tenia p̄ sant home / el p̄cat q̄ fahya de lu
 yuria fahel tant secretamēt q̄ negu nou sa
 bia si no solamēt la folla fembra ab q̄ pecaue

Aqll hom pgaue lo Rey moltes uegares
p los pobres / e p los homes q p iusticia te
uenen esser punyts . E lo Rey moltes uega
tes hoya aquell hom e faye tot co te que ell
lo pgaue steuench se q l Rey hac tanta d te
uocio en aqll hom q ere pue ques confessa
r . dia daqll hom / dix li duns pctats e daltz
que hauya fetz / mas . i . pctat de luxuria
que hauya fet no uolch confessar / cai trop
lm pna gran ugoya . lo leguy temana al Rey
si li hauya confesats tots los pctats qu h
menbrauen tels quals nul teps seye con
fessat / e lo Rey dix q hoc saul te . i . e q daqll
nos confessaria jamay / lo leguy p co q l Rey
no agues ugoya d confessar aqll pctat / dix
al Rey q ell era en pctat de luxuria / e q ell
li tehya son pctat p enteo q ell li digues
aqll ton nos uolia cofessar . E adonch lo Rey
hac audacia e confessa son pctat / esteuench
se . i . dia q aqll leguy uench al Rey e prega lo
p . i . hom qui mereya iusticia e quel Rey li
pdonas . lo Rey consura en lo pctat de luxu
ria en lo qual era aquell leguy e meyspal
tant fortinet q no uolch oleyr a la temã
da m daquy auant no uolch fer tegunes co
ses p los prechs m confellas tell . demetrie
q lo Rey staua en ayi en pctat d luxuria

sen sutraue corporalment e spital / corporal
 co ab la folla fembra ab q peccave la costava /
 spital co lo peccat menbraue entença e de
 siraue. **S**teuech se q aqll hom begu cele
 braue en .i. sgleya on lo rey uench oyr missa e hac
 missa q aqll begu cantave q hanc no poch tat d des
 hau deuocio ni poch teu pguar. **D**ementre **plez d la**
 que aqll begu fo en les gleya / stant lo rey
 en ayi ell consira q ayi era ell en la wa
 te teu pluxuria en q era co era en la sua
 wa lo begu p co co era luxurios. **E**n ayi
 co ell noi uolch exor dls prechs q n fabra
 pus q sabe q era luxurios q en ayi la miseri
 cordia te teu e d nra tona no uolria exor
 te co qlls remanaua ois pgaue / on atochs
 lo rey ppla q null no fos luxurios / p ente
 cio q nra tona de misericordia leyois e fo lo
 rey e iust e qui feu molt de le en la uida. **e**
Contra oio co pgas nra tona p los pe
 cadors / e en les pgarces feu .i. arbie en esta
 mania. **R**eyna te uida de oio / contritio co
 fessio e satisfacio son rayls sobre les quals
 he difich ma demanda / p contritio me pnet
 car he errat contra ueritat / ab malea / contra
 granea ab poqa / e contra pseueranca ab
 leugria uolentat / e encara Reya misericor
 diosa ly contritio car tel he q he fet no he

teps

mes fet pus q̄ lontat e granea se couenen / e
penet me del mal q̄ ly fet / car le fet tan gran
car a mal no li coue granea / ans li coue tanta
de p̄q̄tat q̄ res no sia. Reyna son cōfes de tot
mos p̄c̄ats e atozel q̄ uos sou lona e w son
mala en quāt ly peccat e uos sots gran e w
pocha / e uos sots pleuerant / e yo no / e an d̄
altres. Reyna satisfas a uos mon uer /
on / otozar / gustar / e palpar / e mon memb̄
entendre e amar / car tot es uir / e a uos
o ret / e daytant / cō ly tengut / contra uia
uolentat me penet / e ia daqui auant / nō p̄
usar / mas tant solamēt en uos e uir fil / m
rar e fuit. Reyna daq̄tes rayls in / ar
bre al qual met nom ois fet a ma figura e
semblanca en ma pensa e en ma deuocōe ia
cana daquest arbre es deuocōe e la color es
damar / les branqs daq̄st arbre son uer /
hor / otozar / gustar / e palpar / e los rans
son de memoria / entenmēt / e uolentat / e
les filles son de obediencia / e les flors son mē
brar entendre e amar / e lo fruyt es uia uol
ca e piadōia misericordia / e la ygua ab q̄ es re
gat l'arbre son mes lagremes e mos plors
Reyna tot aq̄st arbre es ornat nu
dit / e complet / a menbrar entendre e a
mar uia misericordia / e la tra on es placat

aqst arbze es la uia lontat / el uent q mena les
 fulles es uia uolentat / on pus qari es reyna pla
 cieus que haiahs misericordia e pietat als peccadors
 qui p mi uos p'senten aqst arbze toracio e te mi
 ficiozia **R**eyna si la font tona aygua e lo foch
 calor e lo iol lugez / e lo odorar odor / e la memoria
 menbrar / e l'entement entendre / e la uoluntat
 amar e sis fa uia lontat / e uia granea gran /
 e uia p'seueranca durable / on co aco sia ari rey
 na trenchs on se seguiria m'p qual natura que
 uia misericordia no tonas p'onar. **C**encia e
 sens p'egar / car la font sens p'gar tona aygua
 car aytal es la natura / e sis fa lo foch qui sens
 p'gar ton calor / e ari te les altres coses q dites
 hauem / on com uos Reyna siats mare e filla
 e font te misericordia / no daretis misericordia ab
 p'gar si faretis e en cura sens p'gar / e si nem
 ar p'ken albar / e car se cone uos p'gar segon
 yale e natura ia nous p'gara te p'onar / pus
 q a uos se cone mis tonar e p'onar q a mi p'
 gar **Q**ue Reyna dix oio fetis moltes mis
 cordies p'clars a moies homes e fembres / car
 ala p'clars .i. peccat / e al altre altra / e al .i.
 tonate una cosa e al altre altra / e en ari co
 uos p'quen p'clarmet en ari les exorts
 p'clarmet. **S**ancta maria reyna e ye
 quis p'clarmet / p' tots peccadors nom

exourets mes temantes / e no es pgar aytambe
en ma bocha q̄ es cō en locha daltre e teman
pe publica utilitat / a negu sino auos epuos ea
ure hnamēt / e honor / o q̄ le ye fet Reyna q̄re
misericordia no sia exoyda / e ye iam penet de co
en q̄ le peccat / e jo iaceman mes leuament / te
colpes e tozs a uia honor q̄ p̄ma utilitat / mla
utilitat / tel poble / Plora orō e sis feu lausoz e en
tencio / e lermista qui dy estes paraules **E**
ren dues folles fembres q̄ publicamēt / pecaue
e en lo peccat / de luxuria hauien estat longamēt /
a q̄llas dues fembres foren a .i. sino en lo qual
a .i. sant / hm lo qua nra dona d̄ moltes lausoz e
entre les altres lausoz d̄ q̄ la loqua / la loque
te uiginitat / la una da q̄lles fembres conlia
en lo peccat / e en la gran uiltat / e lutzetate / en
q̄stane e hac en coratge q̄ p̄gas nra dona q̄
la p̄conas / e q̄gha ab son fill nacabas mas tat /
conlia la sua uiltat / e corrupcio en q̄ era / e
conlia la puritat / santetat / netetat / e uigini
tat / de nra dona / e dy q̄ no era digna q̄ ella
q̄ era tant lutzete e peccatoza q̄ stigues en ne
gun loch on stigues nra dona q̄ es dona de tan
gran santetat / e pace no gola p̄guar nra do
na de te m̄te p̄te / e plora son peccat / laltre
fembra plora son peccat / e penedis fortmet
e celsa esser en gloria p̄te q̄ p̄gues ueer

nra dona

m^a t^on e sobra aco demana a m^a t^on to e
 pto e espa tella misericordia. On iobre aco es
 questio a qual te les dues fembres es m^a t^o
 na mes tenguda de tonar e ptonar. ¶ Par
 la entencio e dix q̄ era .i. Rey qui hauya mala
 uolentat a .i. altre rey e tan gran mal huo
 lia q̄ en peccat mortal te ira nestauue. Esteuēch
 se q̄ .i. caualler daq̄ll rey ocis .i. burges da
 q̄lla ciutat on lo rey estaue los parēts daq̄ll
 burges p̄gauen lo rey quels tiques iusticia
 e q̄ daq̄ll caualler q̄ a tort hauya mort lo bur
 ges los faes iusticia los amchs tel caualler
 clamauen merce al rey q̄ ptonas e q̄ agues
 misericordia. Dementre quel rey cōsuauue si
 ptonaria o sil caualler iusticia remēbra lo ^{a mort}
 mortal pccat en q̄ ell era e cōsua entre si
 mateu e dix aq̄stes paules en son cor. Rey es
 p entencio te tenir iusticia on tenir iusti
 cia es p la p^ma entencio e esser rey es p la
 segona. Encara es rey mes p ptonar q̄
 p eēer rey empo tu no es digna m̄ de jutjar
 m̄ de ptonar car iusticia m̄ pto no coue ue
 nir de hōe pccator m̄ qui sia en pccat mortal
 m̄ fora entencio de son officia on si jutge lo
 caualler a mort jutjar e cō a rey mas no
 cō a entencio de iusticia e si pto ptonare cō
 a rey e no segons entencio de misericordia. x

Uolt longamēt consira lo rey en aq̄stres
cofes e tant consira tri q̄ conech q̄ rey q̄ esta
en p̄ccat mortal esta sens entencio / re co p̄ q̄
es rey e usa cō a rey sens entencio tot̄a a
rey p̄ q̄ lo rey ahira son peccat e pres pen
tencia d̄l p̄ccat e p̄tōñ al rey q̄ desamaia / e
portali bona uolentat p̄ entencio q̄ pogues
hau en son officia entencio de iutar p̄tonare
tonar e regnar .:~

De beutat

Demana lerm̄ta a lausoz si sabia
q̄ era beutat. Respos lausoz edix
que beutat es aquella cosa que
tona alegrança ueent op̄nt
ymaginant e m̄brant entenēt e amant
e car en m̄a ton̄ ha beutat uolem loar m̄a
tona dix lausoz segōs esta manera **E**n
m̄a tona coue q̄ haia beutat corporal en tan gran
granea q̄ respona a la beutat te son fill q̄ es
beutat mes gran q̄ neguna altra beutat cre
ada / car pus q̄ les beutats corporals d̄ m̄e sēñor
ih̄u x̄st sobre monten totes altres beutats cor
porals e aq̄lles beutats cōcebe lo fill d̄ teu en
m̄a tona e te m̄a ton̄ / coue q̄ les beutats te
m̄a tona sobre monten totes altres beutats
en axi q̄ sa color sia mes bella e mes plaent

a ueer q̄ color de neu ni de flor / e q̄ sia mes res
 plantent / q̄ tel sol sa resplendor / e car los seus
 buils ses celles cabells boca e cara / e ayi teles
 altres faycons son a nre seor ihu x̄st mes
 belles a ueer q̄ negunes altres faycons / e sis
 son als sants e aies santes de gloria / pa co co
 ue q̄ les leutats de nra dona sobremoten totes
 altres leutats / e q̄ sien ayi grans co son agra
 dables a ueer / e a saber / e encara co ue q̄ en
 ayi sien grans com son illuminans totes les
 altres leutats / car gens lo sol no dona tanta
 de claredat a illuminar la luna e les estrelles
 e la tra co les faycons de nra dona fan als
 sants de gloria / e tunchs qui poria consirar
 les grans leutats de nra dona **E**n nra
 dona ha bellea spital la qual co ue respondre
 a bellea del cors / ayi q̄ la leutat corporal e la spi
 tal se concordan en equaltat de bontat gra
 nea e les altres / la leutat spital de nra don
 es de bontat granea pseueranca uirginitat
 santedat e les altres / car cascuna dertes
 coses es bella en si mateya / e cascuna es
 bella en laltra / en ayi q̄ bontat en granea
 enbelleu e a faycona granea en quat la
 uest de si mateya . **E**aco matex fa gra
 nea que enbelleu e a faycona bontat car
 bellea es a bontat que sia gran / e bella

cosa es a granea q̄ sia bon / e aco mateix te ple
ueranca e les altres / on com l'anima te nra
tona sia tant bona tant gran e los altres
qui poria considerar la grau leutat / te nra
tona **E**n l'anima te nra ton dny lausor
ha memoria entenimēt / e uolentat que
son les leutats e les faycons / e la memoria
ha bell remenbramēt / segōs q̄ ella es bella /
e sis ha l'entenimēt bell entendre / e la uo
lentat bell amar / e la memoria en belleix
e a faycona son menbrar te la leutat te bo
nea granea e los altres / car bella cosa es
en menbrar q̄ sia bo / e bella cosa li es q̄ sia
gran / e aco mateix se segueix te entendre
e amar . En aq̄st menbrar entendre e
amar / son leutats segōs q̄ nre seyōr teu
home fill te nra ton es bell a esser menbrat
entes e amat / qui es tonchs qui pogues a
esmar cō bell menbrar entendre e amar
es aq̄ll te nra ton / e encara tots los men
brar's entenzes e amars dls sants e tals
santes te gloria e encara te iusts e te pec
cators qui en est mon menbrer entenem
e amen nra ton tots son a fayconats e
illuminats en leutat p lo menbrar entē
dre e amar te nra ton / que seria als di
en te la leutat te nra ton dny lausor

Spiritual

mas quen ha ayxant spitalmēt e corporal cō
 hanc teus m hāge poguda metie p q̄ nā mes
 mil milia tants que p̄ dn̄ no poria. **L**ausor
 dix lermnta dues tones loauen te leutat n̄ a
 tona / la una la loauē te leutat spital e l'altra
 te leutat corporal / on daco dix lermnta uen
 gien a jutjamēt les dues tones a .i. sant loz
 e q̄ dignes qual te les dues tones te h̄va mer
 te lausor d̄la leutat te n̄ a tona. **R**ecōpta
 entencio e dix q̄ vna tona era bella corpo
 ralmēt / car belles faycons h̄auja / e car la ^{les gents}
 la loauen te leutat h̄aujen gran plaer car
 leia era spitalmēt / p̄ cō cor amaua esser loa
 da te sa leutat / e p̄ cō car era leia en lamnia
 ensutzaue ab sa sutzetat e legea d̄la aia la
 belea del cors / p̄ cō car se a coloraue es p̄nta
 ua les faycons p̄ entencio q̄ les gents ne di
 guessen mēs te be. Dementie q̄ la ton̄ stauē
 en aq̄ll stamēt esteuēch se .i. dia q̄l ma
 rit d̄la tona consura p̄ qual entencio sa mull̄r
 se p̄saue colors / e conceben son coratye q̄
 ellas p̄saue colors p̄ entencio q̄ p̄ia leutat
 fos amada p̄ algun lpm e q̄ ella faes follage
 ab aq̄ll contra orde te matrimony / on conti
 rant aq̄sta cosa esteuēch gelos te sa muller
 e cōsura q̄ sa muller fos mala / p̄ lo qual con
 suar comença a telamar sa muller / e la

ton desama son marit e en ay se entrain
tos gran discordia e gran mala uolentat e
tant fortment ayra lo .i. l'altra ques pu
ren e cascu estech en peccat de luxuria tots
los temps te sa uida **C**omment oie apre
gar ma ton sots raly de heutat e dire aq
stes paules a ma dona / En una igleya ha
Regina una ymage q a uos significa / aqlla
ymage ha corona mantell flor e anell / la
corona significa la uie corona la qual ha
uets de luntat granea poter e les altres.
lo mantell significa uie mantell ab lo q
abrigaty los peccators qui a uos se redame
car daqlls ha uets pietat misericordia e mi
te e daqlls sou consolacio espanca / la flor
significa uos q sots flor de heutat santedat
uirginitat lymament e alba. l'anell signi
fica lo uie remembramēt entement e
la uia amor e la entegritat de pleueranca
e fermetat **R**eyna aqsta ymage ser
ueix .i. clergue qui es bell de psona mas
leig de coratge / car en son coratge es legea
te malea e te petit le e te gran mal e es
poderos de fer le tel qual poter fa gran
mal. Reyna aqst clergue es auar e cruel
sens misericordia e pietat / corruput es Rey
na aqst clergue en peccat de luxuria / car

en aqll se baïna es a telita te dia etc mit
 entant q aqlls uegates ed uie fill sacra
 e a mynstre en la missa e deuria consurar
 la sanctetat tel sacrifici en co q uia ymage
 significa e ell consura en la putor e en la le
 gea de luxuria. Reyna tot lo menbramēt
 entemmet e uoler daqst clergue es plece
 vias. E com ha consurat en vn uia mebrāt
 entenēt e amant tantost ne pren altre.
 Reyna daqst clergue tan peccatz tan ergul
 los tan enuejos e tan ple de tots uias no
 par que hom uos teja pregar segons la sua
 sutzetat e legea de peccat e segons la uia beu
 tat e segons la petita uirtut e ualor de pccatz.
 E mpo reyna car uia ualor e uia pietat e
 misericordia sobre pupa tot peccatz en granea
 en ari q la uia granea es maior en hontat
 humilitat pietat misericordia e ajuda q lo pe
 cat o peccats tel peccatz e p co reyna se co
 ue q siats pccada p aqll peccatz car si nou
 crets seria feta iuria a la corona mantell
 flor e anell q uia ymage significa p q am
 me coue uos pregar e iusticia e ualor ho co
 sent e certes a uos regina coue exor la
 demanda car en ari co uos sots de tot en tot
 ualor de pgar en ari sots de tot en tot ualor
 de exor la demanda la qual demanda reyna

es q̄ uos a aq̄ll clergue tonets leutats spitals / p
les quals siats membrada entesa e amada / e sis
sien totes aq̄lles coses q̄ uia ymage significa /
Reyna car uos sots bella e plena de leutats uos
fan les gentes bella sgleya e gran / e bell altar e
bells uestimets / e bels cants son dits de uos p molts
homs e en diuersos llocs / mas la esgleya on uos
sots pus bella Reyna / co es en lo cor del sant home
qui uos ama e uos enten e remembre / aquella
sgleya uoltra si auos plahya q̄ fos en molts ho
mes e en moltes de terres / p quem parria lo
Reyna q̄ uos si mester hy ere uos fluallets da
q̄lles tan belles e tan grans sgleyes corozals
e lurs ornamentals / e que de les sgleyes spitals
fosses tan curiosa quen fossen moltes / co es q̄
molts fossen de homes sants e iusts q̄ de lur co
ratge uos fessen bella e gran sgleya / consirant
calcu ures grans leutats e amant calcu aq̄l
les a son poter e honrar les p totes les tres /
E car daq̄stes sgleyes Reyna q̄ deuenen esser
tautes / e son tan pques en lo mon. Sapiats
quen son fort trista e respagada p q̄ nestich
en plor e en tristicia e dolor p q̄ uos clam mer
ce Reyna q̄ la uia leutat de coratge en belleca
ca p uos coratges dels homes en tal manera q̄ pot
lo mon de uia leutatomen gloria e laudor me
branca sauea e amor **R**eyna neguna flor

no es occasio de la legesa ans fa tot quāt pot
 q̄ sia bella netea e mūda aco mateyr uos rich
 reyna de les besties e dels cels encara tel sol
 e de la luna e dels estelles mas los homēs e
 les fembres daq̄st mon q̄ naturalmēt sou pu
 bells q̄l sol m̄ les plantes m̄ les besties m̄ls e
 cels car llesca han spital e corporal natura
 ment e non ha lo sol e los altres qui no la
 han spitalmēt e aq̄ste homēs e fembres en
 lutzē e enlegeren si mateyres e lo mon e
 de co qui es bell fan leig e curyon fer bell ce q̄
 es leig be tant han fet que quay tot lo mon
 han enleget e enlutzat e tot lan gurat ce
 sots sobze e en tant reyna q̄ leia cola e a con
 suar e adir e albir les legees qui son en los
 homēs e en les fembres e corporalmēt e spital
 p̄ quec clam merce reyna quec en p̄ngua pi
 etat e merce e q̄ la uia leutat enleleca e re
 neig lo coratge de les gents e sis faci lur a pa
 raules e lur obres q̄ a tant lo han tornat
 q̄ les reines tones e aco mateyr es de les homens
 van a les gloys ab grans mantels frefats e ab
 gran ornament ab los quals on legesen tur
 cors qui es ple es fons e de uermens e lur
 remenbramēt oremment e amar enlegeren
 tant e poten en po uos lo salets segons les
 remantes quec fan e la entence p̄ quec p̄guē

Treynia e p tu nolia q̄ adsta tan gran e tan
dampnosa leges tant te teys pulchra durar
m̄ estar m̄ que tant pucea tonar te dāpnar.

Dio dy le rmyta .i. caualler e la muller
hauyen .i. bell fill que molt amauen. Aq̄ll
fill era malalt aia mort. lo caualler e la m
na anaren a vna esgleya te nra tona pgar
nra tona q̄ tonas santat a lur fill. lo caual
ler tremca a nra tona vn sau e uer entēdre
car lhm era molt sau en moltes saeuces
o la tona car era lona e bella trames a nra
tona .i. bell e lhm amar. **O**n sobre aç es q̄
stio qual dāstis . n. pga mls nra tona o lo ca
ualler p entēdre o la tona p amar. **R**e
cōpta entencio e dy q̄ en una noble ciutat
estaua vna tōñ muller d. i. noble burges
aq̄lla tona era molt bella coz p xalmēt e spi
tal e p co q̄ la brutat no fos occasio que nē
gun lhm cobrias carnal telit en ella no ve
stia te nobles draps m̄ ses brutats no mani
festaua ans ay tant cō podie les temia sece
tes car tona era q̄ amaua molt castadat.
aquesta tona cō anaua a l'esgleya anaua hu
milmet uestida p co q̄ tona eximpli te hu
litat e p entencio q̄ nra tona la exois te les
paules. vn dia se fte uench q̄ lo burges hach
maritada .i. filla e uelch q̄ anas a l'esgleya

molt noblement vestida e ab gran bonament
 te gent e les altres tones dignieren a la bona
 dona q' atobas e pintas la filla mas la dona
 remana a son marit e a les altres tones per
 qual entencio uolien d'anas a les gleya. Et lo
 marit respone q' p' co q' prenent ella gracia e
 bñicio tel sacrament de matrimoni p'guas
 teu q' la faes bona dona e q' li tones infants
 qui fossen a fuer seu e la dona respone e dix q'
 nos pensaua que tuus exois fembre qui pre
 gas ab altres colors mas ab aquelles q' ell li ha
 ua tenues m' q' a ell p'gar anas ab uanitat
 e ab amar la uana gloria d'alt' mon / p' q'
 atonchs la bona dona segois ueres colors p'
 farcos e ab humils uestiments e sens uita
 na te gent ana a les gleya e p'ga nra dona q' a
 la filla tones beutat spital e que la faes bona en amar
 en menbrar e entendre nra dona

De uirginitat

Lausor dix hermita q' es uirgin
 tat. Respos lausor e dix q' uirgi
 nitat es entegritat de cors e de
 pensa contra carnal telit. Day
 tal uirginitat dix lausor uolem loar nra to
 ra en esta mania. **E**lla entencio p' q' teus
 pres te nra ton natura humani fo talp te

e les altres ala bōdat granesa scēdat e amor

la uirginitat de nra dona e car aqlla entencio fo
la pus alta e la pus noble q̄ deus pura hauer
en creatura m̄ creatura en deu / p̄ cō coue q̄ res
pona la uirginitat de nra dona a aqlla entēcio
en bontat / granesa santetat / e amor / de la enten
cio segōs la qual deus pres natura humana.
E p̄ cō dny lauloz no es q̄ pogues a esmar la u
gran bontat e uirtut / santetat / e amor d̄ la u
ginitat de nra dona m̄ la entegritat / de cors
e te pensa ques coue ala uirginitat sua / car
ab la sua uirginitat / se coue entegritat
de bontat / granesa pseuāca e les altres / e en
cara entegritat / de ueer / oyr / gustar / oirar
e palpar / e encara entegritat / de parlar
mēbrar entendre e amar uirginitat / e tot
quāt ha en nra dona corpal e spital tot co
ue q̄ respona ala uirginitat / de nra dona e
en poch m̄ en molt / m̄ p̄ neguna manera
no coue q̄ en nra dona haia neguna re q̄
respone a corūpimēt / de cors m̄ te pensa cō
tra uirginitat / car si ho faes ja no fora dignū
quel fill de deu si encarnas m̄ q̄ de la sua na
tura se uestis **E** lo fill de nra don dny lau
loz no fo fet / hom en lo fill de deu p̄ engērar ho
me / p̄ q̄ couench q̄ fos engemāt / p̄ deu en
nra dona p̄ entencio que fos home uerge
en deu / p̄ que couench q̄ de nra don pren

gues natura te uirginitat/ ental manera q̄p
 negun temps ne fos corruput/ car ab cor
 rupcio no pogre esser deu p que m̄a dona
 couench eor uerge ans del part/ e apres d'
 part p co que pogues esser materia cō son
 fill ne p̄engues natura te uirginitat/ on
 en ayi cō son fill se fet/ hinc en natura te
 uirginitat/ i corrupable en ayi en m̄a dona
 couench eor natura te uirginitat/ i corrupa
 ble/ e p̄a q̄sta natura hauya m̄a dona p̄rie
 tat/ e uirtut/ cementre q̄ ere en lo mon que
 la fos co q̄ les uirtats sobze puassen totes
 altres uirtats/ no ere negun q̄ les uirtats
 moguessen a carnal uel q̄ on queo hyria i
 als dien dix lauloz d'la uirginitat/ te m̄a
 ton mas q̄ es tan gran e tan alta q̄ sobze pu
 la natura corporal e spital/ corporal car sob
 natura es q̄ cors puua passar p cors rema
 nent/ calcu dels cors es entegres e sens ne
 gun corrupimēt/ e sobze natura spital es
 en quat/ entenimēt/ no pot/ entendre q̄ i
 cors entegre pas p altre cors entegre sēs
 corrupimēt/ d' i orel altre emp̄ ter se
 pot/ segons obra te miracle e segons uolera
 tat/ te deu e de m̄a dona quiu uolien/ e en
 cara segons natura d'la uirginitat/ quen cō
 uema p̄ndre lo fill de m̄a dona segons que

dit haueu **E** la uirginitat te nra tona co
ue esser tan gran en lontanat / granea pseu
anca e les altres q respna ala uirginitat te
tots los uerges e te totes les uerges dpa
mor d nra tona amen uirginitat / car en
ayn co lo sol illumina les estelles e totes les
coses q son en tra / e en ayn co lo foch / calfa
totes aqles coses que son calfates en ayn
e molt / nuls sens tota copacio la uirginitat
te nra tona es font / elum e copliment / a to
tes les uirginitats te tots aqles e te totes a
quelles qui la amen / e no tan solament la
uirginitat / te nra tona illumina e iforma u
ginitat en les uerges e en les uergens q sis
fa castedat en tots aqles e aqles qui son
castes p amor te nra tona / car dia uirgin
tat te nra tona pren lur castedat / uirtut
e figura / on beneyta sia aytal uirginitat
dy lausoz q atant / iesten e qui tanta te lu
tati e santetat / tona e coste **L**ausoz dy
lermita . i . clergue era molt / mal acostu
mat / e maiorment en pcat / te luxuria a
qll clergue corrump e mes en mala fama
vna iuge q hauya pres orre e hauya prome
sa uirginitat a nra tona . apres pchys dies
sach ab una tona maridada mulier / te . i . no
ble burges la qual hauya prome sa castedat

a nra dona e tan longament usa ab aqlla
 dona lo clergue q la dona e ses filles ne fore
 meylspirates p tots aqlls d'a ciutat e pa
 co es questio en q fahya lo clergue mes a
 rependre o en co que tol uirginitat o en co
 que tol castedat. **E** Recompta entencio
 e dir q en una ciutat haia una filla de
 .i. burges q era molt richa dels bens tempo
 rals car gran riquesa li haia i v mala te
 son pare etc la mare i tenend se .i. dia que
 la donzella fo a .i. ymo al qual l'yp loar ne
 itra dona de uirginitat e en son cor vola
 a esser uerge tots los temps de la vida p
 entencio que en alcuna cosa pogues re
 semblar nra don / aps lo ymo tementre q
 la donzella tornaua a son alberch ella co
 sua q nra dona estant uerge haia .i. fill
 e qella estant uerge no haia fill p que
 si p una manera era seblant a nra dona
 q p altra li seria ressemblant. **Q**u temē
 tre q la donzella en ayi consuaua e desua
 ua com seffozcas tant com pogues a esser
 semblant a nra don p entencio q mes la
 amas / una sobra tembra q portaua en son
 bras .i. bell infant li temana al moyua
 p amor de nra dona / e la donzella li respō
 p qual entencio li temanaua al moyua

la fembra pobra li respes e dir q' ella li ha
manaua almoyna p dues entencions /
la una era p tal q' te q' li daria li haques
grat nra tona. El altra era p co q' te x
l' almoyna que li daria pogues catiffes a la
uida e a la uida de son fill infant. Una
fembra dir la tonzella qual caq' l' tres dues
entencions uos es ueyantes q' lia a nra to
na pus a gradable. Respos la pobra tona
e dir q' lo merit q' la tonzella hauria de
la almoyna era a nra tona pus agrada
ble car aq' lla es p la prima entencio e
la almoyna es p la segona / molt plaer
a la tonzella la respota que la pobre fem
bra li haua fet / e dir a la pobre fembra
q' ella li q'ria p nra tona que ella li faes
almoyna de son fill e que li tonas e se
bre aytal condicio q' ella lo a fillaria de
tots los lens apres sa mort e q' la bon
fembra s' figures en l' alberch e haques
totes les necessitats en a quell alberch
totes los temps de la uida / la bona femb
ra son fill a la tonzella e ella lo pres e
en figura de ihu xrist lo tema p fill e en la
uerginitat se alegrava e en aq' l' fill ihu
xrist remembraua / lonch temps estech la
tonzella en aq' lta lenanancia / e apres

bona

la mort

La mort leya tot son brietatge a aqñll fill q no
 ozit haia lo qual .i. dels millors homes e dels
 mills acustumats daqlla ciutat car a sabo
 tat audaua la entencio d'la donzella q no dzit
 lo haia **C** Ans q ozo pregas nra tona con
 sira longamet en la uiginitat de nra tona / e
 feu en la pensa vna uerge demana a nra tona .
 uerge demanda feu de entegretat de bonitat
 granea pseueranca e les altres / en avi q en a
 co q p'p'laue demanar a nra tona no hac cor
 rupcio de entencio ans estech pur e mite e
 clar / e segons aqsta puritat claritat d'uge
 entencio ozo dir a nra tona estes paules .
 Duna Reyna de uiginitat pgar uos uolria sots
 forma de uiginitat / pus q uos sots uerge e ma
 re de uiginitat / e les coles d'q uos uill pregar
 totes les endreces / a honoz de uiginitat ura .
 E en totes aqstes coles de ques p'ch met ay
 tant com puys entegretat de bonitat granea
 e les altres . Reyna ious p'ch eus clam merce
 p los uiges e p les uergens qui uiginitat han
 p' m'ca quels consuets uiginitat corporal e spi
 tal / uiginitat corporal lus consuats ab uir
 ginitat spital / car quat la bonitat e granea
 e pseuancia e les altres han entegretat pu
 ritat e santetat / atonchs ha lo cors entegre
 tat de bonitat corporal e d'grane corporal

car la luntat d'la anima guarda la luntat
d'corz avicō lo bon. mēbrar entendre e amar
qui guarda lo bon luyr / ueer / oïzar / gustar
tocar e parlar. **R**eyna de uirginitat spital
uos pch que conuets en lo mon uirginitat
spital ab mē uige menbrar entendre e amar
en qui no se negun tēps negun corrupcio
car si uos reyna uolets mēbrar entendre e
amar la uirginitat de lo uerges m d' les d'
gens. ia loy m demom no la potia corrupre
car la integritat d' uia uirginitat ha tan
gran uirtut que corrupcio de uia m de ma
la fembra m d' mal lym m encara de demom
m no li pot contristar / mas no se des m
en ques pren q par q ues reyna no uullat
menbrar entendre m amar uirginitat en
aqls qui p uos la pmeten / car si lo falliet
la nos corrupria. **L**ur uirginitat spital
mas car en los demes se corrup capitis
regina q aaco es uegut lo mon q lur uirg
initat corporal se corrup e p una mala op
altia en tantes plones e p tan leues ma
neres q uergeria sia lo du' e loia sola es lo
pensar. **O**n com uos reyna siats tan pu
ra tan uerge e tan sancta e tant' integ
corporalment e spital cō pot esser q la ius
mūtiplicats en tan pochis uia semblans

eixats tantes psones corruputes e enemij
 gues te uix semblanca. A reyna e no sia e
 a es quax tot lo mon esteuengut on corrup
 no te luxuria e te puteria. **R**eyna p una
 sca tona abateſſa uos le pregada moltes ue
 gates q̄ li ajudas uia uirginitat a conſuar la
 uirginitat de los uirges del monestru. Aque
 sta abateſſa es uerge e sca tona segos que
 uos saluts e es molt trista e uada d' t' t' al
 limet q̄ fan en lo monestru algunes fembres
 q̄ a uos hauien uirginitat promesa. **E** enca
 ra reyna uos le pregada segons q̄ uos saluts
 p una sca tona filla de castedat qui ha mal
 marit e luxurios e ella es casta e molt bo
 na tona e ab son marit ha molt de treball
 sens q̄ no ha colpa m' d' la abateſſa m' da q̄ sta
 tona on nom uolets e tots iorns creix lo mal
 m' encara con seill nom tonats e yo planch
 e plor de dia e de nits e te man merce. **R**eyna merce
 man te uirginitat e te castedat car uenen
 los leys q̄ ocien e megen les ouelles e tormen
 los pastors q̄ han closes les orellas. **D**es
 dix hermita una tona haia mal marit q̄ ere
 luxurios gelos e te mal estatge e la tona era
 hon e casta e amaua molt m' a tona la qual
 pgaua molt tenetament q̄ la conſuas en ca
 stedat car son marit li uenue occasio q̄ ella

H' m' encara d' moltes altres demades nom ajudats
 m'

faes follia e maluestat te con cors. Pres da
ailla tona haura una altra ton q era mala car
en peccat te luxuria stave ailla mala tona
haura una bella filla q era uerge e amaue u
guntat p amor d' nra tona mas p les males
obres q la mare fabra haura mal eximpli etc
mes q'l mal eximpli d' la mare no li fos octa
sio te corripze la uigintat e sobre aco la ton
zella pregaue nra tona q li saluas e liguar
das la uigintat on sobre aco es q'stio qual te
la tona o dia tonzella fabra a nra tona pus
agradable demanda. **C**ocepta entencio e
dix q. i. lym entra en religio p entencio que
nos corripes car molt amaua uigintat on
a poch de temps q hac estat en religio ell hac
teptacio d' carnal rehit. ailla temptacio fo
auigian q no la haura hauda auigian tamen
te que ell era en lo segle. molt formet se mer
marauella lo religios q podra esser q pus fort
era temptat te peccat te pus q fo en loze q
dabans co no era en loze on tementre q ell
se marauellaua au li uench en uolentat q
pregas nra tona q li reuelas p una manera
o p altra qual cosa era ailla p q ell haura ma
iors teptacios te peccat en loze q no haura
com ere en lo segle. aill religios dix enten
cio pga nra tona q ailla cosa li reuelas este

uench se una mit' cō se atornit' q̄ ueiayres li fo
 q̄ una tona lidigues aq̄stes paraules. Et tu hom
 qui tornis entri estes paules / los homes q̄ son en
 lo men no fan uot' m' promissio de uirginitat' car
 enchnar se poten a matrimoni / mas los homes
 religiosos car fan uot' e promissio de esser uerges
 si uerges entien en lozte han maior tēptacio de
 luxuria car fan uot' e pmissio de uirginitat' q̄ aq̄lls
 qui res no prometent / car les coles uedates hō
 promeses mes porten de be o de mal e mes son oc
 casio a temptacio q̄ les altres q̄ sen legues. Adall
 religios se despta e hac molt' gran plaer de co q̄
 heia stat' reuelat' en sōpms e loa e beney' nra
 tona / e quāt' se ste uenia q̄ ell hauna temptacio
 de carnal delit' ell pensaue la uirginitat' de nra
 tona / p son membrar ententoz e e amar / e ay
 tantost' p dia la temptacio q̄ hauna. E aco feu
 tan longament' q̄ daqui auant' no li uench' tēptat'io
 no daall peccat' m' daltre .:

De valor

Valoz d'ur hermita q̄ es ualoz / Pel
 pos lauzoz e d'ur q̄ ualoz es aq̄lla co
 sa p que ual l'ontat' granea p seu
 anca poder e les altres. Daquesta
 ualoz d'ur lauzoz uolem loar nra tōn en esta ma
 nera. **C**la l'ontat' de nra tona ual a bonficar

ea mortificat e destrui mal / ual a mortificar e
nea pseuancia e les altres / car ualor es de gra
nea pseueranca q̄ sien bones / e en cara lontan
te nra tona ual a mortificar mal e p̄tira de
nea e priuacio / de pseueranca / car ualor es de
granca q̄ sia gran en bonea / e mal li es que sia pe
tita en lontan. **E** ac matey se sequer de pseu
anca / on en ayi cō la lontan de nra tona ual en si
mateya e ual en granca e les altres / en ayia
granca de nra tona ual en si mateya e en lontan
e les altres / car ualor es eē gran en lontan e
les altres / on la ualor de nra tona diu la ualor q̄
la poria comptar m̄ a esmar. **M**ar aytant quat
ual mes la lontan q̄ altra lontan aytāt ual mes
en granca q̄ altra lontan / car la .i. comēcamēt
te que nra tona es auustada multiplica la ualor
en altre comēcamēt / e segōs q̄ es la ualor de
dms respn. aia ualor refor es la qual ualor
ha nra tona en fer bones grans pseuerans o
bres e plenes de santedat uirtut e les altres.

Mra tona ual en eē mare d' teu home
e son fill ual mes q̄ tots les altres fills m̄ q̄ to
tes creatures / donchs la mater intat de nra
tona ual mes q̄ totes les mares q̄ son m̄ fer
m̄ feran / e or nra ton̄ es mare de nra tona
e es mare de iusts e de uicarios q̄ a ellis
reclamen donchs q̄ poria alluar m̄ or a

gran ualor ha en l'ontat / granea e les altres uir-
 tuts m'a tona en e'er. mare te deu home e de iusts
 e de peccadors / m'encare qui p'ria dir la ualor q'
 q' m'a dñi ha en menbrar. entendre e amar. so'
 fill home deu car entre tots los angels e los
 sants de glia m' tots los homēs q' son en aq'lt
 mon no han tanta te menbranca m' te laueca
 m' damor en m're se'yor deu ihu' x'p' co' ha m'a tona
 m' entre tots no auuten tant als peccadors co'
 fa m'a tona / on co' aco' sia en ayi tonchs qui
 pot aelmar la ualor q' m'a tona ha en m'embrar
 entendre e amar / m' aq'lla sua ualor q' la p'ria
 hauec m' amar m' coprar m' uenre m' queg
 hura als dien d'ay laueca e la ualor de m'a tona
 na mas q' cosa pot tar ualor com m'a tona
 en lo m'embrar. entendre e amar. te lon fill
 home e d'ls sants e de les santes e de iusts
 e de peccadors q' la menbranca la entenen e la
 amen / e co' ab gran l'ontat p'seuancia poter
 laueca e amor la m'embranca la entenen e la a-
 men. **E** m'a tona ual en batalles en pills
 de mar e de terra / e ual a tonar. cosell e san-
 tat. uia p'oretat. l'ontat. santetat. iustat e
 a totes les coies q' ho pura cogitar. m' pensar
 m' dñe. on se pura entendre. l'ontat. granea
 santetat. e uirtut. e a tot. ep tot. ual m'a tona
 e m'a tona a uirtutes de l'ontelat. e a ofens

ual

ual

e ual a uigens a cōfuar lur uigintat / e ual a ma
ridades a cōfuar lur castedat / e ual a pro
nar e a acaptar misericordia / e ual a donar glo
ria p durable e a squar itimts treballs / e so
la la espanca q los peccadors han en mra dona
ual tant que no es cor quin pogues cogitar
e par lo en co q .i. pccator qui haia spanca
en mra dona no daria m uenzia aqlla spa
ca p negun tresor. **D**on beneyta sia aqlla ua
lor tan gran dir laulor que en ari sobre pupa
totes altres ualors e totes cogitacions e pen
saments / e no la pten cōpendre tant es gran
en lontanat granea pseuancia e les altres. **L**au
lor dir lermita / vna dona temanaua a mra
dona q litomas .i. fill qui fos lo e bell e mra
dona donalli / e vna altra litemana dues fil
les q fossen belles e bones / e mra dona exoi
la te les pgaries / on sobre aco son seyta qstio
a qual dandues les tones mra dona haia do
nat millor to. **P**arla entencio e dir q una
reyna amaua molt mra dona car uolente
ra cōfuarue en la ualor de mra don / e segor
que cōfuarue la granea de la ualor d mra do
na cessorcaue a amar la ualor de mra dona.
Un jorn cesteuech q .i. uiglar uench de
uant la reyna e dir una canco a laulor de
mra dona / molt plach a la reyna la canco

e en la fama e en los gets del iuglar la reyn
 conech q̄l iuglar ere home sau e de bona
 uida e dix al iuglar aquestes paules la ualoz
 de m̄a dona es molt gran e segos q̄ es gran
 feria a homar e amar en lo mon p que si
 yo podria trobar negun iuglar q̄ uolques
 eez iuglar d' m̄a don tan solamet e hagues
 nom iuglar de sca maria yo li daria aquest
 libre e daria li melho e q̄ anas p lo mon lo
 ar m̄a dona mas couendria q̄ll iuglar no
 pngues de negu home neguna re e q̄ fos
 home iust cast e de bona uida. **Q**uāt la rey
 na hac dites aquestes paules lo iuglar se age
 nolla deuant la reyna le clama li m̄ce q̄ella li
 donas aq̄ll offic e q̄ ell hyrie p pnceps p
 lats cauallers e burges e mercaders e p uns
 e p altres loar m̄a don p entencio q̄ la ua
 loz de m̄a dona fos homada en lo mon. **A**ult
 plach a la reyna co de q̄ lo iuglar la prega
 ua e dona li melho e aq̄ll libre e le iuglar
 ana p lo mon loan la ualoz de m̄a dona e
 co q̄ es en est libre recōptaue e les q̄stions
 que hic son fahya p entencio q̄ pogues loar
 e fer loar la ualoz de m̄a dona e gran ere
 lo fruyt q̄l iuglar fahya daq̄st libre. **C**ar
 ples lausozs donauie doctrina de loar m̄a
 dona p les orons donauie mana de pgar no

stra ton e ples qstions donaue sciencia / e
p les entencions donaue mania de hau lo
nes custumes. **Q**ueyna dire ozo ura ua
lor ual tant segos q ha dit lausoz q lom x
nou pora a esmar e car en uos ha ualoz tan
gran uos uill pgar p ura ualoz p co q ma
temanda sia gran en ualoz car si nous pga
ue p raly de ura ualoz ma temanda no hau
ria gran ualoz p q no sia digna q fos exoyda.
Aqsta temanda o pgarra queq enten a fer
reyna es q ura ualoz facats amar e coneyer
p tot lo mon e q la amor e coneyenca qe
la ura ualoz hauran los homes daqst mon
sia gran en lontanat pleiuanca virtut sante
tat p co q la coneyenca e amor q hauran de
ura ualoz haia gran ualoz. Aqsta es la pre
garra queq fac reyna e sab lo teus a q no
puch mentir e uos reyna de ualoz lo salets
que yo no puch tornar a ma temanda tornar
maior ualoz co fac. **E**pus q lom estora
tant co puch a fer ualer ma temanda pla
cus gloriosa quos en ura ualoz la facats
ualoz en tant q sia exoyda. plora ozo e
suspira e los hully e les mans al cel leua
a fer ualer sa ozo sa ozo tot lo feu p co que
la ualoz de nra dona fos p tot coneguda e

lo mon

agenollase

amada **G**loriosa ualent reyna vnes
 gentis han uengutes en lo mon qui cuytan
 ualer e res no ualen / Car aq̄lles coles tene
 a ualoz q̄ son resualoz / e dien q̄ es resualoz
 co q̄ es ualoz / e p̄co cuytan ualer p̄ malea e
 p̄ petita te bonca / e p̄ gramea te malea e les
 alt's uirtus / e son ayi contraris a uia ualoz q̄
 mes no poten / Aq̄stes gentis ay tals fan lo
 mon resualer en lur resualoz / e es en aco
 uengut lo mon q̄ quary res no ual en los ip
 mes / e ual en besties plantes ocels peys e les
 lements sel luna esteles e en totes les al
 tres creatures / e en los homes p̄ qui lo mon
 deuria mes ualer q̄ p̄ nequines altres cre
 atures quary res no ual / p̄ quen son molt
 trista uada e respagada e nom se q̄ men
 fara reyna / car moltes negates uos he da
 co pregada e uos lo sabets / que faellets lo
 mon ualer en aq̄lles coles legos les quals
 mes deuria ualer / e uos no men uolets exor.
 reyna par q̄ yo res no uayll n̄ co queq̄ temā
 no par queq̄ sia agradable / e si yo res no uayll
 no puch mes reyna n̄ si uos no hauets pla
 er de ma demanda es me greu e uolgre e
 tant ualer q̄ ma demanda fos a uos tant a
 gratable q̄ a uos plagues hūiliar uia ualoz
 a ma petita oze e demanda la qual es petita

segons mi empie gran es segons ualor car a
 lausor e honor te uia ualor deman tot quat
 deman e si nou fac ja te uos p negun temps
 nom uengue gracia misericordia ni pda ni
 ajuda **R**eyna aquila saencia q mes ual
 en lo mon es theologia car p theologia ha
 hom coneuencia e amor te uos ete ure fill e
 ue hom a pduable repos Apres theologia
 es philosophia la millor saencia del mon
 car p ella ha hom coneuencia d la entitat
 de les coses e de lur's proprietats e naturas e
 philosophia es lo mirayll en q theologia re
 lliu e significa e demonstra la semblanca
 aquites dues saencias reyna que tant son
 meyo preates e amates q les altres saencias
 q tant no ualen p queo p gaira reyna quos
 hy pinguessets consell car si ho fets en ari
 que mes sien enteses e amates q altres sa
 encies hauren mes futors e mantenedors
 q alts saencias e seguir sen hya e ualtacio
 te ualoz publica e sis fana te spacifico co
 sia ualoz spacifico membre e p d ualoz publi
 ca **V**alent uige gloriosa a aco es uen
 gut lo mon q pages no uol ualer en lontan
 granea e les altres luntys te pagesia e uol
 ualer en lontan granea e les altres te mer
 cateria e quat es mercater no uol ualer

Theologia
 phia.

A ualen

en l'ontat de mercaderia e uol ualer en l'ontat
 de burgesia e quant es burges no uol ualer en
 l'ontat de burgesia e uol ualer en l'ontat de
 caualleria e acor de grau en grau tro q' es
 princep e quant es princep no uol ualer en lo
 tat de principat ans uol ualer en lo contrari
 de son officia e en aui esta en tel ualor tanta
 enus co aydaue ualer a en sus. E acor es
 Reyna quany en tots los princeps e en tots
 los setmesos e de ls plats e de lus setmesos
 no cal quea ho diga q' lus obze ho remolten
 p' quea clam merce Reyna q' uos facats tat
 ab lo uir fill quel pages qui uol ualer uulla
 ualer en la l'ontat de son officia e lo merca
 der atretal e en aui de grau en grau car p'
 aqsta manera pora lo mon ualer e puara
 ualer e de uallara tel ualor e ualer haura
 rays ab quea pora arar guar e pora restar
 uir tel ualor. **D**e reu lermeta. i. Rey q'
 era molt sau haury n. fills e al. i. el feu en
 seyar philosophia e theologia e en totes aqles
 sciences q' poch lo feu esser sau e maestre
 al altre fill feu enseyar de caualleria e re
 fet d'armes. Com aqlls. n. fills del rey fo
 ren grans lo rey pensa q' calcum podra uisar
 de ce que haury a pres lo rey fech grans costs
 e amista tots los alts barons de son regne

els promes de ses ciutats he dy los q'ell uo
lia de sempar lo mon car huiat era de gner
nar son poble e uolies recrear en .i. mone
stir en lo qual uolie menbrar entendre e a
mar la ualoz de deu e de mra tona / e uolie fer
penitencia e plorar sos pccats / e q'les gentes
trasson daqlls .ij. fills seus aquell queis fue
mes uirayres q' ualgues mes a rey / on p'aco
fo en aqlla cort gran q'nto si eligeren aqll q'
haura apresa sciencia ho aqll q' haura apresa ca
uallaria **C**oncōpta entencio e dy q' .i.
l'om de huiate es pegues ualer en la laoz de les
gents . Car molt de huiate es loat p'les gents
e pensa aqlls maneres p'les quals pegues
hau lauz . Aqll l'ome se ueste e huiate da
ps e repunau e de huiate paules de deu e mosti
na aytant com moia q' pegues l'ome de bona
ura . **E** en au legons la intencio p'q' lo fa
ha all haura laoz e uaria entre les gentes / e se
gona huiate q' p'rietat de uia ualoz ell se no
uolie car huiate de la intencio ualoz de huiate
e q'nta e les altres / aqll l'ome haura .i.
fill q' molt assau e era merceder e gran
rich l'ome e amau lea uantats daquest
mon e en aqlls ell uolia ualer / e son pare
haura plaer en les gentes loanen son fill de
riques e de lauz e de caualleria e de caçar e

reportar e se iornar: ste uench se q̄ son fill mo
 ri e lo pare fo molt despagat: d'la mort de
 son fill en tant q̄ hanc no s'abe hau manera
 cō uolgues ualer p̄ mania de paciencia: car
 p̄ co cō ab falsa existencio e ab ypocrisia fahya
 co que fahya no consenti ualoz quec tonas
 a ell sots forma de paciencia: ans fo molt i
 pacient d'la mort d' son fill. e p̄ la ipaciencia
 que mostra a les gentes fo mesp̄pat: e fo cone
 guda la ypocrisia: e quāt unū q̄ les gentes lo
 mesp̄pauen e nol loauen en ayi cō fer se hē
 fo molt megut a ira e feu mala uita a cene
 quida de tots aq̄llo de la ciutat en estanc e
 mori en p̄tat de ira e de mala uolentat:

De humilitat

Humana hermita a la uice n'isa
 bia q̄ cre humilitat: e la uice res
 pos e cur q̄ humilitat es aq̄lla co
 sa q̄ fa enclinar les coses mes
 nobles a fuyr e huyr les coses mes nobles:
 car humilitat es en nra tona: leat uolem
 nra uita en esta manera. **E**t esta ia maner
 nobles e huyr aq̄llo q̄ p̄ uice effer es en nre
 terra: e ell p̄ fuyr e huyr la humana
 natura humilitas eor home p̄ co q̄ ab aq̄ll lo
 me la fuyr e la huyr. **E** aquell home se

de
 humi
 litat

hūilia aytant com poch a pobretat e ameyssp
ament del mon e amozt on en ay p sem
blant manera de hūilia nra tona que es
la pus noble e la pus honrada creatura q eēz
pusca apres son fill a pobretat e a moltes to
lozs qf e treballs qsofferi en la mort dson
fill e que lonch tēps la feu uyure en lo mon
sens q no liere feta aqulla honoz q a ella se co
uenia on segōs la hūilitat de deu fill de nra
tona coue respondre granea e bontat a la
hūilitat de nra tona. E car aqulla hūilitat
de deu home es tan gran en granea e bontat
e les altres ūtuts que hom no la poria dir
ni cogitar de fayll ma cōsideracō e ma pau
la dir lauloz a recomptar e a dir la granea
de bontat dla hūilitat de nra tona. **¶** Natā
e prietat es d hūilitat q exale e purg tots
aquells quis hūilien aytant com se baren
a sun e lymar menors de si mateyes on p
aco en aytant cō nra tona se hūilia a la sa
lutacio del angel e volch eēz sua de deu ay
tant la puja la hūilitat de deu en esser tona
e mare e com hom no poria dir ni pensar
com nra tona es alta en eēz tona e mare
p semblant manera hom no poria dir ni
pensar la gran hūilitat de nra tona on coz
aqusta hūilitat ha ten gran coue q tenga

e que

e q̄ cōpleca te sus tū a en jus en ayi q̄ tots
 los pus alts e los pus baixs sien hūils a
 nra tona e q̄ lur hūilitat p̄ngue forma e
 figura e santetat e virtut bontat e granea d'la hūi
 te nra tona. **U** nra tona dix laudoz e q̄ tāt lūat
 humil q̄ fa gran lūnea hūilia a fūir les p̄
 tites lūnees dels p̄ccadors e sis fa la granea
 de son mēbrar entendre e amar q̄ hūilia
 ala petita granea d' mēbrar entendre e a
 mar daq̄ls qui la mēbran la entenen e la
 amen. **E** p̄ aco cō alguna fembra p̄bra o
 algun p̄bre lūme la mēbre la enten e
 la ame. **A** ytantost coue de necessitat q̄ no
 stra q̄ es en lo cel e ple ab son fill e ab los
 sants de gloria que s hūmiliu a mēbrar a
 entendre e a amar aq̄lla p̄bre fembra e q̄
 mēbre e entena e q̄ aq̄lla fembra viu
 en la ozo q̄ la p̄gaue auegates de la galli
 na e de son gat el pages de son ase e de
 son lū e ayi de les altres coles d' petita ual
 lor on tot aco couenia q̄ nra tona lo sapia
 e queu present a son fill e q̄l ne p̄cō aco
 mator fāra si la fembra uo la p̄ga q̄ n
 p̄ los p̄ccats e aq̄ls p̄ccats ja tan grans
 ni tan leigs lo d' tan petites coles no fan q̄
 a tot coue q̄ nra tona se abate e hūmiliu
 e q̄ q̄ haya p̄ccat e merite daq̄lla fembra

wa

Don aquesta tan gran humilitat' d'uy lausor
 qui la pura aelmar q' nra q' es tan gran ta
 sca tan pura tan alta e tan bona se haia
 hūiliar a entendre tantes mesquises e
 tants peccats q' tan les gents en lo mon. Aq
 sta hūilitat' es tan gran q' cor e spit' d'uy lau
 sor me defall a loar la / e tant' es gran quo
 la pusch tota menbrar' i entendre. **C**on
 sor d'uy lermiya .i. prelat' e .i. pncep' ama
 uen molt' nra tona / e pla gran amor q' li
 portauen sestercauen tant' co' p'rien com
 p'rien q' la resembiassen en alcunes coses
 entre les quals la uolien resemblar d' hu
 militat' / e paco casu sestercaue d'esser
 humil a son p'ier / on paco es q'isto qualia
 la humilitat' demora es pura agradable
 nra tona. **C**oncepta entencio e d'una que
 una Reyna era molt' bona e sca e amada
 molt' nra tona / e pla gran amor q' ha
 ua a nra ton' haia humiliada la uolentat'
 a uoler tot' co' que uolques la uolentat'
 d' nra tona e de son fill / aqua Reyna ha
 ua .i. fill q' molt' amaua lo qual se malait'
 a la mort' / p' q' la Reyna hac gran p'hor
 q' son fill moris daq'la malaltia / e fo en
 gran uolentat' q' p'cedas nra tona q' li ca
 ris / mas car li menbra q' ella se era hu
 miliada a uoler tot' co' que tota uolia

4
en

uoler nra tona hac temoz qsi nra auu
 uola hau la anima de son fill en gloria e
 qella la pgras q no moris son fill que no fa
 es contra la entencio de humilitat segons
 la qual hauna la uolentat humiliada a la
 uolentat de nra tona / e paco itaua coliro
 la si pgras nra tona de son fill o si sen le
 uaria / demencie q la reyna itaue en ar
 confessa la tona entencio q hauna e la hu
 militat q qra uolentat vale p la qual diu
 nra tona aqstes paraules. Reyna de uida
 malalt es mon fill la uida d'qual uolria si
 la nra uolentat ho uola / car sin uol nra uo
 lentat que q la nra uolentat / ho nulla / pres
 que obligada e tota nra a uoler tot quant
 nulla nra uolentat / p q ioua per Reyna d'la
 uolentat de mon fill tota e d'ing si nra uolen
 tat uol si uida / e si nra uolentat uol la mort
 conueny q nra uolentat se allegre en la mort
 de mon fill / p q q nra uolentat e tota q re
 mone mon fill hata per nra uolentat / e
 car nra bona reyna ab tras hata enten
 cio pgras nra tona / tota nra tona al fill
 de nra tona / e uolentat longamete e in
 xtra molt se acultumant e fou molt de la
 reyna nra tona / e uolentat tota a tots los
 temps d'les nra tona / **P**regar uolria

oro nra dona sots forma d'humilitat / e d'ya
qstes paulcs / humil regina nre fill ans qg
humiliassets a ell uos reques plangel gabri
el de humilitat a tonar a uos exipli d'hum
litas co uos humiliets als ifeels q ne us pre
guen / car tan tost co uos reyna humiliassets
nra gran kontat a lur petita kontat / penon
lur petita kontat / utut / d'la nra kontat / e an
d'la nra granea e les alts . On pace uos pch
reyna queq placia humiliar als ifeels am
brar a entendre e amar lur salut / e q aells
facats honrar e suir nre fill e uos . E ac
niatey uos dich reyna dls xans q son m
mals e er gullofes e placia a la nra sanctat
q uos exalceys los humils e q abayets los
er gullofos de gull e als contiscats de gull
en humilitat / p la qual los pugets a fer bones
obzes **C** Misericordiosa donzella plena de u
ginitat / peccat es tan petita cosa q neguna
cosa no es tant petita . On co uos reyna
siats tan gran cosa e tan noble e tan alta /
tant e pctat / sia uil e tant petita cosa gran hu
litas / fariets sitant uos humiliassets a re
cat mebrassets e entencellets e relaxat
sets / car p tot lespay des entie nra alta
e la baxea de peccat / hyne e uenire nra
humilitat / p quem paria la reyna q uos d

tot en tot destruyrets peccat. Car p cert
sapiats q gran mal fa als homes hūils q
pla uia amor amen humilitat car d die e
te mt los empatra a hau hūilitat e aco fa
pco car d tot en tot uol destruir en lo mien
iures seblātes. On cō uia hūilitat reyna
sia tan alta e tan noble gran mal es q en
lo mon no ha moltes te ses semblances / e
co quem esta mes al cor es q uia hūilitat
fa eēer humils vns lomevols e unes sem
bruyoles q apenes par q uia hūilitat hy r
empreme ne informa sa seblanca / e en los
homes qui son richs e nobles e te gran pod
ergull par tan fortinet q apenes par hu
militat en lo mon. ha reyna e preu no sia
e pus q d hūilitat tāta haucts tonats ne
a uns e altres. **C**ontra una misericordi
ola los peccators nos clamen p mi mce que
hūihets a lur demanda / car d tot en tot se
hūihen p fer e p dir a tota uia uolētāt / e
uolets que ho diga reyna nos nos hūih
as a les paules d angel gabriel p eēer ma
re de deu tenchis p q nos hūihavets a eēer
mar d peccators e si nou fets parria q nos
fiats humil p pujar a en sus e no p renallar
a en sus a aquells qui misericordia e pro nos
de manen / Aco reyna no parria d gran

granea d'humilitat / ans tefallura d'ura humilitat
hontat / amor e pietat / si no auudaucts a tots a
qlls qui merceq temanen / hoc encara se cone
q auucts a aqlls q nice uos temanen p co que
ura humilitat deualla enjus e qlls pusca mes pu
lar aensus . **E** reyna menbreq de co queq le
pregada . e sui fets le parra d'ura humilitat .

mes

E Dro dyx lermita . i . rey era e vna reyna
qui amauen molt humilitat e eiren marit e
e muller . a die setzeuêch qd rey e la reyna a
nauen a vna ciutat de la qual exie . i . mesell
e vna mesella q temanaren almoyna al rey
e a la reyna lo rey e la reyna deuallaren de
lurs palafirs / el rey e la reyna se agenellare
amars / el rey le sa lo mesell . e la reyna le sa lo per
mesella e donah son mantell . e sobre aço es
qstio qual dabtos hac maior humilitat . **E**
comta entencio qd caualler de gran linage
pres muller vna filla d'un burges p enten
cio d'la raga q aqll burges h dona ab sa filla . q
qll caualler ere home mūdānā e q amana
molt les uantats d'qst mon e respes tot / a
qll tresor q'auia pres ab sa muller / setzeuêch
se . i . die q ell uolgue māsleuar de burges pa
re de sa muller . q . lures el burges dyx li
de no / p q lo caualler q ere hom orgulloz fo
molt respagat d' burges e no fo de sa muller

e donah son
mantell

al

pentencio d' son pare e paco fo home ergullos
 ala muller e a tots sos parents / e ere uyl e mal
 enseyat / en moltes de coles ala muller / ala qd
 die moltes negates q no tanyia a ella marit
 d' tan gran paratge / la muller d' caualler era
 ton bona casta e humili / e q molt amaua son ma
 rit / e on mes son marit ere ergullos e vil qd
 la muller / mes la bona bona era humili e de bon
 estage / e en tant q ab la gran humilitat / bon ^{ella}
 tat e pseuancia vence son marit q la ama e la
 honra / e daq auant li fo humili e de bon estatre.
 Un dia se senech al burges romana ala filla
 quina era la raly q ella haia uencut son ma
 rit / e de mal e ergullos q sola esser lo haia toz
 nat lo humili e de bones custumes. Seyer dix
 la bona bona / humilitat / bontat / pieueranca e a
 mor han utut e entencio / e malea desgrat / vic
 e argull no han rayl m utut / en entencio / e
 p co que q co entencio bona senatit ab amor
 e ab humilitat e pseuancia / q vence malea des
 grat / ergull / e enaco no ha alguna fallia .

De dona

Du ser dix lermista q es dona . Fel
 pos lauzos e dix q dona es adlla
 trembra q ha de ius si suets e sui
 toz q la fueyen e la honren / e car

nra dona es dona la pus alta q sia ela pus noble
uolem la loar de donatge segons esta mania .x

Crist fill d' nra dona es vn seyor te tot
quat es creat e car ell es fill d' nra dona coue
que nra dona sia vna dona tant solamet d' tot
quat es creat. e si nou eix no amaria son fill
lo seyoratge d' nra dona ab granea d' lontanat po
ter santetat virtut e les altres la qual cosa es
ipossible. On co nra sia creatura e sia dona d'
totes creatures es gran son donatge en aytat
com son grans e moltes creatures e car les
creatures son tan grans e tantes e tan bones
e tan belles tan utuoses q poria tonchs a esmar
mirar la gran dominacio d' nra don / e la gran
lontanat virtut e santetat d' seu seyoratge.

Nra dona es la millor dona de totes les
car dona es d' totes les dones e d' totes les uer
ges e d' totes les fembres / e es la pus alta
e la pus noble dona / car dona es dels angels
e dels sants d' gloria / e encara dels penitents
e d' tots los dampnats / e de tots los homens
iusts e peccadors qui son en le men / e dona es
te virtus / les quals dona e unifica sifica e
muda / e dona es d' uias los quals destrui
e toll / e p d' nra don / e nra don es dona d' natura car
es uerge e ha fill e sobre natura sana con
trita e resuscita mortis / e sobre natura

^dona

sobre na

fa miracles e no es neguna cosa q̄ puya cont
 star a nra dona / on beneyta sia aytal dona q̄
 ha tan gran seynoratge car en labis d' dñit
 ge / e en lalteia de donnatge te ualla e puya lo
 donnatge d' nra dona / e en ayi q̄ totes les extre
 mitats de abis e totes les extremitats dls al
 altres seynoreja e compren lo donnatge de nra to
 na **C** Nra dona es dona donat seynoratge car
 totes quantes dones son m seran m foren son
 dones p raly d' nra dona q̄ si nra dona no fos
 la deus no fore hme - **E** si deus no fos hme
 la no creara lo mon / com sia aco q̄ p co que fos
 deus hme lo mon hria creat / e touchs nra to
 na donat donnatge e dona donatge lo gran
 e pleuerant en santetat utut e gloria - Aqsta
 dona es dona ala qual son sot mesos angels
 sants e sanctes e iusts e pctatozs / a s'uir hon
 rar / loar / amar / entendre e menbrar son se
 ynoratge / e aco p tot lo mon e en tots temps
 p tot lo mon la teuem loar honrar e s'uir / car
 dona es d' granea / e en tots temps la teuem amar
 loar honrar menbrar e entendre / car dona es
 de pseuancia e ab gran menbrar entendre e
 amar deu esser amada s'uida e h'rada car
 dona es d' granea d' memoria entemmet e uo
 lentat / **A** dir lausoz e q̄ poria dir la gran dña
 q̄ d' nra dona **C** Lausoz dir lermista dues

tones eren q̄ p̄gauen n̄ra tona / la una la
p̄gaue q̄ halongas uida / p̄ co q̄ la fuyt e que
la lymras longament / e p̄ moltes t̄res / la
tra la p̄gaue q̄ moris en breu t̄ps p̄ co q̄ la
uees en gloria / car molt la reshaue uenir.
On sobre aco es questio qual da q̄stas dues
tones amaia mes n̄ra tona / ni qual li falha
pus iustes p̄garies. **R**ecōpta entencio
que vna tona compra vna sclaua e deman
li q̄ menhaue / e ella respos e dix q̄ co q̄ ella
uohria / e demana li li haia uolentat / e la
sclaua respos q̄ no / car ella la haia cōpra
da. **M**olt plach ala tona la resosta q̄ la
sclaua li haia feta / e demana li q̄ li haia
tambe ensemyat a respondre / e ella li respos
e dix q̄ la entencio p̄ q̄ la haia cōprada ni p̄
que ella era la tona la haia mesa en car
ra d'avi a respondre. **A**gran marauella fo pa
gada la ton̄ da q̄lla sclaua q̄ cōprada haia e
conech q̄ era molt bona sclaua. **E**stenench
se .i. dia q̄ la tona feu manamēt a la sclaua
q̄ li faes .i. fuyt q̄ la tona haia gran mester
la sclaua hy feu tot son poter / mes hanc no
poch tier a cap co q̄ la tona uolia / e plora lo
gament p̄ co co no podia acabar co q̄ la ton̄
uolia. **E**n ayi tota plorosa e trista ella
uench deuant sa tona / e dix li ma ama co

q̄ uos uolietz q̄ ious acabas nous lo he pogut
 acabar ma q̄lla cosa q̄ uolietz q̄ ious aportas
 no la potets haui ans es pouda p̄ quen son i
 molt trista e despagada. Amiga dix la tona
 pus q̄ uos lo haueis fet tot uostre poter en
 aytant lo prech cō si q̄ queq̄ hauija mauat
 maguellets aportat e aytant uos ne d' grat
 e daqui auat no siats trista m̄ despagada.
 Ma tōū dix lescclaua ye no son uia cōprada
 p̄ q̄ q̄ haia d' uos guarda car uia son e en i
 quant mon poter son escusada p̄ quē conort
 quat ala seioria q̄ uos en m̄ haueis mas
 segre la mor queq̄ port nom teig consolar
 pus q̄ no pusch cōplir q̄ q̄ tesura uia uolētat
 e si men conortana hauija en m̄ testallimēt
 d' amor tant plach ala tona q̄ lescclaua
 tebra q̄ la feu franca e dix q̄ tant bona fem
 bra no teuja eē esclaua m̄ eē en suplici
 e alcuna altra fembra mas lescclaua respōs
 ala tona e dix q̄ ella ne uolia esser francha
 p̄ q̄ q̄ la tona no faees iuria a son tonatge
 aqui conuenie q̄ haques bona sclaua q̄ be la
 honras e la suys e romas en lo suey d' la
 tona tots los temps te fa uida. **C** Comēca
 dō a p̄gar m̄a tona sots forma d' tonatge
 e dix aquestes paules uos tōū sots tona e
 p̄ son uia sua a uos es pria cosa te esser

car aytal es mō officiu e fuesch uos en p̄guar
ma tona / e amy es ppria cosa d'esser uia sua /
auos ptayn honramēt / e amy ptayn auos f
uir e honrar / e auos ptay mānar e amy p̄ta
yn obeyr / Jous fuesch en p̄gar / en quāt uos
prech q̄ tonets gracia e b̄ndictio a aq̄lls d̄ que
uos sots tona cō ells sien uēs levals f̄uitors.
on pus q̄ yo ma tona fac mon officiu coue q̄
uos facats lo uir / lo qual es exon p̄chs e d̄
mandes de p̄ctators e d̄ iusts en uos matei
va honrar e f̄uir. **E** si yo ma d̄i d̄y ōo fac
mon officiu no farets uos lo uir / si farets ma
tona car nou fahyets / parria q̄ yo fahes x
mils mon officiu / e q̄ lamas mes q̄ uos lo uir
e aco nos pot car q̄ fahets / molt m̄ls ho
fahets q̄ yo no fac / e cō q̄ amats molt m̄ls
ho amats q̄ yo no am. **E** touchs ma tona x
fets cō queq̄ deman / e farets ho / si farets / car
si nou fets farets me trista e despagada / e
uos ne fets mal fuyda e honrada. **D**e
ma tona d̄y ōo sots tona publica / car iusts
e p̄ctators d̄ dia e d̄ nit criden e dien ma
tona ma tona / e pus q̄ sots tona publica
log p̄ch p̄ utilitat publica cō la facats mes
amar que specifica / e p̄coo en p̄ch car ne
ne seiets mes honrada e fuyda / car per
publica utilitat es fortificada e creguda
caritat e en la mort e en lo destruyment

feri.

d'publica utilitat mor e prier caritat /
 e sis fa la honoz e honramet q uie tonat /
 ge terra haueu entre nos / le uejats que
 fets reyna q uos uos fets sup e honrar
 a sotil gent / lo qual honramet es d'alcun
 honmenyols e d'alcunes fembrivoles d'poch
 poter e d'poch a utut en q utilitat publi
 cha no pot florir ne granar ne fullar /
 latsia q la amen / mas si uos uolietis que
 p molts homes e p moltes fembres q so
 de gran poter e de gran linatge uolietis
 esser amada honrada e fuyda / aqlls en uos
 amar fuyr e honrar farien florir fullar
 e granar publica utilitat p tot lo mon
 p que sestendrie la honoz el fuyr d'ur e
 tenporatge **T** Vos sots tona dels bons
 angels e dels mals angels / e pus q lo sots
 tonchs p q no manats als bons angels q
 uagen en lo mon fer fer bones obres / e
 p q no manats als mals angels q no facen
 mal / car offic es d'ona q faca manamet
 als bons q facen be / e als mals q no facen
 mal / **E** co reyna e uos ia sabets q bona
 cola es fer be e cessar mal / e tonchs ma
 nats a aqlls e a aqlls qui poden fer be q
 facen emanats los lo reyna ab amor e
 si nou uolen fer / manats los ab temor

e a aqlls Reyna q fan lo mal manats los
ly ab temoz q nol facen. En avi Reyna par
ra gran lo uir se nyoratge / mas uos Reyna
sots vna dona tant humil tant simple e
tant piadosa q par q d negun mal q hom fa
ca ni de neguna cosa te sonoz q hom uos
faca no siats te pagada e en aviles gent
qualy nous amen ni temen ni es sem
blant q si fan te o si fan mal q uos naxats
cura / e aco no es te Reyna q uos siats en
tan gran se nyoratge e q uos siats tan
poch amada e temuda. **C** Dio dir lermi
ta dues tones p gauen nra dona / la una dria
q h donas spanca tota l'ho q de alcuna cosa
sia firturosa / l'altra h qria q h donas pa
ciencia totes les uegades q contrarietat
la uolrie moure a nra / on lo bre aco es q
stio qual daqstes. n. tones tomaraua
a nra dona milloz to. **C** Recopta eul
cio q una dona hauya vna seruenta / la
dona ere molt bona e hauya totes aqlls
bons nudrimets q a dona se ptayen / e la
seruenta ere molt bona e hauya totes a
qlls coses q a suenta se partayen / e pa
co la dona e la suenta se portayen gran
amor / car la dona viua d la seruenta
segos la enteo p q era dona / e la suenta

fuya la ton̄ segós la entencio p̄ q̄ era la co
 na tona e ella fuenta / esteu ench se q̄ la f
 uenta mori e la tona hac una altra fuen
 ta q̄ era molt mala e cōtraria en custumes
 d̄ la p̄mera / p̄ q̄ la tona e la fuenta hau
 en tots iorns treballs / e la una reclama
 ua l'altra e en tant q̄ la tona moltes tene
 gats fahya ala fuenta moltes vilames
 cōt̄i custuma e orde d̄ tonatge d̄ les quals
 la tona se penedia cō les haue fetes. Un
 ven se ferench q̄ la ton̄ hac fet fallimēt
 contra la fuenta e remēbra li cō ab la pri
 mera fuenta se auenya fort be / e q̄ la tona
 la daq̄lla li era occasio d̄ pau e se consua
 no d̄ la entencio p̄ q̄ ella era tona / mas q̄
 aq̄lla fuenta mala li era occasio cō p̄tes
 la entencio p̄ q̄ era tona / p̄ q̄ la tona com
 hac cōsiderates aq̄stas cosas gita la fuenta
 a son alberch e dix q̄ mes amaua estar
 ses fuenta q̄ ton̄ e vida d̄ entēco d̄ t̄ntge.

De honrament /

Lausor e uermita q̄ es honra
 ment. Respos lausor e dix q̄
 honramēt es co p̄ q̄ los vns
 honrens fan reuerancia e
 honoz als altres. **E** car n̄a ton̄ es honra

da uolem loar nra don d' honramet/ en esta
mana **C** A nra dona dix lausor fan reuan
cia e honoz totes creatures/ e paco coue q
son honrament/ sia tan gran q resona a
la reuiancia e ala honoz qh fan totes cre
atures/ a nra dona fan reuerancia e honoz
tots los angels/ e tots los sants d' gloria car
hontat granea e les altres ututs/ e encara
q es mare de deu home/ p q es pus honrada
q p la hontat granea e les altres/ car en es
ser mare d' deu pren nra dona tan gran ho
rament q no pot maior/ p q son fill home
e les angels e los sants d' gloria deuen fer
a nra dona reuiancia e honoz aytat gran
q no pusqn maior/ encara p co car es ma
re d' deu/ e car es mare d' son fill home q es
la millor creatura q esser pusca e melior
q totes creatures/ p co los angels e los sants
d' glia deuen fer tanta d' reueracia a nra
ona q no pusqn maior/ e encara co q mes es/
deus deu fer tanta d' honoz a nra dona q no
pusca maior/ car en ay co no la pot fer ma
ior maior mare en hontat granea e les al
tres virtuts/ en ay coue q no la pusca i
mes honrar/ ne li puscha fer me de honoz.
On com deus pusca fer tanta donoz/ car
son poter es ifimt/ e car lo fill home d' nra
dona

pusca

puscha nra tona tant honrar car maior pod
 ha q totes creatures / e car los angels e los
 sants d' glia sien tants e d' tan noble e gran
 santetat lontanat honramet e d' tot lur poder
 regen honrar nra tona / donchs qui pogues a
 esmar lo gran honramet q ha nra tona en
 gloria / car aytant comrament ha cō son fill
 teu home lui pot tonar / equāt los angels e
 los sants d' glia lui poten fer / En aquest
 mon es nra tona molt honrada / car no es
 neguna fembre tant amada ne loada / m
 en neguna altra fembra no han iust m pec
 cators tanta despanca / car totes les gentz
 criden e dien mare de deu mare de deu . x
 Sancta maria mare del mellos home que
 hanc fos ne q sia ne q sa / e mare d' ugin
 tat santetat pietat lontanat d' iusticia e de
 misericordia E p qual tona dix laulor son
 fetes tantes de cancons cō te nra ton / m
 p q lon fetes tantes ymiges belles tates el
 gleyes tants simons cō p nra tona / m qes
 q haia tants bons uiglar's tants loators s
 uitors cō ha nra tona . qills uos dix lau die
 soz q poria desmar la honoz q fan los pcca
 tors a nra tona / en quāt se cōfien en ella
 de tons auetes socors misericordia e pccors
 e no es gran cosa dix laulor / ja no sera
 aqua

tan mortal peccador p molts pctats q ha
ia fetys q si wl considerar en m're dona la
gran honoz q son fill li fa q ay tatest si lo
pctator en ella se confie ea ella remana
merce se cuyte q sos pctats li sien mortif
l'oc encara que no es negu home sia q sia
en batalla o q sia malalt o pobre o haia
alguna fractura / tantost co en m'a ton
se confia ciu hau tot co q remana. **O**
tonchs q es q la honoz q iusts e peccadors
fan a m'a dona pogues a esmar ne dn.

E lo sol dona sa claredat a les gentz / p
co que uegen les carreres p les quals ua
gen honrar m'a dona / e los elemets tenen
mudrimet a les herbes plantes aucls be
sties pirs / p co q seruesan los homes qui
a m'a dona fan reuerancia e honoz / e la a
nima d'alcun home e de cascuna fembra
dona menbrar entendre e amar / p co q
calcu e cascuna honren m'a dona men
brant entenent e amant / aco mateix fa
la natura del cors q dona als homes ea
les fembras huylls p ueer les ymages
d' m'a dona / p tal q p aquelles ymages les
gentz honren m'a dona / e dona natura
corporal honre lles p tal q les gentz lo gen
les laors d' m'a dona / e dona los locha

Lengua p on lausor d' nra tona / e na
 tura tona mans a les gents / p co q a ho
 nor de nra tona facen bones obres / e peu
 luy tona p co q uagen p les tres honrar
 nra tona / e q es tot a co dir lausor mas q
 tona e tot quat es fan a honrar nra tona
 tot aytant co poten / e no aco gran honramet
 a nra tona q teus de totes coses la exoelca
 e q homes e natura e tot quat es tots facen
 en nra tona honrar co q poten lexar men
 le dir lausor que no poria dir lo gran hon
 rament d' nra tona **L**ausor dix lermite
 i. Rey amava molt nra tona e havia .ii. fills
 q molt amava / e p amor de nra tona feu lo
 i. fill clergue / p co q fos en loffia d' clercia
 fuitor de nra tona e terna q aqll fos lo pre
 lat / p co q a los sotmesos faces honrar nra
 tona . laltre fill uolech q fos rey apres la mort
 e no dir ayi co poch a bones custumes / p co
 q fos hon Rey e que honras nra tona / e que
 a tots los sotmesos la faces honrar / on sob
 aco fo feta qsto qual dantes los fills podia
 mes honrar nra ton **E**cōpta entenaō
 q .i. clergue era qui fo fill d' .i. pobre home
 qui ere de bay afer / e aqll havia vna lgleya
 quaha mil lures de renda / lo clergue uenia
 la renda tots anys / e estaue en escoles

molt honradamēt e les gleya q̄ haura stauē
molt pobremēt e en gran desonor / car a .i. ca
pella la uenia qum trahya tot ce q̄ podia . un
dia se deuench q̄ fo festa d' nra tona e a aq̄lla
sgleya q̄ era de nra tona uench gran re de
gent p honrament de nra ton̄. lo capella no
poch fer la honoz ala festa q̄ li conuenia / car
pochs clergues haura q̄ li auidassen / a gran
desonor se tengien los parroqans daq̄lla es
gleya cō era tan mal fuyda e reptaren lo
capella fortmēt lo qual se scusa e diu q̄ ell no
era en aq̄ll loch p entencio q̄ honras nra to
na segons q̄ aq̄lla sgleya ptanya / ans hyere
p entencio guanyar diners e quen tragues
co q̄ pogues . Molt desplach a tots los pro
ans daq̄lla sgleya co que haura dit lo capella
e digueren li q̄ pus ell no ere en les gleya pla
entencio q̄ capella teu estar en les gleya / co
es saber p honrar les gleya q̄ ells no uolien
daquy auat q̄ stigues en les gleya . Acort fo em
ps p los proqans q̄ tremetessen missatge al
senyor d' les gleya q̄ stana a les escolles / e digue
ren al missatge q̄li digues estes paules . Vos
senyer no sots elet a eēer rector de nra sgleya
p eēer en escolles honradamēt e anar uestit
ab . iii . cōpanyos e ab . v . escuters uestis de mey
tats e q̄ nra sgleya stiga ab . i . capella e . ii .

clerecons / ans sots elet a eër rector dl'esgleya
 p co qv facats resistencia e quey tīgats tant
 te clerguēs q facen honradamēt a lesgleya
 segōs ques coue e pus q squiats cura dam
 mes no teuet hauer la renda qn hauets / e x
 ual molt mes hau cura dammes e tenir bon
 alberch e honrat e fer sacrificia e pycar q co q
 fets / car en co q fets hauets mes tentencio de
 honrar uos matery q nra tona . Molt con
 fira lo clergue en les paules q li dix lo mis
 satge q les proquans libauen tiz meles
 e conech q uer tehen . **E** car hac temoz de
 fer de sonoz a nra tona torna a lesgleya la ql
 fuy honradamēt e fahya a honoz de nra to
 na sacrificia tots iorns / car aqlla es la cosa
 en q hom pot mes honrar nra tona / e pa
 moz de nra tona tenja l'ostal a tot hom qui
 pla sua amor lo remanas . **E** p amor de nra
 tona pycave uolenter e fahya almoyna e
 metia pau en son poble e tehye q ell no sabia
 melloz officia q clergue pogues hauer a hon
 rar nra tona q aquell on ell estaue . **U**e
 yna die ozo a uos se coue q hom uos faca
 gran reuancia e honoz / car segōs q dit ha
 lauloz / segōs q es gran uir honramēt se co
 ue q les gents daquest mon uos facen gran
 reuancia e honoz / e car uir honramēt es

^o
I e sinou fac fare desonor auos e a ma
manda

tan gran q no pot esser maior / iusticia e valy
requer q hom uos face reuancia e honor de
tot son poter / p q Reyna dix ozo coue q ious
faca tota la maior reuancia e honor q pre en
ma temanda / he fin fare a mi mateya e en
cara als pccatozs quim han eleta a esser lur
procuradora a uos a pgar. pero w reynastich
en molt gran temor car paloz he queq faca
la honor ques coue auos e a ma temanda / e
no se co ly faca / empo car me coue a uos pre
gar coue q mien meta a uentura / e si en res
hy deffayll placia ala ura misericordia que ha
ia en la menbranca e si men uolets punir
nom defen d la ura iusticia / car la pncipal
entencio en q w son no es q w sia saluada
ne honrada ne gloriada ans ly es p co q ent
les gents uos faca eer honrada **C** Comeca
ozo e dix a ma tona q he conexie q los terra
yus la honren e quant la pellan sca e uerge
e mare p sant spit de ihu xst / empo de sonoz
li fan en quat neguen e descreen q siats
mare de deu / En cara Reyna qls iulxus uos
fan de sonoz / car nos apellen uerge e mare
de deu / e uo apellen fembre corrupuda e
mare de hom fill daltre hom. **E** Reyna dix
ozo los tartres els pagans e aqlls q deu no
creen uos fan de sonoz / car mare e uge nos

apellen e nous amen / e le atozch Reyna q̄
 mala xp̄ians uos fan te sonoz / car en uos
 fuit e honrar no fan lur poter / e car p amor
 d̄la n̄ra honoz nos leven te fer p̄c̄ats e no
 han totes les uirtus q̄ haū p̄rien / tot aco
 Reyna confes e dich que mal fan / e tot lo
 mal q̄n aco fan mes greu / e te tot son tel
 pagada / e tot selaeue p̄ co cor Ellis amen mes
 lolur honramēt q̄l n̄re m̄ cel te n̄re fill / x̄ ^{Deu}
 Empo nou fas yo Reyna ans uos dich q̄
 am̄ plau e mes telig n̄re honramēt / e cel
 te n̄re fill q̄l meu e tot altre / e son apella
 da te soferir totes treballs e d' leuar totes
 benanances e penre mort p̄ honrar uos
 e n̄re fill / on si en aq̄sta petita te bona uo
 lentat / e sancera e sens tot encamamēt
 e maestra p̄cia vn petit uos honrar pla
 gues ala n̄ra gran honrat uirtut sante
 tat / e amor q̄ moguelley los p̄c̄atozs a hon
 rar n̄re honramēt / te totes lurs forces
Reyna dix ozo yo petita son e poch uos
 puix honrar / empō car uos am honrar sobre
 totes coles sesten la honoz queq̄ fas / no en
 m̄ mes en aq̄lles coles enque mes uos te
 sig honrar e sobre les quals telir n̄re hon
 ramēt / Vos sabets Reyna q̄ n̄re fill res no
 requer tant / en est mon com honramēt

q̄ sia fet a uos e a si mateix miles gentes
no amen neguna cosa tant en est mo
co l'omrament lo qual uolen p' entencio re
de si mateix. Reyna q̄ pot e'er q̄ uos e're
fill tan poch l'omren les gentes se gos q̄ l'om
rar uos porien m' p' q̄ los xp̄ians se fere
q̄ la sc̄a terra sia tant aontada car en a
q̄lla fos nada e annuciada e q̄ p' uies hulle
te misericordia fo remirada e nullada per
les uies piatols lagremes q̄ gitauets
com uie fill moria e q̄ aq̄lla terra ab sach
te ion cors e ab lagremes te fos buylla re
gua car gentes desaxents la pilderen
e q̄ nequen lo gran l'omrament te uie na
tiuitat e annunciacio e uirginitat. Rey
na si aco es plo meu p̄cat uengala uia
iusticia e face sobre mi co ques nulla e
si es p̄cat tels xp̄ians le te quis nulla
face la uia iusticia tot co q̄ li placia car
ques q̄ face te mi o te quis nulla d' tot
me tich p' pagada ab q̄ en la uia terra ues
reyna siats l'omrada e q̄ aq̄lla tra p' xp̄i
ans l'omes sants e d' l'ona uia sia p̄llay
da. **V**erge Reyna car uos te sig' l'omrar
men uen gran l'enganca mas car noo
puy fer l'omrar men ue tan gran ma
lananca q̄ tich trista e te spagada d' mt'

e a dia. Acort he ps reyna q pus q uos sob
 tant. Desonrada en lo mon e q mes hic es
 amat. Altra honramet q l uru q ra. i. iorn d
 ma uza no sia alegre m pagada m encara
 honrada pus q a uru honramet no fan les
 gentis la reuancia e honoz q deuen. qn fa
 a m q sia alegre m honrada ans uill e llez
 ab ues en seims desonrada p tal q mes haya
 de uru semblanca e honramet. Agel quis q
 ha uo uol. e p a q ll honramet. nom to pt
 m meytat. car ne es honramet. utate pus
 q uos noy p renetis honoz ans es desonoz e
 desonrament. e qui apita les gentis a ellier
 totis temps desonrats a totis melos a fech
 pouable e a demous q en a q ll mon los
 fan ser honramets p ce q en laltre lieu p
 totis teps desonrats. **C** De dy lermita
 vn pncep ha uia. n. fills. lo. i. ora caualler
 e laltre ere clergue. lo caualler ana a. i.
 Rey sarray e dy q ell cebra q nra tona ora
 mare de teu. e q si negun serraby ha uia en
 la cort q dignes q no q ell se cobatria ab
 ell e q no temia desonoz de eer vencut. y
 eer mort p honrar nra tona. lo clergue
 anaue par les tres tels vpians pycane
 lo an nra tona. on sobre aco es questio
 qual da q llis tos anaue mes lo honramet

14

de mra dona **R**ecôpta entêcio e dire q. i.
Rey ere q' hauya .i. escuter q' l' huya al d'illo
Rey portauie gran amor. aq'ill scudr' cōcely
en son coratge q' demanas la reyna d' fol
lia. Entant q' a dia demana la reyna d'
folla amor. Molt desplach a la reyna car
aq'ill scuter li hauya dites aq'illes paules
e molt sen tench p' te sonrada car molt
amaue castedat e la honnor d'la intencio
p' q' era reyna e fo en ayi auada q' aq'illes
paules q' li hac dites lescuter uolech dir al
rey son marit lo qual molt amaue. Ayas
car la reyna era dona sauja e en tot co
q' fahya v'laue de bonitat granca e les al
tres. Dir a lescuter aq'istes paules. foll s
uitorz fora tentêcio tomrament e ueo tu ^{no}
q' al rey es fet honrament p' tots los homes
de la t'ra e ia li supliqn eli be sen la ma e
ans q' no consinturen en sa de sonoz se me
trien a mozt cōtra tot home e ia ueo tu
q' is lo maior honrament q' ly ly p' teu e p'
ell e tu matey li fas honoz cō li fuery
d' vi e tallas a sa taula de genollong e
encara q' la maior honoz q' tu has e q' spes
hau' has p' teu e p' lo rey e toncs foll dir
la reyna e cō te has pensada tan gran te
sonoz e trahycio de ton seyr e te tu ma

re d' m

teix m' com poguist pensar q' yo faes al rey
 la maior desonor q' li pogues esser feta a
 foll est e mes q' toll e segurament q' aq'lt
 follatge te ue p' co' car te uia entencio no has
 lofficia en q' es ne ames lo rey. E daqui a
 uant no parles aq'ltres paules / car si lo / *ny daltre*
 falyes jot' faria a mala mort' morir / p'
 la gran desonor q' has feta al rey mon se
 nyor e a mi matreya e encara a tot ton
 lmatge. **E** steuench se .i. dia dix entencio
 al scuter sua te vi dauat lo rey / e la reyna
 e la reyna p' gua al rey q' temanas a aq'lt scut
 er p' qual entencio lo sua / lo rey temana
 na al scuter p' qual entencio lo sua. Res
 pos lescuter e dix q' ell lo sua p' entencio
 quen pogues mes ualer. la reyna p' ga
 lo rey q' gitas lescuter d' sa cort / car no / *fora*
 li ere honoz q' tingues scuter q' no fos en
 entencio d' scuteria e qui no seruis son
 seyor priamēt' p' luntat' e granea damoz
 e de senyoratge. lo rey qui ere molt sauy
 e amane molt la reyna gita lescuter d'
 sa cort e feu a uolentat' de la reyna / car
 le conexie q' la reyna deliya uer en ses
 paraules .:

De fe

Demana l'ermita al lausor q'es fe.
Respos lausor e dy q' fe es aqlla
cosa p' la qual hom creu uer
coses sens q' no na expiencia
m' argumēt / aqsta fe dy lausor hac nra to
na en maior granea e bonea p' seueranca
poter' utut e amor q' neguna altre creatura
car' neguna creatura no hac tanta d' fe co
m' a tona aqll dia co l'angel gabriel li annu
cia e li dy quel fill de deu ere en ella appael
lat' q' prenques d' la natura humana si ella
creue lo uolia e car' nra crech a les parau
les d' l'angel gabriel le hac fe en co q' ell de
hya p' colo fill de deu se encarna e pres carni
d' la carn d' nra tona e uestis humana na
tura la qual nos agru uestida si nra tona
no cregues. aqsta obra q' la natura diuina
feu a la natura humana en lo uentre de no
stra ton' fo la pus alta e la pus noble que
deus poch fer en creatura ne creatura lo
stemir' on leges q' la obra es gran e gran
e d' gran utilitat' conuech q' la fe d' nra to
na fos gran e alta e d' gran utilitat' p' co
q' la obra d' la incarnacio e la fe d' nra to
na se responeu en bonitat' granea virtut'
e santetat' p' q' no poria hom dir la gran
fe q' nra tona hac aqll dia co fo annuciada

El dia d'la santa passio co es d' m're sey
 or ihu x'p't hac n'ra dona tota la n'ra fe en
 si materia car sola en ella romas la n're fe
 e en la uirtut d'la sua fe se restaura tota
 la fe xp'iana. Car los apostols se marauel
 lauen co podia esser q' si lo fill d' n'ra dona
 ere deo q' ell se levas turmentar m' ocure
 e en ayi dubtauen plo qual dubte tots lo
 desempairen saul sant ioha euangelista q'
 acompaña n'ra dona mas n'ra dona hanc
 no dubta en poch m' en molt ans crehya
 uertaderamēt q' son fill ere uer x'u e uer
 home on gran fe era aqlla de n'ra dona.
 D'ix lausoz q' ella fos en ayi treballada tur
 mentada dolenta trista e despagada pla
 mort de son fill q' ella tant amaua e q' ue
 hya turmentar e ocure sens colpa q' ne ha
 uia e encara si crehya en ayi q' p' la tolor
 q' hauia nos corripia la fe q' hauia e on
 maior fe hauia maior ira tolor e pena sen
 tia quat' uehya son fill penjar en la creu e
 e morir on la fe e la pena se respomen en
 n'ra dona en granea e car la ira e la pena
 q' n'ra d'n sentia e hauia lym no poria ael
 mar p'aco la fe d' n'ra d'n no es qui la po
 gues dir ne pensar. **E**n n'ra dona dix
 lausoz se fonda lo fundamēt d'la sca fe ca

tholica e tots los articles e sacraments q
creem tots exiren del fundamēt d'la fe d'
nra rona / e d'la virtut e santetat / d'la fe d' no
stra rona han virtut e santetat / los articles
e los sacraments e la fe de cascu e cascuna
d'tots aquells q son en creença xpiana / on
tanta sia la virtut e santetat q los articles
e los sacraments han en nosaltres e nosal
tres talls. **E** com tants sien los xpians q
poxia aefinar la granea d'la fe d' nra rona
a qlla fe / fo fe d' creença d'riuenen tots
les altres fens en ari cō angues q muen
de mar. **E** a qlla fe d' nra rona la fe
de cascu e cascuna / en ari cō totes les an
gues corrents qui ala mar venen exiē
son retornates / e tunc dir laules q p
cōptar la granea d'la fe q nra rona hac en
le mon timentre q hy era nra virtut que
lexa en tots nosaltres. **E** als nos tux dir
laules q sol la virtut que fa p fe en le sa
gramēt de laltar / on no poxia dir ni pu
lar / e tota a qlla virtut ha pta rayl e fo
damēt en la fe d' nra rona / e q poxia dir
ni pensar cō gran virtut es q de pa se fa
de carn e de vj lanch sens corrupcio de
pa e de vi / e q l pa p de sen cōr e l vi son r
cōr cōn son transubstanciats en uera

carn e en nra sanch de ihu xpi e aco coue eor
 sens corrupcio p co car la conuicio se fa en
 un moment / e p co ql sagramet significat
 la carn e la sanch de nra dona la qual se ue
 fi lo fill de deu transpalla en cors huma
 d ihu xpi sens corrupcio d la virginitat / e
 nra dona / on beneyta sia la fe de nra don
 dy lausor q en lo sagramet del altar ha
 lorida tan bella semblanca de si materia.
 E le son benepts tots aquells qui en lo sagra
 met la semblanca de la fe de nra dona la
 ten coluar e amar. **U**ncario dy lausor
 de la fe de nra don a tres son fill uolech q la
 aques maior en maior pler e en maior t
 baill / en maior pler la hac quat fo annu
 ciada es senti puyes e a umbrada de sat
 spit / aquell fo lo maior pler q nra dona poch
 uauer. **E** lo maior trebaill q nra dona r
 poch hau fo al dia de la mort / de son fill / e
 en aquella hora couench q bagues la maior fe
 que poch hau / e tot aco fo gran raly e or
 conacio / p co q la fe ne fos maior en nra do
 na / e p co quel preue quel cors de son fill sac
 tificat e tracta en aquella hora quel sacrifici hy
 conser. **iii.** colles damit dites **E** lausor
 dy lermira. **ii.** homes e ren qui amauen
 la sea fe catholica p diuerses entencions

//
 dy mlls

la. i. la amauue p co q̄ la cregues / laltre la
suraue entendre p co q̄ la amas. E sobre aco
ere q̄stio qual dabtos amauue mes la fe / car a
quell q̄ la amauue creue dehya q̄ la amauue cre
ue p co q̄ merit ne aques e haya palor q̄ sien
crecaue co entendre la pogues q̄ no caygues
en alguna error q̄ fos cōtra la fe / laltre d'hya
q̄ ell la amauue entendre p co quen pogues dai
conexencia a aq̄lls q̄ no la conexen m la creu
e encara p co q̄ si algunes negates haya tēp
tacio en algunes coses q̄ son contra la q̄ ab aco
quen entendre sen auudas d'la tēptacio en a
VI q̄ aq̄lla ien error nol pogues metre **R**e
cōpta entēcio que vna ciutat haya. n. hom
ens q̄ hauien viscut longamēt en les uan
tats daq̄st mon e p gracia d'teu pneduen
se d'lurs pctats e foren grans amichs en a
mar teu e nra tona e tots iorns plauen te
teu e te nra tona e cōsirauen cō pogues en
loar e suir teu e nra tona e exaltar la fe lo
vn daq̄lls amauue la fe p creencia e laltre p
saencia e p aco cascu pplaue lōnrat la fe
segons la manera p que la amauue. Estenēch
se. i. dia q̄ les mullets te cascu morren e a
q̄ll q̄ amauue la fe p co q̄ la cregues estech
longamēt cast / en iu plaer haue en ell
lōnrat e pceus e les requies mltiplicau

uolenters

uolenters. Esteuench se q̄ fo p luxuria tēptat
 moltes uegates / e en tant q̄ caech en p̄tāt de
 luxuria e ala fi pres mullez don hac infants
 e torna en la fuitut del mon d'la qual ere exit
 sis uolgues aps la mort de la p̄ma mullder / l'al
 tre hom q̄ amada fe p̄sciencia no ps mullder m̄
 torna en la fuitut del mon / e cō se steuema que
 haia tēptacio de luxuria lo daltres p̄tats re
 corre ala fe q̄ amaue e la honoz de la qual a
 maue e en ella abnir e mltiplicar trebal
 laua de son p̄ter e car en la amor q̄ haia a
 la fe haia han uera entencio p̄ q̄ amaue la
 fe li ajuda auencir la tēptacio q̄ haia car no
 uolia fer contre q̄ mes amaue. ayas car l'al
 amaue la fe p̄entēcio de son merit e no pla lo
 nea e uirtut e granea p̄ q̄ la entencio no li p̄ch
 ajudar ala tēptacio de luxuria / on te mentre
 q̄ adll home qui ere tornat en lo mon e staue
 ab sa mullder e ab los infants e haia gran ha
 bundācia de les coses tēporals esteuench se
 ques enua de sa mullder e de mltiplicar pos
 ser e guardar los bens q̄ haia e p̄ la uellea
 en q̄ ere e p̄ los treballs q̄ sofreria en seguir
 lo mon de siua ellē franch de sa mullder e
 del mon / on te mentre q̄n ayi cōsiraue e
 desiraue caech en tēptacio de fe / e uolch
 recorrer ala amor q̄ ala fe solia haue p̄ q̄

q̄h auudas daq̄lla t̄p̄tacio / e car no amaua la
fe p̄ p̄ma entencio / mas p̄ la segona / la fe no
h̄ poch auudar e caeh̄ en error e fo t̄f̄rent
e entant q̄ leya sa muller e sos infants e a
nassen en terra te serrah̄yns on se re nega e
este ch serrah̄y tots los t̄ps te sa uida ?

Pregar uolch ozo m̄a tona sots vale te
fe en esta maia e diy a m̄a tona ad̄tes pau
les. Reyna fe es lum te uolentat qui ua te
uant a la lum d̄ entenn̄m̄t / p̄ tal q̄ la uole
tat am̄ coles ueirs / el entenn̄m̄t les sots
ps p̄ fe / e q̄ en la sot̄p̄sicio enc̄rch̄ p̄ val̄s
necessaries les coles ueirs / e q̄ a donchs quat
les haia a t̄rbates sia lum te la uolentat
ed̄ am̄ aq̄lles coles q̄l entenn̄m̄t enten / car
on mes lentenn̄m̄t les enten ueirs en t̄
lontat / gr̄anca uirtut e santetat mes les t̄
mostr̄ a la uolentat / e mes te claur̄at li
tona cō les puȳe amar / e car en fe e ente
dre ha regina . n̄ . lums segns q̄ dit haue
e lo . i . lum illumina laltre / clam ues merce
q̄ uos ad̄tes . n̄ . lums multiph̄q̄ts en lo mon
car molt gran fretura nauē / car mes
son los lymens daq̄t mon q̄ daq̄ts . n̄ . i
lums no senten e q̄ estan en tenebres q̄ a i
q̄lls quils tos lums senten / e qui en clare
dat dab̄tos estan / on com tants sien fe

Reyna los homes a son sens fe / e q̄ ignorāt
 ment uān en p̄nes infernals / placiō rey
 nā q̄ sien homes illuminats e clarificats
 dls. n. lums qui p̄ tot lo mon uagen illum
 nar e mostrar ueritat d' la sc̄a fe romana
 p̄tota tona q̄ sots lum e font d' uā m̄ce
 cō los xp̄iāns disputen ab los juecs serrayns
 e pagāns / los juecs serrayns e pagāns no hā
 lum te fe / car le salys uos q̄ ells no son en
 fe / p̄ q̄ lum te fe no p̄ten hāu p̄ ells matreyes
 ey cō lo lum te fe no p̄t illuminar lo lum
 entendre / e pus q̄ no lau en si matreyes m̄ lo
 yans qui ab ells disputen nois en p̄ten dar
 car la fe negun no la p̄t dar si no n̄re fill
 e uos. E p̄ cō ells no p̄ten entendre m̄ lōrs
 p̄lar ab lum te uentimēt q̄ la n̄ra fe sia
 uera ans ententimēt quāt lum ab ells
 se disputa d' la fe tantost p̄sen q̄ la n̄re
 fe sia falsa / e aco fan p̄ cō car la desamen
 e car uohren que uā no fes / p̄ que p̄ ab
 reyna ab totes mes forces / e si hanc p̄ null
 temps fui ne dix neguna cosa quecs for
 plaent / m̄ agradable que en aco me rebats
 guar d' / cō es a saber q̄ uos los m̄frels il
 luminets d' tal manā en fe q̄ la puxen ha
 uer en uos amar e coneyer / e q̄ tonets
 als yans gracia cō p̄ n̄re amor la sc̄a fe

uagen p'hy car e mostrar e pus q' tots quats
som no hauem mes .i. deu seyor . vna reyna
e vna tona q' tots ensens co es saber tots q'
quats homes ha en lo mon no haian mes .i.
te vna creencia co es la sca te y'iana / e basta
regina dls p'fects car massa na anats en
pene p'durable en ayi co los flums tels
aygues q' no cessen int e dia danar a la
mar / en ayi te pus q' lo mon es creat no
cessen gent's q' ignorantmet uan a foeh p'
durable e apenes es ne gun qui te lur sal
uacio sentremeta / p' quen son reyna fort
trista e despagada / e ia p' nul teps no seie
alegra ty q' ueia q'alcun remey by lia /
pres **D**olca regina . n . tresors ha en sca
igleya los quals uos deman a exaltacio de
te la sca te romana . lo .i . tresor queo de
man es tels lens t'porals dls quals ha
leigleya gran habudancia / lo qual es dat
a leigleya p' c'fuar e guardar la te e reu
brar lo sepulcre e les altres t'ies q' ha pou
tes leigleya . daqst tresor uos deman la
reyna p' tots teps d' qual sien fets guer
res coz porals als enemchs d'la sca igleya
e qn sia dada messio a fer monestirs
e mostrar diuiles lengatges aa qls qui
uolran anar preycar la sca te p' lo mon

laltre tresor regina es los santos homes q son
 sauis e tenots / car molts ne son q uolent e
 yrien py car p tot lo mon los euangelis
 sil leguatge sabien e si ere quils treme e
 p queo clam merce regina q aqsts . ii . tre ^{nos}
 lors me tonets e q no men digats de no
 car sui fets fort ne seria respagada / egets
 ure fill no ha donat de bates aquests . n .
 tresors n uol q sien ociosos / e co regina
 e es neguna cosa en q l esgleya puia tan
 le metre son tresor / mas en aquella cosa
 p q li es dat / e es neguna cosa millor q
 morir p la fe e tonar p la fe a honrar e ^{ne honors}
 multiplicar e cors e dmezs e tot si mateix
 E no ualre mes fer monestrs e nodru
 homes infants en aqlls monastrs e en
 amozar los de morir p la fe e mostrar los
 sciencies e lenguatges a py car la fe q co
 prar castells camps e uignes e cases e
 palafrens a los nebots e a los freres e petr
 e los serrahyns regina q son homes sens
 fe la nodrenen homes areyins qui uan
 plo mon ocure los reys els alts barons
 p honrar lur secta e p tonar la fe ro
 mana / e regina no men facats mes p
 lar e consentits a ma demada / car p cert
 nos fac saber q tel tresor d sca esgleya

no men t'och p pagada / car nom es veyan
res q'ly sia p'it ne q' sia retornat a la jutè
cio p que es dat / ploza orò e p'ga n'ra co
na que si en res de co q' haura dit haura er
rat que li fos p'ronat / car ueritat e sobre
gran coratge la falha ayi plar e la gran
uolentat que haura cō la scā fe fos honra
da **D**io dix lermista . n . sants homès
eiren qui amaueu molt la fe el e yalcaniet
e la honoz tella molt desiraueu / lo . i . da
q'ls stauē en . i . monestir on haura molts
sants homès e stauē en orò e en ploz e en
dejuny p co q' deus p los merits t'rimetes
gracia en lo mon pla qual la fe anas auat
e q' fos mes amada e honrada paq'ls qui
en ella e p' ella son tan honrats . l'altre l'v
anaua p' diuises fires damit e dauall e di
en a vns e a altres s' honrassen la fe e la
multiplicassen e ana als infels p' mostrar
la fe e ala desiraue p' la fe morir / si q' teu
li feu gracia q' p' la fe honrar e multiplicar
mori / on sobre aço es q'sto q'l daq'ls . n .
amaue mes la fe **P**ar la entencio q' la ga
lita d' baldac qui ere serraly scuy al ap
stol vn es letres en les q'ls tehya q' la lec
ta dels serralyb' ere multiplicada p' spala
e p' forza d'armes p' q' ell se maravellane

fi

erecōpta

molt d'apostoli e dels reys vans car ells no
 lien e cuydauen la fe romana multiplicar p
 armes de fust e de ferre / e car no son armes
 ab les quals sia comencada la fe catholica / la
 qual comença ab armes de fe e ab pccacio e
 ab martiri segons q es receptat e la uida dels
 apostols / on paco los fa a saber q la tenira q
 sien los vans retornats ala intencio q e en so
 hen en exemplar e honrar la fe ja no hau
 ran potter q exemplar la puyen . car de fallen
 d'entencio p q la fe nos pot araygar en ente
 cio strayna e q no sia de la natura m de sos
 comencaments .

De spanca

Lausor dix lermitta q es spanca
 Respos lausor e dix q spanca es
 de sirar hau les coses esteuen
 tores amables les — quals i
 par qs puyen hauey p algunes semblances
 e car nra dona es spanca d' iusts e d' pcca
 tores uolem loar nra dona de spca segons esta
 manere **D**e . i . drap de misericordia e de
 pietat dix lausor ha feta nra dona gonella
 cota e mantell uel e corona p tal que els pec
 cators la uegen sots abit d' misericordia e de
 pietat / la gonella significa contritio e la

cota cōfessio e lo mantell satisfactio e lo uel
pto e la corona de gloria / on cō los p̄cators
sguardan n̄ra tona en ari e reben la signifi
canca del abit d' n̄ra tona . Atunchi n̄ra tona
tona los tremet spanca d' pto e d' to car en
ari cō lo sol qui tramet la claredat a aq̄lls q̄
han uylls en ari e molt mls encara n̄ra tona
na tramet spanca als p̄cators quat la sguardan
ten sots abit d' misericordia e d' pietat mas
en ari cō lo sol q̄ no pot tonar la claredat a a
q̄lls qui no han huylls car no han ab q̄ la cla
redat puxen rebre en ari n̄ra tona no pot
tonar ni tremet spanca a aq̄lls q̄ no la ue
en sots abit de misericordia e d' pietat e q̄ no
siren en la significanca de la gonella / cota
e mantell uel e corona de q̄ n̄ra tona sentre
senya p̄ cō p̄cators la puxen ueer e q̄ ella als
puxa ptonar e tonar . **Q**uat lo p̄cator
se p̄net de los p̄cats e tremet a n̄ra
tona son menbrar entēdre e amar n̄ra
tona li tremet spanca ab la qual spanca
uest al p̄cator lo menbrar entēdre e amar
q̄ tramet a n̄ra tona . **E** si lo p̄cator tre
met a n̄ra tona son mēbrar entēdre e am̄r
ab pietat lontat granea p̄seueranca p̄ter
e les altres virtuts n̄ra tona tramet al p̄cator
spanca ab granea de lontat p̄seuerā

alls

poder

ca santetat e amor e les altres e si lo peccator
 nos penet' d' pccat' e tramet a nra tona son
 menbrar entendre e amar / nra tona ~~no~~ li t'
 met' contricio e temor ab q' ~~se~~ uest' son mebrar
 e entedre / e p la ptiapacio q' han menbrar e
 entendre ab amor / e p la ptiapacio q' han co
 tricio e temor ab amor crey la amor en lo
 pccator ab la qual ama nra tona / e atonchs
 nra tona li uest' despanca son mebrar ente
 dre e amar e enduu lo a cofessio e satisfacio
 p que lo pto e lo to d' la corona . **E** si lo pccator
 se despa p co co ha fets grans e molts pccats
 e menbra enten e ama nra tona / tantost li tra
 met' nra tona spanca / car lo pccator en quat'
 se despa toca la iusticia de deu q' puney los
 pccators . en quat' toca nra tona ab son mebrar
 entendre e amar / toca la misericordia e pietat'
 de q' nra tona es uestida / e la misericordia e la pie
 tat' d' nra tona han concordancia ab la iusticia /
 e en ayi lo peccator conteny se de despa en
 spanca / p co coz mebre e enten e ama nra
 tona / p q' segos aco dir lausoz a nra tona ne
 gun peccator no pot' scapar pus q' la uulla me
 brar amar e entedre / car tantost lo uest' d'
 spanca e pus q' l' ha uestit' despa ab ell sen
 ua sen ua e son pres roman **¶** Nra tona dir
 lausoz es spanca de tones ydues e ortens m

ab amor

fants e d'cauallers q's cobaten / e de marines
qui en la mar han tēpestat / e n'ra tōn es span
ca de tots aquells e aquelles q' atort son posats en
judici / e aquy es alleuat fals testimonij / e li es
dada mala fama / e n'ra tona es spanca de les
dones quāt son luxs fills malalts / e quāt han
malo marits / e n'ra tōn es spanca dls pobres qui
p la sua amor temanen / car p co com han spa
ca en n'ra temanen als richs almoyna p n'ra
tona / e quāt lo richs als pobres q' p n'ra tōn
temanen almoyna dien de no los pobres han
spanca n'ra tona / e amen mes esser pobres e ha
uer e spanca q' richs sens spanca car neguna
riqesa de diners castells uiles e ciutats no x
ual tant co fa spanca . E p co n'ra tona dix lau
sor ha plaer q' alguns homes e alcunes fembres
qui la amen sien pobres dls bens tēporals / p co
que en ella hagen spanca / car allats se fa mi
lor confiar en deu e en n'ra tona e en virtuts
q' en diners m' en riques m' en les altres coses da
q' est mon / e la raly p q' aco es car mes ha de t
granea d'bondat pseuerança potet santetat e
virtut e amor en lo cofiament q' les gets han
en deu e en n'ra tona q' en lo cofiament q' han
en diners possessiōs armes amichs jouent
seyn e les altres coses / enq' les gets mūdanas
han confianca a lurs necessitats p q' p raly

* dona

daco moltes uegates es uolentati d' deu e de
 nra tona q' les gentz hagen a uegates fretu
 ra d' les coses mundanes p' q' en ell hagen co
 fiamet e spanca. **C**lauror diu lermiya .ii. fra
 res eren qui amauen nra tona / el .i. reniua
 a totes les coses daqt' mon e fo pobre e ana p
 les portes q' ren almoyna p' amor de nra tona.
Elaltre fraire hauya habundancia d'ls lens da
 qt' mon / e p' amor de nra tona tonaua almoyn
 na a tots aquells q' p' nra tona la temanauen.
 on sobre aco es q' sto qual daqsts .ii. amaue
 mes nra tona. **R**ecopta entencio q' .i. pre
 lat hac - tengut longamet .i. castell a tort
 lo qual p' son gran poder hauya tolt a .i. caualler.
Esteuench se .i. dia q' l caualler uench tot sol
 caualcat' en son palafre e ses totes armes
 en la ciutat' on aqt' plat' estane / e uench de
 uant' lo plat' tot sol to' pus humilmet' poch' p'
 entencio q' l plat' agues pietat' / e diu al plat' a
 q' ltes paules. **S**euer longamet' ly guerre
 rat' ab uos p' q' p' forza d'armes uos pogues
 tonar dan e pogues cobrar lo castell que haucts
 tolt a tort' en pus ueig' q' forces d'armes cor
 porals no ualen contra nos recorre a l'armes
 spirituals e clam uos merce q' p' pietat' me re
 fato lo castell / e en l'ostia p' q' uos sots plat'
 ne espanca. **Q**uat' lo caualler hac dites

aq̄stes paules / lo plat hac conseil ab son ca
pitol si retre lo castell al caualler / acort fo
empres quel castell retessen al caualler / pus
q̄ ab armes lo demanaue dls q̄ls ell ne son
capitol nos podien defendre . Empo ans q̄
lo plat retes lo castell . 1 . q̄ ere dl' collegi e
dl' capitol dix aq̄stes paules . Seyer si uos
retets al caualler lo castell poras steuenir
q̄l caualler uos faca mal ab lo castell qui es
forts e ab lo qual uos pora tonar gran dap
natge / e p uentura uolras uejar dl' dan q̄
uos li hauets tonat / p q̄ nom par segura co
sa q̄ uos retats lo castell al caualler / e ual
mes q̄ ell tot sol haia dan q̄ si tots nos altres
loy hauem / lo plat e sos copayons mudare
lur entencio p co q̄ aq̄ll canonge hac dit e
fozen en uolentat q̄ no retellen lo castell
al caualler . Mas vn altre canonge q̄ ere lo
e te bona moa dix aq̄stes paraules . Seyer
lo caualler nos requer lo castell segos la
entencio p q̄ uos sots plat e req̄r uos son
dret ab huytat / luntat / e iusticia / e en tots
aq̄stes coses ha spanca / e totes han con cor
dancia ab la luntat / granea e les altres te
ren e d' nra tona / e uos seyer e tots nos
altres som p entencio toniar e suir la li
tat / granea e les altres ututs d' xru e de no

stra rōa. **E** si p aq̄tes coles a suir e hon
 rar e p estar nos e ure capitol en la en
 tencio ce ure otia e d' nre hauem psecu
 aone e tribulacions haur spanca en teu
 e hauram pacēcia si teu nos uol punir de
 nre testallimēts / molt / plach al plat e a
 tot lo capitol co q̄l sant hom dit hauram e
 lo seyr plat / feu uenir lo caualler al qual
 dy aq̄tes paules. **S**eyer en caualler / uen
 cut nos hā ura spanca car ab tal entencio
 la haurēts q̄ uencuda hā nra entencio e nra
 hūilitat / hā uencuda la entencio e l'ergull
 e la auaricia segons la qual haurēn nre
 castell tēgut / longamēt / e car la ura span
 ca hā uencuda la nra la qual haurēn en la
 força del castell tē tot / en tot / nos retēn lo
 castell. **e**mpo nos haurēn vna altra spanca
 q̄ nouellamēt nos es uencuda ab la qual
 nos uolem cōbatre co es saber q̄ possible co
 sa es q̄ uos uos uengets d' nos pus q̄ uos
 haurēts recobrat / nre castell / car gran dāp
 na porietz dar a nra gentz si fer lo uolets.
empo nos haurēn spanca en teu q̄ns auit
 e som apparellats de sofrir lo dāpnage en
 paciencia / car nos no som en aq̄t loch per
 guerrierar m p haur spanca en força d' fust
 ne d' ferre / mes q̄ te tot / en tot / nos cōfiam

en força de virtuts e d'ay qns aiut a cōquir
vra amor. **C**ā sius hauem dat dan q̄l nos
p̄tonets / e ayi p̄ en tot mon capitol uos
temanam p̄to e q̄ns p̄tonets hauem ne
en uos spanca / molt plaguereu al caualler
les paules q̄ hauya dites lo plat e dix q̄ uo
cuta eix ia força cozp̄ral p̄ la sp̄itual. e
que prometria e telya q̄ ja p̄ negun temp̄
no ferie tel mal q̄ pres hauya uemanca / an
q̄ tots tēps uolie suir te ion castell e daltres
castells que hauya lo plat / tostēps te sau
da / lo caualler recobra son castell e vich
longamēt en gran amor ab lo plat e ab tot
son capitol / steuench se .i. dia q̄ un altre ca
ualler feu uilania al plat e li oca .i. seua
ponge a gran tort. **E** lo caualler aq̄u lo
plat hauya retut lo castell gueriua ab
aq̄ll caualler lo qual pres e das e li tolech .i.
tels mellores castells q̄ hauya **P**rega oio
m̄a vna sots forma de spanca en esta manā /
espanca de uida dix oio a m̄a vna / ralye
naturā reā q̄ les coses q̄ son petites en lon
tat / granea p̄ seueranca / p̄ter / santetat / virtut
e amor ha gen spanca en lurs necessitats en
les coses q̄ son grans e nobles en lontanat / g
nea p̄seuāncia p̄ter / santetat / virtut / e amor
e les altres / e car en uos regina sta gran

uea d' l'ontat' e les altres / e en los peccadors sia
 tan petita / come regina quels peccadors en
 lurs cuytes t'bulacions e freytures hagen
 en uos espanca / car p la petita l'ontat' han fir
 tura e son en treball e en pill / e uos p'ia uia
 gran l'ontat' sots en habundancia d'alegria e
 gloria e seguretat p q' a ells se come d'au' spanca /
 e auos se come q' tonets aqlls coles les quals
 ells d' uos s'pen / car uia granea de l'ontat' e les
 altres es senyal a ells com a coles que son d'
 uos co quen espen e placius regina q' uos no
 defalgats a aquella semblanca q'ls tonets de
 spanca e complits alur spanca co als signifi
 ca la semblanca d' uia l'ontat' e les altres.

Regina los peccadors uos te manan p un
 quels prometis e als tonets grans tos e te gran
 utilitat e pfit' e pto uos te manen ab spanca
 e tos uos te manen ab spanca / e uos sots lurs
 spanca e tonets q' fairets / ptonar los ets e
 tonar los ets o q' fairets / si nols ptonats fa
 irets tort alur spanca e a la uia / car pus q'
 pto te manem ells mateix se cofessen q' han
 tort e peccat' / en quat' cofessen uitat' han dret
 en la uia spanca q' es ptonar / e uos regina
 no hauets poder q' puschats fer tort in falli
 ment / p q' adret' e raly uos come star / p queo
 come ptonar a aqlls tots qui han dret' en uia

spanca. Deus donchs regina quees coue pro
nar p natura de raly ara ueram q ha dels tos
quees demanen dar los ets o no si nels to
nats tort faiets a la natura d'la granea re
ura l'ontat e les altres aq coue dar p natu
ra, milles coles q les coles petites en l'ontat
remanen e les quals los son necessaries e
encara q faiets tort e pcat a la lur spanca
in qual han en uos e tort e pcat feiets a la
petita d' lur l'ontat q ha natura co requi
aia granea d' ura l'ontat totes ses necessi
tats e co regina e los blats quat han secada
ja requer natura q d'figen la pluja q sta en
los nuus e la pluja ja reqr p natura q uen
ga en los blats qui la han mester e car lo
i. reqr l'altre coue q natura face esser la o
bra de cascu p que par regina q uos tenats to
nar co q haucts pus queu potes tonar e pus
q a uos nes fetsa demanda e daco m' dret m'
raly nous pot escusar. **R**egina dir eio
leyem estar los pcators q leus auendrets
ab ells a la fi tot quat ells uos remanen
haucts a fer pus q en uos nan espanca
mes de mi q feiets q en uos lx spanca que
tonets .i. to quees deman p uos honrar me
brar entedre suir e amar e no p nequina
altra cosa. Aquest to es q uos tremetats en

lo mon

lo mon homes d' gran santetat i virtut i bonetat /
 saviesa e amor q' d' l' honoz d' uos e d' nre fill i
 l' agen de tot en tot cura e mebraca. Aqsts
 homes aytais dar los meu on / aces los uos
 teman car ja son necessaris al mon q's pert
 e gran teps ha q'l mon los ha mester / e molts
 homes son aqsts q' jous teman / car lo mon es
 gran e es mester q' sien tants q' p tot lo mon
 sien d' aytais homes / e aqsts homes uos teman
 q' sien tots teps en lo mon en ay q' quant ne
 morra .i. q' uos ne tremetats altre o .n. o pus
 e on mes fan mes ualran. Reyna donats
 me aqsts homes pus q'ls uos teman ab span
 ca / e pus q' e honranet d' uos e d' nre fill lo ^{a honoz}
 uos teman / ara parra Reyna q' usara mls de sp
 anca / o uos q'ls homes queq' teman me tonets
 lo jo qui tots teps de ma vida naveix en uos
 spanca / e p entencio d' nra honranca **D**ra
 cio dix l'ermita dues tones even q' seforca
 uen co' poguessen atrobbar vies e carreeres da
 mar nra tona / e la una hauya spanca en
 nra tona p entencio q' la amas / car spanca ha
 natura e pprietat q' faça amar la cosa d' q'
 hom esp haüer les coses desijates / l'altra tona
 tempa offendre nra ton p entencio q' la amas
 car temoz ha natura e pprietat q' a porta e
 co' q' amor / on sobre aco' es q' stio qual daq'

stes dues tones pres milloz manna en cōarū
amor d' m'ra tona **R**ecōpta entencio que
era .i. rey qui hauija molts enemichs strays
e puats sēs q̄ lo rey nois hauija dada raly
q̄ sos enemichs teguessen en .i. dia cōtra
lo rey cō hauija molts enemichs / y hac palbr
te pōze ion cors e satira . car nos sentia por
ne saueja q̄ contrastar los pogues / e p̄ga
m'ra tona q̄ li tonas uja e carrera cō ell se po
gues de sos enemichs defendre . **D**ementre q̄
lo rey p̄gaue m'ra tona en uolētat huench
que te tot en tot amas spanca e q̄ sos fill de
panca / e atones lo rey se forca tant / cō poch
d' haui spanca enteu e en m'ra tona / e en la
ūtut de spanca e de's alts ūtuts / on cō lo rey
hauija guerres treballs e adūlicats e no sa
bia qual consell hi p̄ngues / e ell recoria
espanca / e ab spanca q̄ hauija enteu e en no
stra tona e en ūtuts ell se aiudaua de sos e
nemichs / e ala fi nauja honor e vtilitat / car
la spanca q̄ hauija lo guardaua el saluaua el
cōsellaua el endrecava en tot co q̄ fehya . **D**
mētre q̄ lo rey estaua en aq̄sta p̄spitat e le
nananca q̄ ab spanca cōarū se uēch se q̄
rey caech en peccat mortal / car telcōnech
se e oblida la entencio p̄ q̄ hauija hauda la
spanca e no conech los lens q̄ p̄ spanca

li eren uéguts p q spanca se pti es luyá d' rey.
 Quát lo rey la uolia hañ ella tornau e de
 hya al rey q exis te pccat e cō lo rey no uolie
 exir spanca sen tornau e en avi estant lo
 rey en pccat tot dia fahya anar e uenir sp
 anca en tāt q .i. dia spanca dix al rey q era x
 molt hupada danar e de uenir e qda q auant
 nou podia se ferir p q ella li te hya q pus q tel
 se fos ptida ia no tornaria ans romandria x
 ab lo rey vna follá e falsa spanca ab la qñ ella
 no porria romani m estar ab neguna pso
 na . molt hac gran paloz lo rey d' les pau
 les q spanca li hauya dites e exis d' pccat e
 torna la amor e la amistat q esser solia tel rey
 e de spanca . . .

De continencia

De mana lermpta a lauloz q es
 cōtinencia . Resps lauloz e dix
 q cōtinencia es amesurat ata
 lentamēt da qllas coles te q
 lom se ten p pagat e car nra dñ es mare
 te cōtinēcia p acō dix lauloz uolem loar nra
 tona d' cōtinencia en esta mania . **Q**uát
 nra tona fo annūciada p langel gabriel
 e hac cōcebut p obra d' sant spit lo fill te
 teu atonchs fo plena d' cōtinencia car tot

son atalētamēt daq̄lles coses q̄ desirave fo
amesurat e egualat de l'ontat granea pleu
anca poter saueia amor virtut vitat glia
grāa santetat iusticia e les altres virtuts e
pprietats quia nra tona se cōuenen / on totes
aq̄lles coses foren ayi amesurades e egua
lates ab lo mēbrar entendre e amar q̄ nra
tona fo cōtēguda d' totes aq̄lles coses q̄ a l'on
tat granea e les altres se ptay e la rayl el fū
damēt de la cōtinencia de ualla de la obra e
la scā ciutat d' deu on es font d' amesurancia
d' l'ontat granea e mēt e les altres virtuts
e pprietats q̄ a deu se ptayen / en ayi q̄ la p
sona d' pare e d' fill han amesurada obra
de l'ontat granea e les altres en lo sant spū
en lo q̄ se esguala es afina es cōpleu lur
obra e lur amor e en figura daq̄lla obra en
ayi cōtēguda hac nra tōn cōtinēcia cō lo
fill d' deu hac rebu / en ayi q̄ d' totes coses
se tēch p cōtēguda e negun defallimēt de l'ontat
granea e les altres no hac en si materi
ya n en altra. On cō la figura de cōtinē
cia couēch q̄ respōgues al cōmplimēt de l'ous
q̄ es aq̄ll n aq̄lla d'ix lausor q̄ pōgues aef
mar la gran cōtinēcia d' nra tona **E**n
nra tōa d'ix lausor fo fet l'ome deu e en aq̄ll
l'ome deu foren cōtēgudes totes les l'ontats

graneas eles altres q son m ecr poten en les
 creatives . Car la humanitat d nre seyor
 teu ihu xst es cõplimēt e si d totes creatives
 en tota la bondat granea e les altres q es en
 les creatives tota respõn ala bondat grana
 eles altres d la humanitat d ihu xst / e en a
 qlla humanitat se te p cõtegua la deytat d tot
 quat ha cat / car tot lo ha cat a gloria e a
 honoz daqlla humanitat / e tot lo ha pporcionat
 e ordonat aaqlla humanitat / on cõ en aqlla r
 humanitat tan lwn tan gran tan sca hage
 tan gran cõtinēcia d bondat granea eles al
 tres q no pot ecr tota p home en est mon
 considerada m aasmada / e aqlla cõtinēcia
 sia forma ala cõtinēcia de nra twn q es q
 pugues aasmar la gran cõtinēcia d nra
 twna **E**n nra twna ha cõtinēcia d bon
 tat / car aytant m ha cõ se coue / e aco ma
 tey es te granea e les altres / e en la gra
 nea d nra twna ha cõtinēcia d bondat
 pleuancia e les altres virtuts / e si la en
 la bondat on ha cõtinēcia de granea eles
 altres / en ayi q en calcuna ha d altra
 segõs co q li coue / e en ayi quat es en la
 substancia de dms nra twna / en ayi es
 de fozes p ques seguex en nra twna ame
 surat a talentamēt e pagamēt d totes

cofes p̄ q̄ atonchs quāt m̄a tona era en lo
mon e era pobre e pobremēt infantaco
fill e pobremēt uylch en est mon. Demē
tir q̄ uuya d̄ tota aq̄lla pobretat se tēch
p̄ cōtēguda / e tot quāt son fill n̄ tonaue
en tot era cōtēguda / car abastaua a m̄a
tona q̄ fos maie te teu / e q̄ fos bona e gran
en ūtuts e en v̄ginitat / e en co q̄ tella uo
lia fer son fill se tenpa p̄ cōtēguda / e le sa
bia q̄ si son fill se uolgues belh p̄gre tonar
d̄s bens daq̄st mon mes q̄ no lin tonaue /
mas m̄a tona nō uolia mes / mas aq̄lles q̄
son fill lin tonaue / on queq̄ hyria als dien
dy lauloz d̄ la cōtinēcia d̄ m̄a tona / mas
quen hauya tanta / e tanta lin couēch ha
uer tid̄ q̄ la sua cōtinēcia fos font flum
e mar a totes altres cōtinēcies **L**auloz
dy lerm̄ta vna reyna e vna fembra p
bra p̄gauen m̄a tona q̄ les habudas te
ūtut te cōtinēcia / car molt la desirauen
hau en totes coses / e p̄aco es q̄sto qual
damdues falha a m̄a tona pus aq̄llos
hle ozo **R**ecōpta entōcio e dy q̄ .i. p̄
cep ana en la sc̄a tra toltra mar p̄ m̄te
cio q̄ dar mes fuyz teu en aq̄lla terra
tots los jorns d̄ la uya / aq̄ll p̄ncep me
na ab ell tos cauallers / lo .i. lo seguy p̄

Intencio q̄ en ell sun. suis teu. laltre cauall
 ler ana ab lo pncep p co car ere pobre e
 no hauna habundacia de ls bens tēpuzals.
 e p co que pogues uiure en lo mon honra
 dament ab lo pncep. segue lo pncep en q̄
 anas. lo caualler q̄ suia lo pncep p ente
 cio d̄ deu se tenia protegit d̄ totes q̄lles
 coses q̄l pncep honraua foa poch o tos molt
 mas laltre caualler fahya daco lo cotrar
 car p lles robes e carnes o p lo cauall q̄
 tonas al caualler q̄ suia p entencio q̄ fos
 honrat. lo caualler q̄ll no son tenia p pa
 gat m p cotent. ¶ Steuech se. i. dia quel
 pncep fo en vna batalla e los .ii. cauallers
 foren ab ell e plach a misericors deus q̄l pu
 cep moris p la amor en aquella batalla
 co lo caualler q̄ suia e seguia lo pncep
 p entencio q̄ fos honrat e q̄ pogues pas
 sar son tēps en lo mon viu mort. sen se
 poz ell fugi d̄ la batalla. ¶ laltre cauall
 ler hac paloz de mort e uech li en corat
 ge q̄ fugis quat viu fugir. son copau q̄
 li diu q̄ fugis ab. en tēps. Mas men
 bra la entencio p q̄ hauna fuit son seuz
 logamet e tēch se p cotengut. tel offic
 de cauallaria. lo qual es que caualler
 teu morir p tēps iusticia e p honrar

tu e son leyor trenal. E atonchs fer
entrels mfeels serralyms e auas ne n
molts e mori en la batalla. **C**ōfirā
oꝛe en la ūtut e cōtinēcia / e remēbra
cō poch es amada en lo mon / e com les
gente se tenen poch p cōtēguts d'les co
ses q tu los tona. E p cō tō en uolen
tat q's levas d' pgar nra tona e q levas
anar lo mon ala mala uōture / mas car
les gēts la hauien comunamēt / eleta a
pgar nra tona no gosa leuar son offic
car sil leuaia haia palyr que fos pun
da / e p cō oꝛo dy a nra tona estes pau
les. **D**olca regina dy oꝛo molt son tsta
e despagada / car les gēts daqst mon tan
poch amen cōtinēcia / car tant los ha uē
fill tonat e tant los tona q he sen tenir
en temir p pagats / car nre fill los ha
nat e'er lo q no hauien e e'er huma qui
es lo pus noble e'er q puia esser creat
exceptat l'esser dels angels / e encara
q nre fill los ha creats orilles plyr
e hulla puer / e uelha p or hmes nau
les e mans p fer hmes obres / e wa p
anar p hmes carreires. e als tonada
memoria p mēbrar e entenmēt p e
tendre / e uolentat p amar nos e nre fill

e als tonars plantes ocells besties e to
tes coses don prenguen vida e aqilles co
ses qils son necessaries. E encara qils ap
pella eis p'gua uir fill q' uagen hau' gloria
p'durable. E encara en demes q' uir fill
qui es deu ha p'la natura humana p' co'pu
va ab ells p'icipar en natura e en sembla
ca / on de totes aqilles coses reyna les gent's
daqst' mon nos tenen p' cotengutes e en
cara uolrien hau' mes si hau' lo podien / p'
q' w reyna deo lo sab car w no se d' queo
p'ch pus q' uir fill fa' ells mes q' no merxen
ne gran no saben / emp' pus q' axies q' les
gent's uolen q' ious p'ch a fer me coue q' o
prech q'ls tonets cotinencia pus q' uos sots
mare de cotinencia e pus q' a ells es neces
saria cosa la cotinencia / p'tal q's teguen p' co
teguts de tot co q' uir fill los tonat. **P**riato
la reyna los peccatzs haurien gran mester
cotinencia en menjar / uestir / guarpar / plar
e hauer castadat / e honramet' e en soferu
sam set' calt' fixt' / p'bzetat' e en totes les al
tres coses q' a cotinencia se ptanyen / e Reya
los peccatzs haurien cotinencia en totes
estes coses si de d'ns la aia de calcu haura
just' e amesurat' a talentamet' / d' bontat'
granea p'seruaça e les altres uirtuts / x

Car t'edins lamina coue estar la cōtinencia
e tēprat t'elig e pus t'emet sa semblança
en les coles t'efores passant aq̄lla semblança
p tēprat e amesurat remēbrar entendre e a
mar / donq̄s nos qui sots mare de cōtinēcia
plagues nos donar cōtinēcia als p̄cators de
dms lamina en ari q̄en lamina de cascu ed
calcuna tonallēts tanta de bontat granea p
seuerança e les altres v̄tuts q̄ sentenguesen
p otēguts. **S**aco maten faellēts a bontat a
qui tonallēts tanta de granea p seuerança e
les altres q̄ sen tengues bontat p cōtenguda
mas cō nre fill dona als homes e ales tones
belles faycons v̄ales benanances hom̄amēts
fills e filles e les altres coles no abasta sens
q̄ no to la cōtinencia d' dms lamina ans vos
dich Reyna q̄ on mes dñ de les coles tēporals
meys se tenen p otēguts pus q̄ t'edins lam
ina defall cōtinēcia p quem to Reyna gran
marauella d' nre fill car dona tāt d' co q̄
poch ual / e no dona d' co q̄ mes ual / e tē vos
me marauell Reyna car nolui t'hyts / e
encara q̄ fets m̄ p̄car d' co de q̄ nous t'um
ets fer pregar. **M**aria sc̄a qui sots ton
zella dona e regina ja lo mēbrar m̄ lentē
dre m̄ lamar de cascu e calcuna no sa cō
tengut / si en ell ha gran cantitat d' bontat

epocha d' santetat d' iusticia e te virtut on si
 en la gran cantitat de poter e d' pseuianca
 ha petita de l'ontat e d' amor ja nos tendria
 p' contengut de neguna testes coles / e saltes
 p' que p' co q' fall ne egualtat d' l'ontat gra
 nea e les altres / p' q' noy pot e'er cōtinēcia
 formada in sagellada in l'edicada / car en
 desegualtat nos pot penir ne arraygar / e
 pus un fill tona e no fa coz tonar los bens
 daqst mon / q' ual pus q' les grēts no han cō
 tinēcia / ans los fa mes d' mal q' de be e cō
 Reyna dix ozo / e si l'ome o la fembra ha una
 continencia d'ns l'anima pura ha un mcon
 tinēcia p' neguna cosa q' fos tesores / fos qn
 agues gran sobre habudācia / ho sobre gran
 freytura / ara posem q' sie .i. l'ome axi pobre
 q' no puxa e'er pus pobre / e sia malat de q'
 gran malaltia / e d' gran l'ontamēt e riqā
 que sia uengut en gran tesonor e pobretat /
 aqst aytal sol q' haia cōtinēcia ha una cō
 plimēt d' totes coles / en son menbrar en
 tendre e amar . E cō e no haue el allats en
 menbrar entēdre e amar un fill e'er e
 haun esser q' no pot perir / ne pot esser forcat
 e enganat / e q' es ab tot cōplimēt / e q' sap
 tots aqlls q' p' la sua amor treballen / enca
 ra q' aqll pobre fa cōtengut en menbrar

entendre e amar son e'er matey lo q' l'ha
u' no solia quat' res no cre e eucara q' me
hzara enterra e amara l'altra uida q' tot
teps dura en benaurca. **E** queo hyria
als dien mag q' sol. i. ioh'z aytal q' d'ns si ma
tey hana cotinecia / ual mes q' tots los homes
richs daqt' mon q' stan ses cotinecia / ans
uos rich q' on mes han meys ualen. **E**uy
na o to uie fill cotinencia o sen ley / e ia par
q' ab les coses qu' res no ualen sens cotine
cia cuyda fer star pagats. los homes daqt'
mon / e les melanes te gent' q' no han cotine
cia cuydan e'er coteguts en auistar e en a
bracar d'ners possessos amchs hon'ants
e a la fi car no han cotinecia on mes da
q'tes coses han e auisten en maior mo
tinencia calen e estan / e en ari stan fix
tinolos en esta uida e en l'altra. **E** **D**io d'v
hermita dues zones amauen cotinencia e
hauen ne gran habudacia / e calcuna a
maua tant' la cotinecia q' haura q' aytal
co' podia la guardaue q' no la pres. la. i.
la guardaue ab spanca e l'altra ab tepran
ca. **E** p' co' es q' l'ho qual dab dues les tons
guardaue pus fort' la cotinecia q' haura
E **R**ecopta entencio q' vna tona haura
cotinecia en caltedat' e no la haura en

tēprança / car. alcues uegates mēsaue e
 beua tant q mal li falya. Est uēch se. i.
 dia q la dona hac mal en son uentre car x
 massa hauija menjat. Dementre q la dona
 cōsraue en la tolor q sentia / ella mēbraue
 q quāt / se se ueme q ella hauija tēptacio de lu
 xuria q atones ella uencia la tēptacio ab
 ab cōtinēcia / e quāt hauija tēptacio de gola no
 uencia aqlla tēptacio ab tēprança / p q la dona
 se marauella molt fort qual cosa podria esser
 q ella uencia ab una uirtut. i. uia / e q ab altre
 uirtut / no podria uencer altre uia. Estant
 en ay la dona en esta cogitacio ella remen
 bra q atones quāt li uenia tēptacio de luxu
 ria q ella metia mes fortmēt / son mēbraue
 entēdoze e amar castedat contra luxuria
 q tēprança contra gola cō hauija tēptacio de
 mes a memar. **S** p aco la entēcio p q men
 braue entēcia e amaua castedat hauija ma
 ior uirtut contre luxuria q la entēcio q ha
 uia en mēbraue entēdoze e amar tēpran
 ça contre gola. **S** p co la dona daqu auāt
 quāt li uenia tēptacio de massa racmar o
 beure ella mēbraue entēcia e amaua tē
 prança ab grança de uicia p seuerança e
 les altres / e car tenaue grança de uirtat p
 seuerança e les altres / a son mēbraue entē

dre e amar uencia la tēptacio e acō seguya
tēpzanca. Estant la bona dona au esteuēch
se. 1. dia q. i. altra dona q era la uehyna uēch
a ella e demanah cōseyll cō pogues hau con
tinencia en son uestir / car molt tesuraue
q anas uestida hūilmēt / mas no ly podia aca
bar ab si mateixa tant hauna gran pler en
portar belles uestidures / e la bona dona li de
mana p qual entēcio hauna pler d portar bel
les uestidures. E la dona li respō e dire q la
entencio p q tesuraue portar humils uestidu
res era p q car son marit ne hauna a q
rija q pogues abastar a sos leuats uesti
ments e q nou podia longamēt man tenir
d altra part tesuraue portar belles uestidu
res / p q q les gents no a pcebesen la pob
tat de son marit si ella portauē humils ue
stedures / quāt la dona hac pcebutes les
dites dues entencions ella demana a la do
na q d cōseyll la demanaue q l ualia mes o
pobretat ab hūilitat o pobretat ab ergull
e la dona respō e dire q pobretat ab hūili
tat es bona / e pobretat ab ergull es mala.
uos rebets u dire la dona q la demanda li ha
ua feta. On p q uos consell q no mitets
entencio en uir membrar entencio e a
mar / en ay q la entencio p q uolets portar

bells

120

humilis uelstedures sia toñ en nre menbr
 entendre e amar / e la entēcio p q uolet
 uoluntat / ~~h~~ uelstīnēts sia suenta en nre
 mēbrar entendre e amar en ayi uos hau
 rets cōmēcia e hūilitat / e uencēts ergull
 e iōtinencia

De paciencia

D mana lermira ala uoloz q es
 paciencia / e kēps la uoloz e dny
 q paciencia es soffern passio en
 pau sens ira te coratge / dāqstā

paciencia en la uoloz uolem loar nra tona en
 esta manera **E**n aqll dia dā scā passio
 on nre seōr deu ihūyxt / soferi mort e pas
 sio hac nra tona la maior paciencia q nequ
 na creatura pogues hauer saul / son fill lo
 qual la hac maior / q entre totes les passio
 q tota les homēs qui son ne fan ne sofen no
 puen hau tanta de passio cō nre seōr deu
 ihūyxt hac aqll dia q fo batut / le mortier
 la creu / car a la sua carn nos couenia algu
 na passio pus q colpa no haia / e pus q la
 diuina natura del fill de deu haia pla aqlla
 carn / la qual carn era aytant / luy a passio
 segōs la pprietat / cō ere e es prop ala teytat /
 en la qual no podia hau neguna passio x
 mas car lo fill uolia honrar lo pare ab a

aq̄lla carn q̄ presa hauija / e p̄ q̄ la hūma
mitat / face tot son p̄ter en hōm̄ar la tēp
tat / q̄ tant / la hūma hōm̄ada q̄ uestida la
saura / e en cara p̄ q̄ q̄l hūma linatge fos
vermut / p̄ q̄ uoldh̄ sofrir passio / e la pas
sio conuench̄ eē tan gran q̄ respōnes a la
gran honoz q̄ li conuenie fer al pare teu / e
segons la recreacio / on q̄ p̄ria pensar ne
dir la gran passio q̄ n̄re seior deu ih̄u x̄st
soferi en aq̄ll dia q̄ fo mort / en la creu m̄la
passio q̄ li conuench̄ sofrir d̄la m̄lana e les
carn e la onta q̄ li faeren los julyx / e tota
aq̄lla passio sofrir ih̄u x̄st en pau sens ira
te coratge / p̄ q̄ agues la uirtut de paciēcia /
on segons q̄ la pena fo gran / conuench̄ esser
gran la paciēcia / e aq̄lla pena e paciēcia
respōna ala pena e ala dolor q̄ n̄ra tona x̄
nauja / en aū q̄ la vna passio respōna a
l'altra / e la paciēcia de ih̄u x̄st e d̄ n̄ra to
na se respōmen la una a l'altra . Car a n̄ra
tona conuenia q̄ agues passio e dolor ab pa
ciēcia e sens ira d̄ coratge / car plaer li
conuenia haū d̄ la mort de son fill / p̄ q̄
agues pau en son coratge e hagues la uirtut
de paciēcia . Encara q̄ pus n̄ra tona sa
bia q̄ a son fill plahya morir e la passio
soferir conuenia q̄ ella nagues plaer / on

e dolor

qui p̄ria

q' p'ua consirar ne dir co gran paciencia
 era cella te m'a dona q' era ab tan gran pas
 sio e ab tan gran pau d' coratge sens ira e
 sens tot peccat mortal e uenjal. ja la gran
 passio e paciencia no pogre m'a dona haueu
 sens q' la luntat no sostenes p' la granea p
 seueranea poter e les altres uirtuts / e sens
 q' la granea no sostengues p' la luntat pseu
 anca e les altres. En ay que la vna natu
 ra e p'rietat de calcu d' los comdecaments
 seligas ab laltre e q' la vna fos en laltre en
 tal maña q' la vna no defallis alaltre / mas
 car m'a dona era en ayi guarinda de dins
 la anima de luntat granea e les altres /
 p'co poch sostenir la passio q' hauija p'co co
 uehya morir son fill en la creu e poch ha
 uer paciencia e pau en son coratge sens
 ira e mala uolentat / e en ayi la passio
 e la pau d' ion coratge se respomen la .i.
 alaltre en aytant com tota la luntat / g
 nea e les altres se podien respondre la
 vna alaltre de dins la anima / e p'co de
 fores tiemetien la passio en lo coz e la
 pau romana en la aia ab paciencia. **Q**ua
 onta ela te sonoz q' m'e seyor ihuy'st fill de
 m'a dona suffer en lo mon d'ix lausoz qui
 la podia cogitar ni dir quats son los lo

homēs q̄ son en lo mon e q̄ foren de p̄ns q̄
fo lo fill d̄ n̄ra dona crucificat e mort e
quantēs l̄ntes e desonors li han fetes e
fan tots dies en co q̄ poch lo menbr̄n el
entenen el amen / e p̄ petites e m̄ls coles
se estan q̄ nol uolen menbr̄ar entēdre
m̄ amar s̄ur m̄ honrar / m̄ del esser q̄ls
ha donat / m̄ dels bens tēporals q̄ls dona m̄
d̄ la mort q̄ ha sostenguda p̄ ells nol li han
grat m̄ encara d̄ la natura q̄ lo fill de deu
ha p̄la en esse h̄me nos tenen p̄ honrats
e menbr̄n e entenen e amen ab gr̄anea ^{gr̄a}
d̄ mēbr̄ar entēdre e amar coles v̄ls mor
tals corruptibles incoles indignes d̄ eē
amades e dignes d̄ eē ayrates . e totes
aqtēs desonors e l̄ntes sofr̄ lo fill de
n̄ra dona e en totes ha paciēcia e pau d̄
coratge / e dona blat plantes aucels best
es plura e ros del cel p̄ co q̄ls homēs viue
on cō la paciēcia d̄ ih̄us̄t sia tan gran
come q̄ la paciēcia d̄ n̄ra don̄ la qual ha
en co q̄ uen lo mon son fill tan poch amar
s̄ur e honrar p̄ aq̄ls q̄ p̄ son fill e p̄ ella s̄
tant honrats sia molt gran e tan gran
q̄ res̄ona a la paciēcia d̄ son fill / p̄ que
d̄x̄ laulor no p̄ria dir ne cogitar la gr̄a
paciēcia d̄ n̄ra dona / p̄ q̄ men come se

lur

en

var d' la paciencia a loar. **C**lausor dix ler-
 mita en vna ciutat haia .i. mercader
 q' haia .i. fill q' molt amaua / mori lo mer-
 cader / e la bona dona nodu son fill ayi com
 poch a l'ones custumes / co lo ma cap fo gran
 e poch usar d' mercaderia p' ga la mare q' l'
 temetes en alguna tra p' mercaderia car
 uure uolie segons loffia de son pare. **E** la
 bona dona amaua molt son fill e no ha-
 ua mes m' nespaua mes haia e hac pa-
 lor q' son fill moris en lo viatge e p' ga son
 fill q' nos ptis tella / car tot lo maior plaer
 q' ella haia era en ell ueer e ytiapar ab
 ell / lo fill de tot en tot uolie anar en lo
 viatge / e aia si ana en lo viatge / e porta
 quary tots los diners q' li lexa son pare en
 lo viatge / mori e pre tot quat' portaua / car
 mals homes e robadors lo oaren e li tolgue-
 ren co q' portaua / a la dona uench a caler la
 mort d' son fill / e co haia pouit tot quat'
 haia ne portaua / e fo usada e moguda
 a un tant fortinet q' ges de paciencia no
 poch haia de la mort de son fill m' tals di-
 ners q' p' duts haia / m' negu' hom aco-
 noxtar no la podia / p' q' es q' l'ho si la wa-
 pre mes en preze son fill e los diners / lo
 en preze paciencia la qual pogre haue e

no la uolch haui. **R**ecôpta entencio e dix
q' vna dona era casta e hauija moltes bones
e custumes mas era mala / e quât la jma
na m' son marit / m' negun q' fos en la casa
no podien haui pau / ans los metia tots en
treball e en pena / si q' lo marit / e alcus d'
alberch nestreuenen en na e ipaciencia ha
uen paqll treball q' era en aqll alberch
q' ere molt gran. Estant aqlla dona en
aqll treball ab son marit e ab tots aqlls
daqll alberch / vn dia setreuech q' a .i. mer
cater q' ere uehy daqlla dona digueren
nouelles d'la mort de son fill lo qual era
mort en vna nau q' per en la qual lo mer
cater pre son fill e tota la mercaderia q' por
taue / lo q' mercater quât l'hy la mort de so
fill leua les mas al cel e dix q' tuq' li hauija
donat son fill e los d' mers q' portau e q'
beneyt fos deu qum hauija fet a la uolen
tat / lo mercater lo ha e beney deu e hac
paciencia e pau en son coratge / molt se ma
rauella la dona d'la paciencia d' mercater / e
demana li cō podia haue hauda tan gran
paciencia d'la mort d' son fill / e lo mercater
respos e dix q' la raly p q' ell hauija paciencia
d'la mort de son fill era p cō carlo hauija amat
totes uegates q' amau e p entencio q' no d'is

a amar fuir e honrar deu / e car aquella era
 la entencio p q̄l amauie / p co la virtut d'la en
 tencio li hauija donada virtut de hauir paciē
 cia. Com la dona fo uenguda a casa e entra
 p la cuyna tasta la olla si hy hauija sal / e troba
 que massa li hauija mes sal la sueta / e fo en
 ayri nada co se hauija acostumat p la q̄l wa tre
 cha la olla e feri la suenta molt malament.
 Co lo marit cuyda q̄ la uenda fos apellada
 no hac q̄ mejar / e repta la muller e dix li q̄
 ja no hagia ella hauda tan gran paciēcia co
 lo mercader si agues pout son fill / car d'la sal
 d'la olla no podia haueu paciēcia / molt con
 sira la dona en les paules q̄ li hac dites son
 marit / e remembra la gran paciēcia tel mē
 cader q̄ hauija pout son fill e de sos diners
 hauija pout la maior ptida / e dix entre si
 mateixa q̄ ella hauija paciēcia de tot en tot /
 o q̄ hauija impaciēcia d' si mateixa / en ayri q̄
 ab si mateixa se barallaria / p' car paciēcia
 no hauija / atones la dona ana al mercader
 fill d' paciēcia e p' gal q̄ la cōsellas co paciē
 cia haui / Respos lo mercader e dix a la do
 na q̄ paciēcia pot hom haui amant deus mes q̄
 totas coses / e amar tot quat ama penitencio
 a amar fuir e honrar deu / e en ayri com se treue
 q̄ hom p' alcunes coses ha na ete spagament /

en son cor en ço q̄ cōtrarietat toca hom p ço q̄
moga lym a nra. atonchs deu hom tocar cōtrari
etat ab cōcordança q̄ li es cōtrari / e deu hom a
iudar a cōcordança ab granea de lontanat pleuian
ca poter saulesa amor uirtuti santetat hūilitat
e iusticia e en ari cōcordança veng cōtrarie
tat e ue atonchs paciēcia q̄ ueng impaciēcia /
molt plach a la tona la doctrina q̄ li hauya ton
da lo mercader d' hauer paciēcia / e apres a
q̄lla mania q̄ dita li hauya e cōfesteueme q̄ li p
ma ira dalcuna cosa es uolia cōtrastar ab al
gun d' alberch / e ella en loch d' cōtrarietat
metia cōcordança / e metia en aq̄lla cōcordā
ca lontanat granea pleuianca e les altres / e en a
vi hauya paciēcia e pau en son coratge / be da
qui auant fo lona tona e visch longament
en benanancia ab paciēcia. **P**regar uol
ch ozo nra tona q̄ tremeses paciēcia en lo mon
e dire a nra tona aq̄stes paraules / pacient rey
na plena d' merce / gran necessitat es en lo mon
d' paciēcia / car en tant es multiplicada impa
ciēcia q̄ apenes es paciēcia en negun lome.
p queo clam merce reyna q̄ uos tremetats absti
nencia en lo mon / car abstinencia es .i. tel
començamets ab lo qual lym pot haur paciē
cia / car cōfesteue q̄ls homes son tocats a haur
moumets e ira e impaciēcia / e occurren er

gull auaricia enueja accidia ira inuicia e los
 altres comencaments de impaciencia / atones
 ue la impaciencia e no pot ueni la paciencia /
 car los comencaments se tarten massa los quals
 son huytat / larguea / caritat / suauitat / e iusti
 cia e los altres mas si uos reyna uolietis atones
 tremeire abstinencia / e q' l'ym en cōtinent / q' es
 nat / nos nos mogues a ira ne a ipaciencia /
 ans se abstignes tro q' los comencaments e los r
 habits de paciencia fossen uéguts / atonchs /
 hauria l'ym paciencia / mas no se reyna qual
 te falta les meu e d'ls homes ipaciens q' no es
 gens quary d' abstinencia en lo mon . E p co car
 te fall abstinencia en lo mon quat comença
 ra e ipaciencia lo mēbrar el entendre e la ira
 se uesten icontinēt / tels comencaments de ipaci
 encia e nos poten uestir dels comencaments de
 paciencia / p co car abstinencia no ue quat la
 impaciencia comença e en ayi dels comencaments
 de paciencia nos poten uestir mēbrar e entendre
 e amar . **P**aciencia es co p q' caritat
 pot uiure e ira morir e impaciencia es co p q'
 caritat pot morir e ira uiure . E ayi mātēy
 es gloriosa de les altres uirtuts q' ab pacien
 cia viuen e ab ipaciencia moren / e sis fan los
 uias qui uiuen ab ipaciencia e moren ab pa
 ciencia / e aco es p co car quat ue la paciencia

totes les uirtuts se uesten de la semblança e
ab aquella semblança uesten la obra de memo-
ria e del enteniment e de la uolentat / e atóch
uicis ne impaciencia no han poder en l'ome.
S quant ne la impaciencia tots los uicis se ue-
sten es a colorer de la semblança / axi com color
daygua q'en lo vi se uelt color de uy . **E** p qe
tots los uicis seguieren la impaciencia . e atóch
no han uirtuts poder en la obra de la memoria
e del enteniment e de la uolentat / car ja son a
colorats e còpreles d'altre semblança / e ja son
fets d'altre semblança / e en tot aço reyna no
ha molt a fer / mas queo plagues influir la
semblança de uia paciencia ja jus entre nos
ab granea d'ontat poder p'seruanca e los al-
tres / p queo clam merce Reyna q' daquella
font de paciencia q' es en uos trametesca
entre nos habundancia de paciencia p' co q'
les gents aguessen pau los ungs ab los altres /
e q' tot lo mon fos en estament uestat de
paciencia caritat e amor **E** Vos salets
reyna q' en l'ome totes les parts estan d'us
ell passiuues e elles seyn actiu sobre elles
car ell mou son peu a anar sa ma a obrar
e los huylls a ueer e la anima a membrar
e axi dels altres powers del cors . **E** impo en
cascuna de les parts o de les potencies de que

lome es auultat e cōpost ha parts actiues
 e passiues / e lome ab les parts actiues mou
 les passiues a haū passio ari cō ab la potē
 cia motiua ab q̄ mou la potēcia mouable e
 ari cō ab uisibilitat ab que mou uisibilitat
 a alguna cosa eē uista e ab amatiuitat
 ab q̄ mou amabilitat a eē amada alguna
 cosa / e tot reyna es obra e natural moumēt
 on quāt se steue que en lome nra e ipacien
 cia aq̄ll lome es tot enclinat a sotsmetimēt
 a passio / e en tots los ptezs es ligat a fer
 mal e a dir mal / e a menbrar entendre e
 amar mal / car tot les cōpze de passio e nos
 sab q̄e fa m q̄e diu p̄a faria a ligat e a pu
 dre ari cō a lome tot q̄ gite ptes / mas q̄
 quāt se steue reyna q̄s homes stan cots a
 bit de paciencia / a rones og lome franchise
 gous la natura / e ha libertat de moure sen
 pu e la ma a rones obras e a rones carities
 e los hulle auer coses honestes / e sen men
 brar entendre e amar a rones lones uirtutes
 e amables / e nos reyna q̄ ab una pecha de
 paciencia potets fer estar en ari franchise
 los homes a fer lones obras e lones / los estar
 ptes e ligats sots habit de paciencia /
 a reyna dir ore q̄ no pt re uos e come q̄
 re hy facats / e si no tot lo mon es p̄tut

120

e enuísat de sa natura / e par q̄ noy haia se
myor m̄tōna d̄ cellaia cura in de sa utili
tat̄ sentit̄ m̄ta. **C** Dio d̄y l̄er m̄ta .i. lo
escuder̄ haia mal̄ sep̄oz e vna bona tonzel
la haia mala terra e calcaū taq̄sts .ii. pie
gauen̄ m̄a tōna q̄llo tōnas paciēcia . e
p̄ eo es q̄llo a q̄l d̄ab̄oz eia maior m̄ster
paciēcia. **C** R̄ cōpta ent̄cos q̄ .i. rey a
vna festa de m̄a tōna tēch̄ grans cort̄s e
.i. dia cōuida gran re de religiosos e d̄ vi
uerses ordens . Ap̄s q̄l rey hac m̄m̄at̄ e
foren en vnes paules e altres / cōtraf̄ se
mogue auāt lo rey eis h̄rens entre .ii. re
ligiosos / e lo contraf̄ eie t̄oz cas̄re loane
son orde e la .i. t̄eis fr̄ares t̄h̄ya mal̄ tel or
de de l̄altre fr̄are . A q̄ll̄ altre fr̄are excusa
ue son orde / e no de h̄ya mal̄ tel orde de l̄alt
fr̄are . a q̄ll̄ fr̄are d̄ loane mes son orde q̄l
orde de l̄altre fr̄are / e d̄ de h̄ya mal̄ de l̄orde de l̄
altre eie impaciēt̄ p̄ la q̄l impaciēcia t̄h̄ya
f̄lles paules l̄altre fr̄are qui excusaua
son orde eie paciēt̄ e plaua ab humils
paules e qui eien paciēts al rey e a tot̄s
los barons e als cauallers q̄ dauant li
estauen . **C** Olt̄ cōf̄m̄ lo rey en la mana
d̄ab̄oz los fr̄ares qual era la rāe p̄ que
hauien tan d̄uisa manera e tan contra

ra e uoldch saler a part la intencio d' cascu
 p q' eren en orde. E pla p'namet ab lo fra
 re impacient e temana li p' qual entencio
 ere entrat en orde. E per dir lo frare la
 entencio p q' lo son entrat en orde es p co q'
 w haa honoz en lo mon e car no ueig q'
 los reys nls altres barons facen a negus
 homes tants conramets co fan als homes
 religiosos. Car .i. religios q' fa fill d'un ho
 me pobre e de vils genty siura e menige
 ra ab lo rey a la taula e fa .i. caualler o
 noble burges q' ja no gosara seer ab lo
 rey a la taula m' en .i. banch ab ell no sui
 ra. Encara q' .i. religios pycara e fer
 la scolar a mil o a .x. milia plones. e tra
 co ques uolra p q' p' q' sta entencio e p x
 moltes d' altres ques ptayen a honramet
 son entrat en orde p ques coue q' yo ten
 ga honrat mon orde de mon poter. E p
 aco fuy fortmēt despaga co aqll frare
 q' la ueest' star com a nra copane lo seu
 orde ab lo meu. Com lo Rey hac sabuda
 la intencio p q' frare ere entrat en orde
 ell apella l'altre frare secretamēt al q' e pla ab ell
 dir que ell lo p'gaue q' n' dignes la inte
 ncio p q' ere entrat en orde e lo frare li
 respōs coue q' ell ere entrat en orde p en

tencao q̄ m̄ls p̄gues amar e s̄uir teu.
Car viayres liere q̄ m̄ls p̄gues s̄uir
teu en orde q̄ en lo mon / e m̄ls p̄die ēr
semblāt a ih̄u x̄p̄s en p̄bretat humilitat
ōio en la religio q̄ fore religio. Molt pla
ch al rey car hac conegut co p̄ q̄ la .i. fra
re hauya impaciencia / e laltre paciēcia / e
dix al fraire d̄ paciencia q̄ tot lo mon se p̄dia
p̄ defallimēt / tentēcio / car les gentz no la
bien ques era uera entencio. E p̄ co no
saben les gentz usar d̄ uirtuts m̄ p̄den
amar entēcio car no la coneyen e lo fraire
atozga al rey les pauies q̄ tehya e pla al
rey tentencio p̄mera e segona e com en
tencio falha a tractar aces p̄ una mania
aces p̄ altra. E tant pla al rey de inten
cio q̄ al rey conech q̄ al fraire hauya coneyen
d̄ia uirtut d̄ entencio / e coneyen una uir
tut / quāt era p̄ma e laltre segona. E p̄
co lo rey p̄ga lo fraire q̄ anas p̄ lo mon
v̄yant e mostrāt a vns e a altres entē
cio / e la mania segona la qual les gentz
usar ne coneyen e lo rey ferra al fraire
e a son cōp̄rio ses respectes / e lo fraire hy
d̄lema ab q̄ plagues a son maior. E lo
rey araba ab son maior d̄ fraire q̄ al fraire
anas p̄ lo mon segōs la mania q̄ dita ha

quāt era

uen e aq̄l frare ana plo mon e fo p̄p̄cator
 t̄nt̄cio e feu molt te le en le mon .:

De pietat

Lausor d̄y lerm̄ta q̄ es pietat.
 Relus lausor e d̄y q̄ pietat
 es co q̄ tona passio e tolor te
 corat̄ge p̄ aq̄lls quib̄an firey
 tura e son en tribulacio. **E** car n̄ra tona
 es piatosa p̄ co uolem loar n̄ra tona te pi
 etat en esta māna **E**n aq̄ll dia q̄ n̄ra
 tona uin penit son fill acotar e clauar en
 lacru e mozu hac tanta te pietat e tolor
 e te passio te son fill q̄ granea te pietat
 tant co poch se estes en n̄ra tona en ari
 q̄ la granea. **I** poter te pietat nos iugien
 mes estandre ans freien tot lur poter a
 multiplicar pietat en n̄ra tona p̄ co q̄ n̄ra
 tona p̄ la gran pietat hagues tota la ma
 ior passio e tolor q̄ granea m̄ poter iogue
 ren tonar e multiplicar a co d̄y lausor co
 uench eller segos natura te valp car po
 nre seoz ih̄u crist haia la maior tolor
 e passio q̄ podia ēer e tan gran tolor e pas
 sio haia tementie moria q̄ granea m̄
 poter no iorien mes tonar m̄ sostenir p̄
 aq̄os couench q̄ la passio e la tolor q̄ n̄ra

un haura respungues a la passio e dolor
d' son fill. Espaco conuench esser tota la
maior pietat q' esser podra aquila d' nra
tona / e tan gran pietat fo aquila q' nra to
na hac aquil dia q' tot conuench respondre a
tota la pietat q' a nra tona conuench haue
daquill dia tiv al dia del iudici la qual conue
nhara nra tona dls pccadors e dels iusts q'
phurien si la pietat d' nra tona nols soste
me. On co la pietat d' nra tona hana tant
a respondre segos q' dit hauem qual es
toncs aquil m aquila qui ingues cogitar
m dir la gran pietat de nra tona. Quant
me seuz ihuyt mori en la cruz e nra
tona stava de ius lo hzac, de son fill que
hya son fill de corer d' gotes d' aygua e
de sanch e lagremes de los huls p' angu
va d' la mort. Atonchs uema yn glay yn
lanca de passio e de dolor ferir lo cor de
nra tona al qual conuench sentir la dolor
e la passio de son fill / car aquil glay e aquila
lanca partra de la dolor e de la passio de son
fill e ficades en lo cor de nra tona en tant
q' la ygua de lo cor de nra tona puana als
huls e de corra en lagremes e en plors
e fora morta nra tona p' la gran passio
e dolor q' sentia sino fos lo plaer que sen

tia e haia quāt son fill moria. Car nra to
 na sabia q̄ son fill haia plaer de morir car
 si no uolgues morir no moria mas uolie
 morir plomrar la reytat q̄ tant haia l'pn
 rada la humanitat e enera p recitar lu
 malinatge e car nra dona coueme q̄ aques
 tot plaer d'co q̄ son fill haie plaer li couenia
 hau plaer d' la mort de son fill p co car re
 creau luma lmatge la q̄l recitacio era
 agradable a nra dona p co car es pietosa.
 On cō la passio e la dolor couench eē en
 nra dona e lo plaer q̄ dit haueu e la passio
 ere tan gran q̄ p lo plaer no minuaue ni
 la grācia no destruyā lo plaer q̄ nra dōa haia.
 emp lo plaer q̄ nra dona haia. Costema
 nra dōa q̄ la dolor ni passio no la auceha.
 Q̄ es tuchis q̄ pogues dir com gran piē
 tat es cella q̄ nra dona haia aquell die q̄
 son fill moria. **M**ira dona dir laulor a
 ra quāt es al cel ha aytant gran pietat
 deis peccadors cō haue temētir q̄ ere en lo
 men mas ne ha passio ne dolor e acō es p co
 car es cōpresa de gloria tota la lōntat gra
 nca p seuaica e les altres virtuts en aque
 sta es pietat sobre pietat q̄ sia sens passio
 e dolor e q̄ sia aytan gran cō era en aquell
 tēp q̄ nra dona ere en lo men e haia pi

Hō bona g

pietat e dolor d'la mort de son fill e de la mort
de ls peccadors. ni nos coue dir q' nra dona a
ra co' es en lo cel sia m'nuada de pietat / car
si era m'nuada sia en son m'nuamēt' d' pietat
m'nuada la uida d'ls peccadors q' ella cōfien / car
la sua pietat los solte a uida els aporta a tal
port q' uenen a penitēcia e a saluacio en lo dia
d'la mort. **O**n quis uol marauellar d'la gra
nea de pietat uengua auāt' dir lausor e ma
rauellar la d'la gran pietat d' nra dona /

Lausor dir iermita vna dona hauija
gran pietat d'la pietat nra dona hauija quāt'
son fill uehya morir en la creu / e vna al
tra doni hauija .i. fill q' molt amaua al qual
hauija .i. caualler mort son pare e q' era
marit d'la dona. Aqll caualler atroba la do
na q' anaua ab son fill a l'egleya on anaua p
gar nra dona q' li p'ntas son fill e q'lli guar
das de ls mans d'aqll caualler q' son marit
li hauija mort a gran tort / lo qual caualler
ua pendre l'infant e dauant la dona lo
golla / p' q' la dona quāt' viu son fill pendre
e ocurre hac molt gran pietat de son fill
on sobre aco es q' esto qual de les dues dones
hac maior pietat. **L**e cōpta entencio e
dir q' vna dona amaua molt nra dona / a
q'lla dona era molt deuota e estaua molt

en oro

en ozo p entencio q mes pogues amar no
 tra tona. Car on mes la p gava mes la me
 braue e la entema / e on mes la mebraue
 e la enteme mes la amava / p q la tona p
 entencio q molt la pogues amar la men
 braue e la entema en la ozo ep entencio q
 molt la pogues menbrar e entedre me
 braue e entema co mes podia granea te
 luntat p se uianca pter sa uela amor v
 tut iustat satefat e iusticia e les altres
 ututs. Sab la granea q mebraue e ente
 ma totes aqstes coses multiplicau e cre
 xi la amor q a nra tona hauija. Vn dia sel
 teuech q labona tona estau dauat laltar
 elguardaua en la creu e conuinaue co nre
 sepr ihu xst moria deuant nra tona / e co
 nra ton plozaue p la pietat q hauija d la
 mort de son fill / a questa tona atones hac
 pietat d la pietat d nra tona / e impo no
 plozaue p q la tona conech q no hauija x
 gran pietat / e colira q l era la cosa q la
 empayatu e q no plozaue. Catonchs ella
 mebra q tementre ella sguardaua en la
 creu algunes uegades li anaue son cor en
 vn fill q hauija lo qual eix anat en vna
 longa terra p mercaderia. Catonchs
 labona tona p entencio q pogues plozar

consura e ymagma q̄ l'om li pingues e li
gas son fill e q̄l escorxas e q̄ son fill cridas
ā la mare q̄ li aydas. **E** adonchs la dona comē
ça a plorar pla pietat de son fill e en apres
mudas aconsurar la mort de ihūx̄st/ e plo
ra p̄ aq̄lla mort d' ihūx̄st longamēt/ e de
la passio q̄ nra dona haura hac gran pietat/
en daquy auant/ p̄s la dona en custuma q̄
cō no podia plorar en la oïo ella ymagma
ua la mort de son fill segōs q̄ dit/ hauem.
E adoncs ella ploraua e puis daq̄lla yma
gnacio ellas mutauē ab aq̄llas lagrimes a
ymaginar la passio de ihūx̄st/ e la dolor que
nra dona naua. **E** en ay la dona plorauē
totes les negates que s uolia e aytant/ com
se uolia/ empo nos tema p̄ pagada cō p̄ aq̄lla
mana venja a plorar pla passio de nre seor
ihūx̄st/ car neyayres li era q̄ no amava molt/
nra dona pus q̄ plorar li couenia ymaginar
la mort de son fill/ e p̄ gaue nra dona q̄ li o
nas gracia q̄ sens tota maella e sens tot una
ploras p̄ la amor. e nra dona tota aia nra
cor e q̄ la p̄ gaue p̄ cor cor ab bona itencio se a
iudaue cō pugues plorar en la oïo. **C**ome
ca oïo apgar nra dona e dix aq̄tes paules.
Piatola Reyna vos sets font/ fluro e mar d'
pietat/ e car li sets p̄ch uos de oïes d' pietat/

5 bona arte
tendy.

fjo.

carpus q̄ hauets pietat/ et ue quen haats les
 obres/ e les obres te pietat/ son Reyna q̄ uos
 p̄guets uir fill q̄ li p̄na pietat/ te tots los ho
 mēs qui uan en foeh p̄durable ignorantmēt/
 com son serayns iulys trartires e ls altres
 pagans. Tots aq̄sts reyna han fixtura te fe
 e te sciencia/ e hauren mester l̄omēs sauis e q̄
 fossen yans a los mostrassen d̄itat/ te la sc̄a fe
 romana/ daq̄sts l̄omēs reyna uos p̄ch q̄ p̄ pi
 etat/ e p̄ merce los nos trametats/ e q̄ p̄ tot
 lo mon los scanpets/ car gran m̄ce faitets/ e cō
 firats gliola cō gran pietat/ es aq̄sta q̄. i. l̄ome
 sia viu e mort/ te fam te set/ e te firt/ e q̄ sia
 ala porta de. i. l̄ome rich qui en la casa ha
 molts draps e molts diners e moltes uantes.
 Sen ar reyna es gran pietat/ e molt maior
 pietat/ encara q̄ en la sc̄a esgleya sia tant/ sau
 l̄ome e te uot/ e q̄ls l̄omēs m̄fecs nagen tan
 gran fixtura/ a reyna e p̄ teu no sia monets
 los sauis yans a te ueno e a amor e a pietat/
 e nagen p̄ tot lo mon fructificar e receptar
 los hom̄amēts tel fill uir e los uirs **C** Rey
 na molts son los c̄lmatubs q̄ son te uat
 d̄la fe romana los quals son grechs/ hermi
 nis iacobins nestozins ioziāns e los altres
 calcu daq̄sts reyna cuyda eē en via d̄ ve
 ritat/ e ho pensaue q̄ fos desinat/ te ueritat/

no estaria en la error e q̄ esta e es gran pie-
tat/ reyna q̄ la sgleya romana ha ja p̄dutes
tantes regents/ car mes son los cismatics
en aq̄st dia q̄ no son los latins/ on plagues
uos reyna p̄ pietat/ e p̄ merce q̄ moguessets
lo cor d̄l' sant' pare apostoli e dels cardenals
los cōpaysos cō a recobrar los cismatics fa-
essen q̄ que poguessen/ car molt hy poten
fer si hy uolen consurar/ gran pietat/ e coloz
es reyna q̄ls cismatichs uos tenguen p̄ ma-
re te pietat/ eus amen eus honzen e q̄ ua-
gen en foch p̄durable. A reyna e daq̄ tu-
re exir tan gran crit q̄ tot lo mon hy teu-
re hoyz. **E** ari comença ma coloz e son en
tan gran esticia q̄ quany no uolgir eē ar-
ada e ja tant no uure q̄ sia alegria ni paga-
da t̄o q̄ consell sia pres a recobrar los cī-
matics e a donar lus conexanca de vitat/
e si aq̄lls la sgleya romana podia recobrar
leugera cosa li sia daq̄ auant a cōq̄rir e a
conuertir totes les gentz altres q̄ sien de le-
nant t̄o a p̄ment. **Q**uio sa reyna molt
son los mals yans q̄ son en la lengua latina
e la malea daq̄lls e maior e pus dāp̄rosa
q̄ no es la malea q̄ es en les gentz q̄ son dal-
tre lengatge/ on q̄ sa reyna haurets ne ja
pietat/ car firtura han de santetat/ e en

tribulacions son d'vicijs e d'pecats e reguer
 res les q̄ls han entre si materalres. E reyna
 aytant cō ells son pus peccatozs aytant seiets
 uos pus piadosa sin haueys pietat / e car uo
 stra pietat es tan gran q̄ no pot edr maior -
 veus touchs homes grans peccatozs d'q̄ pres
 hau merce gran pietat sius uolets / e en tat
 quels apztes alones obres / mas uos haueys
 pietat e ells son en firtura de virtuts e en
 bulacio de vicijs e no es quin haia pietat /
 ha reyna pus q̄ lots piadosa haia pietat
 e no tay auos q̄ls puniscats nls leyets star
 en firtura men tribulacio / car jutjar no
 es de lre officia ans lo es pronar e pgar p
 justs e p peccatozs / e p aco lots assignada a
 ellr cella qui lots e leyats a nre fill jutjar
 e fer a la uolentat e nos entremetats de
 son officia / **F**ellona fo ozo e sino temes tant
 nra tona diguere tella moltes paules x -

Coro dix lermira vna bona tona p̄ngue
 ren sarrayns ab son marit / son fill e son fra
 re / e los serrahyngs teuant la tona eme
 taren e auciereu son marit e son fill e son
 frare / la bona tona q̄ a cascu haia gran a
 mor haueys tels turmets e de la mort de cal
 cu gran pietat / e paco es q̄sto d' qual te
 tots m. terna hauey maior pietat / **C**he

101
cōpta entencio q̄ vna dona hauya gran pie
tat p amor d' nra dona / e paco cō uehya los
pobres els homēs qui hauyen ālcunes tribu
lacio's ella nauya pietat / e fahya aa q̄lls al
moyna e aiuda en tot q̄ podia / e on maior
almoyna e letors fehya mes axya en ella
pietat / e on mes de pietat auya mes auia
ua nra dona . **E**stauēch se q̄ . i . dia la bona
ton̄ consuaue en la granea d' pietat q̄ nra
dona hauya cō son fill moria / e cōsira q̄ nra
dona hauya pietat d' son fill cō lo uehya mo
rir e hauya pietat d' si mateya / car sostema
tan gran dolor e pallio p la mort de son fill.
dementre q̄ la dona estaua en esta consue
raco . i . tonzella q̄ ella tema li dir q̄ apel
lat era de menjar / e la dona uench a la tau
la on uyu belles toalles e molt pa e copes
d'argent e molta de manna / quāt la ton̄
se fo mesa ala taua ella consira en la po
bretat q̄ nra dona hac en lo mon . **E**atōes
la bona dona cōcehe de sig de pobretat / p q̄
q̄ fos semblant a nra dona en pobretat pus
que la uolia semblar en pietat . **E**n apres
cogita cō poria haui pietat de si mateya /
car nra dona la hac de si mateya al dia
de la pallio . e atōnes la dona uola q̄ tonas
tot quāt hauya p amor d' nra cō als fo

bres q̄ han fretura dls bens tēporals e q̄ adēs
 quāt se seria de tot quāt hauna te serida po
 ra hau pietat de si materia atonchs quāt hau
 ra alguna fretura. On atonchs la bona to
 na dona tot quāt hauna als pobres de ih̄u x̄st
 e ana p la ciutat pobremēt uestida e q̄ren al
 moyna av com los altres pobres e hauna pie
 tat d si materia quāt hauna fretura dels bens
 daq̄st mon e ab la riq̄a q̄ hauna dels bens spi
 tuals ella sustātana la passio q̄ hauna p la
 fretura dels bens daq̄st mon. En avi labo
 na dona visch longamēt en aq̄lla ciutat
 e dona bon ex̄pli a richs e a pobres .:

De consolacio

Divina hermita a lausor si
 labia q̄ es consolacio. El sp̄s
 lausor e d̄y q̄ consolacio es co
 q̄ dona remey valguis greū
 ges p alguna satisfaccio. Daq̄sta consola
 cio e d̄y lausor uolem loar n̄ra dona en
 esta manā. En n̄ra dona d̄y lausor ha
 consolacio de iusts e de peccatores ab granea
 de bonitat p seuerança e les altres virtuts
 car moites negates algus homes son
 consolats ab penes d satisfacciōs q̄ hom
 los fa mas la consolacio de n̄ra dona totes

uegates es te grans coses e te nobles p
q̄ la consolacio cone e d̄r gran. Consola
n̄ra dona los iusts con son desconsolats p
alguna injuria q̄ hom los ha feta / p̄ co car
p̄ten alguēs uegates diuers o parents
o son malats e n̄ra dona los consola els
usita ab bonea granea p̄seueranca te
virtuts ayi com lome iust q̄ es descon
solat algunes uegates quāt algun hōe
ergullos li deu vilania o la lita o li tol al
guna cosa tel seu / e n̄ra dona trametli
paciencia humilitat e mēbranca d̄la
passio de son fill e d̄la vilania q̄ u fo feta
lo dia d̄la passio / car a gran tort e a gran
onta faeren morir los iusts en la creu sens
colpa q̄ nols hauiā. **E** a t̄nch̄s aq̄l home
iust es consolat daq̄lla usitacio q̄ n̄ra do
na lita en son coratge e ha plaer q̄ sia p
iusticia paciēti e humili e que haia al
guna semblanca de son seŷor ih̄u x̄st q̄
ay i fo paciēti e humili a d̄ia d̄la mort.
E si lome iust pert diuers o p̄ncs
o est malalt tantost la consolā n̄ra do
na ab la uolentat d̄ son fill / car tramet
al p̄ccador mēbranca pla qual mēbra
q̄ deus uol tot quāt uol ab iusticia lon
tat granea eternitat p̄ter saueca

amor virtut e les altres / e car los dimes
 q'ert l'ome just o les possessiōs ois pa
 rents ly samtat e avi tel's altres coses
 tot li steue p uolentat de deu / e aqlla uo
 lentat es tona d'la uolentat del hom just /
 p q' uoler del home just se cōsola en lo
 uoler de son seyor q' es just / e avi lo uo
 ler del hom just es iust e ha semblan
 ca ab la iusticia d'la uolentat de son seyor /
 e pace ney en lo uoler d' l'ome just / e
 spanca paciencia amor virtut ton ney
 consolacio ab alegrancia e ab obediē
 cia en tal manera q' la tristicia ne la
 consolacio no han senyoria ab lo uoler
 daquel hom q' a nra tona temana con
 consolacio de son dāmage / ans se faue
 moltes negates als homes iusts qui son
 prens algunes coses daqst mon han pla
 er q' los pren p la gran consolacio e ale
 grancia e spanca quey troben / e eua
 ra quey coneyen lurs fructats e lurs
 infermitats e la poca uolentat e ualoz
 d'ls coses mundanes **Q**uant lo pecc
 tor es deconsolat daqun peccat q' ha fet
 e ell membre enten e ama nra tona /
 en avi q' en son menbrar entendre e
 amar met la uolentat granea pleuan

ca potet sauea amor e uirtut de nra dñi
en continēt lo visita el a cōsola nra tōa
ab spanca d' misericordia e te pte / car ena
qlla spanca met nra dñi a quelles semblā
tes quel peccator met en la memoria en
temmēt e uolentat quāt membre enten
e anima nra tona segōs qdnt hauem / e p co
car nra tona uest la spanca q tona al pecc
tor d' gñeua te luntat pte uanca e legal
tes / ney daqlla spanca cōtrictio cōfessio
e satisfactio / e ay uela misericordia el pro
te nra tona / e atonchs ue la consolatio
q cōsola lo peccator ab plors e lagrimas
sospirs e penedimēt. **E**n aqllas lagri
mas plors e sospirs e cōtrictiōs son a
mors plaers e alegrances e virtuts
qui tonen al peccator gran luntancia
p q la cōsolacio q nra tona ha e tona ale
iusts e als peccators qui en nra tona han
spanca q la potia a esmar dir misericordie.
E tan loz dixler myta dues lones tones
e ten q demāda uen a nra tona q la cen
solas / car molt e ten triballat cens
colpa q no hauen / la una hauea mal ma
rit e luxurioa e terra la e moltes vici
mes le tolha / e p nls fembres la cam
alla e la lona tona hauea pacencia tant

com podria mas desconsolada era en los desfallos
 ments q son marit/ ha una car pahor ha una
 q deus nol punis en aql peccat e greuge q ha
 una car les gents dehyen mal de son marit
 p los desfalliments q fahya. **E** ja fos q la do
 na agues consolacio en quat son dāpnage no
 la podria hau en lo dāpnage de son marit car
 molt lamauc p q la lōn tona pgaue tat co
 podria nra tona q la consolas en tal maña q son
 marit fos cast e q exis de peccat. **A**ltra tona
 ere p seblant maña lona tona e ha una mal
 marit e luxurios lo qual fehya e hēhya mol
 tes de milanes e la tona no ha una infant
 e pgaue nra tona q li tonas .i. bell fill en lo
 q li consolas als dāpnages q son marit li to
 naue a cascuna dāqstes .ii. tones tona nra
 tona co q li remanaua e paco es qstio qual
 val mes consola nra tona de maior consolacio.

C Recōpta entencio e dix q .i. mēcater pte
 tot quat ha una adll mercader ha una muller
 e infants e ere tornades gents e car nola
 ua de q pogues satisfier a la muller e a los
 infants e a si mateix ere molt respagat e
 desconsolat e maior mēt car ha una gran ūge
 nya de les gents car pobremēt anaua uestit
 e pobremēt iuna e estauc e p la pbrea en
 q ere lo meyl pauen los paries e vnes gents

e altres p q̄ lo m̄cater p̄ga n̄ra tona p̄entē
ao q̄l cōsolas car molt lo treballaue p̄b̄
tat e v̄goya e t̄scō solacio / esteuēch se .i. dia
q̄l lon hom hac p̄gada n̄ra tona t̄ cōsolacio /
e apres la oza en uolentat li uēch q̄ anas p̄
la ciutat tot aqū dia e q̄s prengues s̄guart
tels richs e dls p̄bres daq̄lla ciutat enari
q̄ guardas la captinēca t̄ calcuns e pius q̄
trias qual captinēca era aten e a n̄ra tona
pus plaent e pus agradable. Quant lo lon
home aq̄sta cosa hac cōlurada ell ana p̄ la ciu
tat e guarda lo captinmēt q̄ls homes richs
fahyen e cel q̄ fehyen los p̄bres / e viu als
homes richs fehyen e rehyen moltes uan
tats e fahyen tort als p̄bres / mas los p̄
bres patfes q̄ fecsen alcunes uanitats nō
fahyen tantes t̄m los richs / temētre q̄ ell
anaue ayi p̄ la ciutat esteuēch en .i. loch
on .i. p̄bre remanaue almoyna a .i. rich
home. e rehya h homes paules e humils / e
lo rich h dix t̄ no e car lo p̄bre nos p̄tia
deuant ell ala p̄ma uegada q̄ li hac dit t̄
no / dix li vilanes e paules ergulloses / p̄ q̄
a tonchs lo lon home fo acōsolat en la p̄b̄
tat / e ana mes e d̄r p̄bre q̄ rich e daqui
auant soferi en pau la p̄b̄etat e lo e be
ney n̄ra tona quil acōsolana t̄ la p̄b̄etat

q̄haura la q̄l' haur uolia / car en si matey seu
 tia q̄ mes ualia en uirtus e custumes teme
 tre q̄ ere pobre q̄ quāt' ere rich / e mes lo
 un membru^{ne} q̄nteme e amane deu en ra
 tona / e mes me p̄preaue la uanitat' da q̄st'
 mon e mes tesiraue la celestial glia. **R**ey
 nadre ozo tescolada son d'la qual tescon
 solacio m̄ ue t̄stia e despagamēt' e ia no
 seie cōsolada tri q̄ sia feta satisfactio t̄s
 greuges q̄m son donats p queq clam nice
 reyna q̄ uos me satisfacats amos greuges
 pco q̄m facats cōsolada alegria e pagada
 e aq̄sta satisfactio queq deman es de publi
 ca utilitat' q̄ le p̄uida car no es en lo mon
 quax negu home q̄ sia amich de utilitat'
 publica / e si ma algu o algus es home de
 poch poder e t' poch auctoritat' / mes la
 publica utilitat' haura mester Reyna al
 gun gran p̄ncep o p̄lat o baro / o encara
 moles d'auit' q̄ la p̄moguessen / e tot lur
 wter faessen q̄ fos p los grans seyors / e
 p vns e p altres amada. **E** car p reyna
 no uey q̄ daq̄ negun sentimeta son
 tescolada trista e despagada / e mes re
 na pus tantes plenes uidues e orfens
 pobres / e vns e altres consolats / e m̄
 mēt' de petites coses hem terra semblant

q̄ m̄ te guellets cōsolar / e maior mēt̄ d' gr̄as
coles. Car molt m̄ls se p̄t̄ayn auos Reyna
tenar cōsolacio de gr̄ans coles q̄ de p̄ques / cō
uos siats gran en lōntat gr̄anea p̄seuancia eles
altres / mas uos tot dia ueiḡ q̄ cōsolau vna fē
bra de son fill q̄ es malalt e guarits lo / l̄p. i. l̄p
me q̄ haura p̄duts diuers e seran de cōsolat
e uos cōsolar lets car dar l̄m et̄s daltres
e m̄ qūis̄ t̄man publica utilitat / de tot lo
mon nō uolets cōsolar m̄ neguna satisfacu
no ueiḡ q̄ men sia feta / car tant no ualḡ y
vns m̄ p̄altres q̄ t̄p̄ negū q̄ sen nulla entre
metre **E** Reyna m̄ cōsolar m̄te o no
sin cōsolats noa cuprets quē t̄nḡa p̄ cōsola
da sin satisfeta dūn stat̄ e dūn galina m̄
dūn camp m̄ dūna v̄ra m̄ dūn m̄n̄ m̄ dūn
na plad̄ia / car en aq̄stes coles s̄p̄t̄as nom
va mon coratge / mas cōsolats m̄ utilitat
publica q̄ siatona e p̄fitosa a la ueylla q̄ ama
la galina / e alpages q̄ ama la uina / e al v̄relat
e al v̄p̄ / e atots les l̄m̄es d̄alt̄ mon / e en la
ra q̄ que mes uai e en q̄ se sia p̄s̄ fortment
cōsolada q̄ p̄ publica utilitat / serets uos lon
rada e sis l̄ra m̄e fill. **E** car publica utilitat
no es en lo mon l̄ots t̄sonada e m̄cōrada en
lo mon seḡos cōp̄acio d̄la l̄m̄ez d̄anos come / e
qual sia aq̄ll m̄ aq̄lla q̄ puiḡ eōr cōsolat m̄ cō

solada e q en lo mon no sia publica utilitat / e p
 co car no es sen segueny tant de dapnage / no
 peyna d'uy ozo no sen w daqles q ab i petit re
 plaer sien consolates dls grans dapnages q han
 preses **C**om uos potets peniar reyna q hy
 me q hana entemmet e raly e hana caritat en
 ues ues si matey e sen prouine se puscha consolat
 els l'omnes q sen en infern e q james p null r
 teps neuren e q prua a esmar m du lo gran
 dau q aalls han / car han pout la celesthal glia
 q tots temps dura e lo dapnage q han han
 en estar p tots teps en foeh e en pena ara
 wsem reyna q hana consolacio daqles q sen pouts
 q sa daqles qui cara dia se pten e nan en foeh
 pouable e incessantmet tant serray tat mo
 ro tant uleu tat paga tat mal ya e si i
 neua en gloria ml ne ua en pena e tunch
 de qns a consolarem m p q uurem mte re
 goig m plaer haurem / mas q plozem e tri
 stitia agam e consolat nos tem q vias sien
 mes q uirtuts e q mes siate mal q d'he e
 qles coses mirones sien mes amares q les
 spirituals e q uix ell ne nos no siate crue
 gure m amats p tot lo men. **S**ita reyna
 d'auat consolacio siada nulla / car ja m nou ce
 haurem m y dia no m t'ent'ca / car mes
 am e d'auat consolacio e uia q mala e cose

lada. **E**mpo pgar uos lya qm consolallets
e q queo tman me conallets car trop ha
durat mon dāpnage e ma malanancia.

Dro dy lermitta erz. i. lym iust qui
hauia lona muller e lym fill e amauete
gran amor sa muller e son fill. esteuēch
se. i. dia q l bon lome anauic ab sa muller e
ab son fill p. i. gran lostratge / e uengren. ij.
leons q auacien sa muller e son fill / el lome
romas molt / urat e tescolat d' dāp
natge q pres hauia / on p aco es q stio te q l
daqsts tos deya lo bon lome eē mes tesco
solat. **E**scōpta entencia q en vna ciutat
hauia. i. dona molt bella e molt lona e con
vates gent. e. i. foll lome hauia la mesien
mala fama te son marit / e te los parents
e de tots aqlls d' la ciutat / en tant q la bona
dona nera molt / tescolada trista e tespa
gada / aqlla dona no hauia infants ab que
tescolas / m ab son marit / m ab nequina plo
sona nos podia tesolar / car tuyt / la temen
en sospita. esteuēch se. i. dia q la bona do
na molt / tesconsolada / p vna gran vilania
q li diu son marit / tenant / moltes plones
l' mares / la bona dona se torna a mra dona
e menbra com mra dona era tescolada
sots lo braç / te la creu cō son fill moria / e

en

dire a nra dona q si ella consolada daqlla na et
 stia q a donchs haia q la cōsolas / car no po
 dia mes sufferir la pena q de scōsolacio li dona
 ue ml desig q haia de ser. Com la bona don
 hac femtes ses paules les quals a nra dona
 dtes haia p q la cōsolas / a la dona uehen w
 lentat q ella se cōsolas en les ututs q haia
 e hūilitat / a donchs dona li plaer en ser meys
 prece / car natura es de hūilitat q de plaer
 a aqlls qui son hūmils cō son desonrats e meys
 pats a tort / le spanca li done refrigeri de la
 pena q sentia / car consira q en gloria haia
 guaras dā pen q sentia e caritat li feu amar
 paciencia / car caritat es aqlla utut q fa amar
 les coies bones e iusticia li dona satisfactio
 de hontat / granea pseuancia / car bona cosa
 era a la dona q fes pacient ab malanauca
 e saueca li dona alegranca / car cō la dona se
 labia casta e ignorant molt gran benauanca
 ne sentie / forza li dona fermetat / te coratge
 p q stauie forts en la aia e poch paue la
 mala fama qtes q les gents li posauen de
 sus / e temprāca li dona a mesurates paules
 e se li donaue leualtat / en axi q leyal estauie
 en totes ses obres a son marit / e leualmēt /
 usauie d' offici p q era muller. On cō la bo
 na dona hac hauda aqlla entēcio q se cōsolas

consolada

ab útuts p entècio q̄ aleuyas sa malanáca ella
se senti itar en benanancia / e en molt maior
benanáca q̄ no fahya dabás cō no era en ma
la fama / p q̄ atonchs se senti molt cōsolada
e loa teu e m̄a tona. Estant la bona tona
en ari steuēch se q̄ aq̄ll mal home q̄ en mala
La fama haura mela auas .i. hom e quāt fo jut
pat a morir p lome q̄ haura mort e fo a les
forques ell confessa teuant tots q̄ ell falsa
ment haura diffamada la bona tona e aq̄lles
paules telha en pull te la sua aia. Si q̄ la bo
na tona recobra sa bona fama e fo en gra
tia d̄ son marit e te totes les gents. Emp
no h foren les útuts tant uehynes cō eē
folien quāt ere en mala fama / car no les
haue tan gran mester . . .

De pobretat

De mana lerm̄ta a lausor si
sabia q̄ ere pobretat / e lausor
respos e dire q̄ pobretat es co
q̄ te sp̄sere la uolentat d̄ les
coles daq̄st mon e tona libertat / ab au r̄q̄
les te útus. Car m̄a tona tementre q̄ era
en lo mon hac pobretat d̄s lens daq̄st mon
p co uolem loar m̄a tona d̄ pobretat. **U**n̄a
tona dire lausor temētre q̄ uijua en est mon

haura pobretat dls lens daqst mon p co q
 ab pobretat fuis son fill car en ari com la
 humanitat d ion fill fo suint la teytat ari co
 dit hauem ab pobretat treball e mort ari
 couema q fuis son fill ab pobretat en tal ma
 maia q les riques m les benanances daqst
 mon no amas nra tona e q amas riques e
 ututs p q nra tona hac pobretat en son uestir
 e en son menjar e estar e aparech lybe al dia
 q infantia son fill q no haura dzaps ab q cobris
 son fill m casa on se aiagues m suetes q la s
 uissen on segos q nra tona era reyna d cel
 e d la terra e li coueme gras honors e grans
 fijas li couemen ser fets. E ari respomen
 la pobretat e la honoz q a nra tona se coue
 men p q la sua pobretat no es qui la pogues
 compar m di tant era gran en totes aqles
 coles q a granea de pobretat se couemen
La pobretat de nra tona die lausoz couech
 ser tan gran q fos forma e exipli a totes les
 pobretats dls homes e de les fembres qui sots
 habit d pobretat han enteco de fur deu car
 si nou fos defalluria la pobretat d granea de
 luntat p seuenca poter e utut saulesa e amor
 lo ql defalliment es impossible e car son tantes
 pobretats en tats homes e en tantes fembres
 q p uia de pobretat amen fur e honrar deu

e mra ton / e pobretat es en tantes plones e
stada e en tantes plones fa encara ans q per
ca lo mon des tonchs q pogues a esmar la po
bretat de mra tona la qual conue q sia enformet
epurificant totes les lones pobretats q hanc
foren in son in seran. manifestada cosa es die
lauloz q sola la pobretat de mra tona conuech ellez
maior en luntat granea e les altres uituts q
totes les altres pobretats pus q la pobretat
de mra tona conuech ser forma e comencamēt
a totes les altres pobretats. **U**ra tona
hac pobretat spital e tēporal spital car no
uolie hau les riqles daqst mon tēporalmet
hac pobretat car no haia diners in posselli
ons in neguna cosa qui a riqa se ptangues
in qui fos fora d' pobretat car in agues ja
no fora gran la pobretat en lona granea p
seuerāca potter virtut santetat e amor. E
car haia pobretat spital e tēporal haia ri
qsa de uituts car on mes era pobre despit q
es saber q no amaue riqles e on mes era po
bra dls bens tēporals mes haia de se spanca
caritat iusticia sauesia forza e tēpianca car
les riqles daqst mon tonen gran empatiamēt
a hau adstes uirtuts car la iuma de cascu e de
cascuna on mes ha a menbrar entēdre e amar
les riqles daqst mon meys pot menbrar en

tendre e amar les riçses d'útuts / les q̄ls
 riçses d'útuts son granea d'lonca / e granea
 d'pseuanga / e lontat de granea e lontat d'
 pseuanga e les altres / on p'aco la psona q̄l q̄
 sia on meys ha de riçses tēporals / mes pot
 menbrar entendre e amar les riçses de vir-
 tuts / p̄ q̄ nra dona no amaue riçses tēporals /
 p̄ q̄ que molt pogues menbrar entendre e a-
 mar les riçses spiritalis. **E** l'aufor dir l'er-
 mita dues dones eren ginanes / e aq̄lles dues dones
 hauyen vna vinya en temps d'q̄ iuyen / un
 dia se tēuēch q̄ temētre hoyen m̄lla cascua
 guardaue en lo retaulc del altar la figura
 de nra dona q̄ iahne en .v. lit / e son fill q̄ iahpe
 en lo p̄sept on menaueu lase e lo lou / molt
 cōlura cascuna de les dues dones en la pobre-
 tat de nra dona / e cō foren fora d'la sgl'ya co-
 mençaren a plar d'la pobretat d' nra dona /
 e de la granea q̄ la sua pobretat haia abdues
 les dones se acordaren q̄ p amor de nra don
 amassen pobretat a lur poter / la una d' les
 dones vene la part q̄ haia en la vinya. **E** loy
 dmers q̄ hac de la vinya dona als pobres q̄
 demanauen almoyna p amor d' nra dona /
 e ama tant pobretat q̄ uolgue eēr pobre en
 totes coses tēporals / en ayi q̄ no uolch posseir
 alguna cosa tēporal pocha m gran p̄ q̄ la

pobretat' sos en gran granea te l'ontat' spā
ca caritat' virtut' santetetat' e p'seuancia / la
tra tona retench' la sua part' de la vinya e
tels lens quen exien ella uinya pobremēt'
e tot' lo sobre pus tonaue als pobres q' tema
nauen almoyna p' amor te m'ra tona e en
ari amaue pobretat' en si mateya e en aq'ls
qui la hauien / e p' co q' ella e los altres q' eren
pobres poguessen longamēt' uure en pobre
tat' sustantauē si mateya a vida e los pobres
qui amauien pobretat' en sobre aco es q' l'ho q'
d'aboues les tones amaue mes' pobretat' x

Co'cepta entēcio q' r' fill d' r' noble bur
ges romas ap's la mort' d' son pare gran rich
hom car' son pare li haia levates grans riq'
as en diners e en possessiōs / los parents al
maop cōsellaren li q' p'ngues mulier' e ell
maop consua si prendria mulier' e q' fos o
bligat' al mon / lo si te l'emparia lo mon p' a
mor d' deu e p' fugir al mon. Dementre q' ell
en ari continuauē e nos sabia qual d' aq'ls n'
ptits se p'ngues p'gra m'ra tona q' li tonas gra
cia cō ell pogues triar la millor carrera. A
pres la ozo lo maop hac en uolentat' q' uenes
tot' quāt' haia e queu tonas als pobres q' q' rē
almoyna p' amor te m'ra tona / e ari cō ho q' se be
en uolentat' ayu mes' en obra. E atonchs quāt'

ell fo pobre q̄ no hac negunes coses ell uèch
 a. i. monestur e p̄gra q̄l prenguessen el uestit
 sen car ell amauè esser pobre reglat e ordo
 nat p̄ tal q̄ pogues esser rich te ùtuts etc lo
 nes custumes. lo maap fo uestit e reebut
 en aquilla religio estant ell pobre sp̄tualment
 e tēporal e estant en molt sc̄a uida s̄ouèch
 se q̄l bisbe daquilla ciutat mori e lo frare fo elet
 en bisbe car molt ere be acostumat e gran
 sciencia haia ap̄sa de p̄us q̄ fo entrat en orde.
 lo frare cōtrahta ala electio tant cō poch car
 no uolhe possen neguna riq̄sa tēporal car no
 haia p̄ cō tēmpat lo mon q̄ fos mes rich
 q̄ dabans. **E** encara q̄ ja les riq̄as d' uirtuts
 les quals sustātaue e guardaue ab pobretat
 no poria tan be guardar n̄ sustentat ab riq̄
 as tēporals p̄ q̄ ell te tot en tot renūcia a
 la electio e no uolch eēer bisbe e uolch p̄seuar
 en la entēcio de pobretat. **R**eyna dix oīo
 uos sots reyna d' pobretat tēpal e sp̄tal e car
 tementre q̄ crets en lo mon exceptat ur̄e
 fill neguna plena no hac tanta de pobretat
 sp̄tual e tēporal cō uos e car uos sots reyn
 e mare de pobretat uos p̄ch te pobretat sp̄
 tal q̄ la tonets a aquils qui han pobretat tem
 poral car cō hom ha pobretat tēporal tēporal
 sens sp̄tual tot es p̄dit car aquilla pobre

tat es sens - forma e sens utitur. Et per aquillo
e aquillas q son pobres tels lens daqst mon
e no han pobretat spital lur uolentat co
bra les riques daqst mon / e p co fan falsies
e engans e ladromias e roberies e ypocrisies
ton se seguen gran dāpnage e uos reyna
nou te uets cōsentir q negū n neguna sia
pobre tels lens daqst mon ses pobretat spi
tal p la qual tesamen les riques daqst mon
qui son occasio te destruyr les riques spitals
car pus q ha en alguna cosa semblanca de
uir pobretat la urā pobretat los teu infor
mar e purificar en uera e scā pobretat. i

Vos reyna q sots dona e donzella sabet
q pobretat spital e riques temporals se po
ten assats passar la una a laltre car la po
bretat spital es forma q i forma e regla e
ordona la riqsa tēporal / p queo clam nre
reyna q uos a aquils e a aquilles q han riques
tēporals trametets pobretat spital / mas uos
reyna tots dies tonats dmers caps e viny
es castells uiles e ciutats / e no es q to pobre
tat spital / car aquils aquu tonats les riques
sens pobretat spital nos poten sacollar te les
riques / ans uos dich reyna q on mes han
d riques mes ne uolen hauir e no fan si no
auillar riques / e los pobres q p la vira amor

141

temanen almoyna mozen te fam e los r
richs tenen les riques emparades en ay
q no fueven a ells ni a altres. Mas si los ho
mens q han temporals riques han en pobre
tat spital satollar sien d' les riques e amar
les sien segons granea de bontat e no segons
granea d' malea e segons granea de virtut e
no segons granea de vicijs. E no es aq gran
malea e gran uici q. i. hom haia tanta de ri
quesa q abastaria a cent o a mil homes qui se
rien richs e qui farien mes de be casu q ell
no fa. A reyna q trop son mal ptites les ri
queses daqst men enpo uos noy guayats res
car los richs qui les han apenes uos nome
nen ni en uos han tanta despanca co en lurs
riques ans uos dich queu desomen e blesto
men moltes negates los pobres q pla uia
amoz son pobres e temanen almoyna. **R**ey
na si uos donauets riques spitals a aqlls q
han riques temporals aco sia bona obra car
riques spitals e riques tempals han concordan
ca en granea d' bontat pteuancia santetat e
iusticia car co lo mebrar entendre e amar
tel home es uestit d' bontat granea pteuan
ca virtut santetat iusticia e les altres. A
tonchs es rich car aqlls coses son les ri
queses en ay e molt mls encara co son di

ners possessiões riques del cors e la pobre
 tat spital es deoms aqll menbrar entendre
 e amar / q'es uestit de spirituals riques la qll
 pobretat spital es d' luntat granea e les altres
 qui uesten lo mebrar entendre e amar quat
 son mes prop ales riques spitals q' a les tēp
 vals car mes ualen. A Reyua dir ord pus tou
 ats riques tēpals tonats sui uolets riques spi
 tals. E la par q' uos mes tonets de co q' uos
 meys amats q' de co q' mes amats / fellona fo
 ord e diguera mes pauies si lerminta no mo
 gues q' llo. **O** ord dir lerminta tres tones p
 gauen nra tona e cascuna li demanaue son to
 la vna li demanaue q' li tonas pobretati spital
 e riques tēpals. la tca li demanaue q' li tonas
 riques spitals e riques tēpals / on sobre aco es
 q' llo qual daqlls tres tones demanaue a
 nra tona milloz to. **R**ecopta entēcio e dir q'
 l'om rich e a home pobre anaren vna ue
 gada en .i. monestir on stauen molts religi
 olos e los religiosos acōpanyauen e l'oma
 uen l'ome rich p entēcio car l'om tonaue dls
 lens temporals e l'om pobre e qui humilmēt
 anaue uestit no acōpanyaren ni neguna
 honoz no li faeren. empw ells sabien q' ell e
 re l'ome rich d' ututs e de bones custumes p
 q' l'om pobre se marauella cō los l'omes pobres

A e pobretat
 tēporal
 tra li dema
 naue q' li
 doas pobre
 tat spital

no honren los vns los alts / e maiorment / cō
 no honrauen mes pobretat spital a riqsa fe
 wral. Dementre en avis marauellauē en
 uolentat li uēch q̄ls portas mala uolētāt p
 cō cō no se lauyen honrat / mas car p bona
 entēcio se marauellauē e p bona entēcio a
 mauē pobretat la bona entēcio q̄hauya li a
 uida a mēbrar humilitat pla qual ama po
 bretat hau en honramēt en avi cō lauya en
 riqses tēporals. E atonchs hac pleer quāt
 los frares daq̄ll monestru nol hauyen honrat
 car la desōnoz q̄h hauyen feta li fo occasio de
 hau paciēcia e hūilitat e damar pobretat
 e porta bona uolentat a aq̄lls frares avi cō
 hauya a custumat.

De almoyna

Les riqsa temana a lausoz q̄es
 almoyna. li lausoz respō edny
 a almoyna es tonar coles ne
 cessaries a aq̄lls qui p amor te
 uen les temanen. E car nra fa almoyna dona
 e ama almoyna uolem loar nra tona dal
 moyna en esta mania. **Q**ua tona dy lau
 sor ama almoyna ab granea e hōntat pleu
 anca poter utut e amor / e paco fa almoyn
 eiter gran en hōntat granea pleuerāca po

¶ e aquesta granea dalmoyā fa nra dona en la
bodat granea pseuāca poder v̄tut e amor
ter v̄tut e amor; daq̄ll o daq̄lla q̄ fa la
moyna o q̄ la veeb e fa la en aq̄ll en son me
brar entendre e amar; e aco fa nra dona
p co q̄ la granea de lalmoyna la qual grana
ha la lalmoyna en lontanca pseuāca p̄ter
virtut e amor faça gran lo mōbrar entē
dre e amar daq̄ll q̄ fa lalmoyna lo q̄ la ve
eb; e car nra dona fa ab la granea esser
gran la granea de lalmoyna e ab la lontanca
la fa esser bona; e ab la pseuāca la fa esser p
seuānt; e ab son p̄ter la fa esser poterosa e
ab sa v̄tut la fa esser virtuosa; e ab sa am
oz la fa esser amable; conue tonchs q̄ la gra
nea de la almayna sia gran en lontanca gr
nea pseuāca p̄ter v̄tut amor e les al
circunstancies q̄ ala almayna se coueneup
q̄ es tot hom e tota fembra dir lausoz bene
huyrat e benehuyrada qui fa almayna o q̄
la temana pus que almayna es p nra v̄tū
tant bona tant gran tant pseuānt tant p̄d
osa tant v̄tuosa e tant amada. Car nra
dona ama granea dalmoyā e na tanta a
uultada en est mon car tots los bens d scā
spleya son itats dalmoynes; e car los bens
que scā spleya posseix son tants e tan grās
en lontanca granea pseuāca p̄ter virtut
e amor; hem par tonchs q̄ nra dona ama al

moyna e ama tots aqlls q la han dada e q la al
 moyna posseuen los forma de gracia de bon
 tat pseuancia poder virtut e amor / car sens ay
 tal forma nols pua amar nra dona / car segons
 la forma dal moyna coue ser posseuda p aqlls
 qui la posseuen e la mntren e la guarden / e
 si daco fan lo contrari son enemchs d nra
 dona e enemchs dal moyna e son indignes d
 amntar e guardar lalmoyna e indignes
 q dca almoyna hagen neguna substatao ni u
 tilitat / e car aqlls aytais empayen almoyñ
 a aqlls q son en gracia d bon tat pseuancia v
 tut e amor han ne colpa pla qual fan punys
 en aqlla uida e en laltre **P** la gran amor q
 nra dona ha aalmoyna uol q molts sien los
 homes q demanen almoyna e uol q aqlls sien
 en gracia de bon tat pseuancia virtut e amor e
 en forza d coratge e p co ha tants pobres en
 lo mon q demanen almoyna p co q lalmoyñ
 sia en ells gran - **E** car lalmoyna demanen
 p amor de deu e d nra don han nra don gran
 plaer quant son molts homes e les fembres ^{los}
 qui lalmoyna demanen e maiorment quat lo
 uns e de sca uida e quat leuen les riques e les
 benanances daqst mon p co q demanen almoy
 na p co q lalmoyna hagen e qn lalmoyna deu
 e nra don loen e beneesquen e q caritat e amor

hagen a aq̄lts e aq̄ltes te q̄ reelen almoyna -
Empo si la almoyna temanen p̄ co q̄ agenri
q̄les e benanances fan q̄tra la natura e la ye
tat/ dalmoyna q̄ ab pobretat/ ha cōcordança se
gong la diffinició / p̄ que no son dignes q̄ almoyn
na lur sia feta **L**ausor dix lermista dues to
nes eren estates molt/ riq̄s e esdeuengren en
gran pobretat/ la una haura úgoya te temana
nar almoyna e p̄ga . i . seu uehy q̄ temanas p̄
ella almoyna car no haura te que uure / lalt
tona no haura úgoya d' temanar almoyna
car plaer haura q̄ fos p̄bra e tant amaue al
moyna e pobretat q̄ ella mateva temanaue
almoyna . i . dia sesteuench q̄ aq̄sta tona elo ue
hy d'la tona qui haura úgoya te temanar almoyn
na temaren almoyna a . i . burges . es q̄stio a
qual lo burges teue enans fer almoyna **L**e
cōpta entēcio e dix q̄ vna tona era molt/ richa
e amaue molt/ fortmēt/ almoyna / e p̄ la gran
amor q̄ haura a almoyna tonaue e fehya almoyn
na totes les uegates q̄ podia / vndia sesteuēch
q̄ la bona tona hac feta gran almoyna a gran
re te pobres e cōsua q̄ ella no poria a bastar a
fer tan gran almoyna / p̄ q̄ p̄ola q̄ daq̄ auant/
no faes tan gran almoyna / tementre q̄ la to
na avi consiraua la útut/ d'la intencio p̄ q̄ ella
fahya almoyna li auida e toca la e escomoch

la a espança en aytant q̄ li feu haü spança en
 teu e en nra tona q̄ la abastarien dls lens da
 q̄st mon en tant q̄ poria fer almoyna tots
 los teps te la uida. En ays cō la hac tocada
 e excitada ab spança toca la ab caritat en
 tant q̄ la somoch a haü tan gran amor a al
 moyna q̄ telna eēr pobra e q̄ temanas al moy
 na si tant seve q̄ls lens q̄ haüa li fallisen a fer
 almoyna e atonchs la dona pposa a fer al moy
 tots los teps te la uida segons q̄ haüa acustu
 mat e spança e caritat la habundauen ab nra
 tona q̄ haüdaue. **G**hiosa dix ozo molts son
 los homēs e les fembres qui son pobres de ütuts
 e q̄ han gran habundancia dls lens da q̄st mon
 e car son pobres de ütuts no fan almoyna p
 quees clam nice ghiosa q̄ uos qui tant amats
 almoyna en granea d' lontanca p seüanca pter
 virtut e amor q̄ feeslets almoyna d' uirtut
 a aq̄lls e a aq̄lles qui son rics de lens da q̄st
 mon p tal q̄ sien amchs e fuytors d' almoyna.
 E uos regina poterosa e ütiosa q̄ haüets ü
 tuts placius fer almoyna de ütuts car si los
 homens qui son rics amen almoyna fan al
 moyna d' diners blat ueste dures possessions
 e daco q̄ han tonchs no faets uos al moyna
 de co q̄ haüets cō sia aco q̄ uos haüats molt
 mls virtuts q̄ells les rics q̄ han. **P**ia

cosa bona e misericordiosa si totes les gentes
nos demanen virtuts p tot ço nos estigats
te fer almoyna de virtuts e uos ja fets tots
jorns almoyna dels bens daqst mon a molts
e a moltes qui nols demanen. E tochs no
faretis almoyna de fe spanca e caritat iusti
cia e les altres virtuts a aqlls e a aqlls q no
les uos demanen e uos ja amats mes almo
yna en aqlls coses q mes ualen e ja sera
maior almoyna si uos la donats sens q hom
no laus deman q si la donats ab demanda.
Ha misericordiosa p deu no sia e fets almoyna
de fe a aqlls q no la han car trop nan gran
fictura car p ço co no han fe uan en foeh
pouable e no coneyen uos ni uire fill e en
aqll foeh maleyian uos e uire fill p tots teps
e si uos peyna los donats te loaran beneyran
coneyeran e amaran uos e uire fill en glia
p tots temps e aco matey se seguere ma
cosa despanca car si spanca donauets a aqlls
qui no la han farien almoyna mas car no
han spanca co uolen fer almoyna entreu
en despanca e despen se car creen qls bes
q han los testalleren si falhen almoyna e d
caritat se seguere aytal destruyment dalmoy
na en aqlls q no la han car p ço car no han
caritat no amen los richs los pobres que

ans qlls

ans q̄lls donassen almoyna los tolen co que
 poden e aco mateir d' justicia e dels altres ū *se segues*
 tuts en la puacio dels q̄lls es almoyna pida
 e destruyda. **R**eyna de vida uos ja sabets
 q̄ a les uegates co lo pobre demane almoyn̄
 al rich e lo rich diu de no al pobre. E co lo
 pobre li requer almoyna p la ur̄a amor mol
 tes uegates q̄l rich diu al pobre vilanes bla
 stomes e males paules / e lo pobre diu al rich
 paules bones honozables humils e virtuosos
 e no valria mes reyna q̄l rich el pobre se co
 cordassen en caritat e amor justicia e vtut
 q̄ quat la r̄ ha virtuts e laltre vici / e uos
 tona q̄ sots iusta stats me a raly / en aytat
 q̄si lo pobre qui demana al rich almoyna
 diu bones paules e humils e tona al rich
 b̄ndiccios̄ q̄ drets uos a un quis deman
 p los pobres d' virtuts almoyna / dr̄ men
 ets d' no / e dr̄ mets paules ergulloses.
 A gliosa ha iats pietat e donats vtuts a
 aq̄lls qui no les han / e si les han multiplicats
 lurs vtuts en granea de lontan̄ p̄seuerã
 ca e santetat / e encara q̄ch Reyna q̄ uos
 tels bens t̄porals facats fer almoyna a a
 q̄lls qui son richs / e si no la uolen fer p ma
 fe tolets los lurs riques e donats les a al
 tres qui facen almoyna / car no es raly

q̄ ells tēguen aq̄lles riq̄les empatxates e m̄
iormēt/en aq̄lls q̄ son richs dalmoynas/ car
les almoynes uos reyna sots tenguda q̄l
guartets e les saluets als pobres d'q̄son/
e a aq̄lls q̄ sots iūbra e cōfianca d' uos les
han tonates sots tenguda a raly/ e raly
te natura es e ho cōsent q̄ uos saluets la
la comanda q̄ a uos han comanada/ mas
q̄ uos reyna soffrats q̄ sien tants homēs
luxuriosos er gultosos auars vaneglori
osos/ e grans memators e leueters plens
d' males custumes/ e q̄ ells posseeschan los
bens d'ls pobres q̄ moren de fam set uue
dat/ fiet/ e tot/ dia cruten p amor d' m̄a
tona almoyna almoyn̄ **C** D'io dix lerm̄
ta dues tones eren la .i. falsa almoyna
p co q̄ agues caritat/ e l'altra tōn̄ remañ
ue almoyna p co q̄ agues humilitat/ on
sobze aco es quēstio qual daq̄stes dues to
nes amañue mes almoyna **C** Te cōpta en
tenao q̄ .i. caualler ere stat/ guerrier e
robator/ e q̄ hauya molt/ de mal fet/ a mo
lts homēs e en molts lochs/ e maiorment/
en una ciutat/ pres la qual hauya vn fort/
castell/ e s'auēch se q̄l caualler se penedi d'
mal q̄ hauya fet. aq̄ll caualler p̄ga m̄a to
na q̄ li p̄omas/ e feu pres daq̄lla ciutat .i.

hospital al qual tona lo castell e mes lespi
 tal e los lens q assignaue a les hospital en guar
 te tel bisbe daqlla ciutat/aps la mort tel ca
 ualler e te los antecessors lo bisbe se pres
 quauv totes les rentes de les hospital q eren r
 grans e assignates als pobres qui uerrien
 demanar almoyna a aqll hospital lo bisbe
 pti les rentes ab los canonges e multipli
 ca als canonges lurs rentes e asi mateix
 no pres la maior part e car lo bisbe gna
 e muda la entencio tel caualler q lo castell
 lera als pobres de crist la uirtut dia entencio
 fo enemiga al bisbe e a los antecessors. Si
 q aqll bisbe no visch longamēt m los altres
 bisbes qui foren apres tel no podien molt
 viure si q tot lo capitol ne haia gran ma
 rauella e podia eēer q tan poch viuen en
 aqlla sgleya tot hom qui fos bisbe. Este
 uench se que a .i. canonge q ere de scau
 da fo reuelada la entencio p q los bisbes
 tan poch viuen e ja tro q el castell fos retor
 nat ala entencio p q lo caualler lo haia as
 signat a almoyna ja lo bisbe noy uiria r
 molt en aqlla sgleya. lo canoge dix la reue
 lacio q haia vista e reteren lo castell a les
 pital e daqu auant visqren los bisbes en
 aqll loch segons q ere acostumat en los al

tres lochs on los plats cōfuen als pbrs la
almoyna segons la entencio p q̄ls es comença

De obediēcia

Lausor dix iermita fablets uos q̄
es obediencia. Respos l'ausore
dix q̄ obediencia es sots metre
son entenimēt e sa uolētāt
a altre sens negun retenimēt. E car nra
tona es mare d'obediencia uolem loar nra
tona de obediēcia en esta mania. **E**n aquil
punt e en aquila lpra q̄ nra tonā fo obediēt
al angel gabriel el fill d' deu pres carn hu
mana d' nra tona fo nra tona avi obediēt
al angel q̄ tot son entenimēt e tota sa uolē
tat sots mes al entenimēt e ala uolentat d'
deu sens negun retenimēt. Son entenimēt
sots mes en co q̄ hac creencia q̄ pugues con
cebre fill sens paria tom / car huma enten
imēt segōs via d' natura no poch cōsentir q̄
fembre puscha eē uerge e mare tot enseps
mas nra tona sōtmes son entenimēt e hac
creencia q̄ segōs lo poder de deu se podia fer a
q̄lla q̄ era sobre son entēdre / acō mareu feu
nra tona d' sa uolentat / la qual sōtmes ala
uolētāt de deu en avi q̄ uolch q̄ teo facs de
ella a sa uolentat en avi cō a suenta sua / p

obra

q̄ nra tōn nos retēch gens de se vna a la uo
 lentat ans tota la uolentat tona a uoler
 tot co q̄ deo tella uolia uoler p̄ q̄ en aq̄lla
 hora d̄la amūciacio fo nra tona obedient tāt
 fortinēt q̄ no poch eē pus obedient segons
 natura de nra tona e natura de uolentat e
 tota hora apres la amūciacio pleua en obedi
 encia ab granea d̄ lōntat poter saulesa a
 moz virtut iusticia e santetat e ad entant
 q̄ no es quiu pogues cogitar m̄ aelmar. Car
 ala obediencia de la humanitat de son fill la
 qual hac ala tētat conuench respōdre la hu obediēcia
 maniat d̄ nra tona la qual obediencia q̄ la
 humanitat hac ala tētat fo la maior q̄ eē
 puscha m̄ q̄ deo puscha tonar a creatura e en
 cara q̄ totes les obediencies d'angels m̄ de s̄nts
 m̄ de sanctas no son tau grās co es la obediē
 cia q̄ la humanitat ha sots la tētat ab la q̄l
 es vna p̄sona matre **L**hra tona die laudat
 es en ayi obediēt q̄ sotsmet son entēdre a d̄
 uoler e son uoler a son entēdre en ayi q̄ uol
 co q̄ enten en lōntat granea pleuancia sante
 tat e virtut e enten co q̄ uol en granea de
 lōntat pleuancia poter santetat e virtut. En
 cara nra tōn es obedient q̄ obrey son entē
 dre e son uoler ab lōntat granea pleuancia
 virtut santetat. E en ayi nra tona plena

te obediencia esta obediencia sots son fill al qual
se sotsmet menbrat entenede e amant / en lo
qual menbrar entenede e amar ha aytant gran
obediencia co es labontat e la granea e la pleu
anca e lo poter e la uirtut e la santetat qm a to
na ha en menbrar entenede e amar son fill ho
me deu. E car la granea de son menbrar entenede
e amar hom no pua consurar m dñ q es. Donch
q pogues cogitar mescur la obediencia d nra
tona tant coue ser gran la obediencia d nra
tona q pua abastar a totes les obediencias q
han los angels e los sants e les scas qui son en
glia e q son en est mon / car la obediencia de nra
tona coue ser font e flum habudant a totes
les altres obediencias / e d la obediencia d nra
tona coue pendre forma e santetat e uirtut /
totes les obediencias / on com sien tants dan
gels tants d sants e de sanctas / e co lur obedi
encia sia tan gran en bontat / santetat e uirtut
pseuancia sauesca e amor / qui pua touchs co
gitar la granea d la obediencia d nra tonna. E
no es gran cosa q en aqst mon sera .i. religios
o una religiosa en ay obediencia a son maior / q
de tot en tot li sotmet sa uolentat la qual ha
francha p natura e ell ho ella la encarcerara
sots la uolentat de son maior quen fara tot
quat fer ne uolra / e aco matex se seguere tel

s'aver q' es obedient a son sevor / e d'la tonzella
 qui es obedient a sa tona / e tot a co se fa en u
 tut d'la obediencia r' nra tona / e encara que
 pria mes dir dir lausoz mas q' natura fo en
 nra tona avi obedient q' no poch pus quat co
 cele e infantia stant uge e q' no pria dir la
 obediencia d' nra tona dir lausoz p' q' men coue
 alerar. **E**ntencio dir lermite lausoz loque
 nra tona te obediencia e ozo remanava a nra
 dona obediencia / e paco es q' stio qual amaue
 mes obediencia o lausoz o ozo. **R**ecopta en
 tencio q' i. clergue hauya moltes uegates tep de
 tacio d'la fe / car uegates li eix q' fos cosa impos
 sible q' nra tona pogues eir verge ans del part
 e apres tel part / e totes les uegates q' li uenia
 la teptacio hauya absi matey na e te spaganit
 car gran paloz hauya q' cosentis ala teptacio.
Est'uech se. i. dia q' ell fo fort teptat d'la fe / e
 recorrech a nra tona e pga la q' li auudas / e cor
 hac entencio q' nra tona li auudas la entencio
 q' hac ela espanca en nra tona lo mes en carre
 ra co cotrastas ala teptacio / e atonch' consira
 co agues obediencia tentenmet / e d' uolentat.
En avi q' sots metes sa uolentat a son ente
 nmet / e son entenmet a sa uolentat / car p
 avtal mania se ajuda lym contr' teptacions /
 mas quat la uolentat es sots mesa al ente

minent sens q̄l entemmet no es sots mes ala
uolentat. atonche l'entemmet uol anar p̄ via
te raly tant solamēt e encerque les coses q̄
son p̄ experyencia e p̄ argumentacio / e sens aq̄l
les no ha repos m̄ leua haū repos la uolētāt /
aco matery se seguen cō l'entemmet es sots
mes ala uolentat sens q̄ la uolentat no es sots
mesa al entemmet / car la uolentat natural
mēt ama mes les coses enteses q̄ no enteses.
E p̄ aco fa tel entemmet a la guisa e fa h̄ enc̄
car les coses q̄s p̄ten entendre segōs experyencia
o argument / e quāt no les pot̄ atrobār m̄
ateyer roman la tēptacio e l'entemmet m̄ la
uolentat no p̄ten haū repos / mas quāt la
uolentat es obligada e sots mesa al entemmet
e l'entemmet a la uolentat atones se concorde
ensēps e han tēptamēt la .i. en laltre e la .i.
falum a laltre e quāt no abasta la .i. lum a
laltre a trobar les coses q̄ son p̄ natura segue
yen fe e roman la .i. lum mortificat sots lal
tre en ari q̄l vn viu del altre / on p̄ aco quant
lo clergue hac hauda la maña tēmt dita .a
tonchs se aiuda d'la tēptacio damūt dita totes
les uegates q̄ h̄ uema sots meten l'entemmet
ala uolentat e la uolentat al entemmet / car
en aco q̄ la uolentat d' clergue uolia q̄ fos no
stra ton̄ uerge e mare coueme q̄l entemmet

obediens sots ala uolentat e cregues e q sots
 potas q fer se pot pus q la uolentat te deu lo
 uulla ala qual uolentat son entemmet e la
 uolentat ol' clergue obligats a obeyr. E car
 lentemmet tel clergue entema q lo poter te
 deu pot fer sobre natura e sobre co q ell no pot
 entendre couema q la uolentat tel clergue
 obligada e obediens al entemmet amas q
 fos en ayi co lentemmet entema te co q pot
 fer deu sobre natura e en ayi lo clergue p co
 co haura uera entenco en obligar lentem
 ment a la uolentat e la uolentat al entem
 met auudas d'la tēptaco e haura plaer co li
 xma p co q nuls pogues entendre e amar la
 uirginitat d' nra dona **V**os qui sots dona
 de la guesa poter sauea amor dire ozo pch queo
 placā tonar al huna entemmet granea de
 bonea hūilitat e paciencia p tal q sia obediens
 ala granea de bonitat etnitat poter sauea e
 amez uirtut e santetat d' nre fill. Car quat
 lentemmet tels homēs discorde e ua p ua
 d' natura e no uol esser obediens sots la gra
 nea de bonea etnitat poter e les altres uirtutis
 a tonchs de saueu les obres q nre fill fa sobre
 natura ab granea d' bonea e les altres uirtutis.
 Caqst entemmet gloriola han los iulys e ser
 rahys qui no creen q uos puxats esser mar

et deum in aere et in la divina essentia et natu-
ra purem esse distinctes personas sensu distinc-
tio d'essentia et natura / et car. huius entemmet
es obedient a ad illas cosas que sunt p' natu-
ra et desobedient a les cosas que sunt sobre
natura vsa de obedientia en les cosas huius
ha p' que sea de bona duracio p' car et uirtut
et vsa de desobedientia en les cosas on ha gra-
nea de bonitate et uirtut p' car et uirtut. Et ad
uos amozosa no lo de uetis sofferru p' que oclā
mice q' daq' auat non sostigats p'us que sots
maire et font de obedientia ab granea d' bonitate
p' car et sanitate et amoz. **C** Graciosa amozosa
la Reyna la uolentat de les homines no uol esser
obedient a granea de bonitate p' seuerancia p' car
saueza et uirtut et uol estar francha et bona sob
totes cosas / et p' aco fan los homines torts et pe-
cats los vns als altres et son desobedients a
uos et a nre fill / et no fueren los .v. manaments
et uos iusta et p' carosa no de uetis aco sofferru
in consentir ans de uetis uoler q' la uolentat de
homines sia obedient a granea d' bonitate p' seueran-
cia et les altres p' tal que ans q' alcun face alcu-
na cosa mala en son uoler bonitate granea p'
seuerancia et les altres uirtuts / et p' aytal ma-
nera d' uoler sera en habit de obedientia et
obeyra a uirtut et sis fara a uos et a nre fill

sera

ete soledient a viciis / mas q̄ la uolentat d'ls
 homies q̄ es creatura ur̄a e d'ur̄e fill uos sia
 ete soledient / e sic obedient a mal e ete soledient
 abe / e ar̄i tels altres / aco ita molt mal eno
 par te uos terra q̄ co q̄ es molt mal a uos
 obligat / e sotsmes levets en ayi anar a la gui
 sa / p queo prech gliosa q̄ uos reglets e ordo
 nets la uolentat / tels homies e tels fembres sot
 lontat granea e les altres virtuts e sua e
 sotsmesa telles la facats e sis clama de la
 libertat ella quiu faca carmes ual q̄ sia
 en fuitit ab lontanat granea e les altres q̄
 en libertat ab viciis e ab malea **C** iusta
 dona d'itut dix oio cascu lome e cascu
 fembra es tengut a sotsmetre la uolentat
 a uoler tot co que uol ur̄a uolentat / e q̄ uol
 la uolentat de ur̄e fill / car lur uolentat es
 creada p entencio q̄ nulla co q̄ uol ur̄a uo
 lentat / e q̄ uol la uolentat de ur̄e fill / e la
 uolentat de cascu e de cascu es creada
 francha p co q̄ nulla franchamēt / ur̄e uo
 ler e el uoler d'ur̄e fill / **E** aco es p co car
 mes pot uoler franchamēt que co treta
 en lontanat granea e les altres / e car la uo
 lentat es francha nos uol sotmetre fran
 chament a la entencio p q̄ es creada / e sot
 met se franchamēt a les altres entenciōs

segons les quals m p les quals noes creada
ari co en aquelles d amen mes si mateire o al
tres coles q uos m uie fill e ad Reyna uos
no deuetz consentir m uoler car ala ente
cio p q la uolentat es creada a aquella te uet
fer estar oledient e sotmetia. Com Reyu
e esta le q negun home am mes si mateire
q teu o am mes gloria o squiar pena q hon
rument e honoz de teu p quez clam mce q
uos facatz als homes e ales fembres co q i
sia q amen mes teu q si mateire car p cert
sapiatz gloria q quax los temes homes del
mon amen mes si mateire q teu e negun
home q ama mes si mateire q teu no es en esta
met de saluacio p q potetz le saber q dls homes
qui son en lo mon e encara de les fembres
pchs ne uenen a uia part e ala part d uie
fill e molts ne van a diables / p q ferietz le
Reyna si trametiets homes q anallen pycat
p lo mon e diguelen q negu home m ne
guna fembra no esta en estamet de salua
cio qui ama mes si mateire q teu **C** Or
dy lermeta eren .ij. homes lo .i. sotmetia
son entemmet a la uolentat / e laltre sot
metia la uolentat a son entemmet / e sol
ago qsto qual daqsts dos homes ha mes
de obediencia **R**ecopta entencio q .i. mo

ge ere obedient a son abat p entencio q agues
 saluacio car uejayres liera q pla utut te o
 biencia guayas gloria. E pac amaua obe
 diencia e obya a son abat en tot co q podia
 e moltes te negates hauna gran tempta
 cions contra obediencia e tanto grans q
 fort ne ere huyat e moltes negates se se
 ueme q en poch romana q fos desobediēt
 a son abat. Dementre q aqst mōge itaue
 en an turmentat p tēptacio d' a sobdien
 cia. i. dia p gane nra tona qh aiudas a so
 stemir e a vncie aqles tēptaciōs car gran
 paloz hauna q algim dia fos desobediēt
 e q p la desobediencia fos jutjat a dāpñcio.
 Quāt lo monge hac femda sa ozo en uo
 lentat li vench q amas obediencia p entēcio
 te deu e te nra tona pus fortinet que pen
 tēcio te saluacio. **S**atonchs cō lo monge
 era tēptat p tei obediencia tantost vencia
 la tēptacio e conech q la obediencia q ha
 na pentencio dauer glia no hauna tan gran
 virtut cō la obediencia q hauna p amor te deu
 e te nra tona.

De aiuda

De mana lermista a lausor q es
 aiuda e lausor respō e dny q
 aiuda es esforçar coses freuols

e donar lur cōplimēt de co q̄ deliven e car
mā tona dix lausor es aiuda de iusts e de peca
tors uolem loar mā tona de aiuda en esta m̄
na **U**ra tona dix lausor aiuda als iusts
ab la lontanat granea pseuancia e les altres
en ay q̄ ab la lontanat aiuda a la lontanat tel p̄
iust e ab la granea aiuda a la granea e ay a
les altres. Car la lontanat daq̄ll es freuol e
petita a guayar gloria / car la gloria es tan
gran q̄ negun home p̄ iust m̄ p̄ sant q̄ sia no
es digne d'haui gloria / car maior es la glia
m̄ la lontanat / no pot cōquirir m̄ guayar merit
mas la lontanat de mā tona es tant alta e
tan gran q̄ aiuda a la lontanat tel home en a
y q̄ engranere aq̄lla lontanat ab son menbrar
entendre e amar / ab son menbrar la engi
nere en quat la menbra car gran cosa es
a la lontanat d'home q̄ mā tona la menbra
e aco mateu es tel entemmet d' mā tona
e de la uolentat / car gran cosa es a la lontanat
d'home iust q̄ p̄ mā tona sia entesa e aiuda.
Car mā tona engranere la lontanat d'home
iust en quant la menbra la enten e la
ama aiuda aq̄lla lontanat cō sia menbrada en
tesa e amada p̄ son fill / e ay home iust pupa
en gloria quat es menbrat entes e amat
p̄ mā tona e p̄ son fill e si la glia es gran si

Et ses gran la menbrança l'entendre el amar
 q' nra tona e son fill han en aquell home / x
En l'ome peccador ha l'ontat' iustia q' sia
 en peccat' car en quant' es creatura es ho /
 car l'ontat' es .v. de los comencaments' aq' l'
 l'ontat' natural q' es en l'ome peccador es
 cauda en peccat' car en abut' a peccat' esta
 uestida pus q' l'hom esta en peccat' mortal'
 p' q' aquella l'ontat' natural e tots los altres
 comencaments' naturals d' q' es auustat' e
 copost' son ligats e encarcerats d' ius la iu
 sticia d' fill te nra tona / aq' l' peccador no ha
 altre consell' ma' q' menbre entene e am
 la l'ontat' granea pseuancia d' nra tona . e
 atonch' la l'ontat' te nra tona auudava
 ala l'onea d' peccador e la granea auudava
 ala granea e la pseuancia ala pseuancia .
Car lo peccador en quant' menbre enten e
 ama nra tona fa l' e en ayi ha l'ontat' na
 tural e accidental' p' q' la natural l'ontat' e
 nra tona e la accidental' auuda ala l'ontat'
 natural e accidental' . **S**aco mateu d' gra
 nea pseuancia p' q' p' esta mania nra tona
 auuda al peccador q' es ps e encarcerat' en
 peccat' en ayi q' l' fa exir d' peccat' e fal star
 te ius l'ombra te misericordia te i fill te nra
 tona / e atonch' nra ton' li auuda a p' tonar

e a tonar gloria e daqsta aiuda negun pec
cator p gran q sia no pot amar en fatiga ab
q nulla menbrar entendre e amar nra tona
p q la aiuda q nra tona fa als peccadors es ta
gran q hom no la pua aelmar m d n / car
lo peccator qui fa encarcerat e pres p tots
los tines e no hauna negun consell e fa en
la nra te deu fara nra tona amar a son fill e
li fara ptonar e gloria tonar e aqsta aiuda
dy laulor qui es q la pogues aelmar. **T**os
temoms dy laulor son enemichs tels ho
mens e de nra tona e aqsts son tan grans
en malea e en poter q negun hom p iust
mp sant q sia nos pua defendre a la ma
lea e subtilca e enginy e maestra d' temoms
sens aiuda de deu e d' nra tona e tels angels
benignes e nra tona fa aiudar a son fill e
als angels e ella mateya q hy fa tot son po
ter ayi q no es negu home q lis met en i
guarda e en mantineca d' nra tona que
negun temoms li pura neur en negua
mana e p co co los temoms tepten los ho
mes ey fan tot quat' poten atrechs nra
tona aiuda e cōtrafsta als temoms ab la
bontat q ueng hur malea e ab la granea
q ueng hur granea e ab son poter q ueng
hur poter e ab la sanesa q ueng hur mae

stria

stra p q̄ no li cal haur paloz a home dls te
 monis ab q̄ tenga ma pagada e q̄li tenian
 consell e ajuda **T** autor d'v l'er m'ita sabets

tona

uos si ma tona ajuda mes allhomes justs
 q̄als homes peccadors. **R**ecopta entencio

q̄. i. home sant e te bona vida encercaue
 les natures e les pprietats d'entencio p̄
 q̄sabs la virtut que entencio ha segos la

natura e les pprietats e aq̄st encercamet
 fahva lo bon home p̄ entencio q̄s ajudas de tēp
 tacio ab virtut de entencio vna uegada sesteuech

q̄l bon home hac tēptacio gran d'luxuria e
 atonchs recorrech a entencio confirant en la
 vilitat de luxuria e en la legea q̄ es en aquella

obra e tan gran q̄ legea seria d'or e de scure.
 E aq̄sta consideracio hac p̄ entencio q̄ ptes
 la tēptacio e car no la pot p̄dre tant era gran

la tēptacio confira en les penes infernals p̄
 entencio quen agues paloz e q̄ p la paloz p̄
 la paloz ptes la temptacio e lat fos q̄ ell co
 suas en les penes infernals co mes podia p̄

tot aco no pte la tēptacio q̄ haura tan gran.
 E atonchs lo bon hom se crema al lum son dit
 p̄ entencio q̄ p la tolor q̄ sentia d' dit ptes la
 tēptacio de luxuria. E atonchs lo bon hom p̄

q̄ haura

te la tēptacio de luxuria mas en continent
 caech en altre tēptacio co es saber de rgull

en l'esperança mas consista en la mort e en
 un moment en q' haura a uenir e en lo me
 nament d'ls uer mens p q' ab aqll confi
 rança auuda d'la temptacio mas car la tēp
 tacio era fort no sen poch defendre ab lo con
 siliar d'la mort m te la putrefactio de q' ere
 vengut ne aq' haura a toznar e p co cōsua
 en la humilitat e en la passio d' ihu x̄st e en
 la humilitat e paciencia de nra dona e adōc
 uence la tēptacio en q' ere. En ay lo bon ho
 uence les tēptacōs q' haura en cercant les
 naturas e les pprietats de nra dona. **A**more
 lo mon han desuyat los homēs daqlla enten
 cio p q' es creat car nre fill lo ha creat p en
 tencio q' sia amat e conegut p tots los homēs
 e p entencio q' molt sia conegut e amat e
 los homēs daqll mon se forcen tant cō pten
 de amar e coneyer altres coses e la entencio
 p q' lo mon es creat han mes en oblit e no
 uolen coneyer. Vos gliosa sabetes q' son alguns
 homēs mes poch son en nombre e en poter
 e poch han de uirtut e d' auctoritat. aqlls tē
 ten aytan cō pten publica utilitat cō lo mon
 sia toznat en la entencio p q' es creat mas q'
 ual q' no han ajudadors p queo poch reyna q'
 uos los ajudets en tal manera que ells q' son

feyturolos e despoterats a tan alta e tan no
 bla obra uenguen a cōplimēt te cōq̄ desigen.
 Car p cert/ sapiats reyna q̄ molt faretis bo
 na obra sils aiudats/ car p q̄ q̄ ells tracten
 pua uemr tot lo mon a cōmūtīmēt ton se se
 gurria saluacio/ a aq̄lls qui uan a p̄dicio/ e uos
 naurets hōmāmēt quiē fill/ e lo mon ne re
 tornaria a aq̄lla fi p q̄ es creat/ e la aiuda q̄
 deman reyna p aquests hōmēs es q̄ uos los
 tonets tal ütūt a lur s paules q̄ ells pusq̄n
 moure lo seyr p̄ e los cōpawōns e los p̄n
 ceps e los prelats e los religiosos a amar
 lo negon q̄ ells tracten co es saber q̄ sien a
 preses diuises lenguatges e fets monestirs
 en diuises fires on los lenguatges sien a p̄les
 e q̄p tot/ lo mon sien preycats los euangelis.
 E ad maten teles altres coses segons q̄ recō
 ptat/ hauem en lo capitol te fe e dalmoyna.
 Aquesta aiuda gloriola leugeramēt la potets
 fer/ car molts son los hōmēs q̄ aq̄sta cosa te
 nen p bona mas noy fariē als e espen quil
 moue mas a lur mōuimēt hauria mester ḡ
 nea d' hōntat/ p̄seuāncia poter la qual grāna
 no han los petits hōmēs qui tracten comu
 na utilitat. **V**os uerge piadosa aiudats
 als marines q̄ en la mar han tēpestat/ car
 sens v̄ra aiuda p̄rien en la mar. **E** aiudats

als cavallers q̄ en labatalla se cōbaten p̄ dre-
tura. **E** ajudats ala bona dona q̄ ha son fill
malalt e ajudats a vns e a altres e a aq̄lls
ques uolets / car sens n̄ra ajuda m̄ los caval-
lers p̄rien uenire m̄ fill olā dona p̄na estar
e a mort / e donchs pus q̄ a tants ajudats
p̄ q̄ no ajudats a aq̄lls q̄ tracten n̄re honoz e
honoramēt / de n̄re fill / aco es gran marauella
de uos Reyna e d̄ n̄re fill q̄ a tant hom̄ au-
dats e q̄ a n̄ra honoz mateva no ajudats
Saluts q̄ sera aq̄lls hom̄s tan poch p̄ats a q̄
tan poch ajudats / e qui han tan petit poter
levar uos han n̄re negoci / e si nols ajudats
p̄ ma fe viam q̄ sera / car si lo mon va a mal
e vos sots poch honorada e n̄re fill noy poten
als fer / e mal e greu los es e yo e tot̄ qui
son scusada / car moltes negades uos ho ly dit
eus ne pregada. **E** Vos Reyna dix̄ ozo te
iriet̄s ajudar / pus ques ly feta tanta d̄ a-
uida / e cō si al dia q̄ fos anūciada p̄ l'angel ga-
briel / nous fos feta ajuda olā sc̄a natura m̄
una p̄guerets uos abastar a tanta d̄ vir-
tut e lontanat q̄ fossets digna de eēre mare
de deu m̄ p̄guerets eēre mare verge m̄ eēre
mare ol' m̄lloz hom̄s de tots hom̄s / e q̄ tots los
angels / e que totes les creatures lo obeyen
e han ajuda p̄ ell. **A** Reyna ajudats sin

uolets e si no auidats staretis ociosa e par
 ra q̄ huiats en menbranca d'la gran auida ^{no}
 queo es stada feta m̄ parra q̄ siats mare
 te peccadors q̄ te dia e te m̄ uos temanen a
 uida. **A**ireyna auidats ab l'ontat cōt' ma
 lea e ab granea contre p̄ quea e ab in
 tuts q̄ tie vns e sui fets tot lo mon vmdra
 a bon estamēt e si nou fets es tot p̄ out e
 vmandra lo mon sens seŋz e sens tona x

Demana lermija a ozo si nra tona la
 evoria pus uolenters p̄ les fembres q̄ p̄
 los homēs. **R**ecōpta entencio q̄ .i. hom
 auis son pare e hac de la mare .i. fill / ste
 uench se q̄ aq̄ll home stave .i. dia en la placa
 e teuant ell .i. home auis .i. altre home a
 gran tort si q̄ aq̄ll hom q̄ hauya mort son
 pare pres aq̄ll hom e liural ala cort p̄ co
 quen fos feta iusticia e la cort p̄ma aq̄ll
 home. **Q**uant la cort hac feta iusticia daq̄ll
 hom / lome q̄ son pare hauya mort hac cō
 trichio d' peccat q̄ hauya fet e fo h viayres
 q̄ p̄ la mort de son pare e p̄ lo fill q̄ hauya ha
 ut de la mare tegues eē p̄unt a mort coz
 p̄ral ea mort spital e tant cōsua en son pe
 cat tro ques desespa d'la misericordia de deu
 e d'la auida de nra tona. **E**mp̄ ip̄osa q̄ amas
 nra tona p̄ co q̄ li auidas en tant q̄ en m

fern lo aleuja' d'alcuna pena e car lo peccador
en alguna cosa se cōfiane en la ajuda de nra
tona la cōfiança q̄ hac li ajuda ab nra tona en
tant q̄ nra tona multiplica lo cōfiamēt ab gra
nea de l'ontat en tant q̄ lo peccador p ajuda de
nra tona enadi granea a sa cōfiança en tant
q̄ la multiplica en l'ontat p seuerança e uirtut.
Et tant lo multiplica testio ques comiti en cō
fiança q̄ nra tona li ajudas a pōnar son pe
cat. Et atōcs lo pccador muda la entencio
p que amaue nra tona en pus noble enten
cio / co es saber en amar nra tona p tal q̄ li
ajudas en tant q̄ son fill li pōnas. Et atōcs
lo peccador hac cōfiança de pō e de saluacio
ajudant nra tōñ. En pō encara no amaue
nra tōñ ab pfeta entencio / e nra tona muda
sa entencio. i. grau a ensus / co es saber q̄ multi
plica tant la amor q̄ l peccador haja a nra to
na testio q̄ la ama p pus alta e pus virtuosa
entencio / co es saber q̄ ama nra tona p la
l'ontat granea p seuerança uirtut / santetat
e amor de nra tōñ / Et atōcs la entencio del
peccador pujada aa q̄ll grau en lo qual hac cō
plimēt / e p lo complimēt hac ajuda mibi
cordia e pō de nra tona e feu penitencia
de son peccat / e fo daquy auant home de sanc
ta uida

De alba

L'aulor diu l'ermita q̄ es alba
Respos l'aulor e diu q̄ alba es
comencamēt te resplendor / e
si te tenebres / e car nra tona

es alba te iusts etc peccatozs uolem loar e
nra tona sots semblanca d'alba en esta ma
nera

Es nra tona alba te resplendor diu
l'aulor car en nra tona pre' carn lo fill te
teu qui es lu' dels iusts e resplendor dls respic
tozs p q̄ nra tona fo ayi illuminada d' respic
tor en aqua encarnacio q̄ ella es comencamēt
te resplendor a iusts e a peccatozs / comē
camēt es te resplendor als sants p'vtes
qui longament hauer resplada aqua res
plendor / e la hauer p'vte / e lum e res
plendor e nra tona dels peccatozs car en
ella comēca a neyer la misericordia e l'p'v
e la recreacio del huma l'natge / e en ella
fimen les tenebres / en les quals cre' el
huma l'natge plo peccat del p'mer pare e
de la p'mera mare / en e les tenebres fos
sen tan grans q̄ tot huma l'natge cōpre
ment e nra resplendor fos tan gran q̄
totas aquas tenebres restuuy / e nra te
na sia comencamēt d'aquas resplendor / e la
restuuyant d'aquas tenebres / qui es aqua
en aqua qui pugues cogitar in aelmar

ed nra ton es gran resplendor d'alba e gr-
au fi e destruyment de tenebres. **C** En la
ba comença lo sol a temostiar la claritat
e comença lo sol a temostiar lum als tra q en
la nit ha stata a ombra de tenebres / e
en aqua lya de la nit la vista de's hulla ha
hanta ombra de tenebres / e en la nit ha
van los latres els homes luxuriosos fer-
males obres. Mas quat ne l'alba a temostiar
comença la vista dels hulla a ueer resplen-
dor / e comencen a fugir los males homes
e alegres lo coratge dels homes bons qui
en la nit han potat com en lo dia q la alba
amena facen bones obres. En tot p sem-
blant mania e molt mis encara en no-
stra tona q es alba uech lo fill de deu qui
illuina e teclara lo mon e fa fugir les te-
nebres de ignorancia e de peccat e de ma-
les obres / e fa fugir los males homes / e
tona alegrancia e salut als homes justs
e te sca vida daqlla resplendor que neche
qui nasce de nra ton preuen lum totres
altres luyors e resplendors / e teuant a
aqu lum tan luyors no puen star neques
tenebres e daqll lum han pla sciencia e
claritat tots los sants q son passats / e les
aqll lum no pot esser negun home fora

et tenebres. Et tot aqst lum es nra tona
 claudat e alba. **E**n la luna e en les el
 telles ha alguna claudat mag lo sol n
 p la mes q no hau p simateves ab la clau
 dat on ayi com lo sol ab la claudat es lu
 e resplentoz a les altres claudats e res
 plentoz en ayi nra tona es ab la luntat
 lum e resplentoz a totes les luntats tals.
 iusts e tals peccatozs e ab la granea illu
 na e multiplica totes les altres granees
Eacq matery se seguey de la pleuancia d
 son pter e de la sauesia amor veritat glo
 ria gracia santetat e iusticia car ab tot
 quant ha nra tona en si matery ab tot
 clarifica illumina purifica e sanctifica
 les semblances daqles colles q son en no
 stra tona p q pot lum dir q nra tona es
 lum claudat e alba a luntat granea ple
 uerancia e les altres. **E** car luntat es r
 maior en nra tona q claudat en lo sol
 en illumina la luntat de nra ton mes les
 luntats tals homens q la claudat tel sol
 les altres claudats. **E**acq matery se se
 guey de la granea pleuancia pter sauesia
 amor virtut e les altres virtuts q en
 nra tona son majors q en lo sol sa respl
 toz. **O**n com la lba sia en lo sol tan gran

claudat q' p'ua d' m' p'nsar cō m'a cō
es gran claudat e alba ab granea d' h
tat a totes les altres luntats e ab gra
nea d' p'seianca a totes p'seiances //
Dimania l'ermite al'ausor si m'a cō
es alba damat'ors **C**heopta entencio
e d'ix q' .i. home p'osa en son coratge q' fa
es tot' quat' terra p' entencio damar h
rar e fuit deu e m'a tona. Car pus q'
ero creat' p' honorar fuit e amar deu e
m'a tona xraytes liere q' tot' quat' fa
hya regnes fer paqlla entencio p'entencio
at' ap'lt' consua a q'l' hom en la mania
segons la qual p'zia h'ere la uolētāt
a aqlla entencio q' uolētāt h'au. Car no
p'dia trobar la maniera p'ega m'a t
na q' h' t'onas gracia cō la p'gues trobar.
E apres la o'io p'osa en son coratge q' i
moris p' honorar deu e m'a tona tona
conuexença de la fe remana a aqlla q' ne
la han ni la aizen / e encara p'osa q'te
tas cō molts homes f'onen en aqlla en
tencio mateya en apres son p'oset ell i
feu daqst' p'oset h'au e alba a la uolētāt.
E p'tal q' ligas a aqll' p'oset tot' quat' fa
ria m' d'ria / e p' co quant' aqll' home p'
laue fer o' d'ur alguna cosa ell signar da

na si fahya a son ppositio. i. fof. v. d. n. no ha
 e si ho faes. ell ho fahya a ch. zehya. e si no ell sen
 staua e mudana sa uolentat al ppositio. i. p. p. p.
 haia en altra obra o en altres paules on
 tant q retornas aqles coles aaco q p. t. a. l.
 al alba q feyta haia en son coratgo en la q. l.
 alba illuminaua e endrecaua totos coles
 a sa entencio. e si a sa entencio eten contra
 ries ell les gitaua te sa uolentat e te sego
 bres. e si en alcunes coles ell en me. en con
 tinet. retornaue a sa entencio e al alba q. l.
 illuminaue el endrecaua a son ppositio. **P**re
 gar uolch ozo nra tona lots iaho dalba e
 dir aqtes paules. **W**s tona iusta gliosa
 lots ium clare dat e alba legons q diu lau
 sor. e encara molt mls q lausoz dir no pot
 epus q lots alba ab tan gran resplentoz de
 ontat. granea pleneranca e les altres vir
 tuts. plagues uos testivun. e puar les te
 nebres qui son en los coratges dels mals
 homes e qui son en lur mebrar e entendre
 car le sabets uos gliosa e reyn q quany tots
 los homes del mon han tenebres en lur uo
 lentat. en quat. amen mes si maten o al
 guna cosa que uos ho q ure fill. car en ayi
 com p la absencia del sol son tenebres en
 la terra. en ayi e molt mls encara son

821
son tenebres en uolentat, come d'ama mes
molt q' pochual q'co q' es lo e noble p queq clam
merce piatosa q' uos qui sots alba ab claredat
te luntat granea pseuancia illuminet te
luntat granea pseuancia la uolentat de
les gents qui estan en tan grans tenebres
quels adubru a altres tenebres q' son ma
iors en les quals no ha p nul t'ps jorn i
m lum m alba. **R**eyna dona te reys e
te ferres uos salets q' molts son los ho
mens quos no menbrun m entenen m
enten q' uos siats lum e claredat e alba car
no es qui a aqlls ho diga m ells no lpen
lar p q' no ho poten menbrar ne entendre
on en aqlls aytals no ney jorn ne clare
dat m alba de uos menbrar m entendre
e en an esta en tenebres lur menbrar
e lur entendre / e lis fa lur uolentat
Car pus q' noq menbrun mus entenen
noq poten uoler m amar p queq clam
merce glorioza q' uos siats lum e claredat
e alba a lur menbrar e entendre / car lo
sol q' no ue ab tan gran claredat d'alba co
es la nra claredat los illumina los hulla
a ueer vnes coses e altres / h' tonch uos
reyna illumina los en menbrar e enten
dre uos e nra luntat e granea e la luntat

Ela granea te nre fill e si nou fets parra
 q'lo sol usa mpls te son offic q' uos tel nre
 ore la resplesce q' uos tela nra / e sin fa q'
 onan d' uos loatzs m' iusts m' peccatzs r
 m' q' sculsara nre fuzer. **R**eyna coronada
 te luntat granea santetat / uirginitat / m'
 siccizia iusticia. **E** uos sabets q' l'alba esta
 en lo myga tel dia e ela mt' / empo mes ha m'
 chnacio al dia q' ala mt' car l'alba es p' enten
 cio q' sia dia e q' no sia mt'. **E**n ayi reyna uos
 estats enfre nre fill e los peccatzs / e nre filles
 mate resplesce / e los peccatzs son mt' de te
 nebres e de peccats / p' q' reyna uos qui sots pus
 prop al nre fill q' als peccatzs tonats lum de
 nre fill als peccatzs / e nols leyets estar en
 tenebres / mas q' uos reyna te tot / en tot / uos
 en anets ab lo dia / e q' nos menbre d' la mt'
 aco no par te uos gloriosa / ne w' te tot / en
 tot / no creu q' uos de tot / en tot / los peccatzs
 oblidets / car si sots mare de teu sius sots d'
 peccatzs e qual mare es qui oblit son fill e
 maiorment / e si son fill es en tenebres e en
 buidat de mort. **A** reyna e p' teu no sia men
 brats e illumats tot lo mon pus q' te tot /
 quat / es los lum claredat / e alba. **M**ara
 uellas lerranta car tants homes son en te
 nebres / e q' no han lum m' claredat / m' alba

eterna a oio si m̄a t̄ma es alba de peccatores.
Recompta entencio q̄. i. home puja en .i.
alta mitaya p entencio q̄ hy faes penitencia
e q̄ hy plozas los peccats a quell hom hauna
en custodia q̄tes leuaua de m̄ts e estaua
en oio esguardant lo cel e les estelles p en
tencio q̄ fortificas sa oio / e quant uehya
uenir l'alba el cōsiraua en lo dia de la mort
qui es alba t̄els hom̄es justs qui de sta vida
hyren la qual es en tenebres / e trespassen al
dia on es gloria e resplendor p̄mirable. de
mentre q̄ aq̄st hom̄ estaua en ayu / se uench
se q̄ uegiren mais hom̄es q̄l p̄gneren
encarceraren / lo qual en tal loch metren
q̄ no podra ueer claredat / ne alba. **A**q̄st
hom̄ estaua pres en .i. castell en lo qual or
nauen tots dies alba / e al son q̄ hya tel cor
qui senficaua l'alba ell se alegrane e rem
brana la benanansa en q̄ esser solia / en lo q̄
remembram̄t / se a rehtane p̄ la bona enten
cio q̄ hauna en estar en lo loch en q̄ estaua /
e en lo pensar q̄ hauna de la mort / un dia se ue
uench q̄ rementir aq̄ll home se alegrane cō
l'ya cornar l'alba. un gran sp̄ent / uench en
aq̄ll carcer en lo l'ny hom̄ estaua e puja per
l'ome qui estaua agnollat / e quant fo al coll
d'l'home la sp̄t se a reuorta e estech a reuorta

da en lo coll tel bon home dementre q̄ la guay
 ta cornaua l'alba aco feu la spent p entēcio q̄
 Il no salegras de tot entot en alba ans hy
 plozas sos peccats e hagues paloz d'la justia
 te teu p raly de la qual remembzas la misē
 cordia de nra tona

uant. lausor. ozo. Entencio e ler
 myta hagueren fimites lus paules
 segons los. vvv. capitols d'ant
 dits / lausor d'v aq̄stes paules.

Q Vos tona ozo e entencio e uos seyer i
 nymta d'v lausor hauets boyda e entesa
 maiera q̄ yo ly tenguda en loar nra to
 na te conech e a tozch que yo no la ly loada
 segons q̄ a ella se coue. Empo yo he fet mon p
 ver / e si mon pter fos una cosa mateya ab ma
 uolentat hagueria la mes loada / car la mia uo
 lentat aytat quat es gran aytant uol e tesha
 lausor e honoz de nra / e si yo p uentura ly en
 es fallit en loar nra tona pnet men e sab
 eo q̄ noy ly errat de certa sciencia / e son apel
 lada quen reex de uosaltres correctio e doctri
 na. Aquestes paules mateyes digueren o
 racio entencio e lermitya. e apres lurs pau
 les hagueren acort q̄ tornassen en lo mon p
 bonar e amar e s'uir teu e nra tona e q̄ ten

donca

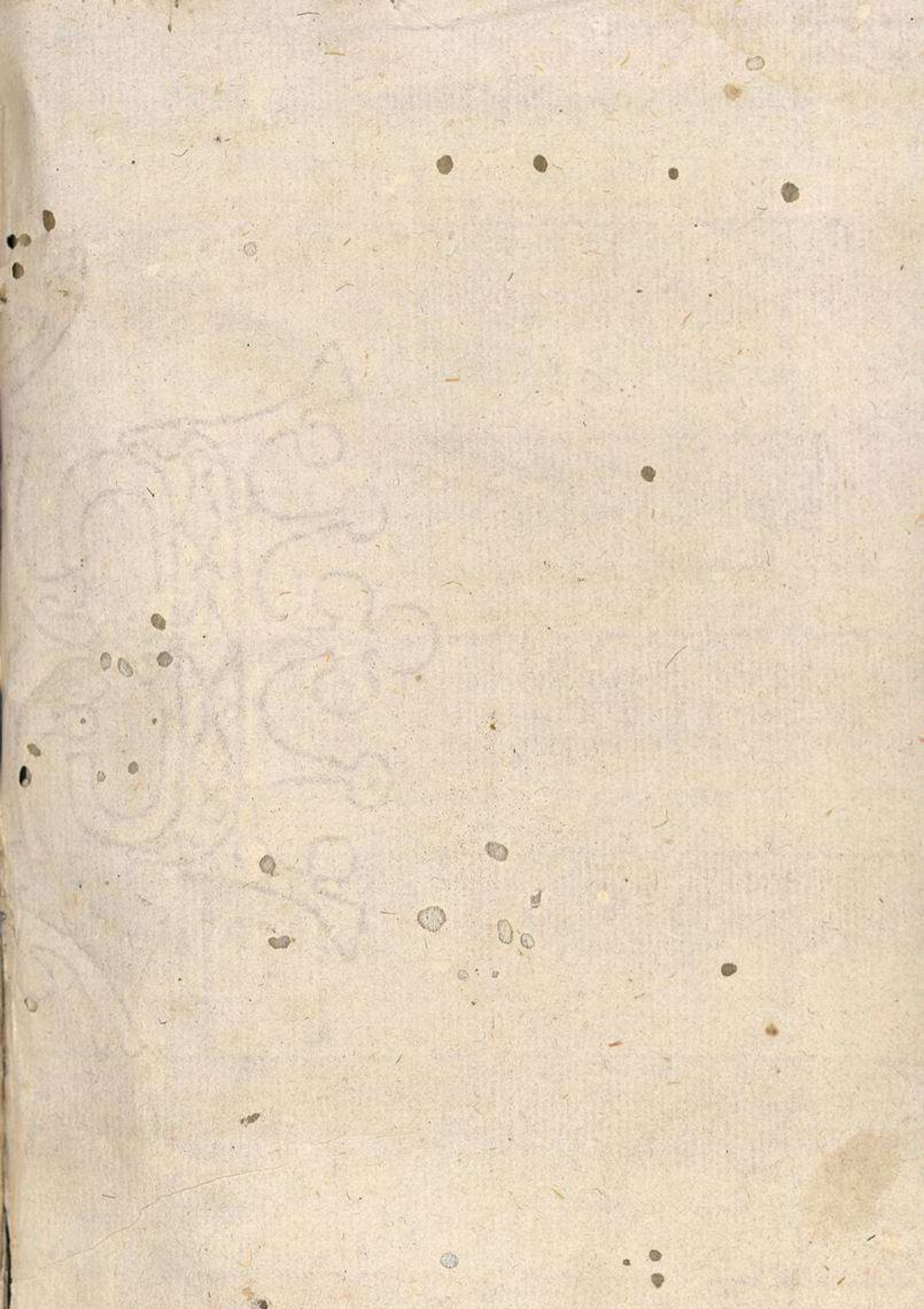
guesser la mania q̄ tenguda hauien e q̄ p̄ tot
lo men anallen loant lausor e p̄gant orō e
recomptant entencio e faent lermes p̄
stions. E tot aço a gloria e a honoz e a
rancia e amor he membranca e conexiō
te m̄e seyoꝝ ih̄u x̄st e de m̄a tona s̄c̄a maria

Deo gracias Amen

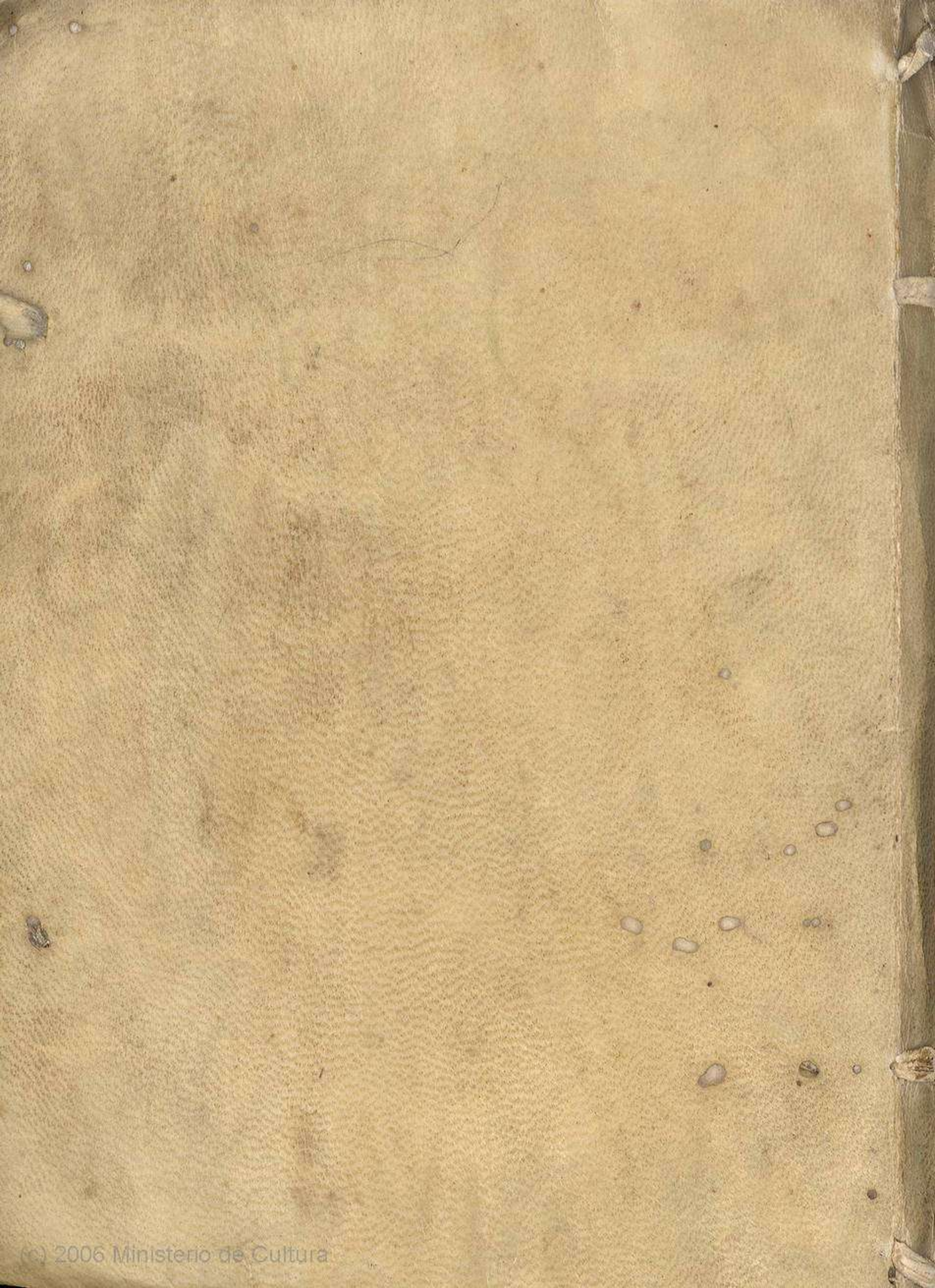
*De la Libreria de St. Francesch
de Palma.*

**Comencen les llores de sancta maria
virge gloriosa compostes p̄ Ramon**

A l'ort

R.C.

20.

S. Lillo

de

S. Maria

MS.
1.002